

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.16, november 2020

Ændret i version 1.20, november 2022

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Ændret i version 1.20, november 2022

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1861 (SJ: 1290)

Teksten er etableret af Vibeke A. Pedersen

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering under udarbejdelse

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:I]

BEOWULFES BEORH
ELLER
BJOVULFS-DRAPEN,
DET
OLD-ANGELSKE HELTEDIGT,
PAA
GRUND-SPROGET,
VED
NIK. FRED. SEV. GRUNDTVIG.

KIÖBENHAVN 1861
KARL SCHÖNBERGS FORLAG.
LONDON:

[[A:II]]

Thieles Bogtrykkeri.

[[A:III]]

MINDET

OM

ELEFANT-RIDDEREN

JOHAN BÜLOW

TIL

SANDERUMGAARD

MED

BJOVULFS-DRAPENS SKYTSAAND

TILEGNET!

¹ [[A:IV]] *Beowulf* maðelode,
bona *Stearcheortes*:
“for leoda þearfe
ne mæg ic her leng wesan;
hatað heaðomære
hlæw gewyrcean
beorhtne æfter bæle
æt brimes nosan!
Se sceal to ge-myndum
minum leodum
heah hlifian
on *Hronesnæsse*,

þæt hit sæliðend
syððan haten
Beowulfes Beorh,
þa, þe byrðingas
ofer floda genipu
feorran drifað!
þæt wæs þam gomelan
gingæste word
breost-gehygdum,
ær he bæl cure,
hate heaðo-wylmas;
him of hreðre gewat
|A:VIsawol secean
soðfæstra dom!”

2 Best þæt ge-munde,
mine gefræge,
se þe eall-fela
eald-gesegena
worn gemunde,
wigena bealdor,
Scop Beowulfes,
Scefinga leod;
hlæw he ge-worhte
æfter wines dædum,
in bæl-stede,
beorh þone hean,
micelne and mærne,
swa he manna wæs,
wigend weorð-fullost
wide geond eorðan,
þenden he burh-welan
brucan moste.
Se is wæg-liðendum
wide gesyne,
Beorh Beowulfes,
beorhtost geweorca,
mearcod to ge-mynde,
meaglum wordum!

3 **|A:VIII**Þær is on þam scennum
sciran goldes,
þurh run-stafas,
rihte gemearcod,
“þæt nu sceal *Geataleodum*
and *Gar-Denum,*
sib-gemænum,

and-sacu restan,
inwit-niðas,
þe hie ær drugon,
sceal hring-naca
ofer heaðo bringan
lac and luf-tacen;
ic þa leode wat
ge wið feond ge wið freond
fæste geworhte,
æghwæs untæle
ealde wisan!”

4 God-fremmdra swylcum
gifeðe bið,
þæt seo *Engla-þeod*,
þegna-heap ær-god,
seo þe wiccung-dome
wrættum gebunden
for-gyteð and for-gymeð
þisne þe hire God sealde,
wuldres wealdend,
weorðmynda dæl,
on eðel-londe,
oðre siðe,
|A:Xgaste gefysed,
fugle gelicost,
wudu-holt wynlic
willsum gepence
Scede-londum in,
scopas and witan,
hæleða dream,
Dena and Wedera!

5 Þonne forstes bend,
fæteras onlæteð,
on-windeð wæl-rapas
he þe ge-weald hafað
sæla and mæla,
(þæt is soð *Metod!*)
fugelas singað,
sunne bewitigað
wuldor-torhtan weder;
þa is winter scacen,
ge-frætwed foldan bearm
fægerlice!
Þa beoð eað-fynde

æt *Ida-wealde*
tæfla gyldenre
in gærs-tune,
swylce in gear-dægum
dom-fæste ahton
Wodan and *Frea*,
Welandes laf;
þa is gear gylden
|A:XIII| in geardas cumen,
lixeð se leoma
ofer landa fela,
fugel feðrum strong,
se is *Fenix* haten,
weardað his eðel-þyrf,
eall bið geniwad,
feorh and feder-homa,
swa he æt frymðe wæs,
þa hine ærest God
on þone æðelan wong
siger-fæst sette
swegle to-geanes!

---

¹ |A:V| |PS:501| Det var *Stærkhjorts* Banemand,
Bjovulf, Drot i *Gotheland*,
Saa tog han til Orde:
I, som skifte skal min Arv,
Sørger vel for Folkets Tarv,
Gjører, som jeg gjorde!
Brat har *Aske* jeg for Been,
Da, I Venner gæve!
Kæmpe-Høi med *Bauta-Steen*
Over den sig hæve!
Staae den skal paa *Roneklint*,
Hvor mod Klippen Bølger trindt
Bruse ind fra Dybet;
Kneise skal min Høi ved Hav,
Falde flux i Øie,
Under Navn af *Bjovulfs Grav*,
Dem, som Bølgen pløie,
Staae for dem til Seile-Tegn,
For mit Folk til Mindes-Hegn,
Synlig i det Fjerne!
Det var Gubbens sidste Ord,
Før til Baal han blegned,
Hjertet brast, og kold til Jord

Gothe-Helten segned,
|A:VII Legemet i Klippely
Luen vented rolig,
Sjælen søgde over Sky
Ærens faste Bolig!

- 2 Ingen bedre kom ihu
Helte-Svanesangen,
Bjovulfs-Drapens Skjald! end du,
Som ved Svane-Vangen,
Rig paa Sagn og skarp i Syn,
|PS:502 Kongelig i Sindet,
Oversaaede med Lyn
Helte-Hædersmindet!
Mageløs var du, som han,
Mens du Skjalde-Livet
Nød i *Anglers* Odelsland,
Overflødig givet!
Som i *Valhal Brage*, sad
Du paa Heltegrave,
Mageløst er end dit Kvad
Mellem begge Have,
Ligner mest en Konge-Hal,
Bygt af Bautastene,
Runerne i Tusindtal
Konstig sig forene,
Til at sees over Strand
Hundred *Danske* Mile,
klarlig hvor i *Daneland*
Hrodgar sank til Hvile,
|A:IX Til at staves med Bedrift
I de stille Kamre,
Som en herlig Billedskrift
Fra de høie Hamre!
- 3 Ristet er vel Runen bedst,
Som ad *Danmarks-Side*
Peger paa en *Folke-Fest*
Under *Nørrelide*,
Hvor neddysses skal al Kiv
Mellem Frænder gilde
I *Høinordens* Folkeliv
Af den fælles Kilde,
Snekken over *Øre-Sund*
Budskab immer bringe,
|PS:503 Mest om Hjertets grønne Lund

Og dets gyldne Ringe,
Uden Sorg og Mistillid,
Som i *Fredegodes* Tid!

4 Give Gud, at *Anglers* Æt,
Nu for *Norden* fremmed,
Mindes maatte *Videslet*,
Mindes *Vane-Hjemmet*,
Bryde af den *Grændels-Haand*
I det *Pluddervælske*,
Som uddrev med *Anglers* Aand
Hjerte-Ordet “elske”!
Ja, gid snart vi *Svane-Sang*
Høre maae fra “*Aven*”,
Hvori *Aanden* har sin Gang,
Uden Frygt for *Paven*!

5 |A:XI| Da skal *Fønix-Fugl* paany
Fjederhammen love,
Svinge sig med *Fart* i *Sky*
Over *Vind* og *Vove*,
Med sin *Faders* brændte *Been*,
I en *Kurv* af *Blommer*,
Synge lydt paa *Bøge-Green*
Om en *Fimbul-Sommer*!
Ja, lig *Somre* tre paa *Rad*
Nørrelid beskaaret,
Som et *Trilling-Bøgeblad*,
Dages Gylden-Aaret!
Smelte skal den gamle *Sne*
Selv paa *Jøkuls-Fjelde*,
Mødes som *Guld-Floder* tre
Maalene i *Kvælde*,
Naar sig gamle *Broderskab*
|PS:504| Rørt sig selv vedkiender,
Dan og *Angul* midt paa *Hav*
Trykke *Broder-Hænder*,
Medens *Heimdals* *Systre* ni,
Øre-Sunds *Havfruer*,
Dandse syngende forbi
Over *Lilje-Tuer*,
Kvæde om hin hvide *As*,
Som paa *Himmelbjerget*
Har ved mange *Timeglas*
Grønne Gudhjem værget!
Som *Guld-Brikker* da i *Nord*,
Fjælede af *Jetten*,

|A:XIII Findes gamle, *gyldne Ord*

Brat paa *Ida-Sletten*,
Leges Tavl, som *Nornen* vil,
Under grønne Linde,
Voves alt paa Lykke-Spil,
Hvori alle vinde!

|A:XIV |A:XV

Fortale og Indledning.

Det er gaaet med *Bjovulfs-Drapen* ligesom med *Hoinordens Aand* og det tilsvarende *Kæmpeliv selv*, at de, nedsunkne i Glemsel, naar de, ligesom tilfældigviis, kom for Lyset, syndes at skulle dele Skæbne med de gamle *Syvsovere*, der, efter nogle Øieblikke med deres gammeldags Penge, Klædedragt og Talemaade at have forskrækket den ny Verden i Hjemmet og mættet dens Nysgierrighed, maatte selv finde sig uskikkede til at leve med den vildfremmede Slægt, tye tilbage til Hulen og lægge sig til at døe for ramme Alvor. Jeg for min Deel har vistnok havt, og har, Gud skee Lov! endnu, anderledes godt Haab om Fremtiden, og tager det altid for en Øineforblindelse, som *Penelopes* fordom, naar *Nordens Aand* synes at være blevet *Nordens Hjerter* fremmed, men derfor fristes jeg saameget mindre til at lægge Dølgemaal paa de tilsyneladende meget afskrækkende Kiendsgjæringer fra Nordens Nytaarstid.

Bjovulfs-Drapen, som ikke har Spor af nogen historisk Begivenhed senere end det *sjette* Aarhundrede, og maa, efter alle Mærker, være over *tusind* Aar gammel, var ligetil det *attende* Aarhundredes Be|A:XVIgyndelse saa aldeles forglemt, selv i Hjemmet, som om den aldrig havde været til, og da der end ikke i Middelalderens Krøniker fandtes Kny om den, saa indskrænkede Kundskaben om den sig giennem hele det *attende* Aarhundrede til, hvad *Wanley* betroede den lærde Verden¹, at der i det *brittiske Museum* laae et ypperligt angelsaxisk Kvad begravet om den *danske Skjoldung Bjovulfs* Kamp med nogle *svenske Nisse-Konger*².

Da nu denne Angivelse af *Bjovulfs-Drapens* Indhold var uefterrettelig, saa stod *Wanleys* Vink aldeles paa Linie med alle de andre Sagn, man har om *Kæmpehøie*, hvor der skal ligge store *Kæmper* og store *Skatte* begravne, som Ingen har seet, men Somme dog siger, de har seet *Blaalys* over; og dog var det baade for Digtets og for *Danmarks* Skyld en lykkelig Feiltagelse, thi

medens det attende Aarhundredes *Boglærde* ellers hverken brød sig om Nordens Aand eller om de danske Skjoldunger, saa var dog vor *Suhm* og *Langebek* en *Undtagelse*, saa de gjorde adskillige Forsøg paa at faae det ældgamle *Skjoldung-Kvad* gravet op og hjemført som Dannefæ, hvad omsider ogsaa forsaavidt lykkedes, at da den lærde *Islænder* Grim *Thorkelin* (1791) kom hjem fra sin lange Reise i *Storbritannien* og *Irland*, medbragde han hele *to Afskrifter* af det oldnordiske *Heltedigt*, og skøndt de begge var tagne længe efter |A:XVII| den store *Ildebrand* i det brittiske Museum (1731), som ogsaa har bidt mange Mærker i den poetiske Skindbog, saa viser dog den første Afskrift, som er en *Eftermaling*, at Skindbogen har dengang været endeel mindre smuldret i Kanterne, end da jeg (1829) først fik Fingre i den, og den *anden* Afskrift med Thorkelins egen Haand, raadede Bod paa *Udeladelser* og andre grove Feil, som *Eftermaleren*, vist ganske ubekiendt med Sproget, havde begaaet. Det syndes imidlertid, som ogsaa dette Kæmpeskridt skulde have været unyttigt, thi *Suhm* døde snart, og skøndt Geheimeraad *Bülov* til *Sanderumgaard* paatog sig at bekoste Udgiven, gik det dog i Langdrag til 1807, da *Thorkelins* hele Bogsamling brændte ved det *Engelske Bombardement*, saa man maa sige, at *Ild dragen Stærkhjort* blev ved at forfølge sin Banemands priselige Eftermæle. Afskrifterne reddedes imidlertid bogstavelig som en Brand af Ilden, og *Bülov* helmede ikke, før det saakaldte "*Skjoldung-Kvad*" (De Danorum rebus gestis Sec. III et IV.) udkom, efter fattig Leilighed udmærket stadselig 1815, med en saakaldt latinsk Oversættelse og allehaande lærde Prydelser.

Jeg var dengang i min Ungdomskraft og gjaldt i Nordens Læseverden, om ikke for den *fjerde Odin*, saa dog for en af den *Førstes* Præster og Propheter, som gik igien for at kyse Livet af alle den tyske *Fornufts* oplyste Stillingsmænd herinde, og jeg brændte som et ildsprudende Bjerg af Begiærlighed efter at høre den gamle "Lovtunge" kvæde om *Skilfinger*, *Skjoldunger*, *Ylfinger* og kanskee om selve *Aserne*; men da jeg ikke forstod et *angelsaxisk* Ord, og saae paa Timen, at den saakaldte latinske *Oversættelse* |A:XVIII| hvert Øieblik blev meningsløs og maatte være splittergal, og da vor Sprogmeister *Rask* var borte, satte jeg mig i Fortvivlelse til, med de faa og smaa Hjelpemidler, jeg kunde opdrive, at lære *Angelsaxisk*, og ved saagodtsom at lære hele Digtet udenad, kom jeg snart saavidt, at jeg kunde skielne alle Omridsene og opdage baade Kong *Skjolds* storladne Ligbegængelse, *Sigmund Volsung*, Sørgespillet med Kong *Hredel* og hans Sønner *Herebeald* og *Hædcyn*, Heltene *Hnæf* og *Hengest*, *Hrodulf* og flere skikkelige Folk, som var *forsvundne* i Oversættelsen og tildeels lemlæstede i Texten, og da jeg tillige var saa heldig at opdage Kong *Higelak* hos *Gregor* fra Tours, saa kunde jeg umuelig bare mig for at gjøre en Støi med min Pen,

som om Himlen skulde falde ned³. Gamle *Thorkelin* blev naturligviis smækvred, erklærede alle mine Udsættelser for Galskab og paastod, at Sangen om *Skjolds Ligbegængelse*, som jeg strax gav til Priis, den havde jeg selv digtet, og da Ingen kunde dømme os imellem, førend *Rask* næste Aar kom hjem, saa regnedes mit Angreb paa *Thorkelins* angelsaxiske Mesterskab for en af mine store Forbrydelser i den lærde Verden. Det fandt imidlertid Geheimeraad *Bülov* ikke, men fandt saamegen Behag i mit Prøvestykke om *Skjolds Ligbegængelse*, at han overtalte mig til at love en lignende Fordanskning af hele Digtet, som han gavmild vilde bekoste.

Da nu *Rask* kom hjem, foreslog han mig, at vi, efterat have giennemgaaet Digtet sammen, skulde udgive det i Fællesskab, saa han besørgede *Texten* og jeg |A:XIX| *Oversættelsen*, og vi gik *rask* til Værket, men naaede kun til v. 1843 (i *Thorkelins* Udgave p. 71) førend *Rask* tiltraadte sin lange Reise over *Sverrig* og *Rusland* til *Persien*, *Ostindien* og *Ceylon*, hvorfra han først 1823 vendte tilbage⁴. Baade havde jeg imidlertid faaet lidt *grammatikalsk* Grund ved Samkvemmet med Sprogmeisteren og ved hans angelsaxiske *Grammatik*, som snart (1817) udkom i *Stokholm*, og tillige gjorde *Rask*, før han reiste, et lille *Fremlaan* paa et Par Dage af de *Thorkelinske Afskrifter*, som han selv havde tillaans, saa nu kunde jeg med bedre Grund⁵, haabe at indfrie mit forvovne Løfte om en rimet Fordanskning af hele Kvadet, som ogsaa virkelig udkom 1820⁶.

Herved meende jeg med Rette at have gjort det *Nordiske Heltedigt* og Nordens Aand en stor Tjeneste, thi ved at give det forgiemte og forglemte Digt en splinterny og i det hele dog passende Dragt, gav jeg det Indfødsret i Nutiden, som hvis en god Ven havde givet de stakkels gamle *Syvsovere nye Klæder, nye Penge* og Underviisning i Dagens Talebrug, saa de kunde begaaet sig i den ny Verden; men for det første syndes derved dog saa godt som Intet udrettet, thi selv i *Danmark* blev *Bjovulfs-Drapen* i mange Aar kun læst meget lidt uden for mit eget Huus, og skøndt *Jakob Grimm* roste dens Troskab (i de Göttingske Gelehrte Nachrichten) |A:XX| saa opdagede jeg dog hardtad *trediv*e Aar senere, at hvor nær end Kvadet ligger *Gother* og *Svenskere*, havde man dog ikke engang *Bjovulfs-Drapen* paa det *Kongelige Bibliothek* i *Stokholm*. Til det *brittiske Museum* var *Drapen* vel naaet længe før, men kun derved, at jeg selv bar den derind 1829, da Kong *Frederik* den Sjette, Høilovlig Ihukommelse, lod mig reise i *Engeland* til Giennemsyn af angelsaxiske Haandskrifter.

Disse mine Englands-Tog (1829-31) syndes nu vel ogsaa at skulle blive frugtesløse baade for *Bjovulfs-Drapen* og for den Old-Angelske Poesi, thi den ny Udgave af *Bjovulf, Cædmon, Exeter-*

Bogen, Layamon o. s. v., som jeg, efter Tilskyndelse af Black and Young paatog mig at besørge, blev der intet af; men da dog alt dette og mere snart efter begyndte at udkomme ved *Engelskmænd*, tør jeg saameget mere smigre mig med at have bidraget endeel dertil, saavel ved min personlige Nærværelse i *London* og *Exeter, Oxford* og *Cambridge*, som ved mine *forsætlige Drillerier* i den "*Prospekt*", der skulde have forberedt min Udgave, men aabenbar, ved at gaae *Engelskmanden* paa Livet, gjorde den umuelig⁷.

Saaledes udkom da *Kembles "Beowulf"* (1834-35), der vel vanhældes af mangfoldige Trykfeil og en i det hele daarlig Oversættelse, men har dog en taalelig god Text og en med Flid udarbejdet Ordsamling med Optryk |A:XXI|baade af Brudstykket om *Finsborg*, og af den først hos *Conybeare* trykte og af ham benævnedes "*The Traveller's Song*"⁸, som tjenlige til Digtets Oplysning.

Tyve Aar senere udkom i Engeland Mr. *Thorpes* Udgave af Heltedigtet med samme Paahæng og en meget taaleligere Oversættelse⁹, der vist i Engeland gælder for et Mesterstykke "standard work," som det var latterligt at ville mestre. Det fandt jeg naturligviis saameget mindre, som Mr. *Thorpe*, der dog, som Oversætter af *Rasks* angelsaxiske Grammatik, maa kunne *Dansk*, altid har behandlet mig som en misundelig Medbeiler, man maatte benytte saa lidt og nedsætte saa meget som mueligt, men det var dog aldrig faldet mig ind paa mine gamle Dage at ville overtrumfe ham med en ny Udgave, hvis ikke nogle yngre Venner havde faaet mit Løfte paa en ny *dansk Udgave*, der skulde bøde paa den gamle, og havde skaffet mig offentlig Understøttelse dertil.

Under Forberedelsen overraskedes jeg vel af Heltedigtets *tyske* Udgave ved *Grein*, som med flittig og selvstændig Benyttelse af alle forhaandenværende Hjælpemidler øiensynlig har vundet Prisen fra begge de *Engelske* Udgaver¹⁰, og da *Tyskeren* heller ingenlunde som *Engellænderne* har enten fortiet eller vraget mine tidligere Oplysninger, saa vilde jeg neppe følt nogen Drift |A:XXII|til at maale mig med *Grein*, hvis han havde givet en *særskilt* Udgave af *Heltedigtet*, og hvis det kunde gaaet an saa seent at trække sig tilbage; men jeg saa dog snart, at der ogsaa hos *Grein* var Mangel nok paa fortroligt Bekiendskab med *Høinordens* Aand og Tungemaal, og Misforstand nok af Digtets *Indhold*, til at jeg, som gammel Ven og Kynding ad begge, maatte kunne give en ny Udgave netop af Heltedigtet umiskiendelige Fortrin. Hvorvidt det nu er lykkedes mig, maa jeg lade Hr. *Grein* og Efterslægten bedømme, men Flid har jeg ikke sparet, og ligesom jeg gientagne Gange har haft Leilighed til at see den gamle *Skindbog* efter i Sømmene, saaledes har jeg ogsaa nu

bestandig havt de *Thorkelinske Afskrifter* for Øie, og stræbt at give saa reen en Text og saa gode Oplysninger som mueligt. Da jeg ingen bogstavelig Oversættelse vilde give af Digtet, og da dog selv de *Tyske*, for ei at tale om de *Engelske*, Oversættelser vidne om store Feiltagelser, saa har jeg i *Indledning* og *Anmærkninger* stræbt at hjælpe Læseren til at forstaae Digtet ligesaa godt som jeg, og det er, som man veed, alt hvad en Udgiver kan gjøre.

Hvad nu *Brudstykket* om Kampen ved *Finsborg* angaaer, som er optrykt bagved de engelske Udgaver, men staaer der kun til Stads, misforstaaet og ubenyttet, da optrykte jeg det allerede i *Indledningen* til *Bjovulfs-Drapen* 1820, og oplyste dets *Sammenhæng* med *Heltenham*, og i nærværende Udgave findes det indskudt, omtrent paa rette Sted, men med eget Versetal¹¹.

|A:XXIII Den saakaldte "Traveller's song" eller "Gleeman's Tale" fundet i Exeterbogen¹², har jeg derimod ikke kunnet overtale mig til at lade optrykke her som Paahæng, thi skiøndt dette *Vidsidsmaal* tilfældigviis kaster Lysglimt paa *Heltenham*, og ved Linierne om *Hrodgar* og *Hrodulf* endog synes at *forudsætte* det, saa har det dog i sig selv ingen anden *Sammenhæng* dermed, end et maadeligt *Rim* med et meget godt paa samme *Tungemaal*. Jeg har derfor kun ved Leilighed optrykt de *Linier*, som give nogen virkelig eller tilsyneladende Oplysning om *Heltenham*'s *Skikkelser*.

Endnu maa jeg anmærke, at *Correcturen*, saavelsom *Eftersynet* af allehaande Nyt om "*Bjovulf*" baade fra *Engeland* og *Tyskland*, vilde været mig over Magten, naar ikke min ærede Ven *George Stephens Esq.* Professor i *Engelsk*, baade gammelt og nyt, ved vor Høiskole, og min Søn *Svend Grundtvig*, havde paataget sig *Broderparten* og staaet mig bi med Raad og Daad.

Maatte nu kun denne ny Udgave bidrage til, at *Høinordens Heltenham* blev bedre skattet og flittigere læst, baade her, hvor man alt længe har havt og i *England*, hvor man endnu fattes en *læselig* Oversættelse¹³.

Saameget om mit Arbeide, der i alt Fald har gjort mig selv endnu bedre bekiendt med *Kvadets* Sprog og *Indhold* end jeg var for fyrretyve Aar siden, og det vil |A:XXIVimmer have den *Fortjeneste* at være den første *Haand-Udgave*, der virkelig kan komme i alle de gode Hænder, som række derefter, og *Pennen* vender sig da nu til *Bjovulfs-Drapen* selv, som et *Høinordisk Heltenham* fra *forrige* *Aartusinde*, ægte nordisk af *Aand*, saavelsom af *Indhold* og *Bygningskunst*, og det er unægtelig saa stor en *Nyhed* og *Mærkværdighed* i det *Nittende* *Aarhundredes* *Læseverden*, at det blot for sin egen *Skyld* fortjende langt mere *Opmærksomhed* hos hele den *Gothiske Folke-Kreds* end det hidtil har vundet eller kan vinde, førend de nu allevegne vaagnede eller vaagnende *Folke-Aander* komme tilrette med *Folke-Hjerterne*, som den hjemvendte *Odyseus* med den vel paa

den ene Side meget *tro*, men dog ogsaa paa den anden Side meget *mistroiske Penelope*.

Hvad der imidlertid giver Bjovulfs-Drapen *verdenshistorisk* og almen-videnskabelig Betydning og Vigtighed, det er dens levende Sammenhæng med de gamle *Anglers* verdenshistoriske Liv og Virksomhed i det Hele, der vel endnu kun er maadelig oplyst og mindre skattet, allermindst i *Engeland* selv, men er derfor dog lige store og for Aandens Øine umiskienkelige¹⁴.

At *Anglerne*, som, efter deres egne Slægt-Registre, i lige Linie nedstammer fra *Odin*, som *Høinordens Aand*, gjorde tilsvarende Kæmpeskridt paa den store **A:XXV**Løbebane, som, ventelig til Verdens Ende, vil være kiendelig paa den nu saakaldte "*Protestantiske Christenhed*" med alle sine *Kirker* og *Skoler* og alle sine *folkelige* og *videnskabelige* Fremskridt, i *Engeland*, *Tyskland* og *Høinorden*, det har dog næsten alle *Historie-Skrivere* skjult for Læse-Verdenen, ved fra *Rom* at gaae *avet* om og lade baade *Christendommen*, *boglig Kunst* og *folkelig* Dannelse forplantes til *Nord-Tyskland*, og saa videre, med *Karl* den *Stores Sværd* og hans tolv *Jævningers* Navne, ligesom *Roms* hellige Stamtræ, plantet med *Røverhaand*, havde et *Spyd* til *Rod*. Vel kunde *Historieskriverne* *ikke nægte*, at *Anglerne* var de *Første* i vor *Folke-Kreds*, som baade *christnedes* ved *Aandens Sværd*, som er *Guds Ord*, og som vovede at gjøre deres *Modersmaal* til *Skriftsprog*, længe før *Karl* den *Store* gik i *Skole* hos *Alcuin*; men at denne "*Alcuinus*" var *Angleren Ælkin*, og at *Tyskernes Apostel* ikke holdt op at være *Angleren Vinfrid*, fordi man kaldte ham "*Bonifacius*", og at det aabenbar var *Anglernes* *Fortjeneste*, at *Christendommen* forplantedes til *Nord-Tyskland* og *Høinorden* paa *aandelig* Maade, og at *Modersmaalet* baade i *Tyskland* og især paa *Island* blev *Skriftsprog*, hvorved *Grunden* blev lagt til hele den *aandelige* *Udvikling*, som har fundet *Sted* og kan finde *Sted* i *Tyskland* og *Høinorden*, see, det er det virkelig lykkedes *Historie-Skriverne* at *skjule* baade for sig selv og for deres *Læsere* giennem mange *Aarhundreder*, hvorved man da ogsaa har naaet at give den *Engelske*, *Saxiske* og *Høinordiske* *Reformation* Udseende af en *aandløs Revolution*, skøndt den aabenbar er en **A:XXVI**aandelig *Fornyelse* og *Opvækkelse* af den i *England*, *Nord-Tyskland* og *Høinorden* oprindelige, med *Folke-Aanden* og *Folke-Hjerterne* overensstemmende *Prædiken*, *Sang* og *Skrift* paa *Modersmaalet*.

Hvad der gjorde denne *Forkludring* af *Kirkens*, *Skolens* og *Folkelivenes* *Historie* *muelig*, det var jo aabenbar den saakaldte *Angel-Saxiske* *Literaturs* *voldsomme* *Afbrydelse* og *hardtad* *fuldstændige* *Udryddelse* under det *Normanniske* *Aag* i *England* fra det *Ellevte* til det *Fjortende* *Aarhundrede*; thi kun derved blev det *mueligt*, at man selv midt i *Engeland*, med *Gibbon* og *Hume*,

kunde indbilde sig, at *Kædmunds* og *Bedas* og *Ealdhelms*, *Ælfreds* og *Ædelstens* Tankegang og Tungemaal hørde til det raaeste *Barbari*, hvorfra *Villum* Bastard med sit gode *Sværd*, og hans *Franske* Bisper og Abbeder med deres *Pluddervælsk*, først begyndte at udfrie de stakkels *Angler*.

Vistnok kunde og skulde den *Islandske* Literatur paa Modersmaalet, fra det *Tolvte* til det *Femtende* Aarhundrede, have viist Historie-Skriverne, at de var kommet paa gale Veie, og have drevet dem tilbage til den *Angelske* Prædiken, Sang og Skrift paa Modersmaalet, hvoraf den *Islandske* Dannelse og boglige Konst maatte være *frembragt* eller dog *fremkaldt*; men deels forblev den *Islandske* Literatur længe ligesaa ubekendt som den *Angelske*, hvor man skrev *Verdens-Historier*, og deels er *Studere-Kamrets Nisser* de meest haardnakkede af alle, saa at selv naar man vil flygte fra dem, stikke de midt paa Veien Hovedet ud imellem Boghylderne og hvæser, "vi **|A:XXVII|**flytter". Selv nu derfor, da *Eddaerne* er oversat paa *Fransk*, maaskee endog paa *Italiensk*, og da den *Islandske Literatur* har hævdet sig en Plads i alle verdenshistoriske Bogsamlinger, selv nu, saa længe efter at min Haandbog i *Middelalderens Historie* er kommet for Lyset, vil det, ikke mindst i Engeland selv, koste Kamp og Møie, før *Verdens-Historiens* Haandskrivere, selv med det *halve Øie*, som er alt hvad de laane *ubehagelige* Opdagelser, nødes til at see, og under Mund-Krampe nødes til med Pennen at bekiende, at de har gaaet i Taaget.

Det er derfor efter Omstændighederne intet Under, skøndt det kun er forklarligt af "den sorte Død" med Blækhus-Graven i Aandens Rige, at selv *Bjovulfs-Drapen* har behøvet mere end en *Menneske-Alder* til at aftvinge det lærde Europa lidt Opmærksomhed baade paa sig selv og paa den *Angelske* Literatur i det Hele, men da den dog har naaet det og har allerede draget baade *Kædmunds* Sangværk og *Anglernes* Postil, *Exeter-Bogens* blandede Digte og *Layamons* Rim-Krønike heelt eller halvt op af Graven, saa er *Heltedigtets* Redning, som en Brand af Ilden, aabenbar en *Bladvending* i Literaturens Historie, og et Forvarsel for en tilsvarende *Bladvending* i *Verdens-Historien*, som alle *Aander*, hvad de end ellers kan have enten paa Tunge eller bag Øre, maa hilse med Høisang, da det er klart, at *Folke-Livet*, hvad man saa end vil bruge eller misbruge det til, først bliver *brugeligt*, naar det vaagner og reiser sig paa *Modersmaalet* i *Folke-Aandens Kraft*!

|A:XXVIII| At nu *Bjovulfs-Drapen* ingenlunde har været det eneste større Kvad af *Anguls* Skjalde, hvori de stræbde at forbinde og bevare deres folkelige Oldsagn, det kunde man vel slutte sig til fra det Eneste, der nogenlunde heelt og holdent naaede til os, thi ethvert saadant *Mesterstykke* forudsætter og fremkalder altid endeel baade *Svendestykker* og *Drengestykker* i

samme Retning, saa det store Digt paa Modersmaalet, som efter et samtidigt Vidnesbyrd, blandt andet ved sit kionne Bind og glimrende *Forbogstav*, lokkede Kong *Alfred* i sin Barndom til at stove og lægge sammen, behøvede vist ikke at have været *Bjovulfs-Drapen*, især da vi har samme Hjemmel for, at Alfred, før han kunde læse, havde blot ved Hørelsen indpræntet sig mange *angelske* Digte i sin Hukommelse;¹⁵ men de Brudstykker af et andet større angelsk Digt, som man nys saa uventet fandt paa det Kongelige Bibliothek her i *Kiøbenhavn*, maa dog overbevise selv den meest haardnakkede Tvivler om, at *Bjovulfs-Drapen* ikke har været *enestaaende*, men i det mindste havt en ganske mærkelig *Valders-Kvide* ved Siden ad sig,¹⁶ thi skøndt jeg ikke her kan udbrede mig over disse baade smaa og dunkle, men høist mærkværdige Brudstykker, staaer det dog klart for mig, at de har tilhørt et stort og blomstrende angelsk Kvad, som ventelig var Kilden til det *Latinske* Digt i classisk Stil om *Valders* Flugt med *Hildigun* fra Hunnekongen *Atles* |A:XXIX| Gaard og hans Kamp underveis med *Gunnar* Gjukung (*Guðhere*), som vilde røve hans Skatte.¹⁷

At der imidlertid mellem de større *angelske* Saga-Kvad i det høieste kun i *Valders-Kviden* har været et *Sidestykke* til *Bjovulfs-Drapen*, omtrent paa samme Maade, som *Odysseen* er et *Sidestykke* til *Iliaden*, det slutter jeg ikke blot af Heltedigtets udmærkede Beskaffenhed, men ogsaa af den gamle Bog-Historie, der ei engang hos *Grækerne* lader os formode noget *Sidestykke* til de *Homeriske* Digte, hvoraf det ene besynger det *folkelige* *Storværk* og det andet den længe savnede og hardtad opgivne *Folke-Helts* *Hjemreise* og *Hjemkomst*. Vel kan og vil det sagtens synes de *classiske* Lærde ikke blot latterligt, men hardtad bespotteligt, at nævne *Bjovulfs-Drapen* og *Valders-Kviden* ud i eet Aandedræt med *Iliaden* og *Odysseen*; men deels skulde *Classikerne*, som har været nærved at sætte den poetisk usle *Æneide* over den mageløse *Iliade*, helst tie stille, og deels er her hverken Tanke eller Tale om nogen Sammenligning eller Sammenstilling af de *Græske* og *Gothiske* *Konstværker*, men kun Vink om, at de *Angelske* Heltedigte betegne omtrent samme *Trin* af poetisk Udvikling som de *Græske*, og saalidt som *Høinordens* Aand vil maale sig med *Grækenlands* i *kvindelig* Skønhed, Klarhed eller Smag, saavist hævder den sig dog ved *mandig* Storhed, Reenhed og Dybsindighed sin Hædersplads ved *Græker-Aandens* Side, og leer kun ad *Latin-Skolens* clas|A:XXX|siske Afguder, som et overflødig Beviis paa *Stilemageriets* Aandløshed. *Bjovulfs-Drapens* Skjald har nemlig ingenlunde villet nøies med at forbinde enkelte Optrin af Nordens Kæmpeliv fra *Skjold* til *Rolf* og fra den gamle *Hrædel* til den unge *Viglaf*, men har indvævet sine *Danske* og *Gothiske* Oldsagn, om ikke

smagfuldt, saa dog snildt nok i Heltens storladne *Æventyr*, saa hele det *Gothiske Kæmpeliv* med dets *Ragnarok* speiler sig deri langt fuldere og klarere end i *Stærkoddens Rimkrønike* og *Volsungernes Sørgespil*, hvoraf den første maa være *Dansk* og det andet *Vildgothisk Arbeide*.¹⁸

Der er nemlig to Kæmpeværker, som *Gothe-Folket* især har prøvet sine Kræfter paa, det ene *Opvækkelsen* af det indslumrede *Heltemod* og det andet *Hevn over Rougierrigheden*, som har ranet al Verdens *Herlighed*, hvad klarest lader sig fremstille under Billedet af en *Valkyrie i Dødsdvale* og Kampen med en *Ild-Drage*, som ruger over en umaadelig stor *Gulddyng*, hvorom derfor ogsaa *Volsung-Kviden* dreier sig, men sært forvirret af den *Tyske Romantik*, der, som *Niflungs-Kvadet* (Lied der Niebelungen) lærer os, har stræbt at flytte det store Brændpunkt fra *Storværkerne* til *Kvinderne* (*Brynhild* og *Krimhild*), der, som rasende Medbeilerinder, drages om Helten. Sin *Konst* |A:XXXI| og *Smag* skal nu vistnok den gamle *Shakspear* ligesaalidt som den Unge rose sig af, thi den søvndyssede Valkyrie bliver hos ham, hardtad ligesom i den *Danske Rimkrønike*, til fordrukne, snorkende *Leire-Kæmper*, og Heltens *æventyrlige* Kamp med *Trolden*, som kaster *Søvn* paa Kæmperne, og med *Ild-Dragen*, som ruger over *Helte-Guldet*, savner al *poetisk* Forbindelse, ja, for en Feils Skyld maa *Bjovulf* brydes baade med *Grændel* og hans *Moder*, og faaer kun Utak af Skjalden for sin Dødskamp med *Stærkhjort*; men Kæmpeskjalden trodser kiækt alle Udsættelser paa sit Arbeide med sit *Falkesyn* og sit *Løvebrøl*. Medens han nemlig løfter sin *Gothe-Helt* til Skyerne høit baade over *Hermod* og *Volsungen*, og stiller *Storværkerne* i deres rette baade historiske og poetiske Følge og Forhold, saa seer han dog godt, at ogsaa hans *Gothe-Helt*, som vil gaae for *Thor* og fælde *Midgaards-Ormen* for tidlig, gaaer paa vilde Veie, og spilder igrunden sin mageløse Styrke, saa hverken kan han vække *Heltemodet*, end ikke i sin egen Gaard, eller frelse *Hrædlinger* eller *Vægmunding* fra Undergang, saa *Drage-Guldet* er til ingen Nytte, men maa graves ned igien med ham til Rov for Dragens Datter. Netop saaledes gik det jo med Gothernes verdensberømte Kamp for at vække *Nordens Valkyrie* i Hjemmet og fravriste den *Romerske Drage* sit Rov, saa den *Angelske Helteskjald* havde ligesaa god Grund til at bryde alle Konstens Regler, som *Uffe* til at sprænge sin *Bryn*, og han har brugt sit Sværd ligesaa godt som *Uffe* sit *Skræp*, og *Bjovulf* det gamle *Jettesværd*, der begge, ligesom hans, var afbrugt med det samme. Sammenlignes endelig |A:XXXII| *Skjaldens* med *Heltens* Bedrifter, da finder vi ogsaa derved en slaaende Lighed, thi det *Angelske Skjaldskab*, som han vilde fornye, forældedes ligefuldt til det uddøde, og de *Nordiske Oldsagn*, som han vilde udrydde af *Glemsel*, sank strax saa dybt tilbage deri, at vi kunde fristes til at

tænke, de havde aldrig været til uden i hans Hjerne, naar ikke de uforglemmelige Navne: *Hermod, Volsung, Skjold og Rolf* forbød det, og naar ikke de *Frankiske Aarbøger* ovenikøbet gjorde os den uventede Tjeneste at bevidne ikke blot de reent forglemte *Gothiske Kongesagns* men *Gothe-Kongen Higelaks* virkelige Tilværelse.

Herved mindes vi kraftig om *Bjovulfs-Drapens sagnhistoriske* Værd og Vægt, men førend vi gaaer ind paa den nærmere Betragtning heraf, maae vi dog endnu et Øieblik dvæle ved dens *æventyrlige* eller saakaldte *mythiske* Vilkaar. Disse har jeg vel alt stræbt at oplyse ved at pege paa *Bjovulf* som en hverken meer eller mindre *mythisk* Personlighed end *Volsungen Sigurd Fofnersbane, Stærkodder, Storværks Søn, eller Peliden Akilleus* i Iliaden, thi skøndt vi hverken har hørt, at *Bjovulf* som *Sigurd* skulde stamme fra *Odin*, eller, som *Stærkodder* være Hærfaders Fostersøn, eller, som *Akilleus* have en *Havfrue* til Moder, saa viser dog hans *Tredivemands-Styrke*, hans *Svømning* over *Østersøen*, saavelsom hans *Dykke-Konst* i *Troldekiær*, at han ikke kan have været af lavere Byrd. Dette har imidlertid syntes *Engelskmændene* enten for sært eller for lidt, saa de har endelig villet gjøre *Bjovulf* enten til *Thor* eller til en anden *tysk* eller *nordisk* Afgud, uden at ændse, at |A:XXXIII| *Bjovulfs-Drapens* Skjald, som vidste godt hvad han gjorde, i saa Fald vilde holdt sit *Kvad* ligesaa reent for hans, som for *Odins, Thors* og *Freias* Navne, der i alt Fald laae ham meget nærmere.

Man maa nemlig ikke tænke, at det var med de *old-angelske* Skjalde, som med de *ny-angelske* Digtere, at Nordens Gudenavne kun var dem bekiendte fra *Slægtregistrene* og *Ugedagene*, thi baade *Vøluspaa, Havamaal* og de fleste *Eddiske* *Kvad* maa være *Angelsk* Arbeide, og det er desuden sikkert nok, at *Bjovulfs-Drapen*, der skyer de gamle Gude-Navne, forudsætter dog ligefuldt gamle *Gude-Sange*, og staaer netop paa samme *mythiske* Trappetrin som Iliaden, der leger med Guderne.

Det er vistnok sært, at *Helten* har faaet et aldeles *ubekiendt* Navn, men det vilde være lige sært, hvad saa end Navnet skulde betyde, og vi giætter derfor vist med Rette paa, at "*Bjovulf*" kun er en *Angelsk* Forskrivelse af "*Bodulf*", der paa *Angelsk* skulde skrives "*Beadowulf*", ligesom "*Starkaðr*" aabenbar er en *Islandsk* Forskrivelse af "*Stærkodder*", og jeg vil lægge til, at ligesom *Islænderne* har taget "*Bjarkes*" Tilnavn "*Bodvar*" for hans Eggenavn, saaledes har sagtens *Anglerne* ogsaa taget den gamle *Gothe-Helts* Tilnavn for hans Eggenavn eller dog foretrukket det i *Kvad*, medens hans bekiendte Navn spores i "*Hererik*", som han V. 2345 og 4406 synes at blive kaldt. I saa Fald vilde vi *Nordfarer* møde en gammel Bekiendt, *Gothekongen Heidrek*, som *Anglerne* kaldte "*Heaðoric*", og da han i *Fredegods-Sagnet* hos *Saxe* smelter sammen med *Erik Kæmpevækker*, kunde det Hele

poetisk afrundes.

|A:XXXIV Dog, dette er endnu kun en ganske løs Giætning, medens vi nødvendig maa komme til den Slutning, at naar de *Gothiske Oldsagn* om Kong *Hrædel* og hans Æt er ægte, da maa *Bjovulf*, trods sit sære Navn og sin æventyrlige Skikkelse, ogsaa nyde godt deraf, uden at hans Tredivemands-Styrke maa komme ham mere til Eftertale end *Stærkoddere* tre Par Arme og tre *Aarhundreders* Alder, der kun er dem skiænkede som mythiske *Stillings-Mænd* for hele *Gothes-Stammen*.

Hermed vende vi os til *Bjovulfs-Drapens* Sammenhæng med Høinordens *Sagn-Historie*, som vi finder den i *Islandske Kilde-Skrifter* og i Saxe Runemesters Danmarks-Krønike, og heri gør den en Vending og tænder et Lys, som vi aldrig turde ventet, ved at pege paa Gothe-Kongen *Higelaks* (Hugleiks) Sætog til *Frisland*, og hans Fald i Kampen med *Hetvarer* og de *Merovingiske Frankere*; thi da vi hos *Gregor* fra *Tours* og i andre *Frankiske Aarbøger* finder dette Tog og dette Nederlag udtrykkelig omtalt, som en Mærkværdighed fra Merovingen *Theudeberts* (Thjodverds) Dage i Begyndelsen af det *sjette* Aarhundrede, saa har vi derved faaet et *Fodfæste* midt i de bølgende Oldsagn, hvorved vi ordenlig kan faae sikker Gang i dem¹⁹. At nemlig *Frankerne* har forskrevet Kong *Higelaks* Navn og kaldt ham "Dansk", og at de kaldte "Hetvarerne" *Attuarier*, det er, efter alle Kyndiges Dom, netop Borgen for Beretningens Ægthed, og da *Bjovulfs-Drapen* klarlig gør Kong *Higelak* samtidig med *Hrodgar* og *Hrodulf* (Saxes og Islændernes **|A:XXXV***Ro* og *Rolf*) i *Danmark*, ja, fører os derhos et halvt Aarhundrede tilbage til *Halvdan* og den verdensberømte *Hengest*, saa har *Nordens* Oldsagn derved vundet Borgerret i *Verdens-Historien*. Vel har *Bjovulfs-Drapens* Engelske Udgivere faaet den Nykke at benægte Eenheden af Anglernes *Hrodgar* og Islændernes *Hroar*, og vil ikke engang ret kiendes ved deres egen *Hengest*, men beviser det noget, da er det kun, hvor nær *Anglerne* have været ved at drikke hele deres *Nordiske* Arvegods op i *Franske* Vine, saa at, hvis vi ikke, til Giengæld for mange gamle og store Tjenester, havde reddet *Bjovulfs-Drapen* til dem, som en Brand af Ilden, da var den sagtens gaaet fløiten med alt det Andet. Ligesom nemlig Anglernes "Hroðgar" og "Hroðulf" aabenbar er de samme Navne som Islændernes "Hroar" og "Hrolf", saaledes er Islændernes *Hroar* og *Helge*, ligesaavel som *Anglernes* *Hrodgar* og *Halga*, Sønner ad *Halvdan Skjoldung*, saa det vilde være et uhørt Tilfælde, om de intet skulde have med hinanden at gjøre.

Udenlandske Sagnkyndinger maae derimod vistnok studse ved, at *Bjovulfs-Drapens* *Gothiske* Kong *Higelak* med hans Fader *Hrædel*, samt alle *Hrædlinger*, og deres mærkværdige Sammenstød med de *Svenske Skilfinger*, ikke har efterladt sig

mindste Spor i vor ellers saa rige Sagn-Kreds, men skulde det vække Tvivl om noget, da kunde det jo dog aldrig være om Ægtheden af *de Sagn*, vi spore *hos os selv*, men kun om de hidtil Ubekjendte, og da nu netop disse *Gothiske Sagns Ægthed* er godtgjort af de *Fremmede*, saa tjener det netop til at bestyrke Ægtheden af de Øvrige, og vi, som veed, at *alle de Gothiske og Svenske Oldsagn* vilde være |A:XXXVI|forgaaede, dersom ikke *Bjovulfs-Drapens Skjald, Saxe og Snorre* havde reddet enkelte af dem, vi forundre os kun over dette, og ikke over, at alle *Hrædlinger og Vægmundinger* maae takke Angel-Skjalden og Gregor fra Tours for deres priselige Eftermæle. Ogsaa herved stadfæstes Havamaalets bekjendte Udbrud:

Sjelden Bauta-Stene
Stande ved Adelvei,
Reiser dem ei Søn efter Fader;

thi det samme giælder aabenbar om Oldsagn, som glemmes i Hjemmet.

Mellem de os i Høinorden velbekjendte Oldsagn, som Bjovulfs-Drapen spiller paa, er nu *Vølunds og Volsungernes* de mest iøinefaldende, men herved maa dog bemærkes, at det er først seent opdaget, at Bjovulfs-Drapen *ikke*, som jeg selv har udspreedt, tilskriver *Sigmund Volsung* den Drage-Kamp, der, baade efter *Nordiske og Tyske Oldsagn*, tilhører hans verdensberømte Søn: *Sigurd Fofnersbane* (Niflungs-Kvidens *Siegfried*), og at man af Bjovulfs-Drapen ei kunde seet, om *Anglerne* havde *Vølunds-Sagnet* tilfælles med os, eller blot, som hele den *Gothiske Folke-Kreds, Vølunds-Navnet* paa den *Nordiske Dædalos* eller *Konst-Fader*. Dette lærde vi nemlig først af *Exeter-Bogen*, hvor vi fandt de to mærkelige Vers af *Anglernes Taalmodigheds-Vise*:

Wéland him be wurman
wræces cunnade,
an-hydig eorl,
earfoða dreág,
hæfde tó gesiððe
|A:XXXVII|sorge and longað,
winter-cealde wræce,
weán oft on-fond,
siððan hine *Niðhad*
on néde legde
swoncre seono-bende
on syllan mon.
þæs ofer-eode,
þisses swá mæg.²⁰

Beadohilde ne wæs
hyre bróðra deáð
on sefan swá sár,
swá hyre sylfre þing,
þæt heó gearolíce
on-gieten hæfde,
þæt heó eácen wæs,
æfre ne meahte
þriste ge-þencan,
hú ymb þæt sceolde.
þæs ofer-eode,
þisses swá mæg.

Hvad der nemlig end heri falder os uforstaaeligt, saa er det dog klart, at *Anglerne* har havt det *samme* Vølunds-Sagn, som ellers kun findes i den Eddiske *Vølunds-Kvide*, hvor vi finder Vølunds-Bøddelen *Nidhad* baade som *Nidad* og *Nidud*, hans Sønner, som |A:XXXVIII|Vølund hevned sig paa, og hans Datter *Bødvild*, som Vølund daarede.²¹

Hvad nu *Volsungens* berømte Drage-Kamp og Guld-Gævning angaaer, da afviger Bjovulfs-Drapen klarlig fra Edda-Kviderne og *Volsung-Sage deri*, at den *ikke* lader ham ride til og fra Valpladsen paa Sleipner-Føllet *Grane*, men fører ham frem og tilbage paa *Lykke-Skibet*, som man seer V. 1784-87.

sæ-bát gehleód,
bær on bearm scipes
beorhte frætwa
Wælses eafera;

og da "eafera" sædvanlig betyder "Søn", synes Daaden jo virkelig her at tillægges *Sigmund*, men da "eafera" dog ganske svarer til vores "Afkom", lader det sig ogsaa forstaae om enhver *Volsung*, og da nu Skjalden siger, at *Sigmund* havde *Fjotle* (Fitela) med sig ved al *sin* Bedrift, men at *Fjotle* var *ikke* med ved Drage-Kampen, saa var det aabenbar overilet at sigte Angel-Skjalden for at ville berøve *Sigurd Fofnersbane* hans Tilnavn og mageløse Priis fra Østersøen til Middelhavet. Alt vel overveiet, maae vi derfor meget mere antage, at Skjalden netop har villet tilskrive *Sigmund-Sønnen* det mageløse Storværk, ved V. 1762-1771:

|A:XXXIX|*Sigemunde* gesprong
æfter deáð-dæge
dóm unlytel,
syððan wíges-heard
wurm ácwealde,
hordes hyrde,

he under hárne stán
æðelinges bearn
ána genéðde
frécne dæde.

Ved “æðelinges bearn” skal vi nemlig tænke paa “*Sigmunds Søn*”, som gjorde sin Fader Ære i hans Grav, og ventelig har for “syððan wíges-heard”, hvor *Navnet* nu fattes, enten staaet “Sigeferð wíges-heard” eller “syððan Wælsing wíges-heard”.

Da det hos os er sædvanligt at slaae “Volsunger” og “Ylfinger” sammen, som een og samme Slægt med to Slægt-Navne, saa maa det med Flid anmærkes, at Bjovulfs-Drapen umiskjendelig skiller sine “Vylfinger” fra “Volsunger” og betegner dem som et Nabofolk til Gother og Danskere, saa de rimeligviis maa søges i *Norge*, hvor da ogsaa, efter Saxe, *Erik* den Veltalende (Eiríkr inn málsþaki) havde hjemme, om hvem vi læser i “Skalda”, at han var af “*Ylfing-Slægten*”²². Da nu, saavidt jeg veed, hele Sammenblandingen af *Volsunger* og *Ylfinger*, som Skalda ligefrem *modsætter* sig, ene beroer paa et løst henkastet Ord i *Fortalen* |A:XL| til en Edda-Sang²³, saa bør den agtes for død og magtesløs, om der end ikke skulde opdages flere Spor af *Ylfingernes* Idrætter, eller af den *Heaðolaf Ylfing*, som, efter Bjovulfs-Drapen, fæddedes af *Vægmundingen Egthjov* og maatte bødes for i dyre Domme.

Endnu een gammel Bekjendt fra den mythiske eller episke Tid møder vi i Bjovulfs-Drapen, nemlig *Hermod*, thi, skiøndt her spilles paa et *Hermod-Sagn*, som vi ikke kiender, er der dog ingen Grund til at skille Bjovulfs-Drapens *Hermod* fra ham, der spiller en udmærket Rolle i ***Balder-Sagnet***, og som har sin faste Plads paa de *Angelske* Stamtavler, mellem *Odins* Forfædre, hvorved han endogsaa er smuttet ind i *Gylfe-Legens* berygtede Fortale²⁴. Hvis ikke den eddiske *Hyndle-Sang* skulde være *Angelsk* Arbeide, maae vi dog ogsaa i vort *Norden* have havt Sagn om *Hermod* som Helt, siden han der stilles ved Siden ad *Sigmund Volsung*, naar det hedder om *Odin*:

Gaf hann *Hermóði*
hjálm ok brynju,
en *Sigmundi*
sverð at þiggja²⁵.

Det *Angelske* Sagn, seer vi for Resten, har fremstillet *Hermod* som en af de berømteste Kæmper i *Skjoldungernes* ældste Gaard, men som Lykken gjorde |A:XL| overmodig og grusom, og forlod ham derpaa aldeles, saa han faldt i *Jettevold* og fik en ynkelig Ende, saameget ynkeligere, som Haabet om hans Søn ogsaa skuffedes, hvorved vi bagvendt mindes om det “*Hel-Rid*” som er

den *nordiske Hermods* mythiske Bedrift. Endelig finde vi i *Hakonsmaal Hermod* udgaaende fra *Valhal*, Haand i Haand med *Brage*, og vil vi see andet deri end et *Vindæg* af "Eivind *Skaldaspilder*" da maae vi derved komme til at tænke os *Hermod* som en af vore *Arilds-Skjalde*, der enten selv red til *Hel* paa *Sleipner* for at giæste *Balder*, eller blev viist til *Hel* af sin Eftermand, men dog kun som en lille Udflugt fra *Valhal*. *Hermod-Sønnen* hedder for Resten altid paa *Stamtavlerne* "*Skeldva*" og skal, efter *Skalda*, være *Skilfingernes* Stamfader.

Herved mindes vi om, at *Skilfingerne*, som i *Bjovulfs-Drapen* bryster sig paa den *Svenske* Throne, ei heller paa *Island* har været aldeles ubekjendte, men om deres Skæbne og Bedrifter hører vi intet derfra, og kun i *Hyndle-Sangen* synes "Skilfinger" at staae istedenfor "*Ynglinger*", som ellers hos os er de *Svenske* *Arilds-Drotters* staaende Tilnavn. Da imidlertid de bekjendte *Ynglinger*: *Ann* eller *Ønn*, *Ottar* og *Adils*, og især de to sidste, er kiendelige i *Bjovulfs-Drapens Skilfinger*: *Ongenthjov*, *Ohter* og *Eadgils*, og da *Eadgils* her staaer i Linie med *Hrodulf*, ligesom hos os *Adils* med *Rolf*, saa er det uden al Grund, at man udenlands har anseet dem for uforligelige.

Om den store Krig imellem de *Svenske Skilfinger* og de *Gothiske Hrædlinger*, som *Bjovulfs-Drapen* besynger, veed *Ynglinge-Saga* vist nok intet at for|A:XLII|tælle, men da *Harald Haarfagers* Hoved-Skjald *Thjodolf* af *Hvine*, paa hvis Vers fornævnte *Saga* er bygget, egenlig kun besynger *Ynglingernes Død* og *Bautastene*, maa det i Livet og i Marken ei være til Skade for deres gode Navn og Rygte, og det er i Øvrigt baade af *Saxes* og *Snorres* Fortællinger klart nok, at Modsætningen mellem *Svenskere* og *Gother* har endnu i det *Ellevte* Aarhundrede været skarp nok, saa den maatte sagtens i det *Femte* og *Sjette* Aarhundrede være bidhvas tilgavns.

Da vi imidlertid nu engang savne alle andre Efterretninger om Arve-Feiden i gamle Dage end *Bjovulfs-Drapens*, og da *Skjalden* lidt ubehændig har indskudt hvad han vidste i kun halvt sammenhængende Brudstykker, saa holder det haardt at giøre noget Heelt ud deraf, men dog gienkiender vi her godt i det Smaa det store *Gothiske Sørgespil*, saa at skiøndt vi ikke engang ret veed, hvor *Skjaldens Gothland* laae, borger dog *Sagnet* selv for sin Ægthed, og de *Frankiske Aarbøger* har, som sagt, ved at melde os Kong *Higelaks* Fald i *Frisland*, givet os Troen i Hænderne. *Sagnet* begynder med den gamle Kong *Hrædel*, som vi kan skiønne har i sin Velmagt været en vældig Drot i sin Kreds, som *Svenskerne* enten har maattet bukke for, eller har dog ikke vovet at udæske; thi *Freden* brydes først af *Ongenthjov*, den gamle Hugaf, da *Ulykken* har nedslaaet *Gothernes* Mod og lagt Kong *Hrædel* i Graven. *Ulykken* har en fjern men dog mærkværdig Lighed med den brittiske Kong *Lears*, som

Shakspear har stræbt at forevige, og en Broder til *Shakspear* vil kunne fremstille Kong *Hrædels* Ulykke med sine tre **A:XLIII**Sønner ligesaa gribende som Kong *Lears* med sine tre *Døttre*, uden at laane det mindste; thi da *Hædken* (*Hakon*) ved et Vaadeskud dræber sin ældre Broder *Herebeald* (*Hærbalder*) ligesom *Hødur*, dræbde *Balder*, blev den gamle Fader vanvittig, og glemde aldeles, at han havde to Sønner tilbage, saa han sang det ene Sørgekvad oven paa det andet, alle med det Omkvæd, at han havde kun to Sønner, begge døde, den ene faldet af Vanvare for Broderhaand og den anden svævende i Galgen som Brodermorder, medens deres gamle Fader gik barnløs og trøstesløs i Graven.

Svenskerne gjorde da under *Ongenthjov* Landgang paa *Gothland* (rimeligviis *Øen*, som endnu østenfor *Sundet* bærer samme Navn, men som vi kalder *Gulland*) og fik Held til ikke blot at fælde *Hædken* og bortføre hans *Dronning*²⁶, men til at ødelægge hele *Gothe-Hæren*, saa dens ringe Levning fandt sig om Aftenen indespærret i *Ravne-Skoven*, for næste Morgen, efter *Ongenthjovs* frygtelige Trudsel, enten at springe over *Klingen* eller, for *Løiers* Skyld, dingle i Galgen. Den yngste *Hrædling*, *Higelak*, kom imidlertid med Undsætning i Morgengryet, og, skøndt vi ikke kan oprede de nærmere Omstændigheder, seer vi dog, at *Ongenthjov* maatte pakke sig, og faldt siden i et Slag med *Higelak*, for to Brødre, *Vanraads Sønner*, *Jofur* og *Ulf*, der vel var To om Een, ligesom *Kette* og *Vigge* om *Adils*, men vandt dog stor Ære ved Bedriften, saa *Jofur* endogsaa fik *Higelaks* eneste Datter, *Hylde*, til Ægtefælle.

A:XLIV Om *Ongenthjovs* Sønner: *Ottar* og *Unild* (*Ohter* og *Onela*), avlede, som det synes, med den ranede *Gothiske* Dronning, har søgt at hevne Skade, veed vi ikke, men det har i alt Fald været forgiæves, saalænge *Higelak* stod for Styret og *Bjovulf* gik i Spidsen, thi da, siger *Skjalden*, behøvede man ikke at leie Kæmper enten blandt *Danskere*, *Svenskere* eller *Gepider*, og selv efter *Higelaks* Fald, mens *Bjovulf* var Formynder for hans unge Søn *Haarderaad* (*Hardred*), havde *Gothland* Fred. Først da *Haarderaad* selv havde besteget *Høisædet*, og maaskee oversaae *Bjovulf*, gjorde *Ottars* Sønner Landgang paa *Gothland* for at hevne deres Bedstefader, og havde Held til at fælde *Haarderaad*, men maatte dog pakke sig for *Bjovulf*, som nu besteg den ledige Throne, og, som det synes, under en Broder-Krig mellem *Ottar-Sønnerne*, fandt Leilighed til at ydmyge *Svenskerne* og fortjene Tak af *Adils* (*Eadgils*), som han skaffede Overhaand. *Hvordan* det endelig gik efter *Bjovulfs* Fald, da den unge *Viglaf*, som det synes, selv af *Skilfing-Blod*, skulde værge *Gothland*, veed vi ikke, men at de bange Anelser, som *Skjalden* ved denne Leilighed udtrykte, gik i Opfyldelse, det veed vi af *Ingel Ildraades* Saga hos *Snorre*.

Af Bjovulfs-Drapens *Gothiske Sagn* staaer vel endnu det om Kong *Higelaks* Giftermaal med *Hygd* tilbage, men da Skind-Bogen netop under Kvadet derom har skiftet *Afskriver* og gjort et daarligt Bytte²⁷ og da *Vidsidsmaal* ikke engang nævner Kong *Hrædel* og |A:XLV| hans Æt, men kun *Ongenthjov* som *Svensker-Drot*²⁸, saa maae vi lade den Sag staae ved sit Værd, og kan egentlig kun oplyse, at naar man udenlands endelig vil gjøre *Hygd*, efter Kvadet ung som Rosens-Knoppen, til *Enke* efter *Offa*, da løber man aabenbar med Liimstangen.

Bjovulfs-Drapens *Offa* tvivler nemlig ingen af os om, jo er den *Offa*, Vermunds Søn, som findes paa de angelske Stamtavler, ei langt fra *Odin*, saa at naar man tager *Higelak* og hans Hustru for levende Folk i Slutningen af det femte Aarhundrede, da forbyder Giftermaalet mellem *Offa* og *Hygd* klarlig sig selv; men desuden seer man let, at *Offas* Dronning, hvis *Drude-Navn* endnu kan spores²⁹, kun er smuttet ind i Kvadet til Sammenligning med *Hygd*, *Hæreds* Datter, som ventelig ogsaa har været bevogtet af en *Lindorm* eller et andet Udyr, der maatte fældes af hendes Beiler. Dette, som vi kan slutte af Kvadet selv, bestyrkes ved *Saxes* Fortælling om den *Svenske* Kong *Herods* Datter, som havde saa slem en Livvagt³⁰, thi vel kaldes denne Prindsesse *Thora* og befries af *Regner Lodbrog*, men naar man veed, at Saxe efter Braavalle-Slaget har i Sagn-Historien maattet ty til *Islandske Kilder*, og at *Regner Lodbrogs* Saga er en historisk *Roman*, der uden videre gifter *Regner* i det Ottende Aarhundrede med *Sigurds* og *Brynhilds* Datter fra |A:XLVI| det Fjerde, da lader man sig ikke skræmme af Tidsregningen.

At nu ogsaa Skjalden holder med Dronning *Drude* eller Ædel-Drude, mod den *Vermunds Søstersøn*, som beskyldte hende for at have staaet sin Husbond efter Livet, agter jeg, trods Textens Usikkerhed, for sikkert nok, og at det samme har været Tilfældet med Kong *Offa*, saa Fætteren maatte pakke sig³¹.

Hvad endelig Kong *Offa* selv og hans Giftermaal angaaer, da kaldes *Drude* vel her, ligesom i Munke-Krøniken en "Frankisk" Prindsesse, men hun rømmer ingenlunde, som i den, over *Havet* fra sin *Fader*, men roer kun over "den gule Flod" paa sin *Faders Tilskyndelse*, saa her maa man tænke paa det sønderjydske *Angeln* og det holstenske *Mauringien* (Stor-Marn?) hvor jo *Frankerne* selv siger, de har boet, før de tog Deel i Folke-Vandringen³², og skiøndt jeg ikke veed, om *Eideren* er ligesaa "gul" en Flod som *Elben*, maae vi dog tænke paa *Eideren*, især fordi det var *her Uffe Vermundsen*, baade efter det store Sagn hos *Saxe*, og efter Levningen i *Munke-Krøniken*, bestod den svare *Tvekamp*, Een mod To, som der sikkert ogsaa spilles paa i *Vidsidsmaal*, hvor vi læser (v. 77-90).

|A:XLVII| *Offa* geslóg
ærest monna
cniht wesende
cyne-rica mæst,
(næinig efen-eald him)³³
eorlscipe máran
on orette³⁴
áne sweorde,
merce ge-mærde³⁵
við *Myrgingum*
bi *Fifeldore*³⁶
heóldon forð siððan.
Engle and *Swáfe*³⁷
swá hit *Offa* geslóg.

Ligesaalidt som det var med en Pen, *Uffe* satte “*Eider-Grændsen*,” og ligesaalidt som *Pennen*, selv i sine mest glimrende Dage, har mægtet at forsvare *Dannevirke* eller hænge “Leddet ilave,” ligesaalidt nytter os i sig selv de gamle *Skjoldungers* Priis paa Papiret, men vi kan dog ikke andet end glæde os over, at Anglernes *gamle* Hovedskjald har givet dem og |A:XLVIII| *Danmark* meget bedre Lov end den *Ny*; thi det har saa meget mere at sige, som den *Gamle* aabenbar kiendte *Danmark* og *Skjoldungerne* meget bedre end *Hamlets* Engle-Skjald.

Var nemlig endog Oldsagnet om Kong *Skjold*, alle *Skjoldungernes* Stamfader, og hans hemmelighedsfulde Forhold til *Danmark*, det eneste, Angel-Skjalden havde balsameret og giemt for os, saa maatte vi dog være ham meget taknemmelige, thi vel har vi smukke Sagn om Kong *Skjold*, baade som *Lødurs* Søn hos *Saxe* og som *Odins* Søn hos *Snorre*, men dog ikke Mage til det *Angelske*, om “*Barne-Engelen*,” der giæstede vore Kyster, slumrende paa *Korn-Negen*, blev som *Danmarks Skytsaand* (familiar) vor Konge, og vendte ei tilbage til *Alfhjem* eller *Gimle*, før han havde skaffet os Ære, Fred og Lykke midt iblandt stridige og nærige Naboer, og efterlod en Kongeslægt, der giennem Aarhundreder, som den *Fredegode*, skulde bæres paa Hænderne af *Folket*³⁸. Af denne Kongelige *Skjoldung-Stamme* nævner Angel-Skjalden: *Bjovulf*, *Halvdan* den Høie, hans tre Sønner *Hjorgar*, *Hrodgar* og *Helge* den Brave, *Hjorgars* Søn *Hjorvard*, *Hrodgars* Sønner *Hredrik* og *Hrodmund*, og endelig, uden |A:XLIX| Faders Navn, *Hrodulf*; hvoriblandt kun eet Navn, nemlig *Bjovulfs*, er os aldeles fremmed, medens de andre Navne ikke blot har en hjemlig Klang, men er tildeels velbekiendte, som *Halvdan*, *Roe* (Islændernes *Hroar*) *Helge* og *Rolf*. Da nu imidlertid *Halvdan* og *Roe*, som vi kun har hørt meget lidt om her hjemme, er *Hoved-Skjoldungerne* i *Bjovulfs*-Drapen, saa er

baade Toget til *Jotunheim* i Kong *Halvdans* Tid og *Maglebardernes* Optøier i Kong *Roes* Gaard os ganske nye Begivenheder, som det maa være os en Fornøielse at gjøre Bekiendskab med. Mærkeligt er det dog, at ligesom vi her hjemme kun har hørt om Kong *Roe*, at han bygde *Roskilde*, saaledes synes ogsaa *Byggeriet* at have været den vigtigste Bedrift af *Hrodgar*, som Skjalden havde hørt tale om; thi vel roser han *Hrodgar* for Heltemod i *Ungdommen*, men nævner dog ingen Heltegierninger af ham, da Striden med *Maglebarderne*, efter *Vidsidsmaal*, maa henføres til den senere Tid, da *Hrodulf* (Rolf) var blevet voksen. *Hrodgar*-Borgens Navn (Heort) vilde efter den danske Mund være *Hjortholm*, men dersom *Tyskerne* ikke ganske for intet har skiænket os "*Herthedalen*", maa det vel staae i Forbindelse dermed.

Hele det Billede, *Bjovulfs*-Drapens Skjald giver os af *Livet* paa *Hjorte-Borgen*, passer for Resten vidunderlig godt til den historiske Betragtning af Dagene i *Danmark*, som de maae have seet ud i *Rolfs* Opvæxt eller i den danske *Guldalders* Aftenrøde, som *Rolf* kun forgiæves stræbde at forvandle til en ny Morgenrøde, og blev kun Helten i et rørende Sørgespil, som maa kaldes det danske *Ragnarok*, hvori *Bjarke* og *Hjalte* svare til *Thor* og *Frei*, som falde ved *Odins* Side, og *Vigge* svarer til *Vidar*, som hevner Seierfader paa *Fenris-Ulven*. Enten vi nemlig hører paa *Hrodgar* med hans Gammelmands-Klynken og Klogskab, eller paa hans Drost *Hunferd* med store Ord i Munden, men kun lidt Mod i Bringen og Skielmen bag Øret, eller vi seer paa Dronning *Vælothjov* med Skuespillerindens Finhed og Væverhed, paa hendes kiære Sønner uden Mund og Mæle, eller paa de snorkende Kæmper med *Æsker* i Spidsen, der lod sig æde med Hud og Haar af Trolden, uden engang at vaagne; da gienkiender vi saa meget bedre den Danske Ynkelihood i *Aandens Fraværelse*, som vi selv har havt Nok af den for Øie, og det med den samme dybe *Hjerteligheds* Giennemskin, som godt kan røre en Gothisk *Stærkodder* til at kæmpe som en Løve for de falmede, men dog igrunden *gyldne* Hjerter.

Alt dette har man naturligviis *udenlands* endnu ingen Tanke om, og selv her hjemme langt mindre Øie end Øre for, men desuagtet er det dog lige sandt, og er ingenlunde saa pæredansk, at det jo hænger nøie sammen med *Verdens-Historien*; thi hvad vi alt forud maatte giætte, at *Danmarks* Næde og Trang til Gothiske *Leiekæmper* faldt sammen med den *Angelske Udvandring* i det *Femte* Aarhundrede, det har *Bjovulfs*-Drapen slaaet fast, ved at redde Oldsagnet om *Friser-Høvdingen Hengest*, der i den Danske Kong *Halvdans* Ærinde, førde an paa Toget til *Jotunheim*, og har da siden taget Broderparten baade af det **IA:LI**Danske Mod og den Danske Flaade med sig til *Bretland*³⁹.

Oldsagnet om *Danskeres og Frisers Tog* med samlet Styrke under *Hnæf* og *Hengest* mod Kong *Finn Folkvalds Søn* i *Jetteland*, lader Skjalden hans Helt høre giennem en Kæmpevise i *Hrodgars Hall*, og ved Hjelp af det opdagede Brudstykke om Natte-Kampen paa *Finsborg*, seer vi, at *Finn* strax led et saa afgjørende Nederlag, at han ingen Redning saae, uden i et skielmsk Forlig med Seierherrerne, hvorefter de skulde være halvt med Kong *Finn* om hele Riget og have *Finsborg* i Pant paa hans Troskab. Saasnart imidlertid Jettekongen havde gjort Heltene godtroende med sin falske Finhed og Gavmildhed, overraskede han *Finsborg* ved Nattetid, hvor begge Høvdingerne havde Borgeleie med *tresindstyve* Kæmper af Vælgten, og skøndt de kæmpede som Løver, maatte de tilsidst bukke under. *Hnæf* og de Fleste faldt, og kun *Hengest* med nogle Faa maa have reddet sig, da vi, paa hin Side af et Hul, som vi ikke kan stoppe, finder *Hengest* paa Hjemfarten til *Frisland*, hvorfra han næste Vaar hjemsøger *Finn*, fælder ham og tømmer Skatkammeret. Denne ganske klare Sammenhæng har man vel udenlands stræbt at formørke med de to Linier i *Vidsidsmaal*:

Fin Folcwalding

(weóld) *Fresna cynne*,

A:LIthi herved har man ikke blot villet fradømme *Hengest* sin lovlige Stilling som *Friser-Høvding*, men ovenikøbet væltet *Finns* Nidingsværk over paa *Hnæf* og *Hengest*, men det er saa aldeles grundløst, at jeg kun nævner det for at tilføie, at om end *Vidsidsmaal* ikke var saa uefterrettelig, som den aabenbar er, kunde dens Skjald paa anden Haand godt, for det gode Rims Skyld, kaldt *Finn Friser-Høvding*, fordi *Friserne* under Forliget med *Hengest* virkelig, efter Sagnet, havde *hyldet* ham. Uagtet vi for Resten intet kiender til *Finn Folkvalds Søn*, maae vi dog henføre Brynjen "*Finnsleij*" til ham, som efter *Skalda* (p. 152) hørde til *Adils-Skatten* i *Upsal*. Om den gaadefulde *Hildeborg Hokes* Datter, som var *Følgje* paa Toget, kan jeg vel heller ikke enes med de Fremmede, da de endelig vil have hende til at være *Finns* Dronning, et Giftermaal, jeg har modsat mig af alle Kræfter; men jeg tør dog ikke nægte, det lod sig høre, at hun kunde været en røvet *Dansk* Prindsesse, som Toget netop skulde hevne og befrie. Da imidlertid *Hildeborg Hokes* Datter maa antages for Syster til *Hnæf*, som efter *Vidsidsmaal* var Hoved for *Hokingerne*, og da hun efter *Bjovulfs-Drapen* maa have mistet sine *Sønner* tilligemed sin *Broder* paa *Finsborg*, siden de brændtes paa *hans* Baal, saa maatte hun, efter mit Skøn, enten været gift med *Hengest* eller have fulgt *Danehæren* som en *Enke-Dronning*. Skøndt vi intet Sagn har om *Hnæf*, saa nævnes han dog mellem *Søkongerne* eller Viking-Drotterne baade i *Skalda* og

hos Saxe.

Kommer vi nu til Sagnet om *Maglebarderne* (Heaðobeardas), da var det, efter *Vidsidsmaal*, hvad |A:LIII|vi af Bjovulfs-Drapen ikke kunde seet, *Hrodgars* egen Datter, *Freyvor* (Freawære), som ved et Fornuft-Giftermaal skulde været Sone-Offeret mellem Hrodgar og den Maglebardiske *Prinds Ingel*, thi der læser vi (v. 91-100) :

Hróðwulf and *Hróðgár*
heóldon lengest
sibbe æt-somne
suhtor-fædran⁴⁰,
siððan hý for-wræcon
wícinga cynn,
and *Ingeldes*
ord forbígðan⁴¹,
for-heówan æt *Heorote*
Heaðobeardna þrym.

Efter disse Vink og efter hvad vi læser i Bjovulfs-Drapen, har der været en farlig Feide mellem *Danskerne* og en *Viking-Trop*, som vi, i Lighed med Longobarder, maae kalde *Maglebarder*, og tænke os som *Oldtidens Jomsvikinger*, men veed slet ingen videre Besked om, og vel havde *Danskerne* beholdt Valpladsen, efter begge Viking-Høvdingernes *Vidergild* og *Frodes* Fald, men Danekongen var dog, for *Freds* Skyld, gaaet paa Forlig med *Frodes* Søn *Ingel*, saa der skulde blive et Par af ham og Kongens egen Datter. Legen blev imidlertid fordærvet af en gammel Viking, der, enten paa selve |A:LIV|Bryllupsdagen eller dog ei længe efter, yppede Kiv i Kongens Gaard, ved at minde *Ingel* om, at det var med hans *Faders Banemænd* og med *Røverne* af hans *Arvegods* han pleiede Venskab og gjorde Svogerskab, saa *Ingel* tilsidst fløi op i Spidsen af sine *Maglebarder* og fyldte Kongehallen med Vaabenbrag, men maatte selv med sit Blod betale Gildet, medens den *gamle Viking*, som en Lurendreier, listede sig bort ad lønlige, kun ham bekiendte Stier.

Vi *Danskere* kan nu umuelig læse dette uden at tænke paa Sagnet hos Saxe Runemester om *Stærkodder*, som med sine Syvmils-Støvler og sin Kulsæk paa Nakken, paa egne Gienveie skiævede afsted fra *Upsal* til *Leire* for at hærde Kong *Ingel Frodesøns* Hu, som havde Ladet sig daare af et *Kvindfolk*, der var Datter ad hans Faders Banemand; men de to *Ingels-Sagn* vender dog for Resten saa bestemt Ryggen til hinanden, at vi umuelig kan faae dem til at følges ad, men maae lade dem gaae hver sine Veie. Selv den *gamle Viking*, som vi fristes til at holde paa, da *Stærkodder* sikkert i sine *tre* Aarhundreder har havt flere Æventyr i *Danmark*, med ligesaamegen Lighed og Ulighed, maae

vi vel slippe, da han i dette *Ingel-Sagn* er saa glat som en Aal.

Derimod lader det sig godt høre og vanskelig afvise, at den *Agner Ingelson*, som, efter et andet Sagn hos *Saxe*, var kommet til Kong *Rolfs* Gaard for at holde Bryllup med hans Syster *Rude*, men fandt der en Medbeiler i *Bjarke*, som blev hans Banemand⁴², maa an|A:LV sees for en Søn ad den *Ingel*, som faldt i *Roes* Hall; thi en saadan Skæbne-Lighed mellem Fader og Søn er ganske i det Nordiske Kæmpelivs Aand.

Et andet Spørgsmaal, som vi maae opkaste, netop fordi vi ikke selv kan besvare det, er, om ikke *Maglebarderne* (Heaðobeardas) skulde være Levninger af den stolte *Viking-Trop*, som med *Hedeby* til deres gamle Hovedstad, havde brudt med *Danskerne* og som, under *Hengest*, paa hvis Stamtavle vi finde Navnet *Vedergils*, satte Kaasen til *Bretland*? Da vilde nemlig *Eftersmækket* i *Roes* Dage af Tordenslaget i *Halvdans* eller *Hjörgars* Dage være i sin følgende Orden.

Endnu maa det vel bemærkes, at da *Rolf* den *Store*, baade efter *Bjovulfs-Drapen* og *Vidsidsmaal* tilsidst har gjort Opstand mod Kong *Roe*, og temmelig snart maa have faaet Overhaand, saa er ventelig den Kong *Rerek*, som *Rolf* efter en af *Viserne* hos *Saxe*⁴³ skilte baade ved *Liv* og *Skatte*, ingen anden end *Hrodgars* ældste Søn *Hredrik*, som efter *Bjovulfs-Drapen* skulde været hans Eftermand; thi at *Saxes Rerek* en eneste Gang siges at have havt en "Bøke" til Fader, kan let beroe paa en af de mange Trykfeil i *Pariser-Udgaven*.

Skal vi nu endelig berøre *Bjovulfs-Drapens* Forhold til *Nordens Geographi*, som man udenlands har havt travlt nok med, da maa det egenlig kun være for at pege paa den Bemærkning, der gjør sig selv, at *Shakspears* Tip-Oldefader sikkert ikke var stivere i *Geographien* end han, og at den Umage, Kong *Alfred* gjorde sig for |A:LVI at faae *Ohters* og *Vulfstans* Seilads i vore Farvande nøiagtig ført til *Bogs*, viser, hvor fattig selv de lærde *Anglers* Kundskab i denne Henseende har været; saa det vil derfor neppe lønne Umagen at lede enten om *Skjaldens Hronesnæs* (Roneklint eller *Hvalnæs*) og *Ravneskov*, eller om hans *Nord-Frisland*, *Finland*, *Romø* (heaðoræmes), *Brondingeland* eller *Skedelande*, da selv hans "Gothland" fattes alle sikre Kiendemærker.

Ligesom imidlertid de *Frankiske* Aarbøger borger os for, at *Bjovulfs-Drapens Vest-Frisland* er det, som *Frankerne* baade kiendte og giæstede, saaledes skulde ogsaa hele *Kvadet* med sine Øst- og Vest-, Syd- og Nord-*Danskere*, borge for, at *Skjalden* ikke med sit "Daneland" meende mindre end hele det lille *Danmark*, der dog synes *Tyskerne* for stort saavel til *Hrodgar* som til os.

I Henseende til *Skjaldens "Gothland"* eller *Vindmark* (weder-mearc) da finder jeg, som sagt, al Grund til at giætte paa Øen *Gothland*, (*Gulland*), hvis ældgamle Betydelighed som

Sømagt er sikker nok, og hvis Historie er mørk nok til, at de største Mærkværdigheder kan være sunket i Jorden med *Visby*.

Om *Skede-Landene* er det endelig min Mening, at det skal betyde *Skythe-Landene*, som vi, blandt Andet af den *Danske Rimkrønike*, seer, vort *Høinorden* har været kaldt, men derfor kan Navnet godt hænge sammen saavel med "*Skandinavien*" som med "*Folke-Skeden*" (*vagina gentium*), der begge kan skyldes de latiniserede Gothers Forglemmelse af Modersmaalet deres Tilværelse.

A:LVII Hermed være da *Bjovulfs-Drapen* paa Grundsproget med hele sit rige Indhold og hele sin Trang til nærmere Oplysning *Anglernes* og hele vort *Høinordens* forsinkede, men forjættede og forventede *Runemestre* paa det venligste anbefalet, som det *Gothiske Heltedigt*, der ikke blot har Krav paa deres stadige Opmærksomhed og betimelige Haandsrækning, men har Krav paa i saa klar og yndefuld en Skikkelse som mueligt, at blive hele den *Gothiske Læseverden* saa velbekiendt som *Iliaden* og *Odysseen* nogensinde var den *Græske!* Dette vil vist nok ikke skee med mindre den *Høinordiske Vidskab* faaer sin *Hovedstad* efter de store Forbilleder i *Oxford* og *Cambridge*, med *Ørnen* i Asketoppen, istedenfor *Natuglen* paa Hybentornen, i sit Storseigl, det vil jo sige: med *Høinordens Aand* istedenfor *Roms Uvætte* til sin *Høvding*; men det vil dog ogsaa, trods alle Forhindringer, med *Guds Hjelp*, skee til hele Verdens Gavn og Forundring.

Mai 1861.

N. F. S. Grundtvig.

1

Hickesii Thesaurus T. III. p. 218 under Mærket: Vitellius A. X. i det brittiske Museums *Cottonianske Samling*.

2

In hoc libro, qvi Poeseos Anglosaxonicae egregium est exemplum, descripta videntur bella, qvæ *Beowulfus* quidam *Danus* ex regia *Scyldingorum* stirpe ortus, gessit contra *Sveciæ* regulos.

3

Kjøbenhavns Skilderi 1815. Nr. 60, 63-65. 70-72.

4

Den mærkeligste Opdagelse, *Rask* og jeg var lige gode om, var *Fitela* (Sin-Fjotle), som laae begravet under det meningsløse "wite la."

5

Om *Bjovulfs Drape*. Dannevirke. 1817. B. 2. S. 207-80.

6

Bjovulfs-Drapen. Et Gothisk Heltedigt fra forrige Aartusinde af

Angel-Saxisk paa danske Rim, ved Grundtvig.

7

Bibliotheca Anglo-Saxonica. Prospectus, and Proposals of a Subscription for a Publication of the most valuable Anglo-Saxon Manuscripts (with a List of Subscribers). London 1831.

8

Conybeare's "Illustrations of Anglo-Saxon Poetry." London 1826. p. 9-22.

9

The Anglo-Saxon Poems of Beowulf, The Scop or Gleeman's Tale, and The Fight at Finnesburg, with a literal Translation, Notes, Glossary etc. By Thorpe. Oxford 1855.

10

I "Bibliothek der Angelsächsischen Poesie" og "Dichtungen der Angelsachsen." B. 1. 1857.

11

Brudstykket er først trykt hos *Hickes* Thes. T. 1. p. 192, efter et Blad i *Lambeths* (Ærkebispens) Bogsamling, som siden er forkommet, saa vi maae være glade vi fik det, med alle dets Læsefeil og Trykfeil.

12

Codex Exoniensis. By *Thorpe*. London 1842. p. 318-27.

13

En saadan skulde jo *Wackerbarths* været, og ved at vælge jævne Rim istedenfor, som *Tyskerne*, at bruge Rimstave til Styler, valgde han den rette Vei, men uden nordisk Aand og Sprogkundskab kommer man dog ingen Vei med Heltedigtet.

14

Hvor haardnakkede Studere-Kamrets Fordomme i denne Henseende er, beviser blandt andet den Kiendsgierning, at min "Haandbog i *Middelalderens* Historie" fra 1836, hvori jeg blandt andet opmanede det nedmanede *Angelske Vidunder*, hverken hjemme eller ude af de *Høilærde* er værdiget mindste Opmærksomhed.

15

Alfreds Levnets-Beskrivelse af *Asser* i *Monumenta Britanniaë*. 1848. Vol. I. p. 473-74.

16

Disse Brudstykker er allerede med største Omhu udgivne af Professor G. Stephens under Titel: *Two Leaves of King Waldere's Lay*. By George Stephens, Esq. Cheapinghaven and London. 1860.

17

Af det latinske Digt har jeg kun seet *Fischers* Udgave fra 1780 under Titelen: *De prima expeditione Attilæ et de rebus gestis Waltherii*. (Om *Atles* første Tog og om *Valders* Bedrifter.)

18

Af Rimkrøniken om *Stærkodder*, *Storværks Søn* har vi vel kun et forgiort Brudstykke i *Saxos Latinske Vers*, men kan dog af *Sagnet* giætte os til Gangen, og i de *Eddiske Volsung-Kvider* seer vi tydelig Brudstykkerne af den stolteste *Gothiske Bygning*, man kan tænke sig.

19

Merovingerne opdagede jeg først 1841. See "Brage og Idun". IV, 494. 497. 509.

20

For "be wurman" maae vi læse "bemurnand"; ofer-eode af "ofergangen" maa forstaaes ligesom det Danske "gaae over", i Talemaaderne: Uveiret, Smerten, Ulykken *gik over*, blev forvundet; istedenfor "on néde" maae vi læse "on níðe" og forstaae det Følgende om den *Lemlæstelse*, som lammede *Vølund*.

21

Efter mine Tanker maa endog den Islandske *Vølunds-Kvide* være en Oversættelse fra Angelsk; thi kun deraf kan det, efter mit Skøn, komme, baade at der næsten lige saa tit læses "Nípaðr" som "Nípuðr", at "Beadohild" er forskrevet til "Böðvildr", at der findes det reent Angelske Ord "jarknasteinar" og at endelig "hrósa" kun giver Mening, naar det tages for det Angelske "hreósan".

22

Snorres Edda (i *Rasks* Udgave S. 192-93), hvor *Ylfinger* og *Volsunger* ogsaa klarlig *adskilles*.

23

Den ældre (Sæmunds) *Edda* (i *Munchs* Udgave) S. 89. Sammesteds S. 88 synes Skjalden at henføre *Ylfinger* til "*Gylfe*."

24

Snorres Edda (*Rasks* Udgave) S. 13.

25

Sæmunds *Edda* (*Munchs* Udgave) S. 67, men vistnok har *Hyndlas* Sang saamange os *fremmede* Navne, at den sagtens har hjemme hos *Anglerne*.

26

Det sidste kommer for Dagen, naar det fortvivlede "bryda heord" 5853 læses "*brýd á-herode*" som Islændernes "hertók" (ranede).

27

Den ny Skriver har begyndt omtrent v. 3873.

28

Vidsidsmaal (the Traveller's song) v. 64.

29

V. 3856 hvor "Þryðo" sikkert skal være Navnet paa *Offas* Dronning, som baade paa Stamtavlerne og i Munkekrøniken om *Offa* kaldes med et lignende Navn.

30

Saxo Runemesters Danmarks-Historie, Müllers Udgave S. 443.

31

Bjovulfs-Drapen v. 3874-3918 og de tilsvarende *Anmærkninger*, hvor jeg har givet mine Grunde.

32

Bjovulfs-Drapen v. 3892-95.

– hió *Offan* flet
ofer fealone flód
be fæder-láre
síðe ge-sóhte.

33

Vi maae v. 80 læse “cynelicre mærd” og v. 81 “efnde” før “him.”

34

Man har villet giøre et Verbum af “on orette” men forgiæves; vi skal vist læse: on (an) oretta, áne sweorde” og tænke paa *Uffe*, Een mod To, med Sværdet *Skræp*.

35

Enten maa Anglerne have havt et “ge-mæran” som betød at sætte Grændse-Skiel, eller vi skal læse “mæru ge - marcode” i samme Mening.

36

Selv Englænderne indrømme, at “Fífeldor” maa være det samme som “Eidora”, paa Islandsk “Ægis dyrr.”

37

Swæfe maa være en Skrivefeil for “Seaxe,” blandt andet fordi vi ikke finde “Swæfe” men “Swæfas” hos *Orosius*.

38

Vel henfører *Ædelvard* og de andre *Latinske* Krønike-Skrivere Oldsagnet om det folkeløse Stor-Skib med Barne-Kongen til “*Skef*” men Angel-Skjalden har nok vidst langt bedre Besked med Nordiske Oldsagn end “Latinerne”, og desuden kan man godt see Grunden til at man kaldte den lille ubekjendte Skibs-Dreng *Skefing* efter den “*Skef*” som siges at have været Noas *fjerde* Søn, født i *Arken*, mens der ikke var fjerneste Grund til at lade *Skef* selv efter Aartusinders Forløb flyde op i *Danmark*.

39

At nemlig Høvdingen for det store Englands-Tog virkelig traf til at hedde *Hingst* (Hengest), maa man, især efter Bjovulfs-Drapens Vidnesbyrd, antage, men naar Sagnet lader ham have *Hoppen* (Hors) til Broder, som dog *forsvinder* ved Landingens, da vædder jeg Ti mod Een paa, at det er en *Shakspearsk* Vittighed til at betegne at alle de danske “*Hav-Heste*” gik fløiten.

40

“Suhtor-fædran” betyder, ligesom “suhter-gefæderan” (v. 2321) *Brodersøn* med *Farbroder*, og viser, at *Hrodulf* hos Anglerne,

ligesom *Rolf* hos os, har været kiendt for *Helges Søn*, skiøndt det ikke udtrykkelig siges. Det sjeldne Ords Brug ved denne Leilighed henviser for Resten paa, at *Vidsidsmaals* Skjald har havt Bjovulfs-Drapsen for Øie.

41

“ord forbigdan” maa vel betyde det samme som vores “tog Brodden fra.”

42

Saxe Runemester (Müllers Udgave) S. 86-87.

43

Saxe Runemester (Müllers Udgave) S. 97.

[[A:LVIII]]

Hvad der i Texten er trykt med *Løbeskrift*, har i min Tid eller dog for mine Øine ikke været til at læse i Skindbogen, men er fældet ind efter en af de ældre Afskrifter, hvad da paa hvert Sted er anmærket.

I Randgloserne under Texten har jeg brugt følgende *Forkortelser*.

A. Første } Thorkelinske Afskrift
B. Anden }
Bout. Bouterwek.
Con. Conybeare.
Ettm. Ettmüller.
G. Grundtvig.
H. Hickers.
K. Kemble.
M. Manuskriptet eller Skindbogen.
R. Rask.
Th. Thorpe.

[[A:1]]

I.

Hwæt we Gár-Dena,
in geár-dagum,
þeód-cyninga,
þrym gefrunon;
hú þá æðelingas
ellen fremedon!
Oft Scyld Scéfig
sceaðen þreátum,⁴⁴
monegum mægðum,
meodo-setla ofteáh,
egsode eorl,⁴⁵

syððan árest wearð
feásceaft funden,
(he þæs frófre gebád)
weóx under wolcnum,
weorðmyndum þáh,
óðþæt him ághwylc
þára ymbsittendra
ofer hron-ráde
hýran scolde,
gomban gyldan:
þæt wæs gód cyning,
þæm eafera wæs
æfter-cenned,
geong in geardum,
þone God sende
folce tó frófre,
fyren þearfe ongeat,⁴⁶
þæt hie ár drugon,
aldor .. ase,⁴⁷
lange hwíle.
Him þæs líf-freá,
wuldres wealdend,
worold-áre forgeaf;
Be ówulf wæs breme,
(blæd wíde sprang)
Scyldes eafera,
Scedelandum in.
Swá sceal .. ma⁴⁸
góde gewyrcean,
fromum feoh-giftum,
on fæder .. ine,⁴⁹
þæt hine on ylde
eft gewunigen
wil-gesíðas,
þonne wíg cume,
|A:2leóde ge-læsten;
lof-dáedum sceal
in mægða gehwære
man geþeón!
Him þá Scyld gewát
tó ge-scæp-hwíle,⁵⁰
fela-hrór féran,
on freán wære;
hí hýne þá æt-bæron
tó brimes faroðe,
swæse ge-síðas,

swá he selfa bæd,
þenden wordum weóld
wine Scyldinga,
leóf land-fruma,
lange áhte.
Ðær æt hýðe stóð
hringed-stefna,
ísig and út-fús,⁵¹
æðelinges fær;
á-lédon þá
leófne þeóden
beága bryttan,
on bearm scipes,
márne be mæste;
þær wæs mádma,⁵²
fela of feor-wegum
frætwa geláded;
ne hýrde ic cymlicor
ceól gegyrwan
hilde-wæpnum
and heaðo-wædum,
billum and byrnum;
him on bearme læg
mádma mænigo,
þá him mid scoldon
on flódes áht
feor gewítan;
na-læs hí hine læssan
lácum teódon,⁵³
þeód-gestreónum,
þonne þá dydon,⁵⁴
þe hine æt frumsceafte
forð onsendon,
áenne ofer ýðe,
umb or wesende;⁵⁵
þá gyt hie him á-setton
segen g... ðenne⁵⁶
heáh ofer heáfod,
léton holm beran,
geáfon on gár-secg,
him wæs geómor sefa,
murnende mód:
men ne cunnon
secgan tó sóðe,
séle-rádenne,⁵⁷
hæleð under heofenum,

hwá þæm hlæste onféng.

44

sceaðena. K.

45

eorlas. K.

46

fyra (fira). G.

47

aldor-leáse. R.

48

gúð-fruma. K.

49

fæder-wine (winas). G.

50

gesceap-hwíle. Th.

51

yðig (eaðig)? G.

52

máðma hord. G.

53

teodan. M.

54

þon. M.

55

ymb or. G.

56

gewreðenne. G.

57

sele-rædende. K.

II.

Þá wæs on burgum
Beówulf Scyldinga
|A:3|leóf leód-cyning,
longe þrage,
folcum ge-fráge,
(fæder ellor hwearf
aldor of earde),
óðþæt him eft on-wóc
heáh Healfdene;
heóld þenden lifde,
gamol and gúð-reouw,
glæde Scyldingas;

þæm feówer bearn,
forð-gerímed,
in worold wócun,
weoroda ráswan,⁵⁸
Heorogár and Hróðgár
and Halga til,
hýrde ic þæt

.....

Elan ... cwén⁵⁹
Heaðo-Scilfinges⁶⁰
heals-gebedda.
Þá wæs Hróðgáre
here-spéd gyfen
wíges weorðmynd,
þæt him his wine-mágas
georne hýrdon,
óðþæt seó geógoð geweóx,
mago-driht micel.
Him on mód be-arn,
þæt heal-reced⁶¹
hátan wolde,
medo-ærn micel⁶²
men gewyrcean,
þone yldo-bearn⁶³
áfre gefrunon;
and þær on-innan
eall gedáelan,
geongum and ealdum,
swylc him God sealde,
buton folc-scare⁶⁴
and feorum gumena.
Þa ic wíde gefrægn
weorc gebannan
manigre mægðe,
geond þisne middangeard,
folc-stede frætwan,
him on fyrste gelomp,
ædre mid yldum,
þæt hit wearð eal-gearo,
heal-ærna máest;
scóp him Heort naman,
se þe his wordes ge-weald
wíde hæfde;
he beót ne áléh,
beágas dælde,
sinc æt symle.

Sele hlifade,
heáh and horn-geáp,
heaðo-wylma bád
láðan líges,
ne wæs hit lenge þá gen,
þæt se secg héte⁶⁵
|A:4áðum swerian⁶⁶
æfter wæl-níðe
wæcnan scolde.
Þá se ellen-gæst
earfoðlice
þrage ge-þolode,
se þe in þýstrum bád,
þæt he dógora gehwám,
dreám gehýrde
hlúdne in healle;
þær wæs hearpan swég,
swutol sang scópes,
sægde se þe cúðe
frumsceaft fira
feorran reccan,
cwæð þæt se ælmihtiga
eorðan worhte⁶⁷
wlite-beorhtne wang,
swá wæter bebúgeð;
ge-sette sige-hréðig
sunnan and mónan,
leóman tó leóhte
land-búendum,
and ge-fræt Wade
foldan sceátas
leomum and leáfum;
líf eác gesceóp
cynna gehwylcum,
þára þe cwice hwyrfað.
Swá þá driht-guman
dreámum lifdon
eádiglice,
óðþæt án ongan
fyrene fremman,
feónd on helle:
wæs se grimma gæst
Grendel háten,
mære mearc-stapa,
se þe móras heóld,
fen and fæsten;
fífel-cynnes eard

wonsælig wer⁶⁸
weardode hwíle,
siððan him scyppend⁶⁹
for-scrifen hæfde.
(In Caines cynne
þone cwealm gewræc
éce drihten,
þæs þe he Abel slóg;
ne ge-feah he þære fæhðe,
ac hine feor forwræc⁷⁰
metod for þý máne,
man-cynne fram:
þanon untydras
ealle onwócon,
eotenas and ylfe
and orcneas,
swylce *gigantas*⁷¹
þá wið Gode wunnon,
lange þrage;
he him þæs leán forgeald.)⁷²

58

ræswa. M.

59

Onelan. G.

60

Scilfingas. M.

61

þæt he. Th.

62

medo. B. micelre. G.

63

Þonne. G.

64

folc-sceare. G.

65

seó ecg-héte. G.

66

ád umb sweran. G.

67

worhte. K. worh ... A. B. w.....M.

68

wonsæli. M.

69

hine. G.

70

ac he hine. M.

71

gigantas. A. B.

72

he. A. B.

|A:5

III.

Gewát þá neósian,⁷³
syððan niht becom,
heán huses,
hú hit Hring-Dene,
æfter beór-þege,⁷⁴
ge-bún hæfdon,
fand þá þær-inne
æðelinga gedriht
swefan æfter symble,
sorge ne cúðon,
wonsceaft wera,
wiht unhælo,
grim and grædig
gearo sóna wæs,
reóc and réðe,⁷⁵
and on ræste genam
þritig þegna:
þanon eft gewát,
húðe hrémig,
tó háam faran,
mid þære wæl-fylle,
wíca neósian.⁷⁶
Þá wæs on uhtan,
mid áer-dæge,
Grendles gúð-cræft
gumum undyrne:
þá wæs æfter wiste
wóp up-áhafen,
micel morgen-swég;
(mære þeóden
æðeling áer-gód,
un-blíðe sæt,
þolode þryð-swyð,
þegn-sorge dreáh,)
syððan hie þæs láðan
lást sceáwedon,

wergan gástes,
wæs þæt ge-win tó strang,
láð and longsum,
næs hit lengra fyrst,
ac ymb áne niht
eft gefremede⁷⁷
morð-beala máre,
and nó mearn fore,
fáhðe and fyrene,
wæs tó fæst on þám.
Þá wæs eáð-fynde,
þe him elles hwær⁷⁸
ge-rúmlícor ræste

.....
bed æfter búrum,
þá him ge-beácnod wæs,
ge-sægd sóðlice,
sweotolan tácne,⁷⁹
heal-þegnes hete,
(heóld hyne syððan
fyr and fæstor)⁸⁰
se þæm feónde ætwand.

Swá ríxode
and wið rihte wan,
ána wið eallum
|A:6óðþæt ídel stód
húsa sélest;
wæs seó hwíl micel,
XII wintra tíð,
torn gepolode
wine Scyldinga⁸¹
weána gehwelcne,
sídra sorga,
forðam [syððan] wearð⁸²
ylda bearnum
undyrne cúð,
gyddum geómore,
þætte Grendel wan
hwíle wið Hróðgár,
hete-níðas wæg,
fyrene and fáhðe,
fela missera,
singale sæcce;⁸³
sibbe ne wolde
wið manna hwone
mægenes Deniga,

feorh-bealo feorran,
feó-þingian:⁸⁴
ne þær nænig witenas
wénan þorfte
beorhtre bóte
tó banum folmum⁸⁵
..... ægláca⁸⁶
etende wæs.⁸⁷
Deorc deað-scúa,⁸⁸
duguðe and geógoðe⁸⁹
seomade and syrede,
sinnihte heóld
mistige móras,
men ne cunnon,
hwyder hel-rúnan
hwyrftum scríðað.
Swá fela fyrena
feónd man-cynnes,
átol ángengea,
oft gefremede,
heardra hýnða:
Heorot eardode
sinc-fáge sel,
sweartum nihtum.

.....
nó he þone gif-stól
grétan móste
máððum for metode,
ne his myne wisse:
þæt wæs wrác micel,
wine Scyldinga
módes brecða,⁹⁰
monig oft gesæt
ríce tó rúne,
ráed eahtedon,
hwæt swíð-ferhðum
sélest wære
wið fær-gryrum,
tó ge-fremmanne.
Hwílum hie ge-héton
æt hærg-trafum,⁹¹
|A:7wig weorðunga
wordum bádon,
þæt him gást-bona
geóce gefremede
wið þeód-þreáum.

Swylc wæs þeáw hyra,
háðenra hyht;
helle gemundon
in mód-sefan,
metod hie ne cúðon,
dæda démend,
ne wiston hie drihten góðne,⁹²
hie huru heofena helm⁹³
herian ne cúðon,⁹⁴
wuldres waldend.
Wá bið þám þe sceal
þurh slíðne níð⁹⁵
sáwle bescúfan,
in fýres fæðm,
frófre ne wénan
wihte ge-wendan!⁹⁶
Wel bið þám þe mót,
æfter deáð-dæge,
drihten sécean,
and tó fæder-fæðmum
freoðo wilnian!

73

Gewát. A. B.

74

beór. A. B.

75

reów? G.

76

neosan. M.

77

gefremede. A. B.

78

tó him. G.

79

sweotolan. A. B.

80

færcoð? G.

81

Scyldenda. M.

82

[syððan]. Th.

83

sæce. M.

84

fea. M.

85

and folmum. G.

86

Ðe se æglæca. G.

87

ehtende. M.

88

scúa. A. B.

89

duguðe. A. B.

90

mótes bréc þá. Bout.

91

hrærg. M.

92

gódne. A. B.

93

híe. A. B.

94

ne. A. B.

95

síð. G.

96

gewinnan. G.

IV.

Swá þá mæl-ceare
maga Healfdenes
singala seáð:
ne mihte snotor hæleð
weán on-wendan
wæs þæt ge-win tó swýð,
láð and longsum,
þe on þá leóde becom,
nýd-wracu nið-grim
niht-bealwa mæst.
Ðæt fram hám gefrægn⁹⁷
Higeláces þegn,
gód mid Geátum,
Grendles dáda,
se wæs mon-cynnes
mægenes strengest,
on þém dæge
þysses lífes,
æðele and eácen,

hét him ýð-lidan
gódne ge-gyrwan;
cwæð he gúð-cyning
ofer swan-ráde
sécean wolde,
márne þeóden,
þá him wæs manna þearf.
Þone sið-fæt him
snotere ceorlas
lyt-hwón lógon,
þeáh he him leóf wære,⁹⁸
hwetton hige-þofne,⁹⁹
hæl sceáwedon.
Hæfde se góda
Ge á t a leóda
|A:8cempan gecorone,
þára þe he cénoste
findan mihte,
xv^{na} sum,
sund-wudu sóhte,
secg wísade,
lagu-cræftig mon,
land-gemyrcu,
fyrst forð-gewát,¹⁰⁰
flota wæs on ýðum,
bát under beorge,
beornas gearwe
on stefn stigon;
streámas wundon
sund wið sande;
secgas báeron
on bearm nacan
beorhte frætwe,¹⁰¹
gúð-searo geatolic;
guman út-scufof
weras on wil-sið,
wudu bundenne.
Ge-wát þá ofer wæg-holm,
winde gefýsed,
flota fámi-heals,
fugle gelicost,
óðþæt ymb án-tid
óðres dógores,
wunden-stefna
ge-waden hæfde,
þæt þá líðende

land gesáwon,
brun-clifu blícan,¹⁰²
beorgas steápe,
side sáe-næssas:
þá wæs sund liden,
eoletes æt ende,¹⁰³
þanon up hraðe
W e d e r a leóde
on wang stigon,
sáe-wudu sáeldon,
syrca hrysedon,
gúð-gewádo,
Gode þancedon,
þæs þe him ýð-láde
eáðe wurdon.
Þá of wealle geseah¹⁰⁴
weard Scildinga,
se þe holm-clifu¹⁰⁵
healdan scolde,
beran ofer bolcan
beorhte randas,
fyrd-searu fúslícu,
hine fyrwyt bræc
mód-gehygdum,
hwæt þá men wáeron.
Ge-wát him þá tó waroðe
wicge rídan
þegn Hróðgáres,
þrymmum cwehte
mægen-wudu mundum,
meðel-wordum frægn:
|A:9“Hwæt syndon ge
searo-hæbbendra
byrnum werede,¹⁰⁶
þe þus brontne ceól¹⁰⁷
ofer lagu-stráete
lædan cwómon,
hider ofer holmas
.....
(he wæs ende-sæta,¹⁰⁸
æg-wearde heóld,¹⁰⁹
þe on land Dena¹¹⁰
láðra nánig
mid scip-herge
sceoðan ne meahte;)
nó her cúðlícor

cuman ongunnon
lind hæbbende,
ne ge-leáfnes word
gúð-fremmendra
gearwe ne wisson,
maga ge-médu;¹¹¹
næfre ic máran geseah
eorla ofer eorðan,
þonne is eówer sum,
secg on searwum;
nis þæt seld-guma
wæpnum ge-weorðad,
næfre him his wlite leóge,
áenlíc ansýn!
Nú ic eówer sceal
frum-cyn witan,
ær ge fyr *heonan*,¹¹²
leás-sceáweras,
on land De n a
furdur féran;
nú ge feor-búend,
mere-líðende,
mínne gehýrað¹¹³
ánfealdne geþoht;
ófost is sélest
tó ge-cýðanne,
hwanan eówre cyme syndon.”

97

Þá tó hám. G.

98

þeáh. A. B.

99

þofne. A. forne. B. rófne. R.

100

fyrð? G.

101

frætwa. Th.

102

brim-clifu. K.

103

eálondes? G.

104

Þá. A. B.

105

holm. A. B. (M. manu rec.)

106

werede. A. B.

107

þisne? G.

108

le. M. ende-sæt. G.

109

ecg-wearde. G.

110

þæt þe. G.

111

gemetu. Th.

112

heonan. A. B. (M. manu rec.)

113

mine. M.

V.

Him se yldesta
andswarode,
werodes wisa,
word-hord onleác:
“We synt gum-cynnes
Geát a leóde,
and Higeláces
heorð-geneátas;
wæs mín fæder
folcum gecýðed,
æðele ord-fruma,
Ecgþeów háten,
gebád wintra worn,
ær he on weg hwurfe
gamol of geardum;
hine gearwe geman
witena wel hwylc,
wíde geond eorðan;
A:10we þurh holdne hige
hláford þínne,
sunu Healfdenes,
sécean cwómon,
leód-gebyrgean,
(wes þú us lárena gód!)
habbað we tó þæm mæran
micel árende,
Deniga freán;

ne sceal þær dyrne sum wesan¹¹⁴

þæs ic wéne þú wást,
gif hit is swá we sóðlice
secgan hýrdon,
þæt mid Scyldingum,
sceaða ic nát hwylc,
deógol dæd-hata,
deorcum nihtum
eáweð þurh egsan
uncúðne níð,
hýnðu and hrá-fyl;
ic þæs Hróðgár mæg,
þurh rúmne sefan,
rád gelæran,
hú he fród *and* gód¹¹⁵
feónd oferswýðeð,
gyf him edwendan
æfre scolde
bealuwa bisigu¹¹⁶
bót eft cuman,
and þá cear-wylmas
cólran wurðað:
oððe á syððan
earfoð-þrage,
þreá-nýd þolað,
þenden þær wunað
on heáh-stede
húsa sélest.”

Weard maðelode
(þær on wicge sæt
ombeht unforht):
“Æghwæðres sceal
scearp scyld-wíga
ge-scád witan,
worda and worca,
se þe wel þenceð.
Ic þæt ge-hýre,
þæt þis is hold weorod
freán Scyldinga;
gewítað forð-beran
wæpen and ge-wáedu,
ic eów wísige;
swylce ic magu-þegnas
míne háte,
wið feónða gehwone,
flotan eówerne,

niw-tyrwydne,
nacan on sande,
árum healdan,
óðþæt eft byreð
ofer lagu-streámas
leófne mannan
wudu wunden-hals,
tó Weder-mearce;
gód-fremmendra swylcum¹¹⁷

|A:11 gifeðe bið,
þæt þone hilde-ræs
hál gedígeð!”

Gewiton him þá féran,
(flota stille bád,
seomode on sole¹¹⁸
síd-fæðmed scip,
on ancre fæst)
eofor-líc scionon¹¹⁹
ofer hleór beran,
ge-hroden golde,
fáh and fýr-heard,
ferh-wearde heöld.
Gúð-mód grummon,¹²⁰
guman onetton,
sigon æt-somne,
óðþæt hý sæld timbred,¹²¹
geatolic and gold-fáh,
on-gytan mihton,¹²²
þæt wæs fore-mærost
fold-búendum,
receda under roderum,
on þæm se ríca bád,
lixte se leóma
ofer landa fela.
Him þá hilde-deór
hof módigra¹²³
torht ge-tæhte,
þæt hie him tó mihton
gegnum-gangan.
Gúð-beorna sum
wicg ge-wende,
word æfter cwæð:
“Mæel is me tó féran,
fæder alwalda
mid ár-stafum
eówic gehealde

siða ge-sunde!
ic tó sá wille
wið wráð werod
wearde healdan.”

114

þe. G.

115

and. A. B.

116

bealuwra bisiga. G.

117

gúð-fremmendra. G.

118

sale. G.

119

sción. Th.

120

gúð-móde. K. grunnon. G.

121

æl timbred. M.

122

ongyton. M.

123

hof. K. of. M.

VI.

Stræt wæs stán-fáh,
stíg wísode
gumum æt-gædere,
gúð-byrne scán,
heard hond-locen,
hring-íren scír
song in searwum,
þá hie tó sele furðum,
in hyra gryre-geatwum,
gangan cwómon.
Setton sáe-méðe
síde scyldas,
rondas regn-hearde,
wið þæs recedes weal;
bugon þá tó bence,
byrnan hringdon,
gúð-searo gumena,

gáras stódon,
sæ-manna searo,
samod ætgædere,
|A:12æsc-holt ufan græg;
wæs se íren-þreát
wæpnum ge-wurðad.
Þá þær wlonc hæleð,
oret-mecga,¹²⁴
æfter hæleðum frægn:
“Hwanon ferigeað ge
fætte scyldas,
grége syrcan
and grím-helmas,
here-sceafta heáp?
Ic eom Hr óðgáres
ár and ombiht,
ne seah ic elpeódige
þus manige men
módiglicran:
wén ic þæt ge for wlenco,
nalles for wræc-síðum,
ac for hige-þrymmum,¹²⁵
Hr óðgár sóhton.”
Him þá ellen-róf
andswarode,
wlanc Wedera leód,
word æfter spræc,
heard under helme:
“We synt Higeláces
beód-geneátas,
Beówulf is mín nama;
wille ic á-secgan
suna Healfdenes,¹²⁶
márum þeódne,
mín ærende,
aldre þinum,
gif he us ge-unnan wile
þæt we hine swá góðne
grétan móton.”
Wulfgár maðelode
(þæt wæs Wendla leód,
wæs his mód-sefa
manegum gecýðed,
wíg and wísdóm):
“Ic þæs wine Deniga,
freán Scildinga,
frinan wille,

beága bryttan,
swá þú béna eart,
þeóden mærne,
ymb þínne síð,
and þe þá andsware
ædre gecýðan,
þe me se góda
á-gifan þenceð.”
Hwearf þá hrædlíce,
þær Hróðgár sæt,
eald and unhár,
mid his eorla gedriht;
eode ellen-róf,
þæt he for eaxlum gestód
Deniga freán,
cúðe he duguðe þeáw;
Wulfgár maðelode
tó his wine-drihtne:
“Her syndon geferede,¹²⁷
feorran cumene,
A:13ofer geofenes be-gang,
Geáta leóde,
þone yldestan
oret-mecgas
Beówulf nemnað;
hý bēnan synt,
þæt hie þeóden mín
wið þe móton
wordum wrixlan;
nó þú him wearne geteoh
þínra gegn-cwida
glæd-man Hróðgár!¹²⁸
hý on wīg-getawum
wyrðe þinceað
eorla ge-æhtlan,
húru se aldor deáh,
se þæm heaðo-rincum
hider wísade.”

---

¹²⁴

oret-mecgas. M.

¹²⁵

þrymmum. A. B.

¹²⁶

sunu. M.

¹²⁷

VII.

Hr ó ð g á r maðelode,
 helm Scyldinga:
 “Ic hine cúðe
 cniht wesende;
 wæs his eald fæder
 Ec ðe ó w háten,¹²⁹
 þæm tó há m for-geaf
 Hr é ð el Ge á t a
 á ngan dóhtor;
 is his eaforan nú¹³⁰
 heard her cumen,
 sóhte holdne wine.
 Þonne sægdon þæt
 sáe-líðende,
 þá þe gif-sceattas
 Ge á t a fyredon,
 þyder tó þance,
 þæt he xxxtiges¹³¹
 manna mægen-cræft
 on his mund-gripe
 heaðo-róf hæbbe;
 hine hálig God
 for ár-stafum
 us onsende,
 tó West-Denum,
 þæs ic wén hæbbe,
 wið Grendles gryre;
 ic þæm góðan sceal
 for his mód-þræce
 mádmás beóðan.
 Beó þú on ófeste,
 hát ingán,¹³²
 seón sibbe-gedriht
 samod ætgædere;
 gesaga him eác wordum
 þæt hie sint wil-cuman
 Deniga leóðum!”
 .....
 word inne á-beád

.....

“Eów hét secgan
sige-drihten mín,
aldor E á s t - D e n a ,
þæt he eówer æðelu can,
and ge him syndon
|A:14ofer sǣ-wylmas,
heard-hicgende,
hider wil-cuman.
Nú ge móton gangan
in eówrum gúð-geatawum,
under here-gríman,
H r ó ð g á r geseón;
lætað hilde-bord
her onbíðian,
wudu wæl-sceaftas,
worda geþinges!”

Á-rás þá se ríca,
ymb hine rinc manig,
þryðlic þegna heáp;
sume þær bidon,
heaðo-reáf heóldon,
swá him se hearda bebeád;
snyredon æt-somme,
þa secg wísode¹³³
under He o r o t e s hróf,

.....

heard under helme,
þæt he on heóðe gestód.¹³⁴
Be ó w u l f maðelode
(on him byrne scán,
searo-net seowed
smiðes or-þancum):
“Wes þú H r ó ð g á r hál!¹³⁵
ic eom Hig el á c e s
mæg and mago-þegn,
hæbbe ic mǣrða fela
on-gunnen on geógoðe;
me wearð G r e n d l e s þing
on mínre éðel-tyrf
undyrne cúð:
secgað sǣ-líðend
þæt þæs sele stande,¹³⁶
reced sélesta,¹³⁷
rinca gehwylcum,
ídel and unnyt,

siððan æfen-leóht
under heofenes hador
be-holen weorðeð,
þá me þæt ge-lárdon
leóde míne,
þá sélestan,
snotere ceorlas,
þeóden Hr ó ð g á r ,
þæt ic þe sóhte;
forþan hie mægenes cræft
míne cúðon,
selfe ofer-sáwon,
þá ic of searwum cwom,
fáh from feóndum,
þær ic fife geband,
ýðde eotena cyn,
and on ýðum slóg
niceras nihtes,
nearo-þearfe dreáh,
wræc *wedera* níð,¹³⁸
weán áhsodon,
for-grand *gramum*,¹³⁹
|A:15and nú wið Grendel sceal,
wið þám aglæcan,
ána gehegan
þing wið þyrse.
Ic þe nú; þá,¹⁴⁰
brego beorht De n a ,
biddan wille,
eodor Scyldinga,¹⁴¹
ánre béne;
þæt þú me ne for-wyrne,
wígendra hleó,
freó-wine folca,
nú ic þus feorran com,
þæt ic móte ána,
mínra eorla gedryht,¹⁴²
and þes hearda heáp,¹⁴³
Heorot fálsian!
Hæbbe ic eác ge-áhsod
þæt se æglæca,
for his won-hydum,
wæpna ne recceð;
ic þæt þonne for-hicge,
swá me Higelác síe,
mín mon-drihten,

módes blíðe,
þæt ic sweord bere
oððe sídne scyld
geolo-rand tó gúðe,
ac ic mid grápe sceal
fón wið feónde
and ymb feorh sacan,
láð wið láðum;
þær ge-lýfan sceal
dryhtnes dóme,
se þe hine deáð nimeð.
Wén ic þæt he wille,
gif he wealdan mót,
in þæm gúð-sele
Geát ena leóde¹⁴⁴
etan unforhte,
swá he oft dyde,
mægen Hréd-manna;
ná þú mín ne þearft¹⁴⁵
hafalan hýdan,
ac he me habban wile
deóre fáhne,¹⁴⁶
gif mec deáð nimeð,
byreð blódig wæl,
byrgean þenceð,
eteð ángenga,
unmurnlice,
mearcað mór-hópu;
nó þú ymb mínes ne þearft
líces feorme
leng sorgian.
Onsend Higeláce,
gif mec hild nime,
beadu-scrúda betst,
þæt míne breóst wereð,
hræglasélest,
|A:16|þæt is Hrædlan láf,
Welandes ge-weorc;
gæð á wyrd swá hió scel!”

129

Egþeo. M.

130

eafora án G. eafora nú. K.

131

tiges. A. B.

132

hát hie. G.

133

þá. A. B.

134

þæt him on heoðo (heaðo). G.

135

wæs. M.

136

þes. Th.

137

receda sélest. K.

138

wedera. A. B. þræc-wedera. G.

139

gramum. A. B.

140

Ic. A. B.

141

eodor. A. B.

142

mid mínra. Th.

143

ic and. G.

144

Geotena. M.

145

þú. A. B.

146

dreóre. G.

VIII.

Hróðgár maðelode,
helm Scyldinga:

“Fere fyhtum þú,¹⁴⁷

wine mín Beówulf,

and for ár-stafum

usic sóhtest.

Geslöh þin fæder

fáhðe mæste;

wearð he Heaðoláfe

tó hand-bonan,

mid Wilfingum,

þá hine gara cyn¹⁴⁸

for here-brógan

habban ne mihte,
þanon he ge-sóhte
Súð-Dena folc,
ofer ýða gewealc,
Ár-*Scyldinga*; ¹⁴⁹
(þá ic furðum weóld
folce Deninga,
and on geógoðe heóld
gimme-ríce, ¹⁵⁰
hord-burh hæleða;
þá wæs Heregár deád,
mýn yldra mæg,
unlifigende,
bearn Healfdenes,
se wæs betera þonn ic;) ¹⁵¹
siððan þá fæhðe
feó-þingode,
sende ic Wylfingum,
ofer wæteres hrycg,
ealde mádmás;
he me áðas swór.
Sorh is me tó secganne,
on sefan mínum,
gumena ángum,
hwæt me Grendel hafað
hýnðo on Heorote,
mid his hete-þancum,
fær-níða ge-fremed:
is mín flet-werod,
wíg-heáp ge-wanad
(híe wyrd forsweóp)
on Grendles gryre;
God eáðe mæg
þone dol-scaðan
dæda getwæfan.
Ful oft ge-beótedon
beóre druncne,
ofer ealo-wáge,
oret-mecgas,
þæt híe in beór-sele
bídan woldon
Grendles gúðe
mid gryrum ecga;
þonne wæs þeós medo-heal
|A:17 on morgen-tíd,
driht-sele dreór-fáh,
þonne dæg lixte,

eal benc-þelu
blóde bestýmed,
heall heoru-dreóre;¹⁵²
áhte ic holdra þý læs,
deórre duguðe,
þe þá deað fornam.
Site nú tó symle,
and on-sæl meoto¹⁵³
sige-hréð secgum,¹⁵⁴
swá þín sefa hwette!”
Þá wæs Geát-mægum
geador æt-somne,
on beór-sele,
benc gerýmed;
þær swið-ferhðe
sittan eodon,
þryðum dealle;
þegn nytte beheöld,
se þe on handa bær
hroden ealo-wæge,
scencte scír wered;
scóp hwílum sang
hádor on Heorote,
þær wæs hæleða dreám,
duguð unlytel
Dena and Wedera.

147

For were-fyhtum. G.

148

Wedera cyn. G.

149

Scyldinga. A. B.

150

ginne rícu. Th.

151

siððan ic. G.

152

heoru. A. B.

153

múðe. G.

154

sege. G.

Húnferð maðelode,
Ecgláfes bearn,
þe æt fótum sæt
freán Scyldinga,
on-band beadu-rúne
(wæs him Beówulfes síð,
módges mere-faran,
micel æf-þunca,
for þon þe he ne úðe
þæt ænig óðer man
æfre mærdða þon má
middangeardes,¹⁵⁵
ge-hédde under heofenum
þonne he sylfa):
“Eart þú se Beówulf,
se þe wið Breca n wunne
on sídne sáe,
ymb sund-flíte,
þær git for wlence
wada cunnedon,
and for dol-gilpe
on deóp wæter
aldrum néðdon?
(Ne me ænig mon,
ne leóf ne láð,
be-leán mihte
sorh-fullne síð.)
Þá git on sund reón,
þær git eágor-streám
earmum þehton,
mæton mere-stræta,
mundum brugdon,
glidon ofer gár-secg;
|A:18geofon ýðum weól,
wintrys wylm.¹⁵⁶
Git on wæteres æht
seofon-niht swuncon;
he þe æt sunde ofer-flát,
hæfde máre mægen,
þá hine on morgen-tíd
on Heaðo-rámes
holm up-ætbær;
þonon he ge-sóhte
swæsne éðel,
leóf his leódum,
lond Brondinga,

freoðo-burh fægere,
þær he folc áhte
burh and beágas;
beót eal wið þe
sunu Beánstanes
sóðe geláste.
Þonne wéne ic tó þe
wyrsan *geþingea*,¹⁵⁷
þeáh þú heaðo-ræsa
ge-hwær dohte,
grimre gúðe,
gif þú Grendles dearst,
niht-longne fyrst,
neán *bídan*.”¹⁵⁸

Beówulf maðelode
bearn Ecgþeówes:
“Hwæt þú worn fela
wine mín Húnferð,
beóre druncen,
ymb Breccan spræce,
sægdest from his síðe;
sóð ic talige,
þæt ic mere-strengo
máran áhte,
earfeðo on ýðum,
þonne áenig óðer man.
Wit þæt ge-cwædon,
cniht-wesende,
and ge-beótedon,
(wæron begen þá git
on geógoð-feore)
þæt wit on gár-secg út
aldrum néðdon,
and þæt ge-æfndon swá;
hæfdon swurd nacod,
þá wit on sund reón,
heard on handa,
wit unc wið hron-fixas
werian þohton,
nó he wiht fram me,
flód-ýðum feor,
fleótan meahte,
hraðor on holme,
nó ic fram him wolde;
þá wit æt-somme¹⁵⁹
on sáe wæron,
fíf nihta fyrst,

óðþæt unc flód tó-dráf,
wado weallende,
wedera cealdost,
nípende niht,
|A:19and norðan-wind
heaðo-grim and-hwearf,
hreó wáeron ýða,
wæs mere-fixa
mód onhréred:
þær me wið láðum
líc-syrce mín,
heard hond-locen,
helpe gefremede,
beado-hrægl broden,
on breóstum læg,
golde ge-gyrwed;
me tó grunde teáh
fáh feónd-scaða;
fæste hæfde
grim on grápe;
hwæðre me gyfeðe wearð,
þæt ic aglæcan
orde geráhte,
hilde-bille,
heaðo-ræs fornam
mihtig mere-deór
þurh míne hand.

155

æfre mærdða má, on middangearde. G.

156

wintres wylme. Th.

157

geþingea. A. B. geþingeo. G.

158

bídan. A. B.

159

somne. A. B.

X.

Swá mec ge-lóme
láð-geteónan
þreátedon þearle;
ic him þénode

deóran sweorde
swá hit ge-défe wæs;
næs hie þære fylle
ge-feán hæfdon,
mán for dædlan,¹⁶⁰
þæt hie me þégon,
symbel ymb-sæton,
sæ-grunde neáh;
ac on mergenne
mécum wunde,
be ýð-láfe,
uppe lægon,
sweódum á-swefede;¹⁶¹
þæt syððan ná,
ymb brontne ford,¹⁶²
brim-líðende
láde ne letton.
Leóht eástan com,¹⁶³
beorht beácen Godes,
brimu swaðredon,
þæt ic sæ-næssas
ge-seón mihte,
windige weallas,
(wyrð oft nereð
unfægne eorl,
þonne his ellen deáh,
hwæðere me ge-sælde,
þæt ic mid sweorde of-slóh
niceras nigene.)
Nó ic on niht gefrægn
under heofones hwealf
heardran feohtan,
ne on ég-streámum
|A:20earmran mannan;¹⁶⁴
hwæðere ic fára feng,¹⁶⁵
feore gedígde
síðes wérig,
þá mec sæ óð-bær,
flód æfter faroðe,
on F i n n a land,
wudu weallendu.¹⁶⁶
Nó ic wiht fram þe
swylcra searo-níða
secgan hýrde,
billa brógan;
B r e c a náfre git

æt heaðo-láce,
ne ge-hwæðer incer,
swá deórlíce
dáed gefremede,
fágum sweordum
(nó ic þæs [fela] gylpe);¹⁶⁷
þeáh þú þínum bróðrum
tó banan wurde,
heáfod-mægum,
þæs þú in *helle* scealt¹⁶⁸
werhðo dreógan,
þeáh þín *wit duge*.¹⁶⁹
Secge ic þe tó sóðe,
sunu Ecgláfes,¹⁷⁰
þæt náefre Grendel swá fela
gryra gefremede,
átol ægláca,
ealdre þínum,
hýnðo on Heorote,
gif þín hige wære,
sefa swá searo-grim
swá þú self talast;
ac he hafað on-funden,
þæt he þá fáhðe ne þearf,
átole ecg-þræce
eówer leóde,
swiðe on-sittan,
Sige-Scyldinga:
nymeð nýd-báde,
nænegum árað
leóde Deniga,
ac he lust-wigeð,
swefen on-sendeð,¹⁷¹
(sæcce ne wened)
tó Gár-Denum.
Ac ic him Geáta sceal
eafoð and ellen,
ungeara nú,
gúðe gebeódan.
Gæð eft se þe mót
tó medo módig,
siððan morgen-leóht
ofer ylða bearn,
óðres dógores,
sunne swegl wereð,¹⁷²
súðan scíneð.”

Þá wæs on sálum
|A:21|sinces brytta,
gamol-feax and gúð-róf,
geóce gelyfde
brego beorht Den a,
gehýrde on *Beówulfe*¹⁷³
folces hyrde
fæst-rædne geþoht.

    Þær wæs hæleða hleahtor,
hlyn swynsode,
word wæron wynsume;
eode Wealhþeów forð,
cwén Hróðgáres,
cynna gemyndig,
grétte gold-hroden
guman on healle,
and þá freólic wíf
ful gesealde
árest Eást-Den a
éðel-wearde,
bæd hine blíðne¹⁷⁴
æt þære beór-þege,
leódum leófne;
(he on lust geþeah
symbel and sele-ful,
sige-róf cyning)
ymb-eode þá
ides Helminga
duguðe and geógoðe,
dæl ághwylcne,
sinc-fato sealde,
óðþæt sáel álamp,
þæt hió *Beówulfe*,
beág-hroden cwén,
móde gepungen,
medo-ful ætbær,
grétte Geáta leód
Gode þancode,
wís-fæst wordum,
þæs þe hire se willa gelamp,
þæt heó on ánigne
eorl gelyfde
fyrena frófre.
He þæt ful geþeah,
wæl-reów wíga,
æt Wealhþeón,
and þá gyddode,

gúðe gefýsed,
Beówulf maðelode,
bearn Ecgþeówes:
“Ic þæt hogode
þá ic on holm gestáh,
sæ-bát ge-sæt,
mid mínra secga gedriht,
þæt ic ánunga
eówra leóda
willan ge-worhte,
oððe on wæl crunge,
feónd-grápum fæst;
ic ge-fremman sceal
eorlic ellen,¹⁷⁵
oððe ende-dæg
on þisse meodu-healle
|A:22mínne gebídan.”
Þám wífe þá word
wel lícodon,
gilp-cwide Geátas,
eode gold-hroden,
freólicu folc-cwén,
tó hire freán sittan.
Þá wæs eft swá áer,
inne on healle,
þryð-word sprecen,
þeód on sálum¹⁷⁶
sige-folca swég,
óðþæt semninga
sunu Healfdenes
sécean wolde
áfen-ræste;
wiste .. þem ahlácan¹⁷⁷
tó þæm heáh-sele
hilde geþinged,
siððan hie sunnan leóht
ge-seón meahton,
oððe nípende¹⁷⁸
niht ofer ealle
scadu-helma ge-sceapu
scriðan cwóman,¹⁷⁹
wan under wolcnum.
Werod eall árás,
gréttre þá¹⁸⁰
guma óðerne,
Hróðgár Beówulf,

and him hæl ábeád,
wín-ærnes ge-weald,
and þæt word ácwæð:
“Náefre ic ánegum men
ær álýfde,
siððan ic hond and rond
hebban mihte,
þryð-ærn De na,
buton þe nú þá,
hafa nú and ge-heald
húsa sélest:
ge-myne máerðo,
mægen-ellen cýð,
waca wið wráðum;
ne bið þe wilna gád,
gif þú þæt ellen-weorc
aldre gedígest.”

160

dæd-leán for máne. G.

161

sweódum. A. sweótum. Th.

162

brontne. A. B.

163

leóht. A. B.

164

mannon. M.

165

hwaðere. M. fær á-feng. G.

166

wadu weallende. G.

167

[fela]. Grein.

168

helle. A. B.

169

wit duge. A.

170

Ecgláfes. A.

171

swefeð ond sendeð. M.

172

wered. M.

173

Beówulfe. A. B.

174

bliðsian. G.

175

árlic? G.

176

Peót. G.

177

álecgan? G.

178

óðþæt. G.

179

cwóme. Th.

180

ge-grétte. G.

XI.

Þá him Hr óðgár gewát,
mid his hæleða gedryht,
eodur Scyldinga,
út of healle,
wolde wíg-fruma
Wealhþeó sécan,
cwén tó gebeddan;
hæfde kyninga wuldor¹⁸¹
Grendle tó-geánes
swá guman gefrugnon,¹⁸²
sele-weard á-seted
(sundor-nytte beheóld
ymb aldor Dena),
|A:23eoton-weard ábeád.
Húru Geáta leód
georne trúwode
móðgan mægnes,
metodes hylde,
þá he him ofdyde
ísern-byrnan,
helm of hafelan,
sealde his hyrsted sweord,
írena cyst,
ombiht-þegne,
and ge-healdan hét
hilde-geatwe;
gespræc þá se góða
gylp-worda sum,
Beówulf Geáta,

ær he on bed stige:
“Nó ic me an here-wæsmum¹⁸³
hnágran talige
gúð-geweorca,
þonne Grendel hine,
forþan ic hine sweorde
swebban nelle,
aldre beneótan,
þeáh ic eal mæge;
nát he þára góða¹⁸⁴
þæt he me on-geán sleá,
rand geheáwe,
þeáh þe he róf síe
níð-geweorca,
ac wit on niht sculon
sæcce ofer-sittan,¹⁸⁵
gif he ge-sécean dear¹⁸⁶
wíg ofer wápen;
and siððan witig God,
on swá hwæðere hond,
hálig dryhten
márðo déme,
swá him ge-met þince!”
Hylde hine þá heaðo-deór
hleór bolster onféng,
eorles andwlitan;
and hine ymb monig
snellíc sæ-rinc
sele-reste gebeáh;
nánig heora þohte,
þæt he þanon scolde
eft eard lufan¹⁸⁷
æfre gesécean
folc oððe freó-burh
þær he á-féded wæs;
ac hie hæfdon ge-frunen,
þæt hie ær tó fela micles,¹⁸⁸
in þæm win-sele
wæl-deað fornam,
Denigea leóde:
ac him dryhten forgeaf
wíg-spéda ge-wiofu,
Wederaleódum,
frófor and fultum,
þæt hie feónd heora,¹⁸⁹
þurh ánes cræft ealle,

|A:24ofer-cómon,
selfes mihtum
(sóð is gecýðed,
þæt mihtig God
manna cynnes
weóld ... ferhð).¹⁹⁰
Com on wanre niht,
scriðan sceadu-genga;¹⁹¹
sceótend swæfon,
þá þæt horn-reced
healdan scoldon,
ealle buton ánum;
þæt wæs yldum cúð,
þæt hie ne móste,¹⁹²
þá metod nolde,
se syn-scaða
under sceadu bregdan;
ac he wæccende
wráðum on andan,
bád bolgen-mód
beadwa geþinges.

181

kyning. M.

182

gefrungon. M.

183

on here-wæstmum. G.

184

þære gúðe. Th.

185

secge. M.

186

het. M.

187

lufwend? G.

188

þætte. G.

189

fultum þæt hie. A. B.

190

ride ferhð. A. B. wíde-ferhð. G.

191

sceadu. A. B.

192

hine ne. G.

XII.

Ðá com of móre
 under mist-hleoðum,
 Grendel gongan,
 Godes yrre bær;
 mynte se mán-scaða
 manna cynnes
 sumne be-syrwan
 in sele þám heán;
 wód under wolcnum,
 tó þæs þe he win-reced,
 gold-sele gumena,
 gearwost wisse,
 fáttum fáhne.
 Ne wæs þæt formá síð,
 þæt he Hróðgáres
 háam gesóhte;
 næfre he on aldor-dagum,
 áer *ne* siððan,¹⁹³
 heardran hæle,
 heal-þegnas fand.
 Com þá tó recede
 rinc síðian,
 dreámum be-dáled,
 duru sóna on-arn,
 fyr-*bendum* fæst,¹⁹⁴
 syððan he hire folmum ... an,¹⁹⁵
 on-bræd þá bealo-hydig,
 þá ... bolgen wæs,¹⁹⁶
 recedes múðan;
 raðe æfter þon
 on fágne flór
 feónd treddode,
 eode yrre-mód,
 him of eágum stód,
 líge ge-lícost,¹⁹⁷
 leóht unfæger.
 Geseah he in recede
 rinca manige,
 swefan sibbe-gedriht,
 |A:25samod ætgædere,
 mago-rinca heáp;
 þá his mód áhlóg;
 mynte þæt he ge-dælde,

ær þon dæg cwóme,
átol aglæca,
ánra gehwylces
líf wið líce,
þá him á-lumpen wæs
wist-fylle wén;
ne wæs þæt wyrd þá gen¹⁹⁸
þæt he má móste
manna cynnes
þicgean ofer þá niht;
þryð-swyð beheöld
mæg Higeláces,
hú se mán-scaða
under fær-gripum,
ge-faran wolde,
ne þæt se aglæca¹⁹⁹
yldan þohte,
ac he ge-féng hraðe,
forman síðe,
slæpendne rinc,
slát unwearnum,
bát bán-locan,
blód édrum dranc,
syn-snædum swealh;
sóna hæfde
unlyfigendes
eal gefeormod
fét and folma;
fórð neár ætstóp,
nam þá mid handa
hige-þihtigne
rinc on ræste,
ræhte on-geán;
feónd mid folme
he on-féng hraðe
inwit-þancum,
and wið earm gesæt.
Sóna þæt on-funde
fyrena hyrde,
þæt he ne métte,
middangeardes,
eorðan sceáta²⁰⁰
on elran men,
mund-gripe máran:
he or-móde wearð,²⁰¹
forht on ferhðe,
(nó þý ær fram meahte)

hyge wæs him hin-fús,
wolde on heolster fleón,
sécan deófla ge-dræg;
ne wæs his drohtoð þær
swylce he on ealder-dagum
ær geméttē.

Ge-munde þá se góda
mæg Higeláces
æfen-spráce,
uplang ástód
and him fæste wið-féng;

|A:26 fingras burston,
eoten wæs út-weard;
eorl furður stóp;
(mynte se máera,
... he meahte swá,²⁰²

wídre ge-windan
and on-weg þanon
fleón on fen-hópu)
wiste his fingra geweald
on grames grápum,
þæt he wæs geócor.

Síð þæt se hearm-scaða
tó Heorute áteáh,
dryht-sele dynede,
Denum eallum wearð,
ceaster-búendum,
cénra gehwylcum,
eorlum ealu scerwen;
(yrre wáeron begen,
réðe rén-weardas)
reced hlynsode;

þá wæs wundor micel,
þæt se win-sele
wið-hæfde heaðo-deórum,
þæt he on hrusan ne feól,
fæger fold-bold;²⁰³

ac he þæs fæste wæs,
innan and útan,
íren-bendum,
searo-þoncum be-smiðod:
þær fram sylle ábeág
medu-benc monig,
míne gefræge,
golde geregnad,
þær þá gramam wunnon;

þæs ne wéndon áer
witan Scyldinga,
þæt hit á mid ge-mete
manna áenig,
hetlic and bán-fág,²⁰⁴
tó-brecan meahte,
listum tó-lúcan,
nymðe líges fæðm
swulge on swaðule.²⁰⁵
Swég up-ástág,
niwe ge-neahhe;
Norð-Denum stód
átelic egesa,
ánra gehwylcum,
þára þe of wealle
wóp gehýrdon,
gryre-leóð galan
Godes and-sacan,
sige-leásne sang,
sár wánigean;²⁰⁶
helle-hæft on,
heóld hine fæste²⁰⁷
se þe manna wæs
mægene strengest
on þæm dæge
þysses lífes.

193

ne siððan. A.

194

bendum. A. B.

195

æt-hrán. R.

196

þá he ge-bolgen. G.

197

ligge. M.

198

þæt wyrd. A.

199

nó þær. G.

200

sceatta. M.

201

on mode. M.

202

..ær he. A. B. hwær he. K.

203

folc-bold. G.

204

betlic and bas-fág. G.

205

líges wælm swulge on staðule. G.

206

sár. A. B.

207

tó fæste. Th.

|A:27

XIII.

Nolde eorla hleó
ænige þinga,
þone cwealm-cuman
cwicne for-lætán;
ne his líf-dagas
leóda ænigum
nytte tealde;
þær genehost brægd
eorl Beówulfes²⁰⁸
ealde láfe,
wolde freá-drihtnes
feorh ealgian,
mæres þeódnes,
þær hie meah-ton swá;
hie þæt ne wiston
þá hie ge-win drugon,
heard-hicgende
hilde-mecgas,
and on healfa ge-hwone
heáwan þohton,
sáwle sécan,
þone syn-scaðan,²⁰⁹
ænig ofer eorðan
írenna cyst,
gúð-billa nán,
grétan nolde,
ac he sige-wæpnum
for-sworen hæfde,²¹⁰
ecga gehwylcre;
scolde his aldor-gedál,
on þém dæge

þysses lífes,
earmlíc wurðan,
and se ellor-gást
on féonda geweald
feor síðian.
Þá þæt on-funde,
se þe fela áror,
módes myrðe,
manna cynne,
fyrene ge-fremede,
(he fág wið God)²¹¹
þæt him se líc-homa
læstan nolde;
ac hine se módega
mæg Higeláces
hæfde be honda,
(wæs ge-hwæðer óðrum
lifigende láð,)
líc-sár gebád
átol ægláca;
him on eaxle wearð
syn-dolh sweotol,
seonowe onsprungon,
burston bán-locan;
Beówulfe wearð
gúð-hréð gyfeðe,
scolde Grendel þonan
feorh-seóc fleón
under fen-hleoðu,
|A:28sécean wyn-leás wíc,
wiste þe geornor,
þæt his aldres wæs
ende gegongen,
dógera dæg-rím.

Denum eallum wearð,
æfter þám wæl-ræse,
willa gelumpen;
hæfde þá ge-fálsod,
se þe ár feorran com,
snotor and swýð-ferhð,
sele Hróðgáres,
ge-nered wið níðe,
niht-weorce gefeh,
ellen-mærðum;²¹²
hæfde Eást-Denum
Geátme cga leód
gilp gelæsted,

swylce on cýððe
ealle gebétte²¹³
inwid-sorge,
þe hie áer drugon,
and for þreá-nýdum²¹⁴
þolian scoldon,
torn unlytel;
þæt wæs tácen sweotol,
syððan hilde-deór,
hond álegde,
earm and eaxle,
(þær wæs eal geador
Grendles grápe)
under geápnre hr..²¹⁵

208

eórd (eóred). G.

209

þæt þone. G.

210

for-sworen. A. B. for-spocen? G.

211

he wæs fág. Th.

212

mærðum. A.

213

gebétte. A. B.

214

þreá. A. B.

215

hr .. B. hróf. R.

XIV.

Þá wæs on morgen,
míne gefræge,
ymb þá gif-healle
gúð-rinc monig;
férdon folc-togan,
feorran and neán,
geond wíd-wegas,
wundor sceáwian,
láðes lástas,
nó his líf-gedál
sárlíc þuhte

secga ænegum,
þára þe tír-leáses
trode sceáwode,
hú he wérig-mód,
on-weg þanon,
níða ofer-cumen,
on nicera mere,
fáege and ge-flýmed,
feorh-lástas bær.
Ðær wæs on blóde
brim weallende,
átol ýða geswing,²¹⁶
eal gemenged,
hát on heolfre
(heoro-dreóre weól)²¹⁷
deáð-fáege deóg,
siððan dreáma leás,
|A:29in fen-freoðo,
feorh álegde,
háðene sáwle,²¹⁸
þær him hel onféng.
Þanon eft gewiton
eald-gesiðas,
swylce geong *manig*,²¹⁹
of gomen-wáðe,²²⁰
fram mere módge
mearum rídan,
beornas on blancum.
Ðær wæs Beówulfes
márðo máned,²²¹
monig oft gecwæð
þætte, súð ne norð,
be sáem tweónum,
ofer eormen-grund,
óðer nænig,
under swegles begong,
sélra náere,
rond-hæbbendra,
ríces wyrðra;
ne hie húru wine-drihten²²²
wiht ne lógon,
glædne Hr óðgár
ac þæt wæs gód cyning.
Hwílum heaðo-rófe
hleápan léton,
on ge-flít faran,

fealwe mearas,
þær him fold-wegas
fægere þuhton,
cystum cúðe;
hwílum cyninges þegn,
guma gilp-hlæden,
gidda gemyndig,
(se þe eal-fela
eald-gesegena
worn gemunde)
word óðer fand,
sóðe gebunden,
secg eft on-gan
síð Beówulfes
snyttrum styrian
and on spéd wrecan
spel geráde,
wordum wrixlan.
Wel-hwylc gecwæð,
þæt he fram Sigemunde
secgan hýrde,
ellen-dædum,
uncúðes fela,
Wælsinges ge-win,
wíde síðas,
þára þe gumena bearn
gearwe ne wiston,
fáéhðe and fyrene,
buton Fitela mid hine,²²³
þonne he swulces hwæt
secgan wolde,
|A:30eám his nefan,
swá hie á wæron
æt níða gehwám
nýd-gesteallan,
hæfdon eal-fela
eotena cynnes
sweordum ge-sæged.

Sigemunde gesprong,
æfter deáð-dæge,
dóm unlytel;
syððan wíges heard²²⁴
wyrn ácwealde
hordes hyrde,
he under hárne stán,
æðelinges bearn,
ána genéðde,

frécne dæde,
ne wæs him Fitela mid,
hwæðre him ge-sælde
þæt þæt swurd þurh-wód
wrætlícne wurm,
þæt hit on wealle ætstód,
dryhtlíc íren;
(draca morðre swealt)
hæfde aglæca
elne gegongen,
þæt he beáh-hordes
brúcan móste
selfes dóme,
sæ-bát gehleód,
bær on bearm scipes
beorhte frætwa,
Wælses eafera
(wurm hát gemealt).
Se wæs wreccena
wíde mærost,
ofer wer-þeóde,
wígendra hleó,
ellen-dædum,
he þæs áer onþáh,
siððan Heremódes
hild sweðrode,²²⁵
earfoð and ellen;
he mid eotenum wearð
on feónða geweald
forð forlácen,
snúde for-sended,
hine sorh-wylmas
lemede tó lange;²²⁶
he his leódom wearð,
eallum æðellingum,
tó aldor-ceare,
swylce oft be-mearn,
ærran mælum,
swíð-ferhðes síð
snotor ceorl monig,
se þe him bealwa
tó bóte gelýfðe,
þæt þæt þeódnes bearn
ge-þeón scolde,
fæder æðelum on-fón,
folc gehealdan,
|A:31hord and hleó-burh,

hæleða rice,
éðel Scyldinga,
(he þær eallum wearð²²⁷
mæg Higeláces,
manna cynne,
freóndum ge-fægra)²²⁸
hine fyren onwód.

Hwílum flítende
fealwe stræte
mearum mæton,
þá wæs morgen-leóht;
scofen and scynded,
eode scealc monig,
swíð-hicgende,
tó sele þám heán,
searo-wundor seón,
swylce self cyning,
of brýd-búre,
beáh-horda weard,
tryddode tír-fæst,
ge-trume micle,
cystum ge-cýðed;
and his cwén mid him
medo-stíg ge-mæt,²²⁹
mægða hóse.

216

gespring. K.

217

heoro. A. B.

218

háðene. A.

219

manig. A. B.

220

on. G.

221

gemæned. G.

222

heora? G.

223

mid. A. B. him. G.

224

Sæferð wíges heard? G.

225

sweðrode. A. wedrode. M.

226

lemedon. G.

227

be þæm. G.

228

ge-fægenra? G.

229

medo. A. B.

XV.

Hr óðgár maðelode
(he tó healle geóng,
stód on stapole,²³⁰
geseah steápne hróf
golde fáhne,
and Grendles hond):
“Þisse ansýne,
alwealdan þanc
lungre ge-limpe!
Fela ic láðes gebád,
gryнна æt Grendle;
(á mæg God wyrcean
wunder æfter wundre,
wuldres hyrde),
þæt wæs ungeára,
þæt ic ánigra me
weána ne wénde,
tó wídan feore,
bóte ge-bídan;
þonne blóde fáh
húsa sélest
heoro-dreórig stód:
weá wid scofen²³¹
witena gehwylcne,²³²
þára þe ne wéndon,
þæt hie wíde-ferhð
leóda land-geweorc
láðum beweredon,
scuccum and scinum,
nú scealc hafað,
þurh drihtnes miht,
dáed gefremede,²³³
|A:32|þe we ealle
ær ne meahton²³⁴
snyttrum be-syrwan.

Hwæt þæt secgan mæg,
efne swá hwylc mægða,
swá þone magan cende,
æfter gum-cynnum,
gyf heó gyt lyfað,
þæt hyre eald metod,
éste wære,²³⁵
bearn-ge-byrdo.
Nú ic Beówulf þec,
secg betsta,
me for sunu wylle
fréogan on ferhðe;
heald forð tela
niwe sibbe,
ne bið þe ánigre gád²³⁶
worolde wilna,
þe ic ge-weald hæbbe;
ful oft ic for læssan
leán teohhode
hord-weorðunge,
hnáhran rince,
sámran æt sæcce.
Þú þe self hafast
dædum gefremed
þæt þín [dóm] lyfað²³⁷
áwa tó aldre;
alwalda þec
góde for-gylde,
swá he nú gyt dyde!”
Beówulf maðelode,
bearn Ecþeówes:
“We þæt ellen-weorc
éstum miclum
feohtan fremedon,
frécne genéðdon
eafoð uncúðes;
úðe ic swíðor
þæt þú hine selfne
ge-seón móste,
feónd on frætewum,²³⁸
fyl-wérigne:
ic hine hrædlíce,²³⁹
heardan clammum,
on wæl-bedde,
wriðan þohte;
þæt he for hand-gripe²⁴⁰

mínum scolde
licgean líf-bysig,
butan his líc swice;
ic hine ne mihte,
(þá metod nolde)
ganges getwáeman;
nó ic him þæs georne ætfealh,
feorh-geniðlan,
wæs tó fore mihtig
feónd on féðe;
hwæðere he his folme forlét
|A:33tó líf-wraðe
lást weardian,
earm and eaxle;
nó þær áenige swá þeáh
feásceaft *guma*²⁴¹
frófre gebohte,
nó þý leng leofað²⁴²
láð-geteóna,
synnum ge-swenced
ac hyne sár hafað
in mid gripe²⁴³
nearwe befongen,
balwon bendum;
þær á-bídan sceal
maga máne-fáh
miclan dómes,
hú him scír metod
scrífan wille.”

Þá wæs swígra secg,
sunu Ecglafe s,²⁴⁴
on gylp-spráce
gúð-geweorca,
siððan æðelingas
eorles cræfte,
ofer heáhne hróf²⁴⁵
hand sceáwedon,
feóndes fingras:
foran ághwylc wæs
stéda nægla gehwylc²⁴⁶
stýle gelícost,
háðenes hand-sporu,²⁴⁷
hilde-rinces
egl unheóru;
ághwylc gecwæð,
þæt him heardra nán

hrínan wolde
íren ár-gód,
þæt þæs ahlæcan
blódge beadu-folme
on-beran wolde.²⁴⁸

230

staðole. R.

231

weán wið-scufon? G.

232

gehwylcum. K.

233

gefremed. G.

234

ár. A. B.

235

úðe metod éste-wære? G.

236

nænigra. Grein.

237

[dóm]. K.

238

fæterum. G.

239

him. M.

240

mund-gripe. K.

241

guma. A. B.

242

leofað. A. B.

243

in níð-gripe. Th.

244

Eclafes. M.

245

heanne. M.

246

stedig. G.

247

spora. G.

248

onberian. Th.

Þá wæs haten hreðe²⁴⁹
Heort innanweard
folmum ge-frætwod;
fela þára wæs,
wera and wífa,
þe þæt wín-reced
gest-sele gyredon:
gold-fág scinon
web æfter wagum,
wundor-sióna fela,
secga gehwylcum,
þára þe on swylc starað.
Wæs þæt beorhte bold
tó-brocen swíðe
eal inneweard
íren-bendum fæst,
heorras tó-hlidene;
hróf ána genæs
ealles ansund,
þe se aglæca,²⁵⁰
A:34fyren-dædum fág,
on fleám gewand,
aldres or-wéna.
Nó þæt ýðe byð
tó be-fleónne,
(fremme se þe wille!)
ac ge-sacan sceal,
sáwl-berendra [æghwylc],²⁵¹
nýde ge-nýded,²⁵²
niðða bearna,
grund-búendra,
gearwe stówe,
þær his líc-homa,
leger-bedde fæst,
swefeð æfter symle.
Þá wæs sáel and mæel,
þæt tó healle gang
Healdenes sunu,
wolde self cyning
symbol þicgan.
Ne gefrægn ic þá mægðe²⁵³
máran weorode
ymb hyra sinc-gyfan
sél gebáeran.²⁵⁴
Bugon þá tó bence

bláed-ágende,²⁵⁵
fyller ge-fægon,
fægere gepægon²⁵⁶
medo-ful manig,²⁵⁷
mágas þára²⁵⁸
swíð-hicgende²⁵⁹
on sele þám heán,
Hróðgár and Hróðulf,
Heorot innan wæs²⁶⁰
freóndum á-fylled,
nalles fácen-stafas²⁶¹
Þeód-Scyldingas
þenden fremedon.
Forgeaf þá Beówulfe
brand Healfdenes²⁶²
segen gylденne,
sigores tó leáne,
hroden hilde cumbor,²⁶³
helm and byrnan,
máere máððum-sweord
manige gesáwon
beforan beorn beran.²⁶⁴
Beówulf gepah
ful on flette;
nó he þære feoh-gyfte
for scotenum²⁶⁵
scamigan þorfte,²⁶⁶
ne ge-frægn ic freóndlicor
feówer mádmás,²⁶⁷
golde ge-gyrede,
gum-manna fela,
in ealo-bence,
óðrum gesellan;
A:35ymb þæs helmes hróf,
heáfod-beorge,
wírum be-wunden
walan útan heóld,²⁶⁸
þæt him fela láf²⁶⁹
frécne ne meahton
scúr-heard sceððan,²⁷⁰
þonne scyld-freca
on-geán gramum
gangan scolde.
Héht þá eorla hleó
eahta mearas,
fáeted hleóre,

on flet teón,²⁷¹
in under eoderas,
þára ánum stód
sadol searwum fáh,
since gewurðad,
þæt wæs hilde-setl
heáh-cyninges,
þonne sweorda gelác
sunu Healfdenes
efnan wolde;
(næfre on óre læg
wíd-cúðes wíg²⁷²
þonne walu feóllon;)
and þá Beówulfe
bega gehwæðres
eodor Ingwina
onweald geteáh,²⁷³
wicga and wápnas,
hét hine wel brúcan.
Swá manlíce
mære þeóden,
hord-weard haeleða,
heaðo-rásas geald,
mearum and mádmum,
swá hý næfre man lyhð,
se þe secgan wile
sóð æfter rihte.

249

heáh-timbrede? G.

250

þonne se. G.

251

[æghwylc]. G.

252

genýded. K. genydde. M.

253

gefrægen. M. ic on þá. G.

254

sél. A. B.

255

ágande A. B.

256

fægene. Th.

257

medo. A. B.

258

þære. G.
259
hicgende. A. B.
260
Heorot. A. B.
261
fácen. A. B.
262
bearn. G.
263
hilde-cumbor. Etm.
264
beorn. A. B.
265
fore sceótendum. K.
266
scamigan. A. B.
267
feówer. A. B.
268
wala. Grein.
269
láf. A. B. láfe. G.
270
sceoðan. A. B.
271
on ge-flit. G.
272
wicg. G.
273
geteóde. G.

XVII.

Þá gyt ághwylcum,
eorla drihten,
þára þe mid Beówulfe
brim-leade teáh,²⁷⁴
on þære medu-bence
máððum gesealde,
yrfe-láfe,
and þone áenne héht
golde for-gyldan
þone þe Grendel ær
máne ácwealde,

swá he hyra má wolde,
nefne him witig God
wyrð forstóde,
and þæs mannes mód.
Metod eallum weóld,
gumena cynnes,
swá he nú git déð,
|A:36forþan bið and-git
æghwær sélest,
ferhðes fore-þanc:
fela sceal ge-bídan,
leófes and láðes,
se þe longe her,
on þyssum win-dagum,
worolde brúceð.

Þær wæs sang and swég
samod ætgædere,
fore Healfdenes
hilde-wisan
gomen-wudu gréted,
gid oft wrecen,
þonne heal-gamen
Hróðgáres scóp,
æfter medo-bence,
máenan scolde
Finnes eaferum,²⁷⁵
þá hie se fær begeát,
hæleð Healfdenes,²⁷⁶
Hnæf Scyldinga,

.....
in Fr .. es wæle
feallan scolde.
Ne húru Hildeburh
hérian þorfte
Eotena treówe;
unsynnum wearð²⁷⁷
be-loren leófum,
æt þám hild-plegan,²⁷⁸
bearnum and bróðrum,
hie on ge-byrd hruron,²⁷⁹
gáre wunde;²⁸⁰
þæt wæs geómuru ides.
Nalles hólinga
Hóces dóhtor²⁸¹
meotodsceaft be-mearn,
syððan morgen com,

þá heó under swegle
ge-seón meahthe
morðor-bealo mága,
þær heó ár máste heóld²⁸²
worolde wynne.

Wíg ealle fornam
Finnes þegnas,
nemne feáum ánum,
þæt he ne mehte
on þæm méðel-stede
wíg Hengeste..²⁸³
wiht gefeohtan,
ne þá weá-láfe
wíge forþringan
þeódnes þegne;
ac hig him ge-þingo budon,
þæt hie him óðer flet
eal gerýmdon,
healle and heáh-setl,
þæt hie healfre geweald²⁸⁴
wið Eotena bearn²⁸⁵

|A:37ágan móston,
and æt feoh-gyftum
Folcwaldan sunu,
dógra gehwylce,
Dene weorðode,
Hengestes heáp
hringum wenede,²⁸⁶
efne swá swíðe
sinc-gestreónum
fáttan goldes,
swá he Fresena cyn,
on beór-sele,
byldan wolde.
Þá hie ge-trúwedon²⁸⁷
on twá healfa
fæste frioðu-wære.
Fin Hengeste
elne unflitme²⁸⁸
áðum benemde,
þæt he þá weá-láfe,²⁸⁹
weotena dóme,
árum heólde,²⁹⁰
þæt þær ánig mon,
wordum ne worcum,
wære ne bráce,

ne þurh inwit-searo
æfre gemænden,
þeáh hie hira beág-gyfan
banan folgedon,
þeóden-leáse,
þá him swá ge-þearfod wæs.
Gyf þonne Frysn a hwylc,
frécnen spráce,
þæs morðor-hetes
myndgiend wære,
þonne hit sweordes ecg
syððan scolde.²⁹¹

.....

.....nas .

byrnað næfre.

Hleóðrode þá

heaðo-geong cyning:²⁹²

“Ne þis ne dagað eástan,²⁹³

ne her draca fleógeð,

ne her þisse healle

hornas ne byrnað,

ac her forð berað,²⁹⁴

fugelas singað,

gylleð græg-hama,

gúð-wudu hlynned:

scyld scefte oncwyð:

Nú scýned þes móna

waðol under wolcnum;

nú árisað weá-dáeda,

þe þisne folces nið

fremman willað.

Ac onwacnigeað nú,

wígend míne,

habbað eówre handa,²⁹⁵

hicgeað on ellen,²⁹⁶

|A:38winnað on orde,²⁹⁷

wesað on móde!”²⁹⁸

Þá árás monig gold-hladen þegn,²⁹⁹

gyrde hine his swurde;

þa tó dura eodon

drihtlice ceman,

Sigeferð and Eaha,

hyra sword getugon,

and æt óðrum durum

Ordláf and Gúðláf,³⁰⁰

and Hengest sylf;

Finsb.

hwearf him on láste
þá gyt Gá rulf,
Gu ð e re styrode,³⁰¹
þæt he swá freólic feorh
forman síðe
tó þære healle durum
hyrsta ne báran,³⁰²

.....

nú hyt níða-heard³⁰³
á-niman wolde;³⁰⁴
ac he frægn ofer eal
undearninga,
deór-mód hæleð,
hwá þá duru heólde.
“Si gefe ð is mín nama (cwæð he),
ic eom Sec gen a leód,
wrecten wíde cúð,³⁰⁵
fela ic weána gebád,³⁰⁶
heardra hilda;
þe is gyt her witod,³⁰⁷
swæðer þú sylf tó me³⁰⁸
sécean wylle.”
Þá wæs on wealle³⁰⁹
wæl-slihta gehlyn,
sceolde celæs borð³¹⁰
cénum on handa,³¹¹
bán-helm berstan.
Buruh-þelu dynede,
óð æt þære gúðe
Gá r u l f gecrang,
ealra árest
eorð-búendra,
Gú ð l á f e s sunu:
ymbe hine gódra fela
hwearf lacra hrær³¹²
hræfen wandrode³¹³
sweart and sealo-brún,
swurd-leóma stód,
swylce eal F i n n s b u r u h
fýrenu wære.
Ne gefrægn ic næfre wurðlicor
æt wera hilde
sixtig sige-beorna
sél gebárann,
ne næfre swánoc hwítne medo³¹⁴
sél forgyldan,

þonne Hnæfe guldon³¹⁵

|A:39his hæg-stealdas;
hig fuhton fíf dagas,
swá hyra nán ne feól
driht-gesíða,
ac hig þá duru heóldon.
Þá ge-wát him wund hæleð
on wæg gangan,
sæde þæt his byrne
á-brocen wære,
here-sceorpum hrór,
and eác wæs his helm þyrl.
Þá hine sóna frægn
folces hyrde,
hú þá wígend
hyra wunda genáeson
oððe hwæðer þæra hyssa

.....

.....

Beów Áð wæs ge-æfned,³¹⁶

and icge gold
á-hæfen of horde.
Here-Scyldinga
betst beado-rinca
wæs on bæl gearu;
æt þæm áde wæs
éð-gesýne
swát-fáh syrce,
swýn eal-gylden,
eofer íren-heard,
æðeling manig
wundum á-wyrded,
(sume on wæle crungon).
Hét þá Hildeburh,
æt *Hnæfes* áde,
hire selfre sunu,
Sweoloðe befæstan³¹⁷
bán-fatu bærnan,
and on bæl dón
earme on eaxle.
Ides gnornode,
geómrode giddum,
gúð-réc ástáh,³¹⁸
wand *tó* wolcnum,³¹⁹
wæl-fýra máest
hlynode for hláwe,³²⁰

hafelan multon,
ben-geato burston
þonne blóð ætspranc,
láð-bite líces,
líg ealle forswealg,
gæsta gífrost,
þára þe þær gúð fornam:
bega folces wæs
hira bláed scacen.

274

brim-láde. Th.

275

be Finnes. K.

276

Healfdena. M.

277

unsynnig. G.

278

lind-plegan. K.

279

ge-byld. G.

280

wunde. A. B.

281

Hóces. A. B.

282

heó. Th. he. M.

283

wið. G.

284

healfne. Th.

285

mid. G.

286

þenede. Th. wægnede. G.

287

þæt hie. G.

288

unhlytme? G.

289

he wið þá. G.

290

hine árum. G.

291

sweðrian? Th.

292

– hearo. H.

293

þus. G.

294

fyrð farað. G.

295

landa. H.

296

hie geað. H.

297

windað. H.

298

ánmóde. Th.

299

headen. H.

300

Osláf. G.

301

hine Gúðhere. G.

302

bære. K.

303

ne. G.

304

anyman. H.

305

wreccena. G.

306

fæla ic weuna. H.

307

hell. G.

308

swæ þær. H.

309

healle. H.

310

celan. G.

311

cénum on. Grein. genumon. H.

312

hwearflícra hræw. G.

313

wandode. G.

314

sylfres hwítne méde. G.

315

guldan. H.

316

Ád. G.

317

befæðman. G.

318

gúð-riuc. M.

319

tó. A. B.

320

from. G.

XVIII.

Ge-witon him þá wígend
wíca neósian,
freóndum be-feallen,
Fryslan d geseón,
hámas and heá-burh;
Hengest þá gyt
wæl-fægne winter³²¹
|A:4owunode mid
Finnel unhlitine³²²
eard gemunde,
þeáh þe he [ne] meahte³²³
on mere drífan
hringed-stefnan,
(holm storme weól
won wið winde,
winter ýðe beleác
ís-gebinde,)
óðþæt óðer com
geár in geardas,
swá nú gyt déð,
þá þe syngales
séle bewitiað³²⁴
wuldor-torhtan weder,
(þá wæs winter scacen,)
fæger foldan bearm;
fundode wrecca
gist of geardum.
He tó gyrn wræce
swíðor þohte
þonne tó sáe-láde,
gif he torn-gemót³²⁵
þurh-teón mihte,

þæt he Eotena bearn³²⁶
inne gemunde,
swá he ne for-wyrnde³²⁷
worold-rádenne,
þonne him Húnláfiŋg
hilde-leóman,
billa sélest,³²⁸
on bearm dyde,³²⁹
þæs wáeron mid Eotenum³³⁰
ecge cúðe,
swylce ferhð-frecan.
Fin eft be-geat
sweord bealo slíðen,³³¹
æt his selfes hám,
siððan grimne gripe³³²
Gúðláf and Osláf,
æfter sáe-síðe,
sorge máendon,
æt-witon weána dæl;
ne meahte wæfre-mód
for-habban in hreðre;
þá wæs heal hroden
feónða feorum,
swilce Fin slægen,
cýning on corðre,
and seó cwén numen;
sceótend Scýldinga
tó scypon feredon,
eal in-gesteald
eorð-cýninges,³³³
swylce hie æt Finnes-hám
findan meahton
sigla searo-gimma;
hie on sáe-láde
drihtlice wíf
tó Denum feredon
læddon tó leódum.³³⁴

|A:41 Leóð wæs ásungen
gleó-mannes gyd,³³⁵
gamen eft ástáh,
beorhtode benc-swég,
byrelas sealdon
wín of wunder-fatum.
Þá cwom Wealhþeó forðgán,
under gyldnum beáge,
þær þá góðan twegen

sáeton suhter-gefæderan;
þá gyt wæs hiera sib ætgædere,
æghwylc óðrum trýwe;
swylce þær Húnferð þyle
æt fótum sæt freán Scyldinga,
gehwylc hiora his ferhðe treówde,
þæt he hæfde mód micel,
þeáh þe he his mágum náere
árfæst æt ecga gelácum.
Spræc þá ides Scyldinga:
“On-fóh þissum fulle,
freó-drihten mín,
sinces brytta,
þú on sælum wes,
gold-wine gumena,
and tó Geátum spræc
mildum wordum,
(swá sceal man dón)
beó wið Geátas glæd,
geofena gemyndig,
neán and feorran;
þú nú hafast³³⁶
me man sægde,³³⁷
þæt þú þe for sunu wolde
Hereric habban.
Heorot is gefælsod
beáh-sele beorhta,
brúc þenden þú móte
manigra medo,³³⁸
and þínum magum læf
folc and rice,
þonne þú forð scyle
metodsceaft seón;
ic mínne can
glædne Hróðulf,
þæt he þá geógoðe wile³³⁹
árum healdan,
gyf þú ár þonne he,
wine Scyldinga,
worold oflættest;
wéne ic þæt he mid góde
gyldan wille
uncran eaferan,
gif he þæt eal gemon,
hwæt wit tó willan
and tó worð-myndum,
umbor wesendum ár,³⁴⁰

árna gefremedon.”
Hwearf þá bí bence,
þær hyre byre wáeron,
Hréðric and Hróðmund
|A:42and hæleða bearn,
giógoð æt-gædere,
þær se góða sæt,
Beówulf Geáta,
be þæm ge-bróðrum twáem.

321

wæl-fágne. K.

322

2250-51 wunode mid him, Finnes unhlisne. G.

323

[ne]. G.

324

sóle (=sunne) bewitigað. G.

325

torn-gemót. A. B. torn-gemód. G.

326

þæt hyt. G. Eotena. A. B.

327

for. A. B.

328

sélest. A. B.

329

bearhtm. G.

330

Eotenum. A. B.

331

bealo-slið. G.

332

grimme. G.

333

eard-cyninges. G.

334

tó leódum. A. B.

335

mannes. A. B.

336

þú ge-fæstnod hafast. G.

337

swá me. G.

338

medo. A. B.

339

geógoðe. A. B.

340

umb (=ymb) or. G.

XIX.

Him wæs ful boren,
and freónd-laðu
wordum be-wægned,
and wunden gold
éstum ge-eáwed,
earm-reáde twá,³⁴¹
hrægl and hringas,³⁴²
heals-beága máest,
þára þe ic on foldan
ge-frægen hæbbe,
nænigne ic under swegle
sélran hýrde,
hord-mádmum hæleða,³⁴³
syððan Háma ætwæg
tó here byrhtan-byrig³⁴⁴
Brósinga-mene,
sigle and sinc-fæt,
searo-níðas fealh³⁴⁵
Eormenríces,
geceás écne ræd.
Þone hring hæfde
Higelác Geáta,
nefa Swertinges,
nýhstan síðe,
siððan he under segne
sinc ealgode,
wæl-reáf werede;
hyne wyrd fornam,
syððan he for wlenco
weán áhsode,
fáehðe tó Frysum,³⁴⁶
he þá frætwe wæg,
eorcnan-stánas,³⁴⁷
ofer ýða ful,³⁴⁸
ríce þeóden,
he under rande gecranc;
gehwearf þá in Francna fædm
feorh cyninges³⁴⁹
breóst-gewáedu,

and se beáh somod,
wyrsan wíg-frecan
wæl reáfeden,
æfter gúð-sceare³⁵⁰
Ge á t a leóde,³⁵¹
hrea-wíc heóldon.

Heal swége onféng;
Wealhþeó maðelode
(heó fore þæm werede spræc):

“Brúc þisses beáges,
Beó wulf leófa,
hyse mid hále,
and þisses hrægles neót,
þeód-gestreóna,³⁵²

|A:43and *ge-þeóh* tela,³⁵³

cen þec mid cræfte
and þyssum cnyhtum wes
lára líðe,

ic þe þæs leán geman;

hafast þú ge-féred,

þæt þe feor and neáh,

ealne wíde-ferhð

weras ehtigað,

efne swá síde,³⁵⁴

swá sá bebúgeð³⁵⁵

wind geard weallas.³⁵⁶

Wes þenden þú lifige

æðeling eádig

(ic þe an tela)

sinc-gestreóna!

Beó þú suna mínum

dædum ge-défe,

dreám healdende!

Her is ághwylc eorl

óðrum getrywe,

módes milde,

man-drihtne hold;³⁵⁷

þegnas syndon ge-þwære,

þeód eal gearo,

druncne dryht-guman

dóð swá ic bidde!”

Eode þá tó setle,

þær wæs symbla cyst,

druncon wín weras,

wyrd ne cúðon,

geósceaft grimne,³⁵⁸

swá hit á-gangen wearð
eorla manegum.
Syððan áfen cwom,
and him Hr óðgár gewát
tó hofe sínum,
ríce tó ræste;
reced weardode
un-rím eorla,
swá hie oft áer dydon,
benc-þelu beredon,
hit geond-bráded wearð
beddum and bolstrum,
(beór-scealca sum,
fús and fáge,³⁵⁹
flet-ræste gebeág,)³⁶⁰
setton him tó heáfum³⁶¹
hilde-randas,
bord-wudu beorhtan;
þær on bence wæs,
ofer æðelinge,
ýð-geséne,
heaðo-steápa helm,
hringed byrne,
þrec-wudu þrymlíc;
wæs þeáw hyra,³⁶²
þæt hie oft wæron³⁶³
on wíg gearwe,³⁶⁴
ge æt hám ge on herge,
ge ge-hwæðer þára,
efne swylce mála,
|A:44swylce hira man-dryhtne
þearf gesælde,
wæs seó þeód tilu.

341

hreáde. Grein.

342

hringas. A. B.

343

hord-máðm. G.

344

þære. Etm. byrig. A. B.

345

fleáh. G.

346

féðe. G.

347

eorclan. M.

348

2410 fyll. G.

349

feor-cyninges. G.

350

gúð-scearde. G.

351

leóda. G.

352

þeo. M.

353

geþeóh. A. B.

354

siide. M.

355

bebúgeð. A. B.

356

windge eard-weallas. K.

357

hol. M

358

geócsceaft. Grein. grimme. Etm.

359

fægen. G.

360

gebeág. A. B.

361

heafdon. M.

362

þeáw. A. B.

363

ófst. G.

364

an. M.

XX.

Sigon þá tó slápe,
sum sáre ongeald³⁶⁵
áfen-ræste,
swá him ful-oft gelamp,³⁶⁶
siððan gold-sele
Grendel warode,
un-riht æfnde,

óðþæt ende becwom,
swylt æfter synnum.
Þæt gesýne wearð,
wíd-cúð werum,
þætte wrecend þá gyt
lifde æfter láðum,
lange þrage,
æfter gúð-ceare,
Grendles módor,
ides aglæc wíf³⁶⁷
yrmðe gemunde,
se þe wæter-egesan³⁶⁸
wunian scolde,
cealde streámas,
siððan Cain wearð³⁶⁹
tó ecg-banan
árgan bréðer,
fæderen-mæge;
he þá fág gewát,³⁷⁰
morðre ge-mearcod,
man-dreám fleón,
wésten warode:
þanon wóc fela³⁷¹
geósceaft-gásta,³⁷²
wæs þára Grendel sum,
heoro-wearh hetelíc,
se æt Heorote fand
wæccendne wer
wíges bídan,
þær him aglæca
æt-græpe wearð,
hwæðre he ge-munde
mægenes strenge,
gim-fæste gife,³⁷³
þe him God sealde,
and him tó anwaldan
áre gelyfde,
frófre and fultum;
þý he þone feónd ofercwom,
ge-hnægde helle-gást,
þá he heán gewát,
dreáme be-dæled,
deáð-wíc seón,
man-cynnes feónd;
and his módor þá gyt³⁷⁴
gífre and galg-mód

ge-gán wolde
sorh-fulne síð,
sunu þeód wrecan;
com þá tó Heorote,
|A:45þær Hring-Dene
geond þæt sæld swæfon³⁷⁵.
Þá þær sóna wearð
ed-hwyrft eorlum,
siððan inne fealh
Grendles módor;
wæs se gryre læssa,
efne swá micle
swá bið mægða cræft,
wíg-gryre wífes,
be wápned-men,
þonne heoru-bunden
hamere geþuren
sweord swáte fáh
swín ofer helme
ecgum *dyhttig*³⁷⁶
andweard scireð.
Þá wæs on healle
heard-ecg togen
sweord ofer setlum,
síd-rand manig
hafen handa fæst;
helm ne gemunde,³⁷⁷
byrnan síde,
þá hine se bróga angeat.³⁷⁸
Heó wæs on ófste,
wolde út þanon,
feore beorgan,
þá heó onfunden wæs;
hraðe heó æðelinga
ánne hæfde
fæste be-fangen,
þá heó tó fenne gang;
se wæs Hróðgáre
hæleða leófost
on ge-síðes hád
be sáem tweónum,
ríce rand-wíga,
þone þe heó on ræste ábreát
bláed-fæstne beorn.
Næs Beówulf þær,
ac wæs óðer inn³⁷⁹

ær geteohhod
æfter máððum-gife,
márum Ge á te.
Hreám wearð on Heorote,
(heó under heolfre genam³⁸⁰
cúðe folme,)
cearu wæs geniwod
ge-worden in wícun;³⁸¹
ne wæs þæt ge-wrixle til,
þæt hie on bá healfa
bicgan scoldon
freónda feorum.
Þá wæs fród cyning,
hár hilde-rinc,
on hreón móde,
syððan he aldor-þegn
unlyfigendne,³⁸²
þone deórestan
deádne wisse.
Hraðe wæs tó búre
|A:46 Beówulf fetod,
sigor-eádig secg;
samod ær-dæge
eode eorla sum,
æðele cempa,
self mid ge-síðum,
þær se snottra bád³⁸³
hwæðre him alf-walda³⁸⁴
æfre wille
æfter weá-spelle
wyrpe gefremman.
Gang þá æfter flóre
fyrd-wyrðe man
mid his hand-scale,
(heal-wudu dynede,)
þæt he þone wísan
wordum hnægde³⁸⁵
freán Ingwina;
frægn gif him wære
æfter neód-laðu
niht getáese.

365

angeald. M.

366

hit. G.

367

ýða? G.

368

seó. Th.

369

camp. M.

370

fæg. G.

371

þanon wóc. A. B.

372

geócsceaft. G.

373

gin-fæste. K.

374

ac his. Th.

375

swæfun. M.

376

dyhttig. A. (dyttig. B.) dihtig. G.

377

hæleð ne. G.

378

ongeat. G.

379

in. M.

380

heolstre. G.

381

wícum? K.

382

unlyfigendne. A. (unlyfi..ndne. B.)

383

ábád. G.

384

alwalda. Th.

385

hnægde. A. B. hnescde. G.

XXI.

Hróðgár maðelode,
helm Scyldinga:
“Ne frin þú æfter sælum,
sorh is geniwod
Denigea leódum,

deád is Æschere,
Yrmenláfes
yldra bróðor,
mín rún-wita,
and mín ráed-bora,
eaxl-gestealla,
þonne we on orlege
hafelan weredon,
þonne hniton féðan,
eoferas cnysedan;
swylc scolde eorl wesan³⁸⁶
[ædeling] ár-gód,³⁸⁷
swylc Æschere wæs;³⁸⁸
wearð him on Heorote
tó hand-banan
wæl-gæst wæfre,
ic ne wát hwæðer,
átol æse wlanc³⁸⁹
eft-síðas teáh,
fille ge-frægnod;³⁹⁰
heó þá fæhðe wræc
þe þú gystran niht³⁹¹
Grendel cwealdest,
þurh hástne hád,³⁹²
heardum clammum;
forþan he tó lange
leóde míne
wanode and wyrde;
he æt wíge gecrang,
ealdres scyldig,
and nú óðer cwom
mihtig man-scaða,
wolde hyre mæg wrecan,
ge feor hafað³⁹³
|A:47fæhðe gestáled;
þæs þe þincean mæg
þegne monegum,
se þe æfter sinc-gyfan
on sefan greóteð,
hreðer-bealo hearde:
nú seó hand ligeð³⁹⁴
se þe eów welhwylcra³⁹⁵
wilna dohte.
Ic þæt lond-búend,
leóde míne,
sele-ráedende,

secgan hýrde,
þæt hie ge-sáwon
swylce twegen,
micle mearc-stapan,
móras healdan,
ellor-gæstas,
þæra óðer wæs,
þæs þe hie ge-wislicost
ge-witan meahton,
idese onlícnaes,³⁹⁶
óðer earm-sceapen
on weres wæstmum
wræc-lástan træd,
næfne he wæs mára
þonne ánig man óðer,³⁹⁷
þone on gear-dagum
Grendel nemdon³⁹⁸
fold-búende,
nó hie fæder cunnon
hwæðer him ánig wæs
ær ácenned,
dýrnra gásta;
hie dýgel lond
warigeað wulf-hleoðu,
windige næssas,
frécne fen-gelád,
þær firgen-streám
under næssa ge-nipu
niðer gewíteð
flód under foldan;
nis þæt feor heonon,
míl-ge-mearces,
þæt se mere standeð,
ofer þám hongiað
hrinde-bearwas;
wudu wyrtum fæst
wæter ofer-helmað;
þær mæg nihta ge-hwám
níð-wundor seón,
fýr on flóde;
nó þæs fród leofað
gumena bearna,
þæt þone grund wite;
þeáh þe háð-stapa,
hundum geswenced,
heorot hornum trum,
holt-wudu séce,

feorran ge-flýmed,
ær he feorh seleð,
aldor on ófre,
|A:48ær he in wille
hafelan ....³⁹⁹
nis þæt heóru stów;⁴⁰⁰
þonon ýð-geblond
up-ástígeð,
won tó wolcnum,
þonne wind styreð
láð gewidru,
óðþæt lyft drysmað,
roderas reótað.
Nú is se ráed gelang
eft æt þe ánum;⁴⁰¹
eard git ne const,⁴⁰²
frécne stówe,
þær þú findan miht
fela-synnigne secg;
séc gif þú dyrre,⁴⁰³
ic þe þá fáhðe
feó leánige,
eald-gestreónum,
swá ic ær dyde,
wundum golde,⁴⁰⁴
gyf þú on weg cymest.”

386

swy... A. B.

387

[ædeling]. G.

388

Æschere. A. B.

389

æsc-wlanc? G.

390

ge-frecnod. G.

391

þá þú. G.

392

hæftne-hád? G.

393

his ge-féra. G.

394

ligeð. A. B.

395

seó. G.

396

onlínes. K.

397

þon. M.

398

nemdod. A. B.

399

hafelan hýdan K.

400

is þæt? G.

401

þe. A. B.

402

eard-ginne. G.

403

séc. A. B.

404

wunden-golde. G.

XXII.

Beówulf maðelode,
bearn Ecgþeówes:
“Ne sorga, snotor guma,
sélre bið æghwæm
þæt he his freónd wrece,
þonne he fela murne:
úre æghwylc sceal
ende gebídan
worolde-lífes,
wyrce se þe móte
dómes ár deáðe!
þæt bið driht-guman
unlifgendum
æfter sélest;
árís, ríces wearð,
uton hraðe féran,
Grendles mágan
gang sceáwigan!
Ic hit þe ge-háte,
nó he on helm losað:⁴⁰⁵
ne on foldan fæðm,
ne on fyrgen-holt,
ne on gyfenes grund,

gá þær he wille.
Þys dógor þú
ge-þyld hafa
weána gehwylces,
swá ic þe wéne tó! ”
Áhleóp þá se gomela,
Gode þancode,
mihtigan drihtne,
þæs se man *gespræc*;⁴⁰⁶
þá wæs Hr óðgáre
hors *gebæted*,⁴⁰⁷
wicg wunden-feax.
Wisa fengel
geatolic gende,⁴⁰⁸
|A:49gum-féða stóp
lind-hæbbendra,
lástas wæron
æfter wald-swaðum⁴⁰⁹
wíde gesýne;
gang ofer grundas,
gegnum fór
ofer myrcan mór,
mago-þegna bær
þone sélestan
sáwol-leásne,
þára þe mid Hr óðgáre
hám eahtode.
Ofer-eode þá
æðelinga bearn
steáp stán-hliðo,
stíge nearwe,
enge án-paðas,
uncúð gelád,
neowle næssas,
nicor-húsa fela;
he feára sum
be-foran gengde
wísra monna,
wong sceáwian,
óðþæt he fáringa
fyr-gen-beámas
ofer hárne stán
hleonian funde,
wyn-leásne wudu,
wæter under stód,
dreórig and ge-dréfed;

Denum eallum wæs,
winum Scyldinga,
weorce on móde
tó ge-þolianne,
þegne monegum,
oncyð eorla gehwæm,
syððan Æsches
on þám holm-clife
hafelan métton;
flód blóde weól,
(folc tó-ságon)
hátan heolfre:⁴¹⁰
horn stundum song
fúslíc f...leóð.⁴¹¹
Féða eal gesæt,
gesáwon þá æfter wætere
wurm-cynnes fela,
sellíce sære-dracan
sund cunnian,
swylce on næs-hleoðum
nicras licgean,
þá on undern-mæl
oft bewitigað⁴¹²
sorh-fulne síð
on segl-ráde,
wyrmas and wil-deór;
híe on weg hruron
bitere and ge-bolgne,
bearhtm ongeáton⁴¹³
gúð-horn galan;
|A:50sumne Geáta leód
of flán-bogan
feores getwæfde,
ýð-gewinnes,
þæt him on aldre stód
here-stræl hearda;
he on holme wæs
sundes þe sænra,
þe hyne swylt fornam.⁴¹⁴
Hraðe wearð on ýðum
mid eofer-spreotum,
heoro-hócyhtum,
hearde genearwod,
níða ge-næged,
and on næs togen,
wundorlíc wæg-bora,

weras sceáwedon
gryrelícne gist.
Gyrede hine Beówulf
eorl-gewáedum,
nalles for ealdre mearn:
scolde here-byrne
hondum gebroden,
síd and searo-fáh,
sund cunnian,
seó þe bán-cófan
beorgan cúðe,
þæt him hilde-gráp
hreðre ne mihte,
eorres inwit-feng,
aldre gesceððan,
ac se hwíta helm
hafelan werede,⁴¹⁵
se þe mere-grundas
mengan scolde,⁴¹⁶
sécan sund-gebland,
since geweorðad;⁴¹⁷
be-fongen freá-wrásnum⁴¹⁸
swá hine fyrn-dagum
worhte wáepna smið,
wundrum teóde,
be-sette swín-lícum,
þæt hine syððan
ne brond ne beado-mécas⁴¹⁹
bítan ne meahton.
Næs þæt þonne mætost
mægen-fultuma,
þæt him on þearfe láh
þyle Hr óðg áres,
wæs þæm hæft-méce
Hr unting nama,
þæt wæs án foran
eald-gestreóna;
ecg wæs íren,
áter-tánum fáh,
á-hyrded heaðo-swáte,
næfre hit æt hilde ne swác
manna áenigum,⁴²⁰
þára þe hit mid mundum bewand,
|A:51| se þe gryre-síðas
ge-gán dorste,
folc-stede fára,⁴²¹

næs þæt forma síð,
þæt hit ellen-weorc
æfnan scolde.
Húru ne ge-munde
mago Ecgláfes,
eafodes cræftig,
þæt he ær gespræc
wíne druncen,
þá he þæs wæpnes onláh
sélran sweord-frecan,
selfa ne dorste
under ýða gewin
aldre genéðan,
drihtscype dreógan;
þær he dóme forleás
ellen ...ðum;⁴²²
ne wæs þæm óðrum swá,
syððan he hine tó gúðe
ge-gyred hæfde.

405

holm? Th.

406

gespræc. A. B.

407

gebáted. A. B.

408

geatolic. A. gengde. Th.

409

wald-scaðan. Th.

410

hátan. A. B.

411

fúslíc. A. B. f.. B. fyrd-leóð. Grein.

412

witegiað. G.

413

breahm? G.

414

þá. Th.

415

hafelan. A. B.

416

mengan. A. B.

417

weorðad. A. B.

418

fræ-wreásnum. G.

419

no brond. M.

420

ængum. M.

421

fáhra. G

422

mærdam. A. B. ellen-mærða. Grein.

XXIII.

Beówulf maðelode,
bearn Ecgþeówes:
“Geþenc nú se máera
maga Healfdenes,
snottra fengel,
nú ic eom síðes fús,
gold-wine gumena,
hwæt wit geó sprácon,
gif ic æt þearfe
þínre scolde
aldre linnan,
þæt þú me á wære
forð-gewitenum,
on fæder stæle;
wes þú mund-bora mínum
mago-þegnum,
hond-gesellum,⁴²³
gif mec hild nime;
swylce þú þá mádmás,
þe þú me sealdest,
Hróðgár leófa,
Higeláce onsend!
mæg þonne on þæm golde on-gitan
Geáta dryhten,
ge-seón sunu Hréðles,⁴²⁴
þonne he on þæt sinc starað,
þæt ic gum-cystum
gódne funde
beága bryttan;
(bret ic þæt þonne móste)⁴²⁵
and þú Húnferð lét
ealde láfe,
wrætlíc wæg-sweord,⁴²⁶

wíd-cúðne man
heard-ecg habban;
ic me mid Hruntinge
dóm gewyrce,
|A:52oððe mec deað nimeð.”
Æfter þæm wordum,
Weder-Geáta leód
éfste mid elne,
nalas andsware
bídan wolde;
brim-wylm onféng
hilde-rince.
Þá wæs hwíl dægés,
ær he þone grund-wong
on-gytan mihte;⁴²⁷
sóna þæt on-funde,
seó þe flóda begong⁴²⁸⁴²⁹
heoro-gífre be-heöld⁴³⁰
hund missera,
grim and grádig,
þæt þær gumena sum
æl-wiht a eard
ufan cunnode;
gráp þá tó-geánes,
gúð-rinc geféng
átolan clommum,
nó þý ær in-gescód
hálan líce⁴³¹
hring útan ymb bearh,
þæt heó þone fyrd-hom
þurh-fón ne mihte,
locene leoðo-syrca,⁴³²
láðan fingrum.
Bær þá seó brim-wyl,⁴³³
þá heó tó botme com,
hringa þengel
tó hofe sínum,
swá he ne mihte,
nó he þæm módig wæs,⁴³⁴
wæpna ge-wealdan;
ac hine wundra þæs fela⁴³⁵
swecte on sunde,⁴³⁶
sæ-deór monig
hilde-tuxum
here-syrca bræc
ehton aglæcan.

Þá se eorl ongeat,
þæt he níð-sele⁴³⁷
nát hwylcum wæs,
þær him nænig wæter
wihte ne sceðede
ne him for hróf-sele
hrinan ne mihte⁴³⁸
fær-gripe flódes;
fýr-leóht geseah,⁴³⁹
blácne leóman,
beorhte *scíman*.⁴⁴⁰
On-geat þá se góda
grund wyrgenne
mere-wíf mihtig;
mægen-ræs forgeaf
hilde-bille,
|A:53 hord swenge ne ofteáh,⁴⁴¹
þæt hire on hafelan
hring-mæl ágól
gráedig gúð-leóð;⁴⁴²
þá se gist onfand,
þæt se beado-leóma
bítan nolde,
aldre sceððan,
ac seó ecg geswác
þeódne æt þearfe,
þolode ær fela
hond-gemóta,
helm oft gescær
fáeges fyrd-*hrægl*,⁴⁴³
þá wæs forma síð
deórum máðme,
þæt his dóm álæg.
Eft wæs an-ræd,
nalas elnes læt,⁴⁴⁴
mærdða ge-myndig,
mæg Hygeláces,⁴⁴⁵
wearp þá wundel-mæl,⁴⁴⁶
wrættum gebunden,
yrre oretta,
þæt hit on eorðan læg,
stíð and stýl-ecg;
strengre getrúwode,
mund-gripe mægenes;
swá sceal man dón,
þonne he æt gúðe

ge-gán þenceð
longsumne lof,
ná ymb his líf cearað.
Ge-féng þá be eaxle
(nalas for fæhðe mearn
Gúð-Ge á ta leód)
Grendles módor;
brægd þá beadwe-heard,
þá he ge-bolgen wæs,
feorh-geniðlan,
þæt heó on flet gebeáh;
heó him eft hraðe
hand-leán forgeald,
grimman grápum,
and him tó-geánes féng;
ofer-wearp þá wérig-mód,
wígena strengest,
féðe-cempa,
þæt he on fylle wearð.
Of-sæt þá þone sele-gyst
and hyre seaxe geteáh,
brád brún-ecg,
wolde hire bearn wrecan,
árgan eaferan;
him on eaxle læg
breóst-net broden,
þæt ge-bearh feore
wið ord and wið ecge,
ingang forstód;
hæfde þá for-síðod
sunu Ecgþeówes
under gynne grund,
A:54 Ge á ta cempa,
nemne him heaðo-byrne
helpe gefremede,
here-net hearde,
and hálig God,
(ge-weóld wíg-sigor
witig drihten,
rodera rædend,
hit on ryht gesced⁴⁴⁷
ýðelíce,)
syððan he eft ástód.

Hrædles. M.

425

breác ic þæt þenden móste. G.

426

wíg-sweord. Th.

427

mehte. M.

428

seó. Th.

429

se. M.

430

ge-heóld. G.

431

halwendlíce. G.

432

leod. M.

433

brim-wýf. G.

434

ne he þæs. G.

435

wuhta? G.

436

swifte. G.

437

in níð-sele. Th.

438

mehte. M.

439

fýr-leóht. A. B.

440

scíman. A. (scínan. B.)

441

hond. Grein.

442

grislic. G.

443

hrægl. A. B.

444

læt. A. B.

445

Hylaces. M.

446

wunden-mærl. Th.

447

gescód. K.

XXIV.

Ge-seah þá on searwum
 sige-eádig bil⁴⁴⁸
 eald sweord eotenisc,
 ecgum þyhtig,
 wígena weorð-mynd,
 þæt wáepna cyst,⁴⁴⁹
 buton hit wæs máre
 þonne áenig mon óðer
 tó beadu-láce
 æt-beran meahte,
 gód and geatolíc
 giganta geweorc.
 He ge-féng þá fetel-hilt,
 freca Scyldinga,⁴⁵⁰
 hreóh and heoro-grim,
 hring-mæl gebrægd,
 aldres or-wéna,⁴⁵¹
 yrringa slóh,
 þæt hire wið halse
 heard grápode,
 bán-hringas bræc,
 bil eal þurh-wód
 fægne flæsc-homan,
 heó on flet gecrong;
 sweord wæs swátig,
 (secg weorce gefeh)
 lixte se leóma,
 leóht inne stód,
 efne swá of hefene
 hádre scíneð
 rodores candel;
 he æfter recede wlát:
 hwearf þá be wealle,
 wápen hafenade
 heard be hiltum,
 Higeláces þegn,
 yrre and unréd;⁴⁵²
 næs seó ecg fracod
 hilde-rince,
 ac he hraðe wolde
 Grendle for-gyldan
 gúð-ráesa fela,

þára þe he ge-worhte
tó West-Denum,
oftor micle
þonne on áenne síð,
þonne he Hróðgáres
heorð-geneátas
slóh on sweofote,
A:55sláepende fræt
folces Denigea
fýftyne men,
and óðer swylc
út of-ferede,
láðlícu lác;
he him þæs leán forgeald,
réðe cempa,
tó þæs þe he on ræste geseah
gúð-wérigne,
Grendel licgan,
aldor-leásne,
(swá him ær gescód
hild æt Heorote;
hrá wíde sprong,
syððan he æfter deáðe
drepe þrowade,
heoro-sweg heardne,)
and hine þá heáfde becearf.

Sóna þæt ge-sáwon
snottre ceorlas,
þá þe mid Hróðgáre
on holm wliton,
þæt wæs ýð-geblond
eal gemenged,
brim blóde fáh;
blonden-feaxe,
gomele ymb góðne
on-geador sprácon,
þæt hig þæs æðelinges
eft ne wéndon,
þæt he sige-hréðig
sécean cóme
márne þeóden;
þá þæs monige gewearð,
þæt hine seó brim-wylf⁴⁵³
á-broten hæfde:⁴⁵⁴
(þá com nón dæges)
næs ofgeáfon
hwate Scyldingas,

gewát him hám þonon
gold-wine gumena.
Gistas sécan⁴⁵⁵
módes seóce,
and on mere staredon,
wiscton and ne wéndon,⁴⁵⁶
þæt hie heora wine-drihten
selfne ge-sáwon.

Þá þæt sweord on-gan,
æfter heaðo-swáte,
hilde-gicelum,
wíg-bil wanian;
þæt wæs wundra sum,
þæt hit eal gemealt,
íse gelícost,
þonne forstes bend
fæder on-láteð
on-windeð wæl-rápas,⁴⁵⁷
se ge-weald hafað⁴⁵⁸
sæla and máela,
þæt is sóð metod.

|A:56 Ne nom he in þæm wícum,
Weder-Geáta leód,
máðm-áhta má,
þeah he þær monige geseah,
buton þone hafelan,
and þá hilt somod,
since fáge,
sweord ær gemealt,
for-barn broden mæl,⁴⁵⁹
wæs þæt blód tó þæs hát,
ættren ellor-gæst,
se þær inne swealt.
Sóna wæs on sunde,
se þe ær æt sæcce gebád
wíg-hryre wráðra,
wæter up þurh-deáf,⁴⁶⁰
wæron ýð-gebland
eal gefælsod,
eácne eardas,
þá se ellor-gast
of-lét líf-dagas
and þás láenan gesceaft.
Com þá tó lande
lid-manna helm
swíð-mód swymman,

sæ-láce gefeah,
mægen-byrdenne,
þára þe he him mid hæfde.
Eodon him þá tó-geánes,
Gode þancodon
þrydlíc þegna heáp,
þeódnes gefégon,
þæs þe hí hýne ge-sundne
ge-seón móston.
Þá wæs of þæm hróran
helm and byrne
lungre á-lýsed,
lagu drusade,
wæter under wolcnum,
wæl-dreóre fág.
Férdon forð þonon,
féðe-lástum,
ferhðum fægne,
fold-weg máeton,
cúðe stráete,
cýning-balde men,⁴⁶¹
from þæm holm-clife,
hafelan báeron
earfoðlíce
heora æghwæðrum,
fela-módigra
feówer scoldon,
on þæm wæl-stenge,
weorcum geferian
tó þæm gold-sele
Grendles heáfod;
óðþæt semninga
tó sele cómon
frome fyrd-hwate,
feówertýne
Ge á ta gongan,
gum-drihten mid,
|A:57módig on ge-monge,
meodo-wongas træd.
Þá com in-gán
ealdor þegna,
dæd-céne mon,
dóme gewurðad,
hæle hilde-deór,
Hróðgár grétan;
þá wæs be feaxe
on flet boren

Grendles heáfod,
þær guman druncon,
egeslic for eorlum,
and þære idese mid
wlite-seón wrætlic⁴⁶²
weras onsáwon.

448

beorn? G.

449

þæt wæs. K.

450

freond? G.

451

or-wénan. G.

452

ánréd?

453

brim-wýf. G.

454

abreoten. M.

455

sæton. G.

456

wiston. M.

457

wáel. A. B. wæg-rápas. G.

458

++++se þe. K.

459

brocen-mæll G.

460

dealf. G.

461

cyne-balde? Grein.

462

wrætlic. A. B.

XXV.

Beówulf maðelode,
bearn Ecgþeówes:
“Hwæt we þe þás sá-lác,
sunu Healfdenes,
leód Scyldinga,

lustum brohton,
tíres tó tǎcne,
þe þú her tó-lócast.
Ic þæt unsófte
ealdre gedígde,
wíge under wætere⁴⁶³
weorc genéðde
earfoðlice,
æt-rihte wæs⁴⁶⁴
gúð getwáfed,⁴⁶⁵
nymðe mec God scylde.
Ne meahte ic æt hilde
mid Hruntinge
wiht ge-wyrca,
þeáh þæt wápen duge,
ac me ge-úðe
ylda waldend,
þæt ic on wage geseah
wlitig hangian
eald sweord eácen,
oftost wísode⁴⁶⁶
winigea-leásun,⁴⁶⁷
þæt ic þý wáþne gebræd,
of-slóh þá æt þære sæcce,
þá me sáel ágeald,
húses hyrdas;
þá þæt hilde-bil
for-barn brogden máel,⁴⁶⁸
swá þæt blóð gesprang
hátost heaðo-swáta,
ic þæt hilt þanon⁴⁶⁹
feóndum æt-ferede;
fyren-dæda wræc,
deáð-cwealm Denigea,
swá hit ge-défe wæs.
Ic hit þe þonne ge-háte,
þæt þú on Heorote móst
sorh-leás swefan
mid þínra secga gedryht,
|A:58and þegna gehwylc
þínra leóda,
duguðe and iógoðe,
þæt þú on-drædan ne þearft⁴⁷⁰
þeóden Scyldinga,
on þá healfe,
aldor-bealu eorlum,

swá þú ær dydest.”
Þá wæs gylden hilt
gamelum rince,
hárum hild-fruman,
on hand gyfen,
enta ær-geweorc,
hit on áht gehwearf,
æfter deófla hryre,
Denigea freán,
wundor-smiða ge-weorc,
and þá þás worold ofgeaf
grom-heort guma,
Godes and-saca,
morðres scyldig,
and his módor eác,
on ge-weald gehwearf
worold-cyninga
þæm sélestan
be sæm tweónum,
þára þe on Sceden-igge⁴⁷¹
sceattas dælde.⁴⁷²
Hróðgár maðelode,
hilt sceáwode,
ealde láfe,
on þæm wæs ór *writen*⁴⁷³
fyrn-gewinnes,
syððan flód ofslóh,⁴⁷⁴
gifen geótende,
giganta cyn;
frécne *ge-férdon*,⁴⁷⁵
þæt wæs fremde þeód
écean dryhtne,
him þæs ende-leán
þurh wæteres wylm
waldend sealde.
Swá wæs on þæm *scennum*⁴⁷⁶
scíran goldes,
þurh rún-stafas,
rihte *gemearcod*,⁴⁷⁷
ge-seted and ge-sáed,
hwám þæt sweord geworht,
írena cyst,
ærest wære,
wreoðen-hilt and *wyrm-fáh*.⁴⁷⁸
Þá se wísa spræc,
sunu Healfdenes,

swígedon ealle:

“Þæt lá mæg secgan
se þe sóð and riht
fremeð on folce,
(feor eal gemon
eald éðel-wearð,)⁴⁷⁹
þæt þes eorl wære
ge-boren betera;
blæd is áræred⁴⁸⁰

|A:59geond wíð-wegas,
wine mín Beówulf,
þín ofer þeóða gehwylce.
Eal þú hit ge-þyldum healdest
mægen mid módes snyttrum;
ic þe sceal míne gelæstan
freóðe swá wit furðum spræcon;
þú scealt tó frófre weorðan,
eal lang-twidig,⁴⁸¹

leódum þínum
hæleðum tó helpe.⁴⁸²
Ne wearð Heremód swá
eaforum Ecgwelan
Ár-Scyldingum;
ne ge-weóx he him tó willan,⁴⁸³
ac tó wæl-fealle,⁴⁸⁴
and tó deáð-cwalum,⁴⁸⁵

Deniga leódum:
breát *bolgen-mód*⁴⁸⁶
beód-geneátas,
eaxl-gesteallan,
óðþæt he ána hwearf,
mære þeóden,
mon-dreámum from:
þeáh þe hine mihtig God
mægenes wynnnum,
eafeðum *stépte*⁴⁸⁷
ofer ealle men,
forð ge-fremede,
hwæðere him on ferhðe greów
breóst-hord blód-reów,
nallas beágas geaf
Denum æfter dóme,
dreám-leás gebád,
þæt he þæs ge-winnes
weorc þrowade,
leód-bealo longsum.

Þú þe lær be þon,
gum-cyste on-git!
ic þis gid be þe
á-wræc wintrum fród:
wundor is tó secganne,
hú mihtig God
manna cynne,
þurh sídne sefan,
snyttru bryttað,
eard and eorlscipe;
(he áh ealra geweald)
hwílum he on lufan⁴⁸⁸
læted hworfan
monnes mód-geþonc
máeran cynnes,
seleð him on éðle
eorðan wynne
tó healdanne,
hleó-burh wera,
gedéð him swá ge-wealdene⁴⁸⁹
worolde dáelas,
síde ríce,
|A:6oþæt he his selfa ne mæg,
for his unsnyttrum,
ende geþencean;
wunað he on wiste,⁴⁹⁰
nó hine wiht dweleð⁴⁹¹
ádl ne ylðo,
nó hine inwit-sorh
on sefan sweorceð,⁴⁹²
ne ge-sacu óhwær
ecg-hete eóweð,
ac him eal worold
wendeð on willan.

463

wigge. M.

464

ic æt-rihte wæs. G.

465

gúðe. G.

466

ofost. G.

467

winigea. A. B. wen-geleásum? G.

468

brocen-mæġ. G.

469

þanan. M.

470

þu him on. M.

471

sce denigge. M.

472

sceattas. A. B.

473

writen. A. B.

474

ofslóh. A. B.

475

ge-férdon. A. B.

476

scennum. A. B.

477

gemearcod. A. B.

478

wreoðen. A. B.

479

M: ɔ: éðel. weard. A. B.

480

is. A. B.

481

lang-tídig. Th.

482

hæleðum. A. B.

483

ne. A. B.

484

fealle. A. B.

485

cwealme. G.

486

bolgen. A. B.

487

stépte. A. B.

488

on luste? G.

489

tó gewealdenne. G.

490

on wisce. G.

491

cweleð. Bout.

XXVI.

He þæt wyrse ne con,
 óðþæt him on innan
 ofer-hygda dæl
 weaxeð and wridað,
 þonne se weard swefeð,
 sáwele hyrde;
 bið se sláep tó fæst
 bisgum ge-bunden,
 bona swíðe neáh,
 se þe of flán-bogan
 fyrenum sceóteð;
 þonne bið on hreðre
 under helm drepen,
 biteran stræle,
 him be-beorgan ne con
 wom-wundor-bebodum
 wergan gástes;
 þinceð him tó lytel,
 þæt he tó lange heóld,
 gýtsað grom-hydig,
 nallas on gylp seleð
 fætte beágas,⁴⁹³
 (and he þá forð-gesceaft
 for-gyteð and for-gýmeð)
 þæs þe him ær God sealde,
 wuldres waldend,
 weorð-mynda dæl.
 Hit on ende-stæf
 eft gelimpeð,
 þæt se líc-homa
 læne gedreóseð,
 fáege ge-fealleð,
 féhð óðer tó,⁴⁹⁴
 se þe un-murnlíce
 mádmás dáeleð,
 eorles ær-gestreón,
 égesan ne gýmeð.
 Be-beorh þe þone bealo-níð,⁴⁹⁵
 Be ówulf leófa,
 secg betsta,⁴⁹⁶

and þe þæt sélre geceós,
éce ráedas;
ofer-hyda ne gým,⁴⁹⁷
máere cempa!
nú is þínes mægnes bláed
áne hwíle,
eft sóna bið,
þæt þec ádl oððe ecg
|A:61eafodes getwáfeð,
oððe fýres feng,
oððe flódes wylm,
oððe gripe méces,
oððe gáres fliht,
oððe átol yldo,
oððe eágena bearhtm⁴⁹⁸
for-siteð and for-sworced:499
semninga bið,
þæt þec dryht-guma
deáð ofer-swýðeð.
Swá ic Hring-Dena
hund missera
weóld under wolcnum,
and hig wigge beleác,⁵⁰⁰
manigum máegða
geond þysne middan-geard,
æscum and ecgum,
þæt ic me ánigne
under swegles begong
ge-sacan ne tealde;
hwæt me þæs on éðle
ed-wendan cwom,
gyrn æfter gomene,⁵⁰¹
seoððan Grendel wearð,
eald gewinna,
ingenga mín:
ic þære sócne
singales wæg
mód-ceare micle;
þæs sig metode þanc
écean drihtne,
þæs þe ic on aldre gebád
þæt ic on þone hafelan⁵⁰²
heoro-dréorigne,
ofer eald *gewin*,⁵⁰³
eágum starige.
Gá nú tó setle,

symbel-wynne dreóh
wíg-ge-weorðad:
unc *sceal* worn fela⁵⁰⁴
máðma ge-mænra,⁵⁰⁵
siððan *morgen* bið.”⁵⁰⁶

Geát wæs glæd-mód,
gong sóna tó,⁵⁰⁷⁵⁰⁸

setles neósan,
swá se snottra héht.

Þá wæs eft swá áer

ellen-rófum,

flet-sittendum,

fægere gereorded,

niowan stefne.

Niht-helm geswearc

deorc ofer dryht-gumum;⁵⁰⁹

duguð eal árás,

wolde blonden-feax

beddes neósan,

gamela Scylding;

|A:62 Geát unig metes wel,⁵¹⁰

rófne rand-wígan

restan lyste;

sóna him sele-þegn

síðes wérgum,

feorran-cumenum⁵¹¹

forð wísade,

se for andrysnum⁵¹²

ealle beweotede⁵¹³

þegnes þearfe,

swylce þý dógore

heaðo-líðende

habban scoldon.

Reste hine þá rúm-heort,

reced hlifade,⁵¹⁴

geáp and gold-fáh;

gæst inne swæf,

óðþæt hrefn blaca⁵¹⁵

heofones wynne

blíð-heort bodode,

þá com beorht⁵¹⁶

scacan ...⁵¹⁷

scaðan onetton ....

Wáeron æðelingas

eft tó leódum

fúse tó farenne;

wolde feor þanon
cuma *collen-ferhð*⁵¹⁸
ceóles neósan;
héht þá se hearda
Hrunting beran
sunu Ecgláfes,⁵¹⁹
héht his sweord niman⁵²⁰
leóflíc íren,
sægde him þæs leánes þanc,
cwæð he þone gúð-wine
gódne tealde,
wíg-cræftigne;
nales *wordum lóg*⁵²¹
méces ecge;
þæt wæs módig secg.
And þá síð-frome,
searwum gearwe,
wígend wáeron,
eode weorð *Denum*⁵²²
æðeling tó yppan,⁵²³
þær se óðer wæs,
hæle hilde-deór,⁵²⁴
Hróðgár gréttē.

493

fædde. M.

494

tó. A. B.

495

be-beorh. A. B.

496

secg. A. B.

497

ofer. A. B.

498

oððe. A. B. seó þe. G.

499

forseteð. G.

500

and ic. G.

501

gnyrn. Th.

502

þone. A. B.

503

eald gewin. A. B.

504

sceal. A. B.
505

gemænan. G.
506

morgen. A. B.
507

sóna tó. A. B.
508

geong. M.
509

gumum. A. B.
510

un-gemete swel (swealh). G.
511

cundum. M.
512

andwysnesse. G.
513

beweotene. M.
514

hliuade. M.
515

hrefn. A. B.
516

þá com beorht. B. cóman beorhte [leóman]. Grein.
517

scacan nihtsceadu. G.
518

collen. B. (colen. A.)
519

sun. G.
520

hine his. G.
521

wordum. A. B.
522

eode. A. B.
523

tó-yrnan Th.
524

helle. M.

XXVII.

Beówulf maðelode,

bearn Ecgþeówes:
“Nú we sæ-líðend
secgan wyllað,
feorran cumene,
þæt we fundiað
Higelác sécan,
wæron her tela,
willum be-wenede,
A:63 þú us wel dohtest.
Gif ic þonne on eorðan
ówihte mæg
þínre mód-lufan
máran tilian⁵²⁵
gumena dryhten,
þonne ic gyt dyde,
gúð-geweorca,
ic beó gearo sóna,
gif ic þæt ge-fricge,
ofer flóða begang,
þæt pec ymb-sittend
egesán þywað,
swá þec hetende
hwílum dydon,
ic þe þúsenda
þegna bringe,
hæleða tó helpe:
ic on Higeláce wát,
Geáta dryhten,
þeah þe he geong sý,
folces hyrde,
þæt he mec fremman wile
wordum and weorcum,⁵²⁶
þæt ic þe wel hérique,⁵²⁷
and þe tó geóce
gár-holt bere,
mægenes fultum,
þær þe bið manna þearf;
gif him þonne Hréðric⁵²⁸
tó hofum Geáta
ge-þinged þeódnes bearn,
he mæg þær fela
freónða findan;
feor-cýðða beóð⁵²⁹
sélran ge-sóhte
þám þe him selfa deáh!”
Hróðgár maðelode

him on and-sware;
“Þe þá word-cwydas
wittig drihten⁵³⁰
on sefan sende;
ne hýrde ic snotorlícor,
on swá geongum feore,
guman þingian:
þú eart mægenes strang,
and on móde fród,⁵³¹
wís word-cwida;
wén ic talige,
gif þæt ge-gangeð
þæt þe gár nymeð,⁵³²
hild heoru-grimme,
Hr é ð l e s e a f e r a n ,
á d l o ð ð e í r e n
ealdor þínne,
folces hyrde,
and þú þín feorh hafast,
þæt þe S á - G e á t a s ⁵³³
sélran næbben
tó ge-ceósenne
cyning ænigne,
hord-weard hæleða,
|A:64 gif þú healdan wylt
mága ríce.
Me þín mód-sefa
lícað leng swá wel,
leófa *Beówulf*:
hafast þú ge-féred
þæt þám folcum sceal,
G e á t a l e ó d u m
and G á r - D e n u m ,
sib-gemánum,
and-sacu restan,
inwit-níðas,
þe hie áer drugon,
wesan þenden ic wealde
wídan ríces,
máðmas ge-mæne,
manig óðerne
gódum ge-grétan,⁵³⁴
ofer ganotes bæð;
sceal hring-naca
ofer heáðu bringan⁵³⁵
lác and luf-tácen;

ic þá leóde wát
ge wið feónd ge wið freónd
fæste geworhte,
æghwæs untæle,
ealde wísan.”
Þá git him eorla hleó
inne gesealde,
mago Healfdenes,
máðmas XII,
hét hine mid þæm lácum⁵³⁶
leóde swæse
sécean on ge-syntum,
snúde eft cuman.
Ge-cyste þá cyning
... æðelum gód,⁵³⁷
þeóden Scyldinga
þegn betstan,⁵³⁸
and be healse genam;
hruron him tearas
blonden-feaxum;
him wæs bega wén
ealdum in-fróðum,
óðres swíðor,
þæt he seoððan⁵³⁹
ge-seón móston,
módige on meðle;
wæs him se man tó þon leóf
þæt he þone *breóst-wylm*⁵⁴⁰
for-beran ne mihte,⁵⁴¹
(ac him *on hreðre*,⁵⁴²
hyge-bendum fæst,
æfter deórum men
dyrne langað)
beorn wið blóde.⁵⁴³

Him Beówulf þanan,
gúð-rinc gold-wlanc,
græs-moldan træd,
since hrémig:
sæ-genga bád
aged freán,⁵⁴⁴

|A:65se þe on ancre rád.

Þá wæs on gange
gifu Hróðgáres⁵⁴⁵
oft ge-æhted,
þæt wæs án cyning
æghwæs or-leahtre,

óðþæt hine ylðo benam
mægenes wynnnum,
se þe oft manegum scód.

525

mára. G.

526

weordum and worcum. M.

527

hérige. A. B.

528

Hreðrinc. M.

529

cyððe. M.

530

wigtig. M.

531

from. G.

532

þætte. G.

533

sæ. A. B.

534

ge-grettan. M.

535

heáðú. A. B.

536

inne. M.

537

cempan æðelum gód. G.

538

3736 þegna. K.

539

hwæt hie G.

540

breóst. A. B.

541

mehte. M.

542

on. A. B.

543

bearn. Grein.

544

ágend-freán. K.

545

gifu. A. B.

XXVIII.

Cwom þá tó flóde
 fela módigra
 hæg-stealdra,⁵⁴⁶
 hring-net báeron,
 locene leoðo-syrca.
 Land-weard onfand
 eft-síð eorla,
 swá he áer dyde;
 nó he mid hearme
 of hliðes nosan
 gæs ... grétte,⁵⁴⁷
 ac him tó-geánes rád;
 cwæð þæt wil-cuman⁵⁴⁸
 Wedera leóðum
 scawan scír-hame⁵⁴⁹
 tó scipe fóron.
 Þá wæs on sande
 sæ-geáp naca
 hladen here-wædum,⁵⁵⁰
 hringed-stefna
 mearum and máðmum,
 mæst hlifade
 ofer Hróðgáres
 hord-gestreónum;
 he þæm bát-wearde,
 bunden golde,⁵⁵¹
 swurd ge-sealde,
 þæt he syððan wæs
 on meodo-bence
 máðma þý weorðre,
 yrfe-láfe.
 Ge-wát him on nacan,
 dréfan deóp wæter,⁵⁵²
 Denaland ofgeaf;
 þá wæs be mæste
 mere-hræglasum
 segl sále fæst;
 sund-wudu þunede,
 nó þær weg-flotan
 wind ofer ýðum
 síðes getwáfde,
 sæ-genga fór,
 fleát fámig-heals

forð ofer ýðe,
bunden-stefna
ofer brim-streámas,
þæt hie Ge á t a clifu⁵⁵³
on-gitan meahton,
cúðe næssas.
Ceól up-geþrang,
lyft-geswenced;
|A:66on lande stód;
hraðe wæs æt holme
hýð-weard geara,⁵⁵⁴
se þe ár lange tíð
leófra manna
(fús æt faroðe)
feor wlátode:⁵⁵⁵
sælde tó sande
síð-fæðmed scip,⁵⁵⁶
oncer-bendum fæst,⁵⁵⁷
þý læs hym ýða þrym,
wudu wynsuman
for-wrecan *meahte*.⁵⁵⁸
Hét þá up-beran
æðelinga gestreón,
frætwe and fæt gold;
næs him feor þanon
tó ge-sécanne
sinces bryttan,
Higelác Hréðling,
þær æt hám wunað,⁵⁵⁹
selfa mid ge-síðum,⁵⁶⁰
sæ-wealle neáh;
bold wæs betlíc,
brego-róf cyning,
heá healle;
Hygd swíðe geong,
wís, wel-þungen,
þeáh þe wintra lyt
under burh-locan
ge-biden hæbbe
Hæreðes dóhtor;
næs hió hnáh swá þeáh,
ne tó gneád gifa,
Ge á t a leódum,
máðm-gestreóna ...
(mód Þryðo wæg,
fremu folces cwén,)⁵⁶¹

firen on-drysne
nænig þæt dorste
deór genéðan,
swæsra ge-síða,
nefne sín freá,
þæt hire án-dæges
eágum starede,
ac him wæl-bende
weotode tealde,
hand-gewriðene;
hraðe seoððan wæs,
æfter mund-gripe,
méce geþinged,⁵⁶²
þæt hit sceaden-mæl⁵⁶³
scyran móste,
cwealm-bealu cýðan.⁵⁶⁴
Ne bið swylc cwénlic þeáw⁵⁶⁵
idese tó efnanne,
þeáh þe hió ænlícu sý,
þætte freoðu-webbe
feores on-sæce⁵⁶⁶
æfter lige torne
|A:67|leófne mannan;
húru þæt on hóhnsód⁵⁶⁷
Heminges máeg,⁵⁶⁸
ealo-drincende
óðer sádon,⁵⁶⁹
þæt hió leód-bealewa
læs gefremede,
inwit-níða,
syððan árest wearð
gyfen gold-hroden
geongum cempan,
æðelum dióre,⁵⁷⁰
syððan hió Offan flet
ofer fealone flód,
be fæder-láre,
síðe ge-sóhte,
þær hió syððan wel
in gum-stóle,
góde máere,
líf-gesceafta
lifigende breác,
hióld heáh-lufan
wið hæleða brego,
ealles mon-cynnes,

míne gefræge,
þæs sélestan,
bi sæm tweónum,
eormen-cynnes;
forþam Offa wæs
geofum and gúðum
gár-céne man,
wíde *ge-weorðod*,⁵⁷¹
wísdóme heóld
éðel sínne
þonon Geomor wóc,⁵⁷²
hæleðum tó helpe,⁵⁷³
Heminges mæg,
nefa Gármundes,⁵⁷⁴
níða cræftig.

546

hægstealdra heáp. G.

547

gæs .. A. gæstas. G.

548

cwæð. A.

549

scawan. A. (scapan. B) sceótend? G.

550

wædum. A. B.

551

bunden. A. B. wunden-golde. G.

552

onettan. G.

553

óðþæt. G.

554

gearo. Grein.

555

feor. A. B. fær. K.

556

fæbme. M.

557

on cear. M.

558

meahte. A. B.

559

wunode. Th.

560

selfa. A. B.

561

Frencna folces. G.

562

geþiged. Grein.

563

sceaðen-mælum. G.

564

cwýsan? G.

565

cwénlic. A. B.

566

on. A. B.

567

hire. G.

568

Hemninges. M.

569

sædan. M.

570

Æðel-þryðo? G.

571

wíde ge-weorðod. A.

572

Eomer. Th. wác. G.

573

tó hæle. G.

574

Wermundes. G.

XXIX.

Gewát him þá se hearda
mid his hond-scole,
sylf æfter sande,
sæ-wong tredan,
wíde waroðas;
woruld-candel scán,
sigel súðan fús;
hí síð drugon,⁵⁷⁵
elne ge-eodon,
tó þæs þe eorla hleó,
bonan Ongen þe ówes,⁵⁷⁶
burgum on innan,⁵⁷⁷
geongne gúð-cyning,
gódne gefrunon
hringas dáelan.

Higeláce wæs
síð Beówulfes
snúde gecýðed,
þæt þær on wordig
wígendra hleó,
lind-gestealla,
|A:68lifigende cwom,
heaðo-láces hál,
tó hofe gongan.
Hraðe wæs ge-rýmed,
swá se ríca bebeád,
féðe-gestum,
flet innan-weard;
ge-sæt þá wið sylfne,
se þe sæcce genæs,⁵⁷⁸
mæg wið mæge,
syððan man-dryhten
þurh hleóðor-cwyde
holdne gegrétte,
meaglum wordum:
meodu-scencum
hwearf geond þæt reced⁵⁷⁹
Hæreðes dóhtor,
lufode þá leóde,
líð-wæge bær
hænum tó handa.⁵⁸⁰
Higelác on-gan
sínne ge-seldan
in sele þám heán
fægre fricgean
(hyne fyrwet bræc,
hwylce Sæ-Geáta
síðas wæron):
“Hú lomp eów on láde,
leófa Biówulf,
þá þú fáringa
feorr gehogodest,
sæcce sécean,
ofer sealt wæter,
hilde tó Hiorote;
ac þú Hróðgáre⁵⁸¹
wið cúdne weán⁵⁸²
wihte gebéttest,
márum þeódne?
ic þæs mód-ceare
sorh-wylmum seáð,⁵⁸³

síðe ne trúwode
leófes mannes,
ic þe lange bæd,
þæt þú þone wæl-gæst
wihte ne grétte,
léte Súð-Dene
sylfe geweorðan⁵⁸⁴
gúðe wið Grendel.
Gode ic þanc secge
þæs þe ic þe ge-sundne
ge-seón móste!”
Biówulf maðelode,
bearn Ecgþeówes:⁵⁸⁵
“Þæt is un-dyrne
dryhten Higelác,
..... ge-méting,⁵⁸⁶
monegum fira,⁵⁸⁷
hwylc .. hwíl⁵⁸⁸
uncer Grendles
wearð on þám wange,
þær he worna fela
Sige-Scyldingum
|A:69sorge gefremede,
yrmðe tó aldre;
ic þæt eall gewræc,
swá ne gylpan þearf⁵⁸⁹
Grendeles mága
... ofer eorðan⁵⁹⁰
uht-hlem þone,
se þe lengest leofað,⁵⁹¹
láðan cynnes,
f... bi-fongen.⁵⁹²
Ic þær furðum cwom,
tó þám hring-sele,
Hróðgár grétan;
sóna me se máera
mago Healfdenes,
syððan he mód-sefan
mínne cúðe,
wið his sylfes sunu
setl getáhte.
Weorod wæs on wynne,
ne seah ic wídan-feorh,
under heofones hwealf,
heal-sittendra
medu-dreám máran.

Hwílum mæru cwén,
friðu-sibb folca,
flet eall geond-hwearf,
bædde byre geonge;
oft hió beáh-wriðan
secge ....⁵⁹³
ær hió tó setle geóng;⁵⁹⁴
hwílum for *duguðe*⁵⁹⁵
dóhtor Hróðgáres,
eorlum *on* ende,⁵⁹⁶
ealu-wáge bær.

---

⁵⁷⁵

hí heora. G.

⁵⁷⁶

Ongenþeoes. M.

⁵⁷⁷

in innan. M.

⁵⁷⁸

se þa. M.

⁵⁷⁹

side [superscriptum] reced. M. healreced. K.

⁵⁸⁰

hælum. Grein.

⁵⁸¹

ah. G.

⁵⁸²

wíd-cúðne. Th.

⁵⁸³

sead. G.

⁵⁸⁴

geweorcan. G.

⁵⁸⁵

Ecþþioes. M.

⁵⁸⁶

mære ge-méting. Grein.

⁵⁸⁷

firu. M.

⁵⁸⁸

orleg-hwíl. Th.

⁵⁸⁹

swá be. A. (swal .. B.)

⁵⁹⁰

áenig ofer. K.

⁵⁹¹

se þe. A. B.

⁵⁹²

fer... B. (fæ ... A.) fenne. G.

593

ge-sealde. G.

594

hie. M.

595

for. uguðe. B. for .. guðe. A.

596

on. B.

XXX.

Þá ic Freáware
flet-sittende⁵⁹⁷
nemnan hýrde ..
þær hió *gled* sinc⁵⁹⁸
hæleðum sealde;
sió ge-háten...⁵⁹⁹
geong gold-hroden
gladum suna Fróðan,
..fað þæs ge-worden⁶⁰⁰
wine Scyldinga
ríces hyrde,⁶⁰¹
and þæt ráed talað,
þæt he mid þý wífe
wæl-fáhða dáel,
sæcca ge-sette.
Oft seldan hwær,⁶⁰²
æfter leód-hryre,
lytle hwíle,
bon-gár búgeð,⁶⁰³
þeah seó brýd duge.
Mæg þæs þonne of-þyncan
þeóden Heaðobearna,
and þegna gehwám
|A:70|þára leóða,
þonne he mid fámnan
on flett gæð,
dryht-bearn Dena,
duguða biwenede,⁶⁰⁴
on him gladiað⁶⁰⁵
gomelra láfe,
heard and hring-mæel,
Heaðabearn gestreón,
þenden hie þám wáepnum

wealdan móston,
óðþæt hie for-læddan
tó þám lind-plegan
swæse ge-síðas,
on hyra sylfra feorh.⁶⁰⁶
Þonne cwið æt beóre,
se þe beáh gesyhð,
eald æsc-wíga,
se þe eall *geman*⁶⁰⁷
gár-cwealm gumena,
him bið grim .. fa,⁶⁰⁸
on-ginneð geómor-mód
geong .. cempan,⁶⁰⁹
þurh hreðra ge-hygd,
higes cunnian,⁶¹⁰
wíg-bealu weccan,
and þæt word ácwyrð:
Meaht þú mín wine
méce gecnáwan,
þone þín fæder
tó ge-feohte bær
under here-gríman,
hindeman síðe,⁶¹¹
dýre íren,
þær hyne De ne slógon,
weóldon wæl-stówe,
syððan Wiðergyld læg,
æfter hæleða hryre,
hwate Scyldingas;
nú her þára banena,⁶¹²
byre nát hwylces,
frætwum hrémig,
on flet gæð,
morðres gylpeð,⁶¹³
and þone máðm byreð,⁶¹⁴
þone þe þú mid rihte
ráðan sceoldest!
Manað swá and myndgað
mæla gehwylce,
sárum wordum,
óðþæt sáel cymeð,
þæt se fámnan-þegn,
fore fæder dáedum,⁶¹⁵
æfter billes bite
blód-fág swefeð,
ealdres scyldig;

him se óðer þonan
losað *wígende*,⁶¹⁶
con him land geara.
Þonne bióð .. rocene,⁶¹⁷

|A:71 on bá healfre,
áð-sweord eorla,⁶¹⁸
.. ðan Ingelde⁶¹⁹
weallað wæl-níðas,
and him *wíf-lufan*,⁶²⁰
æfter cear-wælmum,
cólran weorðað.

Þý ic Heaðobearna
hylde ne *telge*,⁶²¹
dryht-sibbe dæl,
Denum unfæcne,
freondscipe fæstne.

Ic sceal forð-sprecan
gen ymbe Grendel,
þæt þú geara cunne,
sinces brytta,
tó hwan syððan *weard*⁶²²

hond-ræs hæleða.
Syððan heofones gim
glád ofer grundas,
gæst yrre cwom,
eatol áfen-grom,
úser neósan,
þær we ge-sunde
seld weardodon.⁶²³

Þær wæs Hondscio
hilde onságe,
feorh-bealu fægum;
he fyrrest læg,⁶²⁴
gyrded cempa,
him Grendel weard,
márum magu-þegne,
tó múð-bonan,
leófes mannes
lic eall forswalg;
nó þý ær út þá gen,
ídel-hende,
bona blódig-tóð,
bealewa gemyndig,
of þám gold-sele
gongan wolde,
ac he mægnes róf

mín costode,
grápode gearo-folm,
glóf *hangode*,⁶²⁵
síd and syl-lic,
searo-bendum fæst,
sió wæs or-þoncum
eall gegyrwed,
deófles cræftum
and dracan fellum;⁶²⁶
he mec þær on innan
unsynnigne,
(diór dæd-fruma!)
ge-dón wolde⁶²⁷
manigra sumne;
hyt ne mihte swá,
syððan ic on yrre
uppriht ástód.
Tó lang is tó recenne
hú ic þám leód-sceaðan⁶²⁸
yfla ge-hwylces
|A:72 hond-*leán* forgeald,⁶²⁹
þær ic, þeóden mín,
þíne leóde
weorðode weorcum;⁶³⁰
he on *weg* losade,⁶³¹
lytle hwíle,
líf-wynna bræc,
hwæðre him sió swíðre
swaðe *weardade*⁶³²
hand on Hiorte,
and he heán þonan,
módes geómor,
mere-*grund* gefeóll.⁶³³
Me þone wæl-ræs
wine Scildunga
fáttan golde
fela leánode,
manegum máðmum,
syððan mergen com,
and we tó symble
ge-seten hæfdon;
þær wæs gidd and gleó,
gomela *Scilding*,⁶³⁴
fela fricgende,
feorran *rehte*,⁶³⁵
hwílum hilde-deór

hearpan wynne
gomel-wudu gréttē;⁶³⁶
hwílum gyd áwræc
sóð and sár-líc,
hwílum syllíc spell
rehte æfter rihte⁶³⁷
rúm-heort cyning,
hwílum eft on-gan,
eldo gebunden,
gomel gúð-wíga,
gióguðe cwíðan,⁶³⁸
hilde-strengo,
hreðer inne weóll,
þonne he wintrum fród
worn gemunde.
Swá we þær inne
and-langne dæg
nióde náman,⁶³⁹
óðþæt niht becwom
óðer tó yldum.
Þá wæs eft hraðe⁶⁴⁰
gearo gyrn-wræce,
Grendeles módor
síðode sorh-full,
(sunu deáð fornam
wíg-hete Wedra);
wíf unhýre
hyre bearn gewræc,
beorn ácwealde
ellen-líce.
Þær wæs Æschere,
fróðan fyrr-witan,
feorh uð-genge:
noðer hý hine ne móston,⁶⁴¹
|A:73| syððan mergen cwom,
deáð-wérigne
Deniga leóde⁶⁴²
bronde for-bærnan;
ne on bæl hladan⁶⁴³
leófnē mannan;
hió þæt líc ætbær,
feóndes fæð..⁶⁴⁴
..der firgen-streám.⁶⁴⁵
Þæt wæs Hróðgare
hreówa tornost,
þára þe leód-fruman

lange begeáte;
þá se þeóden mec,
þíne lífe,⁶⁴⁶
heálsode hreóh-mód,
þæt ic on holma geþring
eorlscipe efnde,
ealdre genéðde,
máerðo fremede,
he me méde gehét.
Ic þá þæs wælmæs
(þe is wíde cúð)⁶⁴⁷
grimme gryre-lícne⁶⁴⁸
grund-hyrde fond,
þær unc hwíle wæs
hand-gemáene,
holm heolfre weóll,
and ic heáfde becearf
in þám *sele*⁶⁴⁹
Grendeles módor,
eácnum ecgum;
unsófte þonan
feorh óð-ferede,
(næs ic fáege þá gyt)
ac me eorla hleó
eft gesealde
máðma menigeo,
maga Healfdenes.

597

flet. A. B.

598

gléd. A. B. nægled. Grein.

599

...se. B. wæs. K.

600

iafað. A. B. hafað. K.

601

ríces, A. B.

602

seldan. A. B. ést seldan-hwær? G.

603

ben-gár. G.

604

bewápnode. G.

605

glitniað. G.

606

ond. M.

607

genam. B. geman. G.

608

sefa. G.

609

geong .. A. B. geongum. Grein.

610

higes. A. B. hige scunnian. Grein.

611

hindeman. A. B.

612

banena án. G.

613

gylpeð. A. B.

614

maððum. M.

615

fæcen-dædum. G.

616

wígende. Con. (figende. A. eigende. B)

617

4119 orocene. A. B. á-brocene. K.

618

áð-swor. G.

619

syððan. K.

620

wíf-lufan. A. B.

621

telge. A. B. talige. Th.

622

wearð. A. B.

623

sæl. M.

624

he. A. B.

625

hangode. A. B.

626

felle. G.

627

ge-deadan. G.

628

huie. A. hú ic. G.

629

hond-leán. A. (hondlan. B.)

630

weardode? G.

631

weg. A. B.

632

swate. G. weardade. A. B.

633

grund. A. B.

634

gomela Scilding. A. B.

635

relite. A. B. rehte. G.

636

gomel. A. B. gomen-wudu. G.

637

rihte. A. B.

638

gióguðe. A.

639

nióte. Th. meódu. G. namon. K.

640

gnyrn. G.

641

nowðer. G.

642

Denia. M.

643

bel. M.

644

fædrunga. K.

645

under. K.

646

be þíne. K.

647

þæt is. G.

648

grimne. Th.

649

sele. A. B. grund-sele. G.

XXXI.

Swá se þéod-kyning
þeáwum lyfde,

650

nealles ic þám leánum
for-loren hæfde,⁶⁵¹
mægnes méde,
ac he me ... is geaf⁶⁵²
sunu Healfdene
on .. ne sylfes dóm,⁶⁵³
þá ic þe beorn-cyning
bringan wylle,
éstum ge-ýwan;⁶⁵⁴
gen is eall æt þe
lissa ge-long:
ic lyt hafo⁶⁵⁵
heáfod-mága,
nefne *Hygelác* þec!”⁶⁵⁶
Hét þá in beran
eafor-*heáfod*-segn,⁶⁵⁷
heáðo-steápne helm,
|A:74háre byrnan,⁶⁵⁸
gúð-sweord geatolic;
gyd æfter wræc.⁶⁵⁹
“Me þis hilde-sceorp
Hróðgár sealde,
snotra fengel,
sume *worde* hét⁶⁶⁰
þæt ic (his árest) þe⁶⁶¹
eft-gesægde;
cwæð þæt hyt hæfde⁶⁶²
Hiorogár cyning,
leód Scyldunga⁶⁶³
lange hwíle:
nó þý ár suna sínum
syllan wolde,
hwatum Heorowearde,
þeah he him hold wære,
breóst-gewádu;
brúc ealles well!”
Hýrde ic, þæt þám frætwum
feówer mearas,
lungre ge-lice,
lást-weardodon,⁶⁶⁴
æppel-fealuwe,
he him ést-geteah
meara and máðma
(swá sceal mæg dón)
nealles inwit-net
óðrum bregdon⁶⁶⁵

dyrnum cræfte,
deáð ren ...⁶⁶⁶
hond-gesteallan;
Hygeláce wæs,
niða-heardum,⁶⁶⁷
nefa swýðe hold,
and ge-hwæðer óðrum,⁶⁶⁸
hróðra gemyndig.
Hýrde ic, þæt he þone heals-beáh
Hygde gesealde,⁶⁶⁹
wrætlicne wundur-máðm,⁶⁷⁰
(þone þe him Wealhþeó geaf,
þeód dóhtor,⁶⁷¹
þrió wicg somod,
swancor and sadol-beorht)⁶⁷²
hyre syððan wæs,
æfter beáh-þege,⁶⁷³
breóst geweorðod.⁶⁷⁴
Swá bealdode⁶⁷⁵
bearn Ecgþeówes,
guma gúðum cúð,⁶⁷⁶
gódum dáedum;
dreáh æfter-dóme,
nealles druncne slóg
heorð-geneátas;
næs him hreó sefa,
ac he man-cynnes⁶⁷⁷
máste cræfte,
|A:75gin-fæstan gife⁶⁷⁸
þe him God sealde,
heóld hilde-deór.
Heán wæs lange,
swá hyne Geát a bearn
gódne ne tealdon,
ne hyne on medo-bence
micles wyrðne
drihten wereda⁶⁷⁹
ge-dón wolde:
swýðe....don,⁶⁸⁰
þæt he sleac wære,
æðeling unfrom;⁶⁸¹
ed-wenden cwom
tír-eádigum menn⁶⁸²
torna gehwylces.
Hét þá eorla hleo⁶⁸³
in-gefetian,

heaðo-róf cyning,
*Hr*éðles láfe,⁶⁸⁴
golde ge-gyrede,
(næs *mid* Geátum þá⁶⁸⁵
sinc-máðm sélra,⁶⁸⁶
on sweordes háð)⁶⁸⁷
þæt he on Biówulfes
bearm álegde,⁶⁸⁸
and him ge-sealde
seofan þúsendo,
bold and brego-stól;
him wæs *bám* samod⁶⁸⁹
on þám leódscipe
lond-gecynde,⁶⁹⁰
eard éðel-riht⁶⁹¹
óðrum swíðor,⁶⁹²
síde ríce,
þám þe sélra wæs;⁶⁹³
æft þæt ge-iode,
uferan dógrum,⁶⁹⁴
hilde-hlemmum,⁶⁹⁵
syððan Hygelác læg,
and Heardréde⁶⁹⁶
hilde-meccas,⁶⁹⁷
under bord-hreóðan,
tó bonan wurdon
þá hyne ge-sóhtan,
on sige-þeóde;
hearde hild-frecan,⁶⁹⁸
Heaðo-Scilfingas,
níða ge-nægdon,⁶⁹⁹
nefan Hereríces.
Syððan Beówulfe
bráede ríce⁷⁰⁰
on hand ge-*hwearf*;⁷⁰¹
he ge-heöld tela,
fíftig wintru,
wæs þá fród cyning,⁷⁰²
|A:76eald éðel-weard;
óðþæt án on-gan,⁷⁰³
deorcum nihtum,
draca *ricsan*,⁷⁰⁴
se þe on heaw ..h.. ðe⁷⁰⁵
hord beweotode,⁷⁰⁶
stán-beorh steápne,⁷⁰⁷
stíg under læg,

eldum uncúð,
þær on innan geóng⁷⁰⁸
níða nát hwylces⁷⁰⁹
neódu geféng
hæðnum horde⁷¹⁰
hond .... hwylc⁷¹¹
since-fáhne,
he þæt syððan ..þ..ð..⁷¹²
slápende be fyre
fyrena hyrde,⁷¹³
þeófes cræfte,
þæt síe .... þeód⁷¹⁴
.....folc-biorn
þæt he ge-bolgen wæs.⁷¹⁵

650

tó þám. G.

651

for-lócod. G.

652

... is A. B. máðmas. G.

653

...ne. B. sínne. G.

654

ge-ýwan. A. B.

655

ic. A. B.

656

Hygelác. A. B.

657

heáfod. A. B.

658

háre. A. B. here-b. G.

659

gyd. A. B.

660

worde. A. B. word. G.

661

þá G.

662

cwæð. A. B.

663

leód. A. B.

664

weardode. M.

665

bregdan. K.

666

ren... B. rénian? Grein.

667

níða. A. B.

668

gehwæðer A. B.

669

gesealde. A. B.

670

máððum. A. B.

671

þeódnes. K.

672

swancor. A. B. Swan, Col and Sadolbeorht? G.

673

æfter. A.

674

brost M.

675

bealdode. B.

676

gúðum. B. Geátum. G.

677

man. A. B.

678

fæstan. A. B.

679

drihten. B.

680

oft sægdon. Th.

681

unfrom. A. B.

682

menn. A. B.

683

hleó. A. B.

684

Hréðles. A. B.

685

mid. A. B..

686

maððum. M.

687

on. B. (.n. A.)

688

bearn. A. B.

689

bám. B.

690

lond. B. (cond. A.)

691

eald. G.

692

swíðor. A. B.

693

þam þær. M.

694

ufaran. M.

695

hlæmmum. M.

696

Hearede. M.

697

meceas. M.

698

hilde M.

699

ge-nægdan. M.

700

bráde. Th.

701

hwearf. A. B.

702

wæs þá. A. B. wæs þæt. Th.

703

on on-gan. M.

704

ricsan. A. B. rícsian. K. reðian. G.

705

Heaw ..-háeðe? G.

706

beweotode. A. B.

707

stearne. M.

708

giong. M.

709

níða. A. B. hwylc. K.

710

horde. A. B.

711

hwylc. K. Th.

712

he þæt. A. B.

713

fyrena hyrde. K. Th.

714

síe. A. B.

715

gebolge. M.

XXXII.

Nealles *mid* ge-weoldum⁷¹⁶

wyrm horda-cræft⁷¹⁷

... sylfes willum⁷¹⁸

se þe him.. re *ge-sceód*,⁷¹⁹

ac for þreá-nédlan,

þ .. nát hwylces⁷²⁰

hæleða bearna

hete-swengeas fleoh;⁷²¹

.... þea ...⁷²²

and þær inne weall⁷²³

secg syn .. sig⁷²⁴

... sóna

in watide⁷²⁵

þæt ... þám gyste

.. breg stód⁷²⁶

hwæ ... sc..pen⁷²⁷

.....

..ð.. sceapen

se fæ̅s begeat

sinc-fæt.....

þær wæs swylcra fela,

in þám eorð ...*fe*,⁷²⁸

ær-gestreóna,⁷²⁹

swá hý on *geár-dagum*⁷³⁰

gumena nát hwylc

eormen-láfe

æðelan cynnes,⁷³¹

þanc-hycgende

þær ge-*hýdde*⁷³²

|A:77deóre máðmas;

ealle hie deað *fornam*⁷³³

ærran mælum,

and si án þá gen⁷³⁴

leóda duguðe,⁷³⁵

se þær lengest hwearf
weard wine geómor,⁷³⁶
rihde þæs yldan,⁷³⁷
þæt he lytel fæc⁷³⁸
long gestreóna⁷³⁹
brúcan móste;
beorh eal-gearo
wunode on wonge,⁷⁴⁰
wæter-ýðum neáh,⁷⁴¹
niwe be næsse,⁷⁴²
nearo-cræftum fæst;⁷⁴³
þær on innan bær⁷⁴⁴
eorl-gestreóna⁷⁴⁵
hringa hyrde,
hard-fyrdne dæl⁷⁴⁶
fáttan goldes;
fec worda cwæð:⁷⁴⁷
“Heold þú nú hruse,
nú hæleð ne móston,⁷⁴⁸
eorla áhte!
Hwæt hit ær on þe
góde be-geáton!
gúð-deað fornam
feorh-bealo frécne
fyrena gehwylcne,⁷⁴⁹
leóda mínra,
þana þe þis ofgeaf,⁷⁵⁰
ge-sáwon sele dreám
nah hwá sweord wege⁷⁵¹
oððe fe ...⁷⁵²
fáted wáge
drync-fæt deóre,
dug .. ellor-seóc;⁷⁵³
sceal se hearda helm,
.. sted golde,⁷⁵⁴
fát umbe-feallen;⁷⁵⁵
feor mynd swefað,⁷⁵⁶
þá þe beado-gríman
bywan sceoldon;⁷⁵⁷
geswylce seó here-pád,⁷⁵⁸
sió æt hilde gebád,
ofer borda ge-bræc
bite írena,
brosnað æfter beorne,
ne mæg byrnan hring
æfter wíg-fruman,⁷⁵⁹

wíde féran,
|A:78hæleðum be healse;⁷⁶⁰
næs hearpan wyn,
gomen gleó-beámes,
ne gód hafoc⁷⁶¹
geond sæl swingeð,⁷⁶²
ne se swifta mearh
burh-stede beáteð,
bealo-cwealm hafað⁷⁶³
fela feorh-cynna
feorð on-sended.”⁷⁶⁴
Swá giómor-mód
gíohðo máende,
án æfter eallum,
unblíðe hweóp,⁷⁶⁵
dæges and nihtes,
óðþæt deáðes wylm
hrán æt heortan.⁷⁶⁶
Hord-wynne fond
eald uht-sceaða
opene standan,
se þe byrnende
biorgas séceð,
nacod níð-draca
nihtes fleógeð,
fýre be-fangen,
hyne fold-búend
... he ge ...⁷⁶⁷
... sceall *bearn* ...⁷⁶⁸
..... hrusan,
þær he hæðen gold
warað wintrum fród,
ne byð him wihte ...⁷⁶⁹
Swá se þeód-sceaða
þreó hund wintra
heóld on hrusan⁷⁷⁰
hord-ærna sum,
eácen-cræftig,
óðþæt hyne án ábealh⁷⁷¹
mon on móde;
man-dryhtne bær
fáeted wáge,
frioðo-wære bæd
hláford síne.
Þá wæs hord rasod,
on-boren beága hord,

béne getíðad
feá-sceaftum men,
freá sceáwode
fira fyrn-geweorc,
forman síðe.

Þá se wurm on-wóc,
(wróht wæs geniwad,)
stonc þá æfter stáne,
Stearcheort onfand
feóndes fót-lást;
he tó forð gestóp,
dyrnan cræfte,
dracan heáfde neáh;
swá mæg unfæge
eáðe gedígan
weán and wræc-síð,
se þe waldendes

|A:79hyldo ge-healdeð.

Hord-weard sóhte
georne æfter grunde,
wolde guman findan,
þone þe him on sweofote
sáre geteóde;
hát and hreóh-mód
*hláwum oft*⁷⁷²
ymbe-hwearf ealne
útan-weardne,⁷⁷³
ne þær áenig mon
on þ .. wéstenne,⁷⁷⁴
hwæðre hilde geféh

.....

be .. weorces;⁷⁷⁵
hwílum on beorh æthwearf,
sinc-fæt sóhte,
he þæt sóna onfand,
þæt hæfde gumena sum
goldes gewandod,⁷⁷⁶
heáh-gestreóna.
Hord-weard onbád
earfoðlice,
óðþæt áfen *cwom*;⁷⁷⁷
wæs þá ge-bolgen
beorges hyrde
wolde fela⁷⁷⁸
þá líge forgyldan
drinc-fæt dýre.

Þá wæs dæg sceacen,
wyrme on willan,
nó on wealle leng⁷⁷⁹
bídan wolde,⁷⁸⁰
ac mid bæle fór,
fýre ge-fýsed;
wæs se fruma egeslíc
leódum on lande,
swá hyt lungre wearð
on hyra sinc-gifan
sáre ge-endod.

716

mid. K. tó ge-wealdenne? G.

717

wyrmes? G.

718

sóhte. Grein.

719

sáre. Grein. gesceód. A. B.

720

þeów? G.

721

swengeas. A. fleáh. Grein.

722

þearfe. K.

723

fealh. Grein.

724

syn-leásig. K.

725

in-wlátode. Th.

726

breg. B. bróga. K.

727

hwæðre earm-sceapen. K. [in síðade]. Grein.

728

... se. B. scræfe. K.

729

er. B. ær. K.

730

dagum. A. B.

731

æðelan. A. B.

732

gehýdde. A. B.

733

fornam. A. B.

734

se. Th.

735

leóda. A. B.

736

weard. B. (feard. A.) wearð. Th. wina? G.

737

wiste þæs yld. G.

738

þæt he. A. B.

739

leng. K.

740

worhte. G.

741

wæter. B. (weter. A.)

742

niðe. Grein. niðer? G.

743

cræftum. A. B.

744

innon. M.

745

gestreóna. A. B.

746

fyrðne. G. dæl A. B.

747

feá. K.

748

mæstan. M.

749

fyra. Th.

750

þára þe þis líf. Th.

751

nah. A. B. ná-hwá. G.

752

feormie. Grein.

753

duguð. Grein.

754

hyrsted. G.

755

feallan. K.

756

feor mynd. A. B. feorh-wund. Th.

757

beran. G.

758

here-wæd. G.

759

fruman. A. B.

760

healfe. K.

761

gúð-hafoc? G.

762

seld. G.

763

bealo. A. B.

764

feorð. A. B. feor. G.

765

hweir. A. hweóp. G.

766

hrán. A. B.

767

Stearcheort genemnað? G.

768

bearn. B.

769

wiht e þe sél. K.

770

hrusam. M.

771

abealch. M.

772

hlæwum. A. B. hlæw nú. G.

773

útan. A. B.

774

þære. B. þám. Th.

775

bea ... A. B. bealo-weorces. G.

776

gewanod. G.

777

cwom. A. B.

778

[leóda] fela. Grein. leódum? G.

779

læg. M.

780

XXXIII.

Ðá se gæst on-gan
 glédum spíwan,
 beorht-hofu bærnan,
 bryne-leóma stód
 eldum on andan;
 nó þær áht cwices⁷⁸¹
 láð lyft-floga
 læfan wolde;
 wæs þæs wyrmes wíg
 wíde gesýne,
 nearo-fáges níð,⁷⁸²
 neán and feorran,
 hú se gúð-sceaða
 Ge á t a leóde
 hatode and hýnde;⁷⁸³
 hord eft gesceát,
 dryht-sele dyrnne,⁷⁸⁴
 áer-dæges hwíle;
 hæfde land-wara
 |A:8o|líge befangen,⁷⁸⁵
 bæle and bronde,
 beorges getrúwode
 wíges and wealles,
 him seó wén geleáh.

Ðá wæs Bió wulfe
 bróga gecýðed
 snúde tó sóðe,
 þæt his sylfes him,⁷⁸⁶
 bolda sélest,
 bryne-wylmum mealt,
 gif-stól Ge á t a;
 þæt þám góðan wæs
 hreów on hreðre,
 hyge-sorga máest;
 wénde se wísa,
 þæt he wealdende
 ofer ealde riht,⁷⁸⁷
 écean dryhtne
 bitre ge-bulge;
 breóst innan weóll
 þeóstrum ge-þoncum,

swá him ge-þýwe ne wæs.⁷⁸⁸
Hæfde líg-draca
leóda fæsten,
eálonð útan,
eorð-weard þonne⁷⁸⁹
glédum for-grunden:
him þæs gúð-cyning,
W e d e r a þióden,
wræce leornode.
Héht him þá ge-wyrcean,
wígendra hleó,
eall-írenne,
eorla dryhten,
wíg-bord wrætlic;
wisse he gearwe,
þæt him holt-wudu
he ... ne meahte,⁷⁹⁰
lind wið líge;
sceolde þend-daga⁷⁹¹
æðeling áer-gód
ende gebídan,
worulde-lífes,
and se wurm somod,
þeáh þe hord-welan
heólde lange.⁷⁹²
Ofer-hogode þá
hringa fengel,
þæt he þone wíd-flogan
weorode gesóhte,
sídán herge,
nó he him þám sæcce on-dréd,⁷⁹³
ne him þæs wyrmes wíg
for wiht dyde
eafod and ellen;
for þon he áer fela
nearo néðende
níða gedígde,
hilde-hlemma,
syððan he H r ó ð g á r e s ,
sigor-eádig secg,
sele fáelsode,
and æt gúðe for-gráp
|A:81 Grendeles mægum⁷⁹⁴
láðan cynnes.
Nó þæt læsest wæs
hond-ge-mót,⁷⁹⁵

þær mon Hygelác slóh,
syððan Geáta cyning,
gúðe-ræsum,
freá-wine folces,
Freslondum on,
Hréðles eafora,
hioro-dryncum swealt,⁷⁹⁶
bille ge-beáten;
þonan Biówulf com,
sylfes cræfte,
sund-nytte dreáh;
hæfde him on earme⁷⁹⁷
... XXX ...
hilde-geatwa,⁷⁹⁸
þá he tó holme ...ig;⁷⁹⁹
nealles Hetware
hremge þorfon,⁸⁰⁰
féðe-wíges,
þe him foran on-geán,
linde báron,⁸⁰¹
lyt eft becwom
fram þám hild-fræcan,⁸⁰²
hámes niósan.
Ofer-swam þá sioleða bigong⁸⁰³
sunu Ecgþeówes,
earm án-haga,⁸⁰⁴
eft tó leódum,
þær him Hygd gebeád
hord and ríce,
beágas and brego-stól;
bearne ne trúwode,
þæt he wið æl-fylcum,
éðel-stólas
healdan cúðe;
(þá wæs Hygelác deád)
nó þý ær feásceafte
findan meahton
æt þám æðelinge
ænige þinga,
þæt he Heardréde
hláford wære,⁸⁰⁵
oððe þone cynedóm
ciósan wolde;
hwædre he him on folce⁸⁰⁶
freónd-lárum heóld,
éstum mid áre,

óðþæt he yldra wearð,
Weder-Geátum weóld.
Hyne wræc-mæcgas
ofer sáe sóhton,⁸⁰⁷
suna Óhteres;
hæfdon hý for-healden⁸⁰⁸
helm Scylfinga,
þone sélestan
sáe-cyninga,
þára þe in Swioríce⁸⁰⁹
|A:82sinc brytnade,
márne þeóden;
him þæt tó mearce wearð,⁸¹⁰
he þær or-feorme⁸¹¹
feorh-wunde hleát,
sweordes swengum,
sunu Hygeláces,
and *him* eft gewát⁸¹²
Ongenþiões bearn
hámes niósan,
syððan Heardréd læg
lét þone brego-stól
Biówulf healdan
Geátum wealdan;
þæt wæs gód cyning.
Se þæs leód-hryres
leán gemunde,
uferan dógrum,
(Eádgilse wearð
feásceaftum freónd;
folce gestépte,
ofer sáe síde,
sunu Óhteres,
wígum and wæpnum)
he ge-wræc syððan
cealdum cear-síðum,
cyning ealdre bineát.

781

þær áht. A. B.

782

nearo. A. B.

783

hýnde. A. B.

784

dyrnne. A. B.

785

lige. A. B.

786

hám. G.

787

riht B. (ruht. A.)

788

geþylde. G.

789

þone. M.

790

helpan. K.

791

læn-daga. G.

792

lange. A. B.

793

þá. Th.

794

Grendeles mægen. G.

795

gemót. A. B. gemóta. Th.

796

heoro-dreórig. G.

797

earme. A. B.

798

hilde-gearwra? G.

799

holme. A. B. stág. K.

800

þorfon. B. hrémige þorfon. G.

801

bæran. G.

802

hildplegan. G.

803

siol-hliða. G.

804

earn. A. B.

805

wære. A. B.

806

hine. Th.

807

sohtan. M.

808

heófdon hý for-healdend. G.

809

þe þe. M.

810

tó-mearcod. G.

811

þær. A. (bær. B.)

812

him. A. B.

XXXIV.

Swá he níða gehwane

ge-nesen hæfde,

slíðra ge-slyhta,

sunu Ecgþiówes,

ellen-weorca,

óð þone áne dæg

þe he wið þám wyrme

ge-wegan sceolde.⁸¹³

Gewát þá XIIa sum

torne gebolgen,

dryhten Geáta,

dracan sceáwian;

hæfde þá ge-frunen,

hwanan sió fæhð áras,

bealo-níð biorna:

him tó bearne cwom

máððum-fæt mære,

þurh þæs *meldan* hond,⁸¹⁴

se wæs on þám þreáte

þreotteoða secg,

se þæs orleges

ór onstealde,

hæft hyge-giómor,

sceolde heán þonon

wong wísian,

he ofer willan gióng,⁸¹⁵

tó þæs þe he eorð-sele

áne wisse,

hláw under hrusan,

holm-wylme néh,

ýð-gewinne;

se wæs innan full

wrætta and wíra;

weard unhióre,
gearo gúð-freca,
gold-máðmas heóld,
|A:83eald under eorðan;
næs þæt ýðe ceáp
tó ge-gangenne,
gumena áenigum.
Gesæt þá on næsse
níð-heard cyning,
þenden háelo ábeád
heorð-geneátum,
gold-wine Ge á t a,
him wæs geómor sefa,
wæfre and wæl-fús,
wyrð un-gemete neáh,
seó þone gomelan⁸¹⁶
grétan sceolde,
sécean sáwle hord,
sundur gedáelan
líf wið líce;
nó þonne lange wæs⁸¹⁷
feorh æðelinges
flásce bewunden.
Bi ó wulf maðelode,⁸¹⁸
bearn Ecgþeówes:
“Fela ic on giógoðe
gúð-ráesa genæs,
orleg-hwíla;
ic þæt eall gemon:
ic wæs syfan wintre
þá mec sinca *baldor*,⁸¹⁹
freá-wine folca,
æt mínum fæder genam;
heóld mec and hæfde
Hr é ð el cyning,
geaf me sinc and symbel,
sibbe gemunde;
næs ic him tó lífe
láðra ó-wihte,
beorn in burgum,
þonne his bearna hwylc,
Herebeald and H æ ð cyn,⁸²⁰
oððe Hygelác mín.
Wæs þám yldestan
un-gedéfelice,
máeges dáedum

morðor-bed stred,
syððan hyne H á ð cyn,
of horn-bogan,
his freá-wine,
fláne geswencte,⁸²¹
miste mercelses,
and his mæg ofscét,
bróðor óðerne,
blóðigan gáre;
þæt wæs feoh-leás ge-feoht,
fyrenum gesyngad,
hreðre hyge-méðe,⁸²²
sceolde hwæðre swá þeáh
æðeling unwrecen
ealdres linnan,
swá bið geómorlíc
gomelum ceorle
tó ge-bíðanne,
þæt his byre ríde
|A:84giong on galgan.
Þonne he gyd wrece,⁸²³
sárigne sang:
þonne his sunu hangað
hrefne tó hróðre,
and he him helpan ne mæg,
eald and in-fróð
ánige gefremman:
symble bið ge-myndgad,
morna gehwylce,
eaforan ellor-síð:
óðres ne gýmeð
tó ge-bíðanne⁸²⁴
burgum on innan⁸²⁵
yrfe-weardas,⁸²⁶
þonne se án hafað
þurh deáðes nýd
dáda gefondad;⁸²⁷
ge-syhð sorh-cearig
on his suna búre
win-sele wéstne,
wind-gereste,⁸²⁸
reóte be-rofene;⁸²⁹
rídend swefað⁸³⁰
hæleð in hoðman;
nis þær hearpan swég,
gomen in geardum,

swylce þær iu wæron.

813

ge-wígan. Grein.

814

meldan. A. B.

815

gong. Th.

816

se. M.

817

þon. M.

818

maðelade. M.

819

sinca baldor. B. (sinta baldor. A.)

820

Herebeald. A. B.

821

geswengde. G.

822

hreðre. A. B. Hréðle. Grein.

823

wreceð. Grein.

824

tó-ge-bíðendes? G.

825

in innan. M.

826

yrfe-weardes. Th.

827

þurh dáda nýð deád gefondad? G.

828

windge reste. Grein.

829

reóce? Grein.

830

swifeð. G.

XXXV.

Gewíteð þonne on-sealman, ⁸³¹

sorh-leóð gæleð

án æfter ánum;

þúhte him eall tó rúm

wongas and wíc-stede,
swá Wedra helm,
æfter Herebealde,
heortan sorge
weallende wæg,
wihte ne meahte
on þám feorh-bonan
fáhðe gebétan;⁸³²
nó þý ær he þone heaðo-rinc
hatian ne meahte,⁸³³
láðum dædum,
þeah him leóf ne wæs.⁸³⁴
He þá mid þære sorge,⁸³⁵
þe him sió sár belamp,⁸³⁶
gum-dreám of-geaf,
Godes leóht geceás,
eaferum láfde,
(swá déð eádig mon)
lond and leód-byrig,
þá he of lífe gewát.
Þá wæs synn and sacu⁸³⁷
Sweona and Geáta,
ofer wíð wæter⁸³⁸
|A:85wróht gemæne,
here-níð hearda,⁸³⁹
syððan Hréðel swealt;
oððe him Ongenþeówes
eaferan wæran,⁸⁴⁰
frome fyrd-hwate,
freóde ne woldon
ofer heafo healdan,
ac ymb Hreosna-beorh
eatolne inwit-scear⁸⁴¹
oft gefremedon:⁸⁴²
þæt mæg-wine⁸⁴³
míne gewræcan
fáhðe and fyrene,
swá hyt ge-fráge wæs,
þeah þe óðer⁸⁴⁴
his ealdre gebohte,
heardan ceápe;
Hæðcynne wearð,
Geáta dryhtne
gúð onságe;⁸⁴⁵
þá ic on morgne gefrægn
mæg óðerne

billes ecgum
on bonan stælan;
þær Ongenþeów
Eofores niósað;
gúð-helm tó-glád,⁸⁴⁶
gomela Scylfing
hreás blác,⁸⁴⁷
hond gemunde
fæhðo genóge,⁸⁴⁸
feorh-sweg ne ofteáh ...
Ic him þá máðmas,
þe he me sealde,
geald æt gúðe,
swá me gifeðe wæs,
leóhtan sweorde,
he me lond forgeaf
eard éðel-wyn,⁸⁴⁹
næs him áenig þearf
þæt he tó Gifðum,
oððe tó Gár-Denum,
oððe in Swioríce,
sécean þurfe
wyrsan wíg-frecan,⁸⁵⁰
weorðe gecýpan;
symle ic him on féðan⁸⁵¹
be-foran wolde,
ána on orde,
and swá tó aldre sceall,
sæcce fremman,
þenden þis sweord þolað,
þæt mec ár and síð
oft gelæste,
syððan ic for dugeðum
Dæghrefne wearð
tó hand-bonan,
|A:86 Huga cēpan;⁸⁵²
nealles he þá frætwe⁸⁵³
Fres-cyninge,⁸⁵⁴
breóst-weorðunge,
bringan móste,
ac in campe ge-crong⁸⁵⁵
cumbles hyrde,
æðeling on elne;
ne wæs ecg bona,
ac him hilde-gráp
heortan wylmas,

bán-hús ge-bræc;
nú sceall billes ecg,
hond and heard sweord,
ymb hord wígan.”
Beówulf maðelode,
beót-wordum spræc
niéhstan síðe:
“Ic ge-néðde fela
gúða on geógoðe,
gyt ic wylle,
fród folces weard,
fáhðe sécan,
mærdum fremman,
gif mec se mán-sceaða
of eorð-sele
út geséceð;
(ge-grétt þá
gumena gehwylcne,
hwate helm-berend,
hindeman síðe,
swæse ge-síðas)
nolde ic sweord beran,
wæpen tó wyrme,
gif ic wiste,
hú wið þám aglæcean⁸⁵⁶
elles meahte
gylpe wið-grípan,
swá ic gió wið Grendle dyde,
ac ic þær heaðu-fýres
hátes wéne,⁸⁵⁷
reðes and hattres;⁸⁵⁸
for þon ic me on-hafu
bord and byrnan;
nelle ic beorges weard
ofer-fleón⁸⁵⁹
fótes trem,
ac unc sceal weorðan æt wealle,
swá unc wyrd geteóð,
metod manna gehwæs;
ic eom on móde from,⁸⁶⁰
þæt ic wið þone gúð-flogan
gylp ofer-sitte;⁸⁶¹
ge-bíde ge on beorge,
byrnum werede,
secgas on searwum,
hwæðer sél máge,

æfter wæl-ræse,
wunde ge-dýgan,
|A:87uncer twega!
Nis þæt eówer síð,
né ge-met mannes
nefne mín ánes,
þæt he wið aglæcean⁸⁶²
eofoðo dæle,
eorlscype efne:
ic mid elne sceall
gold ge-gangan,
oððe gúð nimeð,
feorh-bealu frécne,
freán eówerne.”

Á-rás þá bi ronde
róf oretta,
heard under helme,
hioro-sercean bær
under stán-cleofu;
strengo getrúwode,
ánes mannes ne bið
swylc earges síð.⁸⁶³
Geseah þá be wealle
se þe worna fela,
gum-cystum gód,
gúða gedígde,
hilde-hlemma
þonne hniton féðan,⁸⁶⁴
(stód on stán-bogan)⁸⁶⁵
streám út þonan
brecan of beorge;
wæs þære burnan wælm
heaðo-fýrum hát,
ne meahte horde neáh
unbyrnende,
ænige hwíle
deór ge-dýgan,⁸⁶⁶
for dracan lége.
Lét þá of breóstum,
þá he ge-bolgen wæs,
Weder-Geát a leód
word út-faran:
Stearcheort styrnde,
(stefn in-becom
heaðo-torht hlynnan,
under hárne stán);

hete wæs on-hréred,
hord-weard oncníow
mannes reorde;
næs þær mára fyrst
freóde tó friclan,
from árest cwom,⁸⁶⁷
oruð aglácean
út of stáne,
hát hilde-swát;
hruse dynede,
biorn under beorge
bord-rand onswáf
wið þám gryre-gieste,
Ge á ta dryhten.
Þá wæs hring-bogan
heorte gefýsed
sæcce tó séceanne;
sweord áer gebræd
|A:88gód gúð-cyning,
gomele láfe,⁸⁶⁸
ecgum un-gláw;⁸⁶⁹
ághwæðrum wæs,
bealo-hycgendra,
bróga fram óðrum;⁸⁷⁰
stíð-mód ge-stód
wið steápne rond
winia bealdor;⁸⁷¹
Þá se wurm gebeáh
snúde tó-somne,
(he on searwum bád),
gewát þá byrnende
ge-bogen scríðan,
tó ge-scipe scyndan;⁸⁷²
scyld wel gebearg⁸⁷³
lífe and líce,
læssan hwíle,
márum þeódne,
þonne his myne sóhte,⁸⁷⁴
þær he þý fyrste,⁸⁷⁵
forman dógore,
wealdan móste,
(swá him wyrð ne gescráf)
hréð æt hilde;
hond up-ábræd
Ge á ta dryhten,
gryre-fáhne slóh

incgeláfe,⁸⁷⁶
þæt sió ecg gewác,
brún on báne,⁸⁷⁷
bát unswíðor,
þonne his þiód-cyning
þearfe hæfde,
bysigum ge-báded.⁸⁷⁸
Ðá wæs beorges weard,
æfter heaðu-swenge,
on hreóum móde,
wearp wæl-fýre,
wíde sprungon
hilde-leóman;
hréð-sigora ne gealp
gold-wine Ge á t a,
gúð-bill geswác,
nacod æt níðe,⁸⁷⁹
swá hyt nó sceolde
íren ær-gód.
Ne wæs þæt éðe síð,
þæt se mára
maga Ecgþeówes
grund-wong þone
of-gyfan wolde,
sceolde willan⁸⁸⁰
wíc eardian
elles hwergen;
swá sceal æghwylc mon
á-lætan lán-dagas:⁸⁸¹
Næs þá long tó þon,
þæt þá aglácean
hý eft gemétton;
|A:89hyrte hyne hord-weard,
hreðer áðme weóll,
niwan stefne;
nearo þrowode,⁸⁸²
fýre be-fongen,
se þe ær folce weóld;
nealles him on heápe
hand-gesteallan,⁸⁸³
æðelinga bearn,
ymbe-gestódon,
hilde-cystum;
ac hý on holt bugon
ealdre burgan;
hiora in ánum weóll

sefa wið sorgum;
sibb áfre ne mæg
wiht on-wendan
þám þe wel þenceð.

831

on-sealmian. G.

832

fæghðe. M.

833

hatian meahte. G.

834

he him. G.

835

sorhge. M.

836

þá. Th.

837

wæs. A. B. sín and-sacu. G.

838

ofer rid wæter. A. wíd. K.

839

hearda. A. B.

840

wære. G.

841

eatolne. A. B.

842

oft ge gefremedon. M.

843

mæg. A. B.

844

óðer hit. Grein.

845

ságe. A. B.

846

niósade. Grein.

847

[heoro-] blác. Grein.

848

fæhða. G.

849

wyn. A. B.

850

wyrsan. A.

851

symle. A. B.

852

Húna? G. cempan. A. B.

853

nalles M.

854

cyning. M.

855

cempan. M.

856

hú ic. G.

857

hátes. A. B.

858

oreðes and áttres. Grein.

859

fleónne. G.

860

forht? G.

861

ofer A. B.

862

wat he. M.

863

earh-gesíð? G.

864

hnitan. M.

865

stodan. M.

866

deop. M.

867

fóm (fám)? G.

868

gomelra. G.

869

un-sleaw. Th.

870

bróga. A. B.

871

wígena. G.

872

tog scipe. M. tó gegn-scote. G.

873

scyld-weall. Th.

874

þonne. A. B.

875

þæt. G.

876

Ingwina láfe? G.

877

brond. G.

878

ge-bæted. G.

879

nýde. Th.

880

wildan. G.

881

á-lædan. G.

882

þrowode. A. B.

883

heand. M.

XXXVI.

Wígláf wæs háten
Weoxstánes sunu,
leóflíc lind-wíga,
leód Scylfinga,
mæg Ælfheres;
geseah his mon-dryhten
under here-gríman
hát þrowian;
gemunde þá þá áre,
þe he him ær forgeaf,
wíc-stede weligne
Wæg mundainga,
folc-rihta gehwylc,
swá his fæder áhte.
Ne mihte þá for-habban,
hond rond geféng,
geolwe linde,
gomel swyrd geteáh,
þæt wæs mid eldum
Eán mundaes *láf*,
suna Óhteres⁸⁸⁴
þám æt sæcce wearð
wræcca wine-leásum,⁸⁸⁵
Weohstán bana,⁸⁸⁶
méces ecgum,

and his mágum ætbær
brún-fágne helm,
hringde byrnan,
eald sweord eotonisc,⁸⁸⁷
þæt him On e la forgeaf,
his gædelinges
gúð-gewædu,
fyrd-searo fúslíc;
nó ymbe þá fáhðe spræc,
þeah þe he his bróðor bearn
á-bred wade⁸⁸⁸
he frætwe geheöld,⁸⁸⁹
fela missera,
bill and byrnan,
óðþæt his byre mihte
eorlscipe efnan,
swá his ár-fæder,
geaf him þá mid Geátum
|A:90gúð-gewæda
æghwæs unrím,
þá he of ealdre gewát,
fród on forð-weg.
Þá wæs forma síð,
geongan cempan,
þæt he gúð-ræs,⁸⁹⁰
mid his freó-dryhtne,
fremman sceolde;
ne ge-mealt him se mód-sefa,
ne his mægenes láf
ge-wác æt wíge,
þæt se wurm onfand⁸⁹¹
syððan hie tó-gædre
ge-gán hæfdon.
Wígláf maðelode
word-rihta fela,
sægde ge-síðum,
(him wæs sefa geómor):
“Ic þæt *mæ*l ge-man,⁸⁹²
þær we medu þégun,
þonne *we* ge-héton⁸⁹³
ussum hláforde,
in biór-sele,
þe us þás beágas geaf,
þæt we him þá gúð-getawa
gyldan woldon,
gif him þyslícu

þearf gelumpe,
helmas and heard sword,
þe he usic on herge geceás⁸⁹⁴
tó þyssum síð-fate,
sylfes willum,
on-munde usic mærdða,
and me þás máðmas geaf,⁸⁹⁵
þá he usic gár-wígend⁸⁹⁶
góde tealde,
hwate helm-berend,
þeáh þe hláford us⁸⁹⁷
þis ellen-weorc
ána áþohte
tó ge-fremmanne,
folces hyrde,
for þám he manna mæst
mærdða gefremede,
dáda dollícra.⁸⁹⁸
Nú is se dæg cumen,
þæt úre man-dryhten
mægenes behófað,
gódra gúð-rinca;
wutun gangan tó,⁸⁹⁹
helpan hild-fruman,
þenden hit sý⁹⁰⁰
gléd-egesa grim!
God wát on mec,
þæt me is micle leófre,
þæt mínne líc-haman
mid mínne gold-gyfan
gléd fæðmie;
ne þynceð me ge-rysne,
|A:91|þæt we rondas beren
eft tó earde,
nemne we áror mægen
fáne ge-fyllan,
feorh ealgian
Wedra þíodnes;
ic wát geara,
þæt náeron eald-gewyrht,
þæt he ána scyle,
Geáta duguðe,⁹⁰¹
gnorn þrowian,
ge-sígan æt sæcce;
sceal úrum sword and helm,⁹⁰²
byrne and byrdu-scrúd,⁹⁰³

*bám gemæne.*⁹⁰⁴
Wód þá þurh þone wæl-réc,
(wíg *heafolan bær*⁹⁰⁵
freán on fultum)
feá worda *cwæð*:⁹⁰⁶
“Leófa Biówulf!
læst eall tela
swá þú on *geóguð-feore*⁹⁰⁷
geára gecwæde,
þæt þú ne á-læte,
be þe lifigendum,
dóm ge-dreósan!
scealt nú dædum róf,
æðeling anhydig,
ealle mægene
feorh ealgian,
ic þe ful-læstu!”
Æfter þám wordum
wurm yrre cwom,
átol inwit-gæst,⁹⁰⁸
óðre síðe,
fýr-wylmum fáh,
fiónda niósan,⁹⁰⁹
láðra manna:
líg ýðum forborn⁹¹⁰
bord *wíð* rond,⁹¹¹
byrne ne meahte
geongum gár-wígan
geóce gefremman;
ac se maga geonga
under his mæges scyld
elne ge-eode,
þá his ágen [wæs]
glédum for-grunden.
Þá gen gúð-cyning
m... ge-munde,⁹¹²
mægen-strengo,
slóh hilde-bille
þæt hyt on heafolan stód,⁹¹³
níðe ge-nýded,
Nægl*ing* forbærst,⁹¹⁴
ge-swác æt sæcce
|A:92sweord Biówulfes,
gomol and græg-mæl,⁹¹⁵
him þæt gifeðe ne wæs,
þæt him írenna

ecge mihton
helpan æt hilde;
wæs sió hond tó strong,
se þe méca gehwane,⁹¹⁶
míne gefræge,
swenge ofer-sóhte⁹¹⁷
þonne he tó sæcce bær
wápen wundum heard,⁹¹⁸
næs him wihte þe sél.
Þá wæs þeód-sceaða
þriddan síðe,
frécne fýr-draca,
fáehða gemyndig;
ræsde on þone rófan
þá him rúm ágeald,
hát and heaðo-grim,
heals ealne ymbe-féng
biteran bánum,⁹¹⁹
he ge-blódegod wearð
sáwul-drióre,
swát ýðum weóll.

884

Ohtere. M.

885

wræcca. A.

886

Weohstanes. M.

887

etonisc. M.

888

ábræd wádu (wáedu). G.

889

he þá. G.

890

guðe. M.

891

þa. M.

892

mæl. A.

893

we. A.

894

þá. Th.

895

and eac? G.

896

þe. M. þá. G.

897

user. Th.

898

dohtigra. G.

899

wutan. M.

900

hát. K.

901

Geáta. A. B.

902

sceal urum þæt sweord and helm. M.

903

beadu-scrúd. Th.

904

bám. A. (ban. B.) beón. G.

905

wíg heafolan. A. B. Wígláf ellen. Th.

906

cwæð. A. B.

907

geóguð. A. B.

908

gæst. A. B.

909

nio ... M. (niosum. A. niosnan. B.)

910

ýðe (eáðe). G.

911

wið. A. B.

912

máerða. G.

913

þæt. A. B.

914

nægling. A. B.

915

gryt-mæl? G.

916

seó þe. Th.

917

ofersette. G.

918

wundrum. Th.

919

bandum. G.

XXXVII.

Þá ic æt þearfe⁹²⁰
 þeód-cyninges
 and-longne eorl⁹²¹
 ellen cýðan,
 cræft and cénðu,
 swá him ge-cynde wæs;
 ne hédde he þæs heafolan,
 ac sió hand gebarn
 módiges mannes,
 þær he his mægenes healp;⁹²²
 þæt he þone níð-gæst
 nioðor hwéne slóh,⁹²³
 secg on searwum,
 þæt þæt sweord gedeáf
 fáh and fátet;
 þæt þæt fýr on-gon⁹²⁴
 sweðrian syððan;
 þá gen sylf cyning
 ge-weóld his ge-witte,
 wæl-seaxe gebræd,
 biter and beadu-scearp,
 þæt he on byrnan wæg;
 for-wrát We d r a helm⁹²⁵
 wurm on middan,
 feónd ge-fyldan⁹²⁶
 ferh-ellen wræc,
 and hí hyne þá bégen
 á-broten hæfdon,
 sib-æðelingas,
 swylc sceolde secg wesan
 þegn æt þearfe.
|A:93 Þæt þám þeodne wæs
 síðast sige-hwíle,⁹²⁷
 sylfes dædum,
 worlde-ge-weorces,⁹²⁸
 þá sió wund on-gon,
 þe him se eorð-draca⁹²⁹
 ær geworhte,
 swélan and swellan:
 he þæt sóna onfand,⁹³⁰
 þæt him on breóstum
 bealo-níð weóll,⁹³¹

áttor on innan.
Þá se æðeling gong,⁹³²
þæt he bí wealle,
wís-hycgende,
ge-sæt on sesse,
seah on enta geweorc,
hú þá stán-bogan
stapulum fæste,
éce eorð-reced
innan healde,
Hyne þá mid handa
heoro-dreórigne
þeóden mārne,⁹³³
þegn un-gemete till,
wine-dryhten his⁹³⁴
wætere gelafede,
hilde-sædne,
and his *helm* onspeón.⁹³⁵
Bi ó wulf maðelode,
he ofer *benne* spræc,⁹³⁶
wunde wæl-bleáte
(wisse he gearwe,
þæt he dæg-hwíla
ge-drogen hæfde,
eorðan wynne;⁹³⁷
þá wæs eall sceacen
dógor-gerímes,
deáð un-gemete neáh):
“Nú ic suna mínum
syllan wolde
gúð-gewædu,
þær me gifeðe swá
ænig yrfe-weard
æfter wurde,
líce ge-lenge.
Ic þás leóde heóld
fíftig wintra,
næs se folc-cyning,
ymbe-sittendra
ænig þára,
þe mec gúð-winum
grétan dorste
egesán þeón;⁹³⁸
ic on earde bád
máel-gesceafta,
heóld mín tela,

ne sóhte searo-níðas,

ne me swór fela⁹³⁹

áða on unriht.

|A:94| Ic þæs ealles mæg,

feorh-bennum seóc,

ge-feán habban,

for þám me wítan ne þearf

waldend fira

morðor-bealo mága,

þonne mín sceaceð

líf of líce.

Nú þú lungre gong⁹⁴⁰

hord sceáwian,

under hárne stán,

Wígláf leófa,

nú se wurm ligeð,

swefeð sáre wund,

since bereáfod:

bió nú on ófoste,

þæt ic áer-welan

gold-æht on-gite,

gearo sceáwige

swegle searo-gimmas,⁹⁴¹

þæt ic þý séft mæge,

æfter máððum-welan,⁹⁴²

min álætan⁹⁴³

líf and leódscipe,

þone ic longe heöld.”

920

gefrægn. Th.

921

and-fongne eorl. G.

922

mæge onhealp. G.

923

náðor-hwæne. G.

924

þá þæt. G.

925

for-wearð? G.

926

ge-fylde? Th.

927

siðas. M.

928

worlde. A. B.
929
eorð. A. B.
930
he. A. B.
931
níð. A. B.
932
giong. M.
933
þeóden. A. B.
934
dryhten A.
935
helo. A. helm. Grimm.
936
benne. A. B.
937
wynn.. M.
938
teón. G.
939
ne ne. Th.
940
geong. M.
941
sweotole? G.
942
máððum-wlíte. G.
943
mín. A. B.

XXXVIII.

Þá ic snúde gefrægn
sunu Wihstánes,
æfter word-cwydum,
wundum dryhtne
hýran heaðo-siócum,
hring-net beran,
brogdne beadu-sercean,
under beorges hróf.
Ge-seah þá sige-hréðig
þá he bí sesse gong,⁹⁴⁴
mago-þegn módig,

máððum-sigla fealo,
gold glitnian,
grunde getenge,
wundur on wealle,
and þæs wyrmes denn,
ealdes uht-flogan.
orcas stondan,
fyrn-manna fatu,
feormen-leáse,⁹⁴⁵
hyrstum be-hrorene.
Þær wæs helm monig,
eald and ómig,
earm-beága fela,
searwum ge-sáled:
sinc eáðe mæg,
gold on grunde,⁹⁴⁶
gum-cynnes gehwone
ofer-higian,⁹⁴⁷
hýde se þe wylle!
Swylce he siomian ge-seah
segn eall-gylden,
heáh ofer horde,
hond-wundra máest,
ge-locen leóðo-craeftum
|A:95 of þám leóma stód⁹⁴⁸
þæt he þone grund-wong
on-gitan meahte⁹⁴⁹
wræce giond-wlitan.⁹⁵⁰
Næs þæs wyrmes þær⁹⁵¹
onsýn áenig,
ac hýne ecg fornam.
Þá ic on hláewe gefrægn
hord reáfian,
eald enta geweorc,
ánne mannan;
him on bearm hlodon⁹⁵²
bunan and discas,
sylfes dóme;
segn eác genom,⁹⁵³
beácna beorhtost,
bill áer-gescód,
ecg wæs íren
eald-hláfordes ...
þám þára máðma
mund-bora wæs
longe hwíle,

líg-egesan wæg
hátne for horde,
hioro-weallende,
middel-nihtum,
óðþæt he morðre swealt.

Ár wæs on ófoste,
eft-síðes georn,
frætvum ge-fyrðred;
hyne fyrwet bræc,
hwæðer collen-ferð
cwicne gemétte,
in þám wong-stede
Wedra þeóden
ellen-siócne,⁹⁵⁴
þær he hine áer forlét.
He þá mid þám máðmum
márne þeóden,
dryhten síne,
driórigne fand,
ealdres æt ende:
he hine eft on-gon
wæteres weorpan,⁹⁵⁵
óðþæt wordes ord
breóst-hord þurh-bræc;
[Beowulf maðelode]
(gomel on giogoðe⁹⁵⁶
gold sceáwode):
“Ic þára frætwa
freán ealles þanc,
wuldur-cyninge,
wordum secge,⁹⁵⁷
écum dryhtne,
þe ic her on starie;
þæs þe ic móste⁹⁵⁸
mínum leódom
áer swylt-dæge,
swylc gestrynan;⁹⁵⁹
nú ic on máðma hord
|A:96| mínne bebohte⁹⁶⁰
fróde feorh-lege;⁹⁶¹
fremmað gena⁹⁶²
leóda þearfe;
ne mæg ic her leng wesan!
hátað heaðo-mære
hláw gewyrcean,
beorhtne æfter báele,

æt brimes nosan;
se sceal tó ge-myndum⁹⁶³
mínum leóðum
heáh hlifian
on Hrones-næsse,
þæt hit sæ-liðend
syððan hátan
Biówulfes-biorh ...
þá þe brentingas⁹⁶⁴
ofer flóða genipu
feorran drífað.”
Dyde him of healse
hring gylðenne,
þíóden þrist-hydig,
þegne gesealde,
geongum gár-wígan,
gold-fáhne helm,
beáh and byrnan,
hét hyne brúcan well:
“Þú eart ende-láf
usses cynnes,
Wæg m u n d i n g a ;
ealle wyrð forsweóf,⁹⁶⁵
míne mágas,
tó metodsceafte,
eorlas on elne;
ic him æfter sceal.”
Þæt wæs þám gomelan⁹⁶⁶
gingæste word,
breóst-gehygdum,
ær he bælcure,
háte heaðo-wylmas;
him of hwæðre gewát⁹⁶⁷
sáwol sécean
sóð-fæstra dóm.

944

geong. M.

945

feormend. M.

946

grund. A. B.

947

ofer-hiwian? G.

948

leoman. M.

949

meahte. A. B.

950

wrætta Th.

951

þær. A. B.

952

hlodon. B. (holdon. A.) hlanan. Th.

953

genom. A. B.

954

ellor-seócne. G.

955

wætere. K.

956

glohðe. Th.

957

secge. A. B.

958

ic. A. B.

959

gestrynan. A. B.

960

bíbohte. G.

961

lage. G.

962

ge nú. Th.

963

scel. M.

964

byrdingas? G.

965

for-sweóp. Th.

966

þæs gomelan. G.

967

hreðre. K.

XXXIX.

Þá wæs ge-gongen
gumum unfróðum
earfoðlice,
þæt he on eorðan geseah
þone leófestan

lifes æt ende
bleáte ge-báran;⁹⁶⁸
bona swylce læg,
egeslíc eorð-draca,
ealdre bereáfod,
bealwe ge-bæded;⁹⁶⁹
beáh-hordum leng
wyrm woh-bogen
wealdan ne móste,
ac him írenna
|A:97ecga fornámon,
hearde heaðo-scearde,
homera láfe,
þæt se wíd-floga,
wundum stille,
hreás on hrusan,
hord-ærne neáh;
nalles æfter lyfte
lácende hwearf
middel-nihtum,
máðm-áhta wlonc
ansýn ýwðe,
ac he eorðan gefeóll⁹⁷⁰
for þæs hild-fruman
hond-geweorce;
húru þæt on lande
lyt manna þáh
mægen-ágendra,
míne gefræge,
þeáh þe he dáeda gehwæs
dyrstig wære,
þæt he wið áttor-sceaðan
oreðe gerásde,
oððe hring-sele
hondum styrede,⁹⁷¹
gif he wæccende⁹⁷²
weard onfunde
búon on beorge.
Bió wulfe wearð
dryht-máðma dæl
deáðe forgolden;
hæfde ághwæðer⁹⁷³
ende geféred
lænan lifes.
Næs þá lang tó þon,
þæt þá hild-latan

holt ofgeáfon,
tydre treów-logan
tyne æt-somne,
þá ne dorston ær
dareðum lácan
on hyra man-dryhtnes
miclan þearfe,
ac hý scamiende
scyldas báeran,
gúð-gewædu,
þær se gomela læg,
wlítan on Wígláf; ⁹⁷⁵
he ge-wérgad sæt
féðe-cempa
freán eaxlum neáh,
wehte hyne wætre,
him wiht ne speów; ⁹⁷⁶
ne meahte ne on eorðan
þeáh he úðe wel,
on þám frumgáre
feorh gehealdan,
ne þæs wealdendes
will oncirran; ⁹⁷⁷
wolde dóm Godes
dædum ráedan
gumena gehwylcum,
|A:98swá he nú gen déð.
Þá wæs æt þám geongum
grim andswaru
éð-begete
þám þe ær his elne forleás.
Wígláf maðelode,
Weohstánes sunu,
secg sárig-ferð; ⁹⁷⁸
(seah on unleófe):
“Þæt lá mæg secgan,
se þe wyle sóð sprecan; ⁹⁷⁹
þæt se mon-dryhten,
se eów þá máðmas geaf,
eóred-geatwe,
þe ge þær on standað,
þonne he on ealu-bence
oft gesealde
heal-sittendum
helm and byrnan,
þeóden his þegnum,

swylce þe þryðlicost óhwær
feor oððe neáh
findan meahte,
þæt he genunga
gúð-gewædu
wraðe for-wurpe!
Þá hyne wíg begeat⁹⁸¹
nealles folc-cyning
fyrd-gesteallum⁹⁸²
gylpan þorfte:
hwæðre him God úðe,
sigora waldend,
þæt he hyne sylfne gewræc
ána mid ecge.
Þá him wæs elnes þearf,
ic him líf-wraðe
lytle meahte
æt-gifan æt gúðe,
and on-gan swá þeáh
ofer mín ge-met
mæges helpan;
symle wæs þý sáemra,
þonne ic sweorde dræp⁹⁸³
ferhð-geniðlan,
fýr ran swíðor,⁹⁸⁴
weóll of ge-witte.
Wergendra tó lyt⁹⁸⁵
þrong ymbe þeóden,
þá hyne síó þrag becwom.⁹⁸⁶
Hú sceal sinc-þego,
and swyrd-gifu,
eall éðel-wyn,
eówrum cynne
lufen álicgean,⁹⁸⁷
lond-rihtes mót,
þære mæg-burge
monna ág-hwylc
ídel hweorfan;
syððan æðelingas
feorran ge-fricgean
fleám eówerne,
dóm-leásan dæd:⁹⁸⁸
|A:99deáð bið sélla
eorla gehwylcum,
þonne edwít-líf.”

bleátne. Th.
969

ge-bedded. G.
970

tó-feóll? G.
971

scyrede. G.
972

wæccendne. Th.
973

æghwæðre. M.
974

ofgefan. M.
975

Wilaf. M.
976

speop. M.
977

wiht. M.
978

sec. M.
979

specan. M.
980

þrydlicost. M. ower. M. óhwær. Th.
981

beget. M.
982

gesteallum. A. B.
983

drep. M.
984

fyran. M. fýr ran. Th.
985

fergendra. M.
986

þreag (þreá). Th.
987

lufwend. G.
988

dæld. M.

XL.

Héht þá þæt heaðo-weorc

tó H a g a n biódan,
up ofer ecg-clif,
þær þæt eorl-weorod
morgen-longne dæg
mód-giómor sæt,
bord-hæbbende,
bega on wénum,
ende-dógores,
and eft-cymes,
leófes monnes.
Lyt swígode
niwra spella
se þe næs gerád;⁹⁸⁹
ac he sóðlice
sægde ofer ealle:
“Nú is wil-geofa
Wedra leóda,
dryhten Geáta
deáð-bedde fæst:
wunað wæl-reste,
wyrmes dædum;
him on efn ligeð
ealdor-gewinna,
seax-bennum seóc;⁹⁹⁰
sweorde ne meahte
on þám aglácean
ænige þinga
wunde ge-wyrcean.
Wígláf siteð
ofer Biówulfe,
byre Wihstánes,
eorl ofer óðrum,
unlifigendum,
healdeð hige-mæðum
heáfod-wearde,⁹⁹¹
leófes and láðes.
Nú is leódum wén⁹⁹²
orleg-hvíle,
syððan under
Froncum and Frysum
fyll cyninges
wíde weorðeð;
wæs sió wróht scepem
heard wið Hugas,⁹⁹³
syððan Higelác cwom
faran flot-herge

on Fresna land;
þær hyne Hetware
hilde ge-hnægdon,
elne ge-eodon,
mid ofer-mægene,
þæt se byrn-wíga
búgan sceolde,
feóll on féðan,
nalles frætwe geaf
ealdor dugoðe;

|A:100us wæs á syððan

Merewioinga⁹⁹⁴

milts un-gyfeðe.

Ne ic te Sweó-þeóde⁹⁹⁵

sibbe oððe treówe

wihte ne wéne;

ac wæs wíde cúð,

þætte Ongenþi ó.

ealdre besnyðede

Hæðcen Hréðling,

wið Hrefna-wudu,

þá, for onméðlan,⁹⁹⁶

ærest gesóhton

Geáta leóde

gúð-Scilfingas.

Sóna him se fróda

fæder Óhteres,

eald and eges-full,

.....

hond-slyht ágeaf;

á-breót brim-wísan

brýda heorde,⁹⁹⁷

gomela ió-meówlan⁹⁹⁸

golde berofene,

Onelan módor

and Óhteres;

and þá folgode

feorh-geniðlan,

óðþæt hí óð-eodon

earfoðlice

in Hrefnes-holt,

hláford-leáse.

Be-sæt þá sin-herge

sweorda láfe,

wundum wérge,

weán oft gehét⁹⁹⁹

earmre teohhe,
ondlonge niht,¹⁰⁰⁰
cwæð he on mergenne
méces ecgum
getan wolde,¹⁰⁰¹
sume on galg-treowu¹⁰⁰²
tó gamene;¹⁰⁰³
frófor eft gelamp
sárig-móðum,
somod áer-dæge,
syððan hie Hygeláces
horn and býman,
gealdor on-geáton,
þá se góða com,
leóða dugoðe,
on lást faran.

989

næsse. G.

990

siex. M.

991

heáfod. A. B.

992

ys leódum. A. B.

993

Húnas? G.

994

Merewioingas. M.

995

tó. Th. Sweó-þeóde. A. B.

996

onméðlan. A. B.

997

brýða-horde. G.

998

ió-meówlan B. (meówla. A.)

999

weán oft. A. B.

1000

ondlonge. A. B. andlongne. G.

1001

grétan. Th.

1002

sum. M. treowum. Grein.

1003

[fuglum] tó gamene. Th.

XLI.

Wæs sió swát-swaðu
 Sweóna and Geáta,¹⁰⁰⁴
 wæl-ræs wera,¹⁰⁰⁵
 wíde gesýne;
|A:101 hú þá folc mid him
 fæhðe tó-wehton;¹⁰⁰⁶
 gewát him þá se góða
 mid his gædelingum,
 fród fela-geómor,
 fæsten sécean,
 eorl Ongenþiό
 ufor on-cirde;
 hæfde Higeláces
 hilde gefrunen,
 wlonces wíg-cræft,
 wiðres ne trúwode,
 þæt he sǣ-mannum
 on-sacan mihte,
 heáðo-líðendum,
 hord for-standan,
 bearn and brýde;
 beáh eft þonan
 eald under eorð-weall.
 Þá wæs æht boden¹⁰⁰⁷
 Sweóna leóðum,
 segn Higeláce:
 freoðo-wong þone
 forð ofer-eodon.¹⁰⁰⁸
 Syððan Hréðlingas
 tó Hagan þrunon,
 þær wearð Ongenþiό
 ecgum sweordum¹⁰⁰⁹
 blonden-fexa
 on bid wrecen,¹⁰¹⁰
 þæt se þeód-cyning¹⁰¹¹
 þafian sceolde
 Eofores áne dóm,¹⁰¹²
 hyne yrringa
 Wulf Wonréding
 wǣpne geráhte,
 þæt him for swenge
 swát ædrum sprong

forð under fexe;
næs he forht swá þéh,
gomela Scilfing
ac for-geald hraðe,
wyrsan wrixle,
wæl-hlem þone,
syððan þeód-cyning
þyder on-cirde,
ne meahte se snella
sunu Wonrédés
ealdum ceorle
hond-slyht gifan,¹⁰¹³
ac he him on heáfde
helm áer gescær,¹⁰¹⁴
þæt he blóde fáh
búgan sceolde,
feóll on foldan,
næs he fæge þá git,
ac he hyne ge-wyrpte,
þeáh þe him wund hrine.
Lét se hearda
Higeláces þegn
bráðne méce,¹⁰¹⁵
þá his bróðor læg,
|A:102eald sweord eotonisc
entiscne helm
breacan ofer bord-weal;
þá ge-beáh cyning,
folces hyrde,
wæs in feorh drepen;¹⁰¹⁶
þá wæron monige,
þe his mæg wriðon,
ricone á-rærdon,
þá him ge-rýmed wearð,
þæt hie wæl-stówe
wealdan móston;
þenden reáfode
rinc óðerne,
nam on Ongenþi ó
íren-byrnan,
heard swyrd hilted,
and his helm somod,
háres hyrste,
Higeláce bær,
h... fræt wum féng,¹⁰¹⁷
and him fægre gehét

leána ... leóðum,
and ge-læste swá¹⁰¹⁹
geald þone gúð-ræs
Geáta dryhten,
Hréðles eafora,
þá he tó hámbecom,
Iofore and Wulfe
mid ofer-máðmum¹⁰²⁰
sealde hiora ge-hwæðrum
hund-þúsenda
landes and locenra beága,
(ne þorfte him þá leán óð-witan
mon on middan-gearde,
syððan hie þá máerða geslógon)
and þá Iofore forgeaf
árgan dóhtor,
hámb-weorðunge,
Hylðo tó wedde.

    Þæt ys sió fáéhðo
and se feónðscipe
wæl-níð wera,
þæs þe ic hafo,¹⁰²¹
þe us séceað tó
Sweóna leóða,
syððan hie ge-fricgeað
freán úserne
ealdor-leásne,
þone þe ár ge-heóld
wið hettendum
hord and ríce,
(æfter hæleða hryre
hwate Scildingas
folc-red fremede,)
oððe furður gen
eorlscipe efnde.
Me is ófost betst,¹⁰²²

|A:103þæt we þeód-cyning
þær sceáwian,
and þone ge-bringan
þe us beágas geaf,
on áð-fære!
Ne scel ánes hwæt
meltan mid þám módigan,
ac þær is máðma hord,
gold unríme,
grimme gecea..d,¹⁰²³

and nú æt síðestan,
sylfes feore,
beágas .... te,¹⁰²⁴
þá sceall brond fretan,
æled þeccean;
nalles eorl wegan
muððum tó ge-myndum,¹⁰²⁵
ne mægð scýne
habban on healse
hring-weorðunge;
ac sceall geómor-mód
golde bereáfod,
oft nalles áne,
el-land tredan;
nú se here-wísa
hleahor álegde,
gamen and gleó-dreám;
forþon sceall gár wesán,
monig morgen ceald,
mundum bewunden,
hæfen on handa,
nalles hearpan swég
wígend weccean,
ac se wonna hrefn,
fús ofer fægum,
fela reordian,
earne secgan,
hú him æt áte speów,
þenden he wið wulfe¹⁰²⁶
wæl reáfode.”

Swá se secg hwata
secgende wæs¹⁰²⁷
láðra spella,
he ne leág fela
wyrda ne worda.
Weorod eall árás,
eodon unblíðe
under E a r n a - n æ s,
(wollen teare)¹⁰²⁸
wundur sceáwian;
fundon þá on sande
sáwul-leásne
hlim-bed healdan,¹⁰²⁹
þone þe him hringas geaf,
áerran mælum;
þá wæs ende-dæg

gódum ge-gongen,
þæt se gúð-cyning,
Wedra þeóden,
wundor-deáðe swealt;
ær hí þær ge-ségon¹⁰³⁰
syllícran wiht,
wurm on wonge,
wiðer-ræhtes þær,¹⁰³¹
|A:104láðne licgean;
wæs se lég-draca,
grimlic gry..¹⁰³²
glédum beswæled,
se wæs fiftiges
fót-gemearces
lang on legere;
lyft-wynne heóld
nihtes hwílum,
nyðer eft gewát
dennes niósian.
Wæs þá deáðe fæst,
hæfde eorð-scrafa
ende genyttod;
him big-stóðan
bunan and orcas,
discas lágon,
and dýre swyrd,
ómige þurh-etone,
swá hie wið eorðan fæðm
þúsend wintra
þær eardodon,
þonne wæs þæt yrfe
eácen-cræftig,
iu-monna gold
galdre bewunden,
þæt þám hring-sele
hrínan ne móste
gumena áenig,
nefne God sylfa,
sigora sóð cyning,
sealde þám þe he wolde
(he is manna ge-hyld)¹⁰³³
hord openian,
efne swá hwylcum manna,
swá him ge-met þúhte.

---

¹⁰⁰⁴

1005

weora. M.

1006

féðe. G.

1007

eaht. Grein.

1008

ford. M.

1009

eácnum. G.

1010

on-biten recene? G.

1011

þær. G.

1012

eafores. M.

1013

ondslyht. Grein. giofan M.

1014

gescer. M.

1015

brade. M.

1016

dropen. M.

1017

he þám. G.

1018

leanian mid leóðum. G.

1019

gelæsta. M.

1020

maðmam. M.

1021

ic wén hafo. K.

1022

Nú. K. betost. M.

1023

geceápod. K.

1024

ge-bohte. G.

1025

mundum. G.

1026

wulf. M.

1027

secggende. M.

1028

weóllon tearas. Th.

1029

hlin-bed. K.

1030

æc (eac). G. gesegan. M.

1031

wiðer-rihtes. G.

1032

gryre. K.

1033

ge-hyht? G.

XLII.

Ðá wæs ge-sýne,
þæt se síð ne þáh,
þám þe unrihte
inne gehýdde,
wræce under wealle;¹⁰³⁴
(weard ær ofslóh
feára sumne)
þá sió fáehð gewearð
ge-wrecen wráð-líce.
Wundur hwar þonne
eorl ellen-róf
ende gefére
líf-gesceafta,
þonne leng ne mæg
mon mid his ... gum¹⁰³⁵
medu-seld búan!
Swá wæs Biówulfe,
þá he biorges weard
sóhte searo-níðas,
seolfa ne cúðe,
þurh hwæt his worulde-gedál
weorðan sceolde.
Swá hit óð dómes-dæg
diope benemdon¹⁰³⁶
|A:105þeódnas máere,
þá þæt þær dydon,¹⁰³⁷
þæt se secg wære
synnum scildig,
hergum ge-headærod,
hell-bendum fæst,
wommum ge-wítnad,

se þone wong strude;¹⁰³⁸
næs he gold-hwæte¹⁰³⁹
gearwor hæfde
ágendes ést
ær gesceáwod.¹⁰⁴⁰
Wígláf maðelode,
Wihstánes sunu:
“Oft sceall eorl monig
ánes willan
wræc ádreógan,¹⁰⁴¹
swá us ge-worden is;
ne meahton we ge-læran
leófne þeóden,
ríces hyrde,
rád ánigne
þæt he ne grétt
gold-weard þone,
léte hyne licgean,
þær he longe wæs,
wícum wunian
óð woruld-ende,
healdan heáh-gesceap;¹⁰⁴²
hord ys gesceáwod,¹⁰⁴³
grimme ge-gongen,
wæs þæt gifeðe tó swið,
þe þone [þeóden]¹⁰⁴⁴
þyder ontyhte;
ic wæs þær inne
and þæt eall geond-seah,¹⁰⁴⁵
recedes geatwa,
þá me ge-rýmed wæs,
nealles swáeslíce
síð álýfed
inn under eorð-weall;
ic on ófoste geféng
micle mid mundum
mægen-byrðenne
hord-gestreóna,
hider út ætbær
cyninge mínum;
cwico wæs þá gena,¹⁰⁴⁶
wís and ge-wittig,
worn eall gespræc
gomol on gehðo,
and eówic grétan hét,
bæd þæt ge ge-worhton

æfter wines dædum,
in bæl-stede,
beorh þone heán¹⁰⁴⁷
micelne and mærne,
swá he manna wæs,
wígend weorð-fullost,
wíde geond eorðan,
þenden he burh-welan
brúcan móste.

|A:106 Uton nú éfstan,
óðre [síðe]¹⁰⁴⁸
seón and sécean
searo-geþræc,
wundur under wealle;
ic eow wísige,
þæt ge ge-nóge
neán sceáwiað¹⁰⁴⁹
beágas and brád gold;
síce sió bær gearo,
ædre ge-æfned,
þonne we út cymen,
and þonne ge-ferian
freán úserne,
leófne mannan,
þær he longe sceal
on þæs waldendes
wære geþolian.”¹⁰⁵⁰

Hét þá ge-beóðan
byre Wihtánes,
hæle hilde-diór,
hæleða monegum
bold-ágendra,
þæt hie bæl-wudu
feorran feredon,
folc-ágende
gódum tó-génes:
“Nú sceal gléd fretan,
weaxan wonna lég,¹⁰⁵¹
wígena strengest¹⁰⁵²
þone þe oft gebád
ísern-scúre,
þonne stræla storm,
strengum gebæded,
scóc ofer scild-weall,
sceft nytte heóld,
feðer-gearwum fús,¹⁰⁵³

fláne full-eode.”
Húru se snotra
sunu Wihstánes
á-cíge of corðre
cyniges þegnas,
syfone [tó som]ne¹⁰⁵⁴
þá sélestan,
eode eahta sum
under inwit-hróf;
hilde-rinc sum
on handa bær
æled-leóman,
se þe on orde geong.
Næs þá on hlytme,¹⁰⁵⁵
hwá þæt hord strude,
syððan or-wearde
ánigne dæl
secgas ge-ségon,
on sele wunian
læne licgan;
lyt áning mearn,
þæt hie ófostlíce,
út geferedon
dýre máðmas;
ðracan ec scufun,¹⁰⁵⁶
|A:107wyrm of weall-clif,
léton wæg niman,
flód fæðmian
frætwa hyrde;
þær wæs wunden gold¹⁰⁵⁷
on wæn hladen,
æghwæs unrím,
æðelin[g] geboren
hár hilde - [deór]
tó Hrones-næsse.

---

¹⁰³⁴

wræcca. G.

¹⁰³⁵

mágum. K.

¹⁰³⁶

ðihte. G.

¹⁰³⁷

þe þæt wær. G.

¹⁰³⁸

strade. M.

¹⁰³⁹

nefne he goldwite. G.

1040

geceápod. Th.

1041

adreogeð M. ádreógan. Grein.

1042

heoldon. M.

1043

geceápod. G.

1044

[þeóden]. G.

1045

seh. M.

1046

cwic he wæs. Grein.

1047

þonne. G.

1048

[síðe]. G.

1049

neon. M.

1050

geþoftian? G.

1051

wealcan? G.

1052

strengel. M.

1053

fæder. M.

1054

[tó som]ne. K.

1055

on hlyte. G.

1056

ætscufon. G.

1057

þæt. M.

XLIII.

Him þá ge-giredon¹⁰⁵⁸

Ge á ta leóde

ád on eorðan,

unwáclícne,

helm be-hongen,¹⁰⁵⁹

hilde-bordum,
beorhtum byrnum,
swá he béna wæs;
álegdon þá tó-middes
márne þeóden
hæleð hiófende,
hláford leófne;
ongunnon þá on beorge
bæl-fýra máest
wígend weccan;
wudu-réc ástáh¹⁰⁶⁰
sweart of swic þole,¹⁰⁶¹
swógende let¹⁰⁶²
wópe be-wunden,¹⁰⁶³
wind-blond gelæg,¹⁰⁶⁴
óðþæt he þá bán-hús
ge-brocen hæfde,
hát on hreðre;
higum unróte,
mód-ceare máendon,
mon-dryhtnes *cwealm*;¹⁰⁶⁵
swylce geómor-gyd
at .... meowle ...
wunden heorde
serg-cearig sælde
.....*ge-neahhe*
þæt hió hyre.....
..... gas hearde
.. ode wa .. ylla wonn ...
*hildes egesan*¹⁰⁶⁶
*heaðo-helm mid*¹⁰⁶⁷
heofon réce *sealg*.¹⁰⁶⁸
Ge-worhton þá
Wedra leóde
hlæw on lide,¹⁰⁶⁹
se wæs heáh and brád,
et-líðendum¹⁰⁷⁰
wíde tó-sýne,
and be-timbredon
on tyn dagum
beadu-rófis bécn
bronda .....
wealle be-worhton
|A:108swá hyt weorðlicost
*fore-snotre men*¹⁰⁷¹
findan mihton;

hí on beorg dydon
bég and siglu,¹⁰⁷²
eall swylce hyrsta
swylce on horde ær
nið-hydige men
ge-numen hæfdon;
forléton eorla gestreón
eorðan healdan,
gold on greóte,
þær hit nú gen lifað
eldum swá unnyt,
swá hit [æror], wæs.¹⁰⁷³
Þá ymbe hláew riodan¹⁰⁷⁴
hilde-deóre
æðelinga bearn,¹⁰⁷⁵
ealra twelfa
woldon .... cwíðan
kyning máenan,
word-gyd wrecan
and ymbse sprecan;
eahtodan eorlscipe,
and his ellen-weorc
duguðum démdon,
swá hit gen.. *bið*,¹⁰⁷⁶
þæt mon his wine-dryhten
wordum héрге
ferhðum freóge¹⁰⁷⁷
þonne he forð scile¹⁰⁷⁸
of líc-haman,
... weorðan.¹⁰⁷⁹
Swá be-gnornodon
Ge á t a leóde
hláfordes ... re¹⁰⁸⁰
heorð-geneátas;
cwædon þæt he wære
wyrold-cyning
mannum mildust
and *mon-þwærust*,¹⁰⁸¹
leódum líðast
and lof-geornost.

---

¹⁰⁵⁸

gegiredan. M.

¹⁰⁵⁹

helmum. Grein.

1060

wud. réc. A. (wud..éc. B.)

1061

sweðele? G.

1062

lég. Th.

1063

wópe. A. B.

1064

gelæc. G.

1065

cw. alm. A.

1066

hildes. K.

1067

heaðo-helm mid. K. (hydo... A. hydo hafda...d. B.)

1068

sealg. A. B. swealg. Th.

1069

hlæw. K. hliðe. Th.

1070

wæg-líðendum. K.

1071

fore-snotre men. K.

1072

beágas. Th.

1073

[æror]. K.

1074

ridon. K.

1075

æðelinga scear. K.

1076

gen ... bið. Con. B. ge-défe bið. Grein.

1077

freóge. A. B.

1078

þonne. A. B.

1079

[læne] weorðan. K.

1080

hryre. Th.

1081

“mond rærust.” A. B.

|A:109

ANMÆRKNINGER.

I.

(1-104.)

Angel-Skjalden aabner sit Kvad med et Blik paa den gammeldanske Kong *Skjold Skefing*, til hvem han henfører Oldsagnet, som ellers henføres til hans Fader *Skef*, at han som et spædt Barn skal være kommet drivende hid paa et Skib med store Kostbarheder, men uden Mandskab, og her af det kongeløse Folk blevet modtaget som dets *Skytsaand* og opfostret til Konge. Samme Kong *Skjold* havde, efter Kvadet, forordnet, at naar han var død, skulde man udstyre hans Skib ligesaa prægtig, som det, hvormed han i sin Barndom kom til Land, lægge hans Lig ombord, og lade Skibet uden Mandskab gaae for Vind og Vove.

Om dette Indhold, som jeg strax var heldig nok til at finde, er nu ikke længer nogen Tvivl, og vi er alle enige om i v. 30 at læse "aldor-leáse", men derimod bliver man vel seent eller aldrig enig om, *hvordan* Hullerne skal stoppes i v. 39-42:

Swá sceal .. ma
góde gewyrcean,
fromum feoh-giftum,
on fæder .. ine.

Da Rimstaven i første Linie skal være g, og Talen er om Krigsbrug, troer jeg rigtig nok, at Kembles Læsning: Swá sceal guð-fruma, er at bifalde, men om sidste Linie er jeg ligesaa tvivlraadig som de Andre, thi vel har Haandskriftet snarest .. rme eller .. rine, men da jeg kan see, det er *levende* Mennesker, der tales om, kan jeg hverken læse "bearme" med den Ene, eller "harme" med den Anden eller "ærne" med den Tredie, men bliver ved at læse "on fæder-wine", ligesom "mæg-wine" v. 4950.

V. 94: Segen g...ðenne

A:110 læser man nu sædvanlig med Kemble og Thorpe:

segn gyldenre,

men det maatte i alt Fald være "ge-gyldenre" og det strøgne d "ð" viser en anden Vei, som jeg, ved at foreslaae "ge-wreðenne" har fulgt, uden dog at finde mig selv fyldestgjort.

II.

(105-228.)

I dette lille Afsnit gjør Skjalden et stort Spring fra den gamle Kong *Skjold* til hans Ætmand i tredje Ledd, *Hrodgar Halvdansøn*, som er samtidig med *Bjowulf*, og hvis nybygte Hall, *Hjorte-Borgen* eller *Herthe-Borgen*, bliver Skuepladsen for Gotheheltens første Æventyr, og denne bratte Overgang kunde derfor være dunkel nok, om end Læsningen var sikker, men da den tildels er det modsatte, kan Fortolkeren umuelig svare godt paa alt hvad der med Rette spørges om.

Det mest fortvivlede Spørgsmaal er her om *Halvdan* den *Høies fjerde* Barn, hvis Navn er faldet ud, og hvis Skæbne er indhyllet i tykt Mørke, saa man knap kan skimte, at det var et *Pigebarn*, som blev gift med en af de ypperste *Skilfinger*, som det Følgende lærer os var Navnet paa Sverrigs gamle Kongestamme, som vi ellers med *Islænderne* pleier at kalde *Ynglinger*.

De forrevne Linier, v. 123-26:

Hýrde ic þæt
.....
Elan ... cwén
Heaðo-Scilfinges
heals-gebedda,

have baade *Thorpe* og *Grein* afdeelt anderledes, uden dog at kunne enes, men min temmelig forvovne Gætning er, at Prindsessens Navn har staaet i Hullet, og at Resten har været:

Óhtheres módor and Onelan,
Ongenþeówes cwén,
Heaðo-Scilfinges
heals-gebedda.

At nemlig "elan" efter al Rimelighed skal læses "*Onelan*", deri er *Grein* enig med mig, men Resten støtter sig kun til et andet meget dunkelt Sted i Digtet v. 5856-57, hvor "*Onelas* og *Ohthers Moder*" findes i en Sammenhæng, der synes mig at maatte gjøre *Ongenthjow* til den *Skilfing*, der fik *Halvdans* Datter.

!A:111 Udentvivil fattes her endnu lidt mere, thi v. 127 og 128:

Þá wæs Hróðgáre
here-spéd gyfen,

synes baade fra Sprogets og Indholdets Side at *forudsætte* lidt

Besked, saavel om den Tidspunkt, *da Hrodgar* kom til at staae for Styret, som om hans Brødre *Hjorgar* og *Helge*, især da vi af Tilnavnet "Bravkarl" (til), som Skjalden giver *Helge*, maa slutte, at han har vidst Sagn om ham, og vi af det Følgende kan see, at *Hjorgar* var den ældste Broder og *Hrodgars Formand* paa Thronen.

Ved v. 145-46:

buton folc-scare
and feorum gumena,

finder hverken *Thorpe* eller *Grein* noget at bemærke, men *Rasks*, vor store Sprogmeesters, vittige Forslag at læse:

buton folcs ceare
and feorme gumena,

saa Meningen blev, at *Hrodgar* bygde sit herlige Slot uden al Sorg og Tynge for Folket, maa dog vist tages i Betragtning, og naar jeg alligevel *nu* med de Andre anseer Rettelsen for unødvendig, da er det kun fordi jeg har overbeviist mig om at "folc-sceare" ikke betyder "Folke-Skare", men "Lands-Deel" (ligesom nu "shire"), saa Meningen bliver den store Roes, at *Hrodgar* deelde alt Godt med sin Huustrop, uden dog enten at gjøre dem til *Lehns mænd* eller give dem Hals og Haand over Folket.

V. 166-170:

ne wæs hit lange þá gen,
þæt se secg héte
áðum swerian
æfter wæl-níðe
wæcnan scolde,

seer jo meget fortvivlede ud, men de foregaaende Linier:

heaðo-wylma bád
láðan líges,

siger os dog tydelig, hvad Meningen skal være, saa *Thorpes* saakaldte Oversættelse er i alle Maader *ubegribelig*. Skal imidlertid Mørket klare sig, maa vi vist læse:

ne wæs hit lange þá gen,
þæt seó ecg-hete,
ád umb sweran,
æfter wæl-níðe
wæcnan scolde.

Meningen bliver da, at det varede ikke længe, før Baalet blev tændt med sin Skærsilds-Hede for Borgen og dens Suler, og da *Grein* |A:112 allerede har seet, at her maa læses ecg-hete og at "swerian" vel turde være "sweran", saa behøvede han blot at lade "hete" være "heat" og "Hede", for at blive enig med mig.

III.

(229-375.)

At Trolden *Grændel* pludselig gjorde et Natte-Besøg i *Hrodgars* Borgestue, hvor han fandt alle Kæmperne trygge, rusendes og snorksovende, saa han havde nemt ved at sluge hele *Femten* og at slæbe Ligene af andre *Femten* hjem med sig; og at disse Spøgerier blev hardtad Troldens Hvernats-Skik, saa at Kong *Hrodgar* omsider maatte rømme Borgen og lade den staae øde om *Natten* i samfulde *tolv* Aar, og at endelig Kongen, skjøndt længe forgæves, søgte Raad for Uraad baade hos Guder og Mennesker, dette er aabenbar Indholdet, saa at, naar man ikke vil gjøre en Flue til en Elefant, støder man ikke her paa store Vanskeligheder.

Den første lille Vanskelighed findes imidlertid ved v. 275-85:

Þá wæs eáð-fynde,
þe him elles hwær
ge-rúmlícor ræste
.....
bed æfter búrum,
þá him ge-beácnod wæs,
ge-sægd sóðlíce,
sweotolan tÁCne,
heal-þegnes hete,
(heóld hýne syððan
fyr and fæstor)
se þám feónde ætwand.

Min rimede Omskrivning heraf i Bjovulfs-Drapen lød saaledes:

Kongen paa sin egen Borg
Saae sit Liv ivove,
Maatte rømme den med Sorg,
For i Ro at sove;
Vel en Kæmpe, bold i Hu,
Sled sig fra den Stærke,
Men var dog, til Alles Gru,

Brændt med Troldemærke,
Gløded hvor han gik og stod
Fandt ei for sin Brynde Bod,
Da blev Hrodgar bange.

|A:113 Desuagtet meende *Thorpe*, der maatte være et stort Hul mellem v. 277 og 278 og gav en Oversættelse af det Hele, som han neppe selv fandt Mening i. *Bouterwek* har imidlertid ganske rigtig oplyst, at Hullet kun passer omtrent til et Ord, som betyder “at rede” (to make ready), saa Meningen bliver, at det Sted var nemt at finde, hvor Kongen heller maatte ønske sin Seng redt end i Borgen. Ventelig skulde man da v. 276 læse “þæt” for “þe”, og stoppe Hullet med “be-reded wære”.

V. 282-85 oversætter *Thorpe*: the hall-thane’s hate, held himself afterwards farther and faster, he who from the fiend escaped, og *Grein* har gjort det endnu galere, ved, efter *Ettmüllers* ulykkelige Gætning (helpegnes), at oversætte: des *Höllenknechtes Hass*, istedenfor “Hirdmandens Hede”, thi Meningen maa aabenbar være den, at der vel var *Een*, der rev sig løs fra Trolden, men fortæredes, til Alles Gru, af en uslukkelig Ild. Kun da, fordi *Thorpe* nu engang slet ikke vil tillade, at “hete” maa her være det samme Ord som “hæte” og “heat”, kun derfor maa “fyr” heller ikke være “Ild”, som det altid er, og derfor skal Talen være meningsløs.

Den eneste lille Vanskelighed, som bliver tilbage, er da Ordet “fæstor” v. 284, som maa være en Skrivfeil, da Ordføiningen kræver et Nævnings-Ord, der kan gaae i Spand med “fyr”.

V. 308-9 bør vel Skieltegnet flyttes fra “Deniga” op til “hwone”, men det vanskelige Sted er v. 312-17:

ne þær nænig witena
wénan þorfte
beorhtre bóte
tó bānum folmum
.....ægláca
etende wæs.

At her maa læses “etende” hvor Haandskriftet har “ehtende”, anmærkede jeg alt 1820, men, mod Sædvane, synes selv *Grein* at have overseet, hvad her dog løser hele Vanskeligheden, thi naar man læser: þe se ægláca etende wæs, er Meningen klarlig, at Ingen af alle Danmarks kloge Høns kunde faae blanke Dalere i Bod for de Arme og Been, som Grændel beed af, naar han ikke slugde hele Kroppen. Da man baade af det Foregaaende og Følgende veed, at det var *Grændels* Vane at æde alt hvad han ønskede, saa er det mig ubegribeligt, at *Grein* heller vil med *Thorpe* læse “banan” for “banum” til en fortvivlet Ordføining, end

læse “etende” for “ehtende” med mig og lade et “and” eller “oððe” forbinde “bánum” med “folmum”.

V. 334-38:

nó he þone gif-stól
grétan móste,
máððum for metode,
|A:114ne his myne wisse:
þæt wæs wrác micel,

har især den Vanskelighed, at der i Haandskriftet intet Tegn er til, at der nærmest gaaer et Hul foran, saa “he” maatte blive “*Grændel*”, og Indholdet dog maa henføres til “*Hrodgar*”, da det jo var latterligt at sige i eet Aandedræt, at *Grændel* vel hele Natten *raadte* for Borgen, men kunde dog ikke røre den eller Thronen deri, hvorfor da ogsaa *Thorpe* finder det nødvendigt at forandre “wrác” til “wræt”, saa *Hrodgars* store Sorg skulde ved et Pennestrøg blive til et stort Mirakel.

Jeg forudsætter da dristig et Hul, hvori Talens Overgang fra *Grændel* til *Hrodgar* skjuler sig, og lader det staae ved sit Værd, om “myne”, som Lye siger, kan betyde “Brøde” eller er en Skrivfeil for “mane”.

V. 340: modes *brec þa*,

som Haandskriftet har, vil *Thorpe* have læst “módes *brecða*” og oversætter “in spirit brocen”, men *Bouterwek* gjør med Rette Indsigelse mod det selvgiorte “*brecða*” og foreslaaer med godt Skiel at læse “mótes *bréc þá*”, han berammede et *Møde*, som giver Sammenhæng med det Følgende, der maa oversættes: han satte tit mange Stormænd Stævne, som da raadslog om, hvad man helst skulde gjøre.

V. 369-70:

frófre ne wénan
wihte ge-wendan,

har især pint Fortolkerne, fordi det ikke faldt dem ind, at “wénan”, Haab, ligesaa vel som “frófre”, Trøst, er et Nævnings-Ord, saa det er kun “ge-wendan”, der maa ændres til “ge-winnan” eller noget Lignende med “w” til Rimstav.

IV-V.

(376-635.)

Her dages Kvadets Helt: Sø-Gothen eller Veder-Gothen *Bjowulf*, som over Havet har spurgt Troldens Uvæsen, og, da han giælder

for den stærkeste Mand i hele Verden, saa har han fattet det kække Forsæt, selvfemtende over Sø og salt Vand at giæste den Danske Kong *Hrodgar* og prøve Styrke med *Grændel*. Han kommer da ogsaa, som det synes, i et Døgn eller Ætmaal, lykkelig og vel iland paa den Danske Kyst, og bliver vel strax taget i skarpt Forhør for sin Dristighed af Strand-Vagten, men reder dog saa godt for sig, at Strand-Rideren selv følger ham paa Vei til Kongs-Gaarden og lover at lade hans Skib vel bevogte til han kommer igien.

IA:115V. 386: þæt fram hám gefrægn,
maa "fram" vist rettes til "tó", hvad *Grein* ogsaa forudsætter, ved at oversætte "daheim", men derimod behøver "þæt" ikke, som baade *Thorpe* og jeg selv har meent, at ændres til "pá", naar vi blot udsletter det Punctum, vi selv har sat ved v. 385, thi da kan vi oversætte "þæt" i Talens Flugt ved "saa at".

En stor Vanskelighed har *Engellænderne* skabt sig selv v. 402-5:

Þone síð-fæt him
snotere ceorlas
lyt-hwón lógon,
þeah he him leóf wære,

hvorefter de grave et stort Hul, hvori Gothlands vise Mænd skal sidde, til de, efter at have fraraadt *Bjowulf* Vovestykket, tvertimod selv ægger og opmuntrer ham dertil. Sagen er nemlig, som *Grein* alt har oplyst, at Engellænderne ei saae det *spøgende* eller ironiske i "lyt-hwón", som dog er ganske sædvanligt.

Det bliver da derved som jeg oversatte:

Det var Gothlands vise Mænd,
Falkesyn de aatte,
Ei fra Reisen deres Ven
Med et Ord de raadte,
De ham bød et godt Farvel:
Far i Hast og far med Held!
Varslerne er gode.

V. 413-17 bør trykkes saaledes:

fiftena sum
sund-wudu sóhte,
(secg wísade,
lagu-cræftig mon)
land-gemyrcu,

da det ikke er *Bjowulf*, der har en Veiviser, men Skibet, som har

en Styrmand, og ikke er om Skibet, men om Bjowulf selvfemtende, der siges, at de søgte til Lande-Mærket, ved *Udhavnen*, hvor Skibet allerede laae. Dette seer man af deres Oversættelse, at baade *Thorpe* og *Grein* har overseet.

V. 418: fyrst forð-gewát,
synes vel ikke at behøve nogen Rettelse, men en saadan Skjald vilde dog vist ikke fortalt os, at Tiden gik med, da Kæmpen gik og Skibet gik, derfor tænker jeg, der har staaet “fyrd”, Kæmpeflokken, som blev ved at skride frem, til den kom ombord.

V. 446: eoletes æt ende,
har kun pint os alle, fordi “*eoletes*” er et forbistret Ord, hvis det **JA:116** ikke er et Sted-Navn, som jeg fra først af har hældet til at tænke, og gjør saa endnu, da det ogsaa bedst vilde passe til “æt ende”. Turde man antage “*Gulland*” for *Bjowulfs* Gotland, og *Wulfstans* “*Eowland*” for Øland, da laae det nær at gætte paa: “*Eowlandes* æt ende”, hvorefter den *Danske* Kyst, som *Bjowulf* landede ved, maatte søges i *Bleking*, men selv naar det ikke var vor egen Gætning, men Haandskriftets Læsemaade, der laae til Grund, vilde jeg dog kalde Slutningen luftig, fordi vi ligesaa lidt maa tage *Shakspears* Tip-Oldefader, som ham selv, til Lærer i Geographien.

Thorpes Gætning “*eá-láde*” duer for Resten slet ikke, da den ved to Forandringer kun vilde faae sagt igien, hvad der er langt bedre sagt v. 431-39, og skulde man tænke paa “*eolh*”, da maatte det ikke være for at komme til det meget tvivlsomme “*eolh-sand*”, men til det sikre “*eolh-stede*” (Alsted)¹⁰⁸².

V. 479-80:

he wæs ende-sæta
æg-wearde heóld,

har et Hul foran sig, hvorved Sammenhængen bliver tvivlsom, og da det første Ord i Haandskriftet er utydeligt, har de andre Udgivere giættet paa “*ic*”, som vilde give Rimstav, men det tør jeg ikke, fordi “*wæs*” og “*heóld*” slet ikke passer i Strand-Riderens Mund, men meget godt i Skjaldens Pen.

V. 496-99:

nis þæt seld-guma
wæpnum ge-weorðad,
næfre him his wlite leóge,
ænlic ansýn!

maa der læses “*þes*” eller “*þæslic*” for “*þæt*”, men *Thorpes* Forandring af “*næfre*” til “*næfne*”, som *Grein* ogsaa har optaget og oversat efter, beroer paa en Misforstand af det Hele; thi de første Linier er et Indskud, hvormed Strand-Rideren siger, at

Bjowulf ikke, som andre Kæmper (og som hans Følgesvende¹⁰⁸³) er at skatte efter sin *Rustning*, men efter sin mageløse *Helte-Skikkelse*, og lægger saa til: gid aldrig hans Aasyn, hans Helteblik, maa lyve!

V. 540-43:

ne sceal þær dyrne sum wesan
þæs ic wéne þú wást,
|A:117gif hit is swá we sóðlíce
secgan hýrdon,

har jeg aabenbar Skinnet *imod* mig, da Rimstavene kommer i Orden, naar man med *Thorpe* og *Grein* afdeler:

ne sceal þær (þæs) dyrne sum
wesan, þæs ic wéne,
þú wást, gif hit is
swá we sóðlíce
secgan hyrdon.

Jeg har imidlertid ikke turdet tage det paa min *poetiske* Samvittighed at lave en Hakkemad, som jeg er sikker paa, at *Bjowulfs-Drapens Skjald* aldrig vilde opvartet sine Giæster med, og da det i mine Øine er Fyldekalk, hvormed en Skoledreng har villet stoppe et Hul, han fandt mellem “Deniga freán” og “secgan hýrdon” saa finder jeg de Feil rimeligst, som, baade i dette Digt og hos *Kædmund*, pleier at røbe Fuskere, *langtrukne* Linier nemlig, og saa endda tilsidst Bankerot baade paa Indhold og Rim.

V. 556-59:

gyf him edwendan
æfre scolde
bealuwa bisigu
bót eft cuman,

har *Thorpe* aabenbar misforstaaet, og vel har *Grein* omtrent truffet Meningen, men den kan dog ikke komme ud, med mindre man med mig læser “bealuwra bisiga”, saa der staaer: hvis der skal komme en Vending i det fæle Spøgeri og følge Bod for Bane.

V. 600-1:

seomode on sole
síd-fæðmed scip,

for Touget svaiede det dybtgaaende Skib, har *Thorpe* oversat “lay heavy in the mud”, fordi han ved “sole” har tænkt paa “Søle”, istedenfor paa “sole”, det tyske “Seil”, men *Grein* har rettet

Vildelsen.

V. 603-7:

eofor-líc scionon
ofer hleór beran,
ge-hroden golde,
fáh and fýr-heard,
ferh-wearde heóld,

har ventelig et skjult Hul foran sig, hvor man skulde seet Overgangen fra *Skibet* til *Kæmperne*, og mellem dem til *Bjowulf*, thi om hans *Tryne-Hjelm* (eofor-líc) maa det være, her meldes, at den guldprud overstralede hans Aasyn og ildfast værgede hans Liv. Den eneste Rettelse, der for Resten behøves, er “sceán” for “scionon”, thi |A:118 “beran” er et Nævnings-Ord af samme Bemærkelse som “ge-bæran” (Skikkelse), og “ferh-wearde heóld” er ligesom “healdeð heáfodwearde” v. 5810 “holdt Liv-Vagt”, saa det er meget uheldigt, at *Grein*, ved at tænke paa det tyske “Ferkel”, af den Gris har gjort et Svin.

1082

Andreas hos *Grimm* v. 1644.

1083

V. 657-58: wæs se íren-þreát wápnnum ge-wurðad.

VI-VII.

(636-904.)

Indholdet af disse Afsnit er temmelig magert, da det mest er Beskrivelsen af, hvor strunke Gothe-Kæmperne gik henad Steen-Broen og bændede sig i Borgestuen, hvor *Vendelboen Wulfgar*, ordenlig som en Ceremoni-Mester, tog imod dem og lovede gunstig at melde dem hos hans Herre, Kongen, og, om mueligt, skaffe dem Ørenlyd (Audiens) hos hans Majestæt, hvilket Ærinde han da ogsaa, som den fineste Hofmand, røgtede, og førde saa de Fremmede op i Høielofts-Salen.

V. 750-54:

Þonne sægdon þæt
sæ-líðende,
þá þe gif-sceattas
Geáta fyredon
þyder tó þance,

kan vist nok ved første Øiekast synes at kaste et Tvistens Æble

ind mellem *Danskere* og *Gother*, saa det blev et Spørgsmaal, om *Danskerne* skattede til *Gotherne*, eller *Gotherne* til dem, og *Thorpe* har, ved at holde sig til “þyder” og sætte “Geátum” for “Geáta”, afsagt Dommen til *Gothernes* Fordeel, og *Grein* har derimod, ved at holde sig til “Geáta” og i Tankerne at læse “hider” (hid) for “þyder” (did), begunstiget *Danskerne*; men *Sagen* jævner sig dog bedst, til fælles Tilfredshed, naar man lader staae hvad der staaer, og lægger Mærke til, at det er *Gothiske Skippere*, der førde Skatte-Kornet til deres egen Konge, og som fra *Higelaks Gaard* har fortalt *Hrodgar* Nyt om *Gothe-Kæmpen* med tredive Mands Styrke.

V. 774-75:

Deniga leódum

.....

word inne á-beád,

viser klarlig nok et Hul, som *Grein* har søgt at stoppe med: “þá wið duru healle Wulfgár eode”, hvorom han dog, mod lovlig Sædvane, ikke mæler et Ord i Anmærkningerne, og derom er heller ikke videre at sige, da der maa være Hul ogsaa efter “word inne á-beád”, som **A:119** desuden vist maa læses “word inne á-bád” og forstaaes om *Bjowulf*, som biede paa Svar. Hvad der skulde stoppe Hullerne maatte derfor ikke blot sige os, at *Wulfgar* gik tilbage til *Gotherne*, som længselsfulde ventede paa Svar, men ogsaa, at han tog til Orde, som følger v. 776.

V. 800-2:

under *Heorotes* hróf,

.....

heard under helme,

þæt he on heóðe gestód,

har *Grein* ogsaa villet stoppe Hullet, men hans “hygeróf eode” holder ikke Stik og læger i alt Fald ikke den egenlige Brøst, som ligger i v. 802: “þæt he on heóðe gestód”, hvorom *Bouterweck* vel har skrevet meer end nok, men intet oplyst. Vil man derimod med mig læse “þæt him on heaðo gestód”, da siges der om *Bjowulfs Hjelm*, at den stak høit i Sky, ligesom strax derpaa hans *Brynje* faaer sin Pris.

V. 834-41:

þær ic fífe geband,

ýðde eotena cyn,

and on ýðum slóg

niceras nihtes,

nearo-þearfe dreáh,

wræc wedera níð,
weán áhsodon,
for grand gramum,

er en af de haardeste Nødder, jeg som Bogorm har været med at skulle knække, og at mine Medarbejdere ikke har været heldigere end jeg, er kun en fattig Trøst og slet ingen Vinding. Man seer jo nok, at *Bjowulf* her spiller paa det samme Æventyr paa det vilde Hav, som han siden, under Trætten med *Hunferd* v. 1058-1131, endnu langt mere bryster sig af og stræber forgiæves at beskrive. Men alt hvad man hidtil har prøvet for at faae en rimelig Mening ud af disse forbistrede Linier, har været forgiæves. Naar saaledes *Thorpe* vil have “wræc” v. 839 taget for et Verbum og “wedera” for Folkenavnet, da kom *Bjowulf* til at sige, at han havde ladt de stakkels *Nykker undgiælde* hvad hans *Landsmænd forbrød*, og det passer hverken i Heltens eller Skjaldens Mund, saa man skal sikkert læse “þræc-wedera níð”, som svarer til “norðan-wind heaðo-grim” v. 1088-89; men Enden er ikke endda, og v. 840-41 “weán ahsodon for grand gramum”, synes at ville trodse selv den skarpsindigste Gætning. Tør man imidlertid afdele og læse med mig:

þær ic fífe geband
(ýðde eotena cyn)
|A:12oand on ýðum slóg
niceras nihtes,
nearo-þearfe dreáh:
þræc-wedera níð,
weán áhsode,
for-geald gramum,

da vil man see, det lader sig til Nød forsvare og forklare. Maaskee er her et usynligt Hul, som Ingen kan stoppe.

VIII.

(905-990.)

Dette lille Afsnit indeholder blot *Hrodgars Velkomst-Tale*.

V. 907-10:

Fere fyhtum þú,
wine mín *Beówulf*,
and for ár-stafum
usic sóhtest,

er det kun første Linie, som baade fattes Rimstav og er uforstaaelig, hvorpaa *Thorpe* har villet raade Bod, ved at læse:

fore fyhtum þú
freónd mín Beówulf,

og *Grein*, som med Rette vrager denne Vilkaarlighed, som kun fører til en selvgjort Rimstav, foreslaaer at læse:

fore wyhtum þú,

men det er ligesaa vilkaarligt og hjemler derhos ingenlunde hans Oversættelse “wegen der feindlichen Wichte”.

Jeg foreslaaer derfor at læse:

for were-fyhtum þú,
wine mín Beówulf,
and for árstafum
usic sóhtest,

hvad der aabenbar *kan* have staaet i klar Forbindelse med det Følgende.

V. 916 har *Thorpe* foreslaaet, istedenfor “gara cyn” der, saavidt vi veed, ingen Ting er, at læse “Wara cyn”, og det kunde være rimeligt nok, da der intet synes at fattes, og Rimstaven skal være w; men “Wara cyn” er, saavidt vi veed, heller ingen Ting, og da det jo maa være *Egthjows* eget Folk, *Gotherne*, der ei turde forsvare ham, saa skal der uidentivl læses “Wedera”.

V. 922 har *Thorpe* villet læse “ár Scyldingum” som dog vilde være galt i alle Ender, men det er kun fordi han ikke har lagt Mærke til, at baade her og v. 3414 er “Ár-Scyldingas” en Benævnelse, Skjal|A:121 den bruger om de olddanske Konger. *Grein* har derimod mærket det og kun feilet i at oversætte “Ehrenskildinge”, hvad aabenbar er Arilds-Skjoldunger.

V. 971-74:

Site nú tó symle,
and on-sáel meoto
sige hréð segum,
swá þín sefa hwette,

trænger høit til Rettelse, maaskee endog meer end vi hidtil saae, men *Thorpes* Giætning, hvorefter *Hrodgar* blot skulde sagt til Helten: drik Mod af Mjøden! (unbind with mead thy valiant breast!) undrer det mig meget, at *Grein* kunde nøies med, da *Hrodgar* aabenbar baade forudsatte *Heltemodet* hos *Bjowulf* i fuld Bevægelse og ønskede, at han ved Bordet vilde bruge sin

Mund til *meer* end at æde og drikke.

Jeg foreslæaer derfor at læse:

Site nú tó symle,
and on-sæl múðe,
sæge *Hréð-secgum*,
swá þín sefa hwette!

At her nemlig, efter “Hréð-manna” v. 883, maa læses “Hréð-secgum”, formoder jeg, at alle Kyndige vil see, saasnart det siges.

IX-X.

991-1316.

Den *danske* Konges Drost, *Hunferd Eglavsøn*, blev, rimelig nok, saa arrig over Gothe-Heltens store Ord og stadselige Modtagelse, at han yppede Klammeri, og det er et af de faa nordiske Sidestykker, vi kiender, til Klammerierne mellem de *Homeriske* Helte, som vel er en Deel fyldigere, men slet ikke finere. Klammeriet neddysses for Resten uden al videre Følge ved den udmærket blide og venlige Dronning *Væltoves* Fremtræden, som ogsaa den Aften selv staaer for Skiænken, ligesom *Freia i Asgaard*, naar der kom fornemme Giæster.

V. 1014-17:

(Ne me áenig mon,
ne leóf ne láð,
be-leán mihte
sorh-fullne síð.)

tager jeg for et Indskud, hvori *Hunferd* roser sig af, at hverken Ven eller Fiende kan kaste ham en saa bedrøvelig Reise i Næsen, som **A:122**den, *Bjowulf* og *Brække* gjorde, da de, af bare Hovenhed, svømmede om Kap og maatte tilsidst drive med Strømmen, til de kastedes i Land som Vrag, og der kan ingen anden Indvending giøres herimod, end at jeg læser “me” i første Linie, hvor *Kemble* og *Thorpe* vil have læst “inc”. Det paagældende Ord, som *Thorkelin* lod trykke “mic”, er nu vist nok saa *utydeligt* i Haandskriftet, at *Thorpes* Læsning kunde være ligesaa berettiget som min, naar den kun gav ligesaa god Mening, istedenfor kun at give Vrævl; thi dersom *Hunferd* midt under den bittre *Bebreidelse*, han selv gør *Bjowulf* og *Brække* for deres bedrøvelige Reise, virkelig havde sagt, hvad *Thorpe* vil have ham til at sige: slet *ingen* Mand, hverken Ven eller Fiende, *kan* bebreide jer To jeres bedrøvelige *Reise*, da havde han jo vrævlet

umaneerlig. Dette har *Grein* ogsaa indseet og stræbt at dække, ved ikke at oversætte “be-leán” ved “*bebreide*” men ved “*forhindre*” (wehren); men deels passer ogsaa det kun meget daarlig i Sammenhængen, og deels har man neppe nogen anden Hjemmel for en saadan urimelig Bemærkelse af “be-leán”, end en *løs* Anførsel hos Bosworth.

V. 1117-19:

næs hie þære fülle
ge-feán hæfdon,
man for dædlan,

har baade *Thorpe* og *Grein*, efter *Kemblers* fortvivlede Raad, sammensat det alenlange Ord “mánfordædlan”, som de ikke angive mindste Hjemmel for, men oversætte dog rask “the foul destroyers” og “die leidigen Plager”, hvorimod jeg maa gjentage mit forsmaaede Raad fra 1820, at læse:

dæd-leán for máne,

saa Meningen bliver, at den Glæde, Nykkerne havde ventet, som Løn for Last, den fik de ikke.

V. 1149-50:

hwæðere ic fára feng,
feore gedígde,

oversætter vist *Bouterwek* og, dog uden at nævne ham, *Grein* rigtig, som “fáhra”, ved “jeg slap med Livet ud af Fiendernes Kløer”, thi saaledes er “fára folc” (“Andreas” v. 430, Grimm) aabenbar “Fiende-Folk”. Mit Komma efter “feng” og mit Forslag at læse “fær áfeng”, er da aldeles tilovers.

V. 1193-95:

swefen on-sendeð
(sæcce ne wéneð)
tó *Gár-Denum*,

hvor Haandskriftet i første Linie har “swefeð and sendeð”, har vel **A:123** baade *Thorpe* og *Grein* prøvet andre Konster, men Meningen maa være, at Trolden kaster Søvn paa Danskerne, og af en Rettelse i *Greins* Bibliothek II. seer jeg, at han nu ogsaa er blevet enig med mig derom, men mener kun, at “swefeð” kan beholdes som Nævningsord, men et saadant Ord kiender jeg ikke.

V. 1205: sunne swegl wereð (“wered”),

har *Thorpe* villet gjøre til “swegel-weard”, saa Solen skulde kaldes “*Himmel-Vogter*” ligesom *Vorherre* hos “Judith”, hvad dog kun

daarligt vilde ligne enten en *nordisk* eller en *christnet* Skjald, og *Grein* er saa langt fra at gaae ind derpaa, at han læser “swegl-wered” og oversætter det “äthergeschmüct”, saa der slet intet forandredes i Haandskriftet. Da jeg imidlertid finder det rimeligere, at *Skjalden* lod *Solen* pryde *Buen* end *Buen* pryde *Solen*, bliver jeg ved at gætte paa “wered”.

V. 1227:   bæd hine blíðne,

fattes sit Verbum, og *Thorpe* gætter paa “blíðne beón”, men derved fik vi blandt andet en Rimstav for mange, og naar *Grein* mener, at Verbet kan undværes, tager han vist feil, saa det bedste Raad bliver dog nok at læse “bliðsian” som passer til hele Ordføiningen.

V. 1280-81:

þeód on sælum
sige-folca swég,

mener baade *Thorpe* og *Grein* kan nøies med det “wæs”, der som *Hjelpe-Verbum* findes v. 1277, men enten maatte man vist læse “þeód wæs on sælum”, eller see til at finde et andet Verbum, som jeg tænker maa stikke i “þeód” for “þeót” i Bemærkelse af “skraldede”.

V. 1286:   wiste .. þem ahlæcan,

viser intet Hul i Haandskriftet, og *Thorpe* har som en Vovehals prøvet paa at tage alt for gode Vare, men det fandt *Grein* dog alt for halsbrækkende, og bemærker, at her maa være et Hul, hvori der har staaet, at *Hrodgar* og hans Hustrop kun lidet benyttede Hallen om Dagen, men *Grein* sætter Hullet først *efter* v. 1288, og oversætter det Foregaaende med *Thorpe*: “han vidste de Elendige haard Kamp bestemt i Høielofts-Salen”, hvad dog aabenbar ligesaa lidt hænger sammen med det Forrige som med det Følgende. Jeg formoder da, at der v. 1286 skal læses: “álecgan”, saa det er Levningen af et Par Linier, hvori det skulde siges, at *Hrodgar* brød op fra Gildet, som det var den daglige Vane, at han med sin Hustrop (hilde ge-þinged) gik op med *Solen* til Høieloftssalen, og blev der til Sols Nedgang, men ikke et Øieblik længer.

|A:124

XI-XIII.

(1317-1666.)

Indholdet er blot *Bjowulfs* Forberedelse til Natte-Kampen med *Grændel* og Beskrivelsen af Bulderet og Braget, der paa Papiret

klinger som Kattun, men hvorved dog Trolden tabde og Helten vandt.

V. 1324: hæfde kyning[a] wuldor,
fristedes man til at tænke, stod bagvendt for “wuldor-cyning”,
men da “Andreas og Helene” har lært os, at Skjaldene tit brugde
“cyninga wuldor” isteden, saa har *Thorpe* med Rette ogsaa læst
saaledes her.

V. 1330: eoton-weard ábeád,
synes at være overflødig, uden til at pine Fortolkerne, hvortil det
er særdeles velskikket. *Thorpe* har holdt Ordene *adskilte* og
oversat “the word *announced* the eoten”, men det duer ikke, da
Bjowulf ikke skulde *melde*, men *oppebie* Jetten, og man maatte i
saa Fald læse “ábád” og regne Verset til Parenthesen. *Grein* læser
“eotonweard” og oversætter “erbot sich zu Riesenhut”, hvad
maaskee lader sig forsvare, som hørende til Parenthesen, men
synes dog lidt haartrukket. Maaskee gjorde man bedst i at
forbinde Verset med det Følgende og oversætte: Jette-Vagten
kundgjorde sin faste Tillid til egen Styrke og Guds Naade, idet
han krængede Brynien af sig o. s. v.

V. 1355: nát he þára góða,
har *Thorpe* gættet paa “þære gúðe” og, skøndt det falder lidt
tvunget, er det dog vist bedre end med *Grein* at beholde “þára
góða” og oversætte “er weiss nichts von den Gaben”. Der skal
sagtens læses:

nát he þeáwa góðra,

han kiender ikke gode Sæder.

V. 1361: sæcce ofer-sittan,
“oversidde o: undlade Sværds slag”, har *Thorpe* aldeles
misforstaaet, skøndt Bosworth har Ordets rette Bemærkelse,
men *Grein* har det rigtig.

V. 1377: eft eard lufan,
har *Thorpe* gjort “eard-lufan” til eet Ord og oversat “his loved
home”, hvad slet ikke gaaer an; men der bliver sagtens ikke andet
for, end at læse “eard-lufan”: Fædernelands-Kiærlighed, og at
tage “eft” som “æfter”.

V. 1382: þæt hie ár tó fela micles,
maa vist nok “þæt hie” rettes til “þætte”, hvad *Grein* ogsaa har i
sin Text.

|A:125 V. 1396-98:

manna cynnes
weóld.. ferhð.
Com on wanre niht,

har *Thorpe* afdeelt splittergalt:

manna cynnes weöld.
Wídeferhð com
on wanre niht,

hvorved “wídeferhð” flyttes fra Vorherre til Trolden, men *Grein* har deelt rigtig.

V. 1405: þæt hie ne móste,
maa vi læse “hiene” som “hine” og tilsætte et “ne”, som er faldet ud, fordi der var to i Træk.

V. 1407: se syn-scaða,
har *Thorpe* oversat fejl ved “the *sinful* spoiler”, og *Grein* uden Grund ønsket forandret til “se scin-scaða”, da det er det samme som “sin-scaða”, Mester-Skarnet.

V. 1438: syððan he hire folmum ... an,
har Sprogmasteren *Rask* udfyldt med “æt-hran”, og vel har *Thorpe* meent, at “hran” kunde være nok, men *Grein* har dog sat *Spørgsmaals-Tegn* ved, og jeg svarer da dristig: nei, paa Sprog-Mesterens og Skjalde-Ørets Vegne.

V. 1469: under fær-gripum,
maa vist nok, som jeg foreslog 1820, læses “fær-grirum”, skiøndt jeg har glemt at anmærke det paa sit Sted, thi Grændel gik jo ikke frem *under Greb* men under Gru.

V. 1479: syn-snædum swealh,
maa læses “sin-snædum”, Humpler, hvad da ogsaa *Greins* “grosse Schnitte” hentyder paa.

V. 1488-91:

ræhte on-geán;
feónd mid folme
he on-féng hraðe
inwit-þancum,

har *Grein* faaet det Indfald, at “inwit-þancum” skulde være et Adjectiv, og *kan* det saa være, da passer det godt i Meningen og til “on-féng”, som bruges med Dativ, men da maa de to første Linier ogsaa henføres til *Bjowulf*, hvad dog falder vanskeligt.

V. 1502: (nó þý ér fram meahte),
ei derfor kom han derfra, passer kun, naar det læses som Parenthes.

V. 1515-24:

eoten wæs út-weard;
eorl furður stóp;
|A:126(mynte se mæra,
... he meahte swá,
wídre ge-windan
and on-weg þanon

fleón on fen-hópu)
wiste his fingra geweald
on grames grápum,
þæt he wæs geócor,

blive ikke utydelige, ved det manglende Ord, som maa være “hwær” eller “hwæt”, men ved de to Slagsbrødre, som man har ondt ved at skille ad, og “se mára” (v. 1517), som maa henføres til *Grændel*, er en stor Anstødssteen; thi det maatte tages ironisk, som man neppe har nogen Hjemmel for. Jeg foreslaaer derfor at læse “se meða”, og da at henføre v. 1522-24 til *Bjowulf*. I disse Linier kan jeg imidlertid heller ikke hitte Rede, uden ved at læse “wisode” for “wiste” og forstaae “grápum” ligesom “grápe” (v. 1665) om Grændels *Gribetøi* (Arm og Skulder), saa Meningen bliver, at Heltens Finger-Styrke viste paa Troldens *Gribetøi*, hvem der var Mester.

V. 1553:   hetlíc and bán-fág,
har *Thorpe* beholdt og henført til “manna áenig” og heri giver *Grein* ham Medhold, skøndt han selv med mig læser “betlíc”, men det maa nødvendig henføres til “*Borgen*”, ligesom v. 3843 “bold wæs betlíc”. Da imidlertid bán-fág”, som *Thorpe* oversætter “murder-stained” og *Grein* “beinfeind”, efter mine Tanker hverken om Mand eller Borg har noget at betyde, saa har jeg giættet paa “bas-fág”, ligesom “tegl-fág” (rødmalet eller rødtribet), skøndt man ligesaa godt, og maaskee bedre, kunde giætte paa “bleó-fág”.

V. 1556-57:

nymðe líges fæðm
swulge on swaðule

er “fæðm” aldeles ubrugelig, med mindre man ogsaa vil beholde “swaðule” og oversætte *høitravende*: uden Ildens Barm svulmede i Røg-Svøbet, og jeg giætter derfor paa :

nymðe líges wælm
swulge on staðule,

der er som Fod i Hose.

V. 1569:   helle-hæft on,
som ligefrem er “i Hel-Hold”, vil *Thorpe* og *Grein* have læst “helle-hæftan” og oversat “the thrall of hell” og “der Häftling der Hölle”, og synes da blandt andet at glemme, at Anglerne ogsaa havde Ordet “hæftling”, som Skjalden ventelig vilde brugt, hvis han havde meent hvad det udtrykker.

|A:127V. 1583:   eorl Beówulfes,
har vel hverken stødt *Thorpe* eller *Grein*, men støder mig ikke

desmindre for Hovedet endnu, som for 40 Aar siden, ikke blot fordi "eorl" paa dette Sted falder mistænkeligt, men især fordi det Følgende viser, at det var hele *Troppen*, som trak blank. Jeg læser derfor dristig "eórd" som "eóred;

V. 1596: þone syn-scaðan,
fattes et "þæt", som dog *Grein* allerede har indsat, men han snubler endnu over "syn-scaðan", som om det var "Sündenschädiger". (Jfr. Anm. til V. 1407.)

V. 1601-2:

ac he sige-wápnnum
for-sworen hæfde,

søger *Thorpe* at thinge op med det fortvivlede "for-sworen" ved at henføre det til *Bjowulf*, som havde *forlovet* at bruge Sværd til *Grændel*, men derved kommer han af Asken i Ilden, hvorfor *Grein*, som seer, at det maa være om *Grændel*, det siges, at han kunde hvad vi kalder "*dølge Sværd*", saa de ikke kan bide, oversætter: "*verschworen* hatte er *sich* wider Siegeswaffen", men hverken staaer det i Texten, ikke heller vilde det selv paa Tysk kunne betyde, at han havde *besværget* Staalet. Hvad der skulde staae, er imidlertid svært at giætte, jeg har tænkt paa "for-spocen", som jeg andensteds har fundet i Betydning af "*fortryllet*". Maaskee havde Anglerne et "beswerian" som svarede til vort "besværge", og da skulde der læses "be-sworen".

XIV.

(1667-1842.)

Beskrivelsen af Glæden over Troldens Lemlæstelse og, som man haabede, Spøgeriets Ophør, er ikke blot særdeles livlig, men faaer en egen Betydning ved at spille saavel paa det store *Gothiske* Oldsagn om *Volsungerne* og Drage-Guldet, som paa et *Oldsagn* om *Hermod*, der synes at have været *Anglerne* eiendommeligt, da man hidtil ikke andensteds har fundet Spor deraf.

V. 1762-67:

Sigemunde gesprong,
æfter deað-dæge,
dóm unlytel;
syððan wíges heard
wyrn ácwæalde
hordes hyrde,

A:128 har jeg før taget, som om Meningen var, at *Sigmund* ved

Skjaldekvadet fik mere Ære end i levende Live, for sin Heltegierning med at fælde Dragen, thi skøndt jeg fandt det *urimeligt*, hvis *Anglerne alene* havde tilskrevet *Sigmund Volsung* den Drage-Kamp og Guld-Høst, som *Nordboer* og *Tyskere* eenstemmig tilskrev hans Søn, *Sigurd* eller *Sigfried* Fofnersbane, saa findes her dog intet andet *Navn* paa *Volsung-Helten* end *Sigmund*. Nu er jeg derimod overbeviist om, at han siger, det var *efter Døden* at *Sigmund* fik Ære af hvad der *ikke* var *skeet* i hans levende Live, hvorfor hans *uadskillelige* Følgesvend *Fjotle* ei heller var med, og derfor giætter jeg paa, at *Sigurds* angelske Navn "*Sæferð*" har staaet v. 1765, hvor vi nu læser "syððan", thi kun paa *Sigurd* passer det, at han blev den berømteste Helt i hele vor Folkekreds:

Se wæs wreccena
wíde márost,
ofer wer-þeóde,
wígendra hleó.

V. 1813: þæt þæt þeódnes bearn,
skulde vi maaskee nok med *Grein* læse "þæt þæs", men endnu sikkrere skal vi lægge Mærke til, at her tales om en Søn af *Hermod*, til hvem v. 1824 "hine fyren onwód" maa henføres. Dette bemærkede jeg allerede 1820, men dog har hverken *Thorpe* eller *Grein* ændset det, thi *Thorpe* henfører v. 1824 ubegribelig til *Sigmund* og *Grein* uforsvarlig til *Bjowulf*.

V. 1829: scofen and scynded,
henfører ikke blot *Thorpe*, men selv *Grein* til "*Solen*", som dog vel aldrig *skubbes* frem uden paa en daarlig Skueplads, medens det i Kongehallen for Tjenerne var daglig Vane at skubbe og skynde paa hinanden.

V. 1841-42:

medo-stíg gemæt,
mægða hóse,

var det værste Krimskrams, jeg havde seet paa Papiret, da det først mødte mit Øie i *Thorkelins* Udgave, hvor det ret som med Flid er mistrykt:

med ostic gemæt
mæg þah ose,

og oversættes: præmio sqvamigero digna, dilecta viguit, saa jeg havde nær tabt baade Næse og Mund, da *Rask* læste fra Bladet som oven staaer, og oversatte *rask*: hun maalde Miød-Stien med Pige-Sko. Siden da jeg saae, at begge *Thorkelins* egne Afskrifter

havde den rette Læsning, forundrede det mig vel ikke længer, men jeg fandt dog Tanken noget pyntelig for den gamle Skjald, saa jeg skulde intet have |A:129|imod, med *Thorpe* og *Grein*, at oversætte “mægða hóse” ved Kvinde-Skare eller Kvinde-Følge, svarende til “getrume micle” i v. 1838, naar jeg bare havde mindste Hjemmel for, at “hóse” kan have en saadan Bemærkelse, men *Thorpes* Henviisning til den tyske ”*Hanse*” og Ligheden mellem *Gans* og *Gaas* kan umulig tilfredsstille mig.

XV-XVI.

(1843-2092.)

Indholden er deels *Hrodgars* og *Bjowulfs* Betragtninger over Kampen og dens Udfald, og deels *Bjowulfs* Belønning ved Indtoget i den frelste, istandsatte Hal.

V. 1845: stóð on stapole,
synes vel baade *Thorpe* og *Grein* saa sikker i deres Sag, at de ikke engang giætter paa “staðole” som *Rask* erklærede for en nødvendig Rettelse, men da jeg i sin Tid ogsaa har glemmt at anmærke den, er den maaskee slet ikke faldet dem ind. Jeg staaer i alt Fald fremdeles fast paa “staðole”, da jeg ikke troer, man kan staae “on stapole” uden at staae som paa Toppen af et Taarn eller dog af en Sule, og der veed jeg at *Hrodgar* stod ikke og holdt Tale med Dronningen og alle Damerne ved Siden.

V. 1865: weá wid scofen,
oversætter *Grein*: “es nagten weite Wehen der Weisen jeden”, men saa maa han dog ogsaa med mig læse:

weán wið-scofon
witena gehwylcne,

skiøndt jeg ogsaa gjerne med ham læser: “wið-scofon”.

V. 1883-85:

þæt hyre eald metod,
éste wære,
bearn-gebyrdo.

tage baade *Thorpe* og *Grein* for gode Vare, som om man ved at tage “éste” og “wære” hver for sig, kunde faae ud, at Gud var hende naadig ved Barne-Fødsel; men deels er det mig ufatteligt uden Text-Forandring, og deels er “éste-wære” ligesom “frioðo-wære” v. 2185 og 4556 sikkert et sammensat Nævnings-Ord, saa *Noget* maa der forandres for at faae Mening i det, og naar der stod et passende *Verbum* foran “metod” istedenfor det i alle

Maader urimelige “eald”, da vilde Meningen klarlig være, at Gud i Kiærlighed havde undt hende Barne-Fødsel. Da Rimstaven maa være en Vocal, skal vi sikkert læse “þæt hyre an metod”, thi Præsens, som Skjaldene altid skifter med, er her ganske i sin Orden.

A:130V. 1923-26:

þæt he for hand-gripe
mínun scolde
licgean líf-bysig,
bulan his líc swice;

skal sikkert, som alt *Kemble* foreslog, efter *Rimstaven* læses “mund-gripe”, men *Thorpes* Forslag at læse “líc-swice” duer ikke, og Meningen er, “naar ikke hans Krop *svigtede*”, som vi læser v. 1617-18 den gjorde: “se líchoma læstan nolde”, Kroppen vilde ikke holde, og v. 1628-29: “seonowe onsprungon, burston bánlocan”, Senerne sprang og Knoklerne knak. At “þæt he” v. 1923 fattes hos *Grein*, er kun en urettet Trykfeil.

V. 1930-31:

nó ic him þæs georne ætfealh,
feorh-geniðlan,

er misforstaaet af *Thorpe*, men rigtig oversat af *Grein*: “nicht so fest packte ich den Feind des Lebens”, thi Sammenhængen er: aldrig klemde jeg Fienden saa alvorlig, at jeg, da Gud ikke vilde, kunde lamme hans Gang.

V. 1932-33:

wæs tó fore mihtig
feónd on féðe,

er ligefrem: Fienden paa Fode var Farten mægtig, saa jeg kan ikke vide, hvad der har fristet Udgiverne til at trykke “foremihtig” sammen, som desuden kun vilde rime sig daarlig med det da mere end overflødige “tó” foran.

V. 1934-37:

hwæðere he his folme forlét
tó líf-wraðe
lást weardian,
earn and eaxle,

seer man vel strax, at “last weardian” ikke, som *Thorpe* har tænkt, er eller kan være “to guard his track”, men som *Grein* har givet det “liegen lassen” da Meningen aabenbar er, at *Grændel*,

da han løb, maatte lade baade Haand og Arm og Skulder i Stikken. Derimod tør jeg ikke med *Grein* oversætte “to líf-wraðe” zur Lebensbergung, thi vel var det for at *bjerge* sit Liv, at *Grændel* løb fra sit Gribetøi, men wraðe ∴ wraðe er jo egenlig et *Baand* og kun fra denne Side en *Understøttelse*, saa jeg troer snarere vi skulde læse “lið-wraðe” og oversætte: han lod sin Haand tilligemed Leddebaandet, Arm og Skulder tilbage. I min Oversættelse seer jeg ogsaa, jeg har fundet Nødden for haard at knække og derfor ladt den ligge.

|A:131V. 1962-65:

foran æghwylc wæs
stéda nægla gehwylc
stýle gelícost,
háðenes hand-sporu,

oversætter jeg ligefrem: foran enhver (af Fingrene) var der en skarp Nægl ved Staal at ligne, Hedningens Haand-Spore, hvorved jeg kun forudsætter, at der for “steda” skal læses “stedig”, og for “sporu” læses “spora”. Havde for Resten, som *Grein* forudsætter, Anglerne et Adj. “steda” svarende til det Engelske “stiff”, da behøvedes forsaavidt ingen Rettelse, men da det gamle “stið” aabenbar svarer til det nye “stiff” har jeg nogen Tvivl derom.

V. 1969-74:

þæt him heardra nán
hrínan wolde
íren ær-gód,
þæt þæs ahlácan
blódge beadu-folme
on-beran wolde,

har baade *Thorpe* og *Grein* givet en Oversættelse, som i Uforstaaelighed dristig kan maale sig med Originalen, og vel er den et fortvivlet S sammensurium, men det kan dog opredes, naar man v. 1972 vil læse “þe” for “þæt” og tager “on-beran” v. 1974 blot for en anden Skrivemaade af “on-birian”. Da bliver Meningen, at alle sagde om *den*, der havde smagt *Grændels* Klo, at han vilde aldrig faae haardere Staal at føle.

V. 1975-77:

þá wæs haten hreðe
Heort innanweard
folmum ge-frætwod,

mener Udgiverne at kunne helbrede blot ved at sætte “hraðe” for “hreðe” og oversætter saa rask “then was quickly *ordered* Heort

inward *to be* with hands adorned” og “*Auf Geheiss* ward hurtig Heort innen mit den Händen geschmückt”, som om det virkelig stod der, og selv *Grein* har mod Sædvane aldeles overseet mit gamle Forslag at læse “heáh-timbrede” som, uden at være større Forandring, løser Knuden; men jeg gientager desuagtet dristig mit Forslag kun med Spørgsmaalstegn efter “*ingen bedre?*”

V. 1998-2009:

Nó þæt ýðe byð
tó be-fleónne,
|A:132(fremme se þe wille!)
ac ge-sacan sceal,
sáwl-berendra [æghwylc],
nýde ge-nýded,
niðða bearna,
grund-búendra,
gearwe stówe,
þær his líc-homa,
leger-bedde fæst,
swefeð æfter symle,

har ikke mindste Vanskelighed, naar man kun lægger Mærke til, at “ge-sacan” her maa betyde at stride for, “*forfægte*”, thi da staaer der, i Anledning af *Grændels* ulykkelige Flugt: det er ingen smal Sag at flygte, prøve det, hvem der vil! men enhver dygtig Karl skal vide at forsvare den Plet, hvor han reder sit Leie og sover Rusen ud efter Gildesfærd. Dette, som stemmer overeens med v. 2477-94, har imidlertid Udgiverne ikke seet, skiøndt jeg alt 1820 udtrykte det rundt og ret paa Dansk:

Det dog er en tvungen Sag
For hver ærlig Kæmpe,
Naar han gaaer fra Mjød og Vin,
Krogen, trods al Fare,
Hvor han hviler Kroppen sin,
Mandig at forsvare.

Udgiverne har da, ved at læse “ge-sécan” for “ge-sacan”, faaet ud deraf, at Skjalden, uden al Anledning og Sammenhæng, skulde anvendt over ti Linier paa at sige os, at naar vi er døde, skal vi begraves. Maaskee skulde vi for Resten i første Linie læse “yde” (eade) for “ýðe”, saa Overgangen faldt saameget lettere: der er *ingen Lykke* ved at flygte.

V. 2022: fægere geþægon,

har *Thorpe* giættet paa “fægene” og faaet Roes derfor baade af *Bouterwek* og *Grein*, men det ligner dog ikke vor Skjald at sige: *fuldglade* de vare og *glade* de toge saa mangt et Mjødbæger, saa

der maa vist have staaet et andet Ord, og hvis gamle *Somner* har Ret, som han pleier, saa "fætere" kan betyde "flyvende", da har der sikkert staaet "fætere geþegon", det gik *flyvende* med Bægerne.

V. 2032 maa vi oversætte "þenden" ved "hidtil", da vi seer, af *Vidsidsmaal*, at der ganske rigtig blev Ende paa Venskabet mellem *Hrodgar* og *Hrodulf*.

V. 2056:   walan útan heóld,
har pint alle Fortolkerne og mig selv ikke mindst, uden at jeg endnu **A:133** kan finde Knuden ordenlig løst. Nu falder det mig imidlertid ind, at vi paa Dansk har Ordet "Valk" der, ligesom det tyske "Wulst", kan bruges om enhver *Krands*, ogsaa en *Krands*, som ved Smedning bruges til at binde og forstærke. Da nu ogsaa Anglerne havde Ordet "wealc" eller "walc" der kunde have samme Bemærkelse, saa foreslaaer jeg at læse:

walc on útan heóld.

V. 2057-59:

þæt him fela láf
frécne ne meahton
scúr-heard sceoðan,

som Udgiverne har havt saa travlt med, kun fordi de ikke vilde finde sig i, at Sværdet ligesaa godt kan kaldes "fela láf" som "Hréðles láf", kan let komme i Orden enten ved blot at læse "meahte" for "meahton", eller ved at læse "láfe" og "scúr-hearde".

V. 2066-67:

on flet teón,
in under eoderas,

har vel ikke forarget Udgiverne, men mig synes dog, det baade paa *Skjaldens* og paa *Hestenes Side* er en betænkelig Sag, og jeg ønsker derfor at læse, ligesom v. 1723 on ge-flít, saa *Skjalden* vil sige os, at *Hestene* kom dansende *omkap* ind i *Borgegaarden*.

V. 2076-77:

næfre on óre læg
wíd-cúðes wíg,

har Udgiverne slet ikke villet ændse mit Raad, at man skal læse "wicg", hvor Talen aabenbar er om en *Ridehest*, saa jeg maa gientage det, og ventelig skulde vi læse, som jeg strax giættede "wíg-cúðes wicg". *Grein* har jo vist nok Ret i, at "on óre" kan være "i Spidsen", men det passer ikke her, saa jeg tænker endnu som

1820, at der har staaet “næfre on eare læg” og at det har været en Talemaade om en Stridshest, som Skyhaarene var blæst af, ligesom vi kunde sige om en saadan Hest: den spidsede aldrig Øren eller den lagde aldrig Ørene tilbage midt i Krigslarmen.

XVII-XVIII.

(2093-2376.)

Denne Deel af Digtet er blevet en af de vanskeligste derved, at den indeholder et hidtil aldeles ubekendt Oldsagn om et Tog, som **A:134** *Danskere og Friser*, under *Hnæf* og *Hengest*, i den gamle Kong *Halvdans Tid*, foretog til et *Jotland* eller *Jotunheim*, der ikke nærmere betegnes, og derved tillige, at et heelt Afsnit er faldet ud, hvoraf vi vel har været heldige nok til at finde et Brudstykke, men som er uden Hoved og Hale, saa man endogsaa har ondt ved at sige, *hvor Hullet begynder og ender*. Udgiverne har derfor hidtil ikke engang prøvet paa at indfælde Brudstykket, men blot aftrykt det som Tilgift, hvad jeg allerede (skiøndt Udgiverne har overseet det) gjorde i Indledningen til *Bjowulfs-Drape*. Her findes Brudstykket da for første Gang indskudt, men ved et sært Misheld, som synes at forfølge denne Bedrift, ikke engang ret paa det Sted, jeg, efter modnere Overlæg, vilde foreslaae, thi det var efter v. 2209, istedenfor som her, efter v. 2206.

Til at indvikle os i unødige Trætte om Skjaldens Mening har det fremdeles bidraget uberegnelig, at i *Vidsidsmaal*, i den lange Konge-Ramse, findes ogsaa “Finn Folcwalding” som raadig over *Friserne* “Fresna cynne”, thi heraf sluttede de *Engelske* Udgivere meget overilet, at *Hengest* og hans Følgesvende, som sloges med *Finn*, kunde *ikke* være *Friser*, som de hos vor Skjald dog klarlig er, og dermed var Stuen sat paa Loftet. Da nu imidlertid *Finn Folcwalding*, som vi seer af de *angelske* Stamtavler, hørde til de ældste mythiske Skikkelser, saa kunde der godt være ganske forskellige Sagn om Navnet paa hans Kongerige, og *Vidsid* tog aabenbar endeel Navne med blot for *Rimets* Skyld, men da han dog synes at have kiendt *Bjowulfs-Drape* og neppe vilde modsige den, saa skal vi lægge Mærke til, at han *ikke* kalder Finn Konge i *Frisland*, men siger blot, at han *raadte* over *Friser*, “Fresna cynne”, hvad han jo ogsaa paa en Maade gjorde efter det Forlig med *Hnæf* og *Hengest*, som vores Skjald beskriver.

V. 2121-23:

(fore Healfdenes
hilde-wísan

gomen-wudu gréted),

burde været *saaledes* trykt, da det er en Parenthes, som skal sige os, at det var om Heltedaaden i *Halvdans Tid*, den Danske Folkevise (Nationalsang) handlede, thi “fore” er paa ingen Maade Præpositionen, men Substantivet “fore” vort *Færd* (Heerfart) som hos os giennem hele Middelalderen brugdes for *Krigstog*. Forunderligt, at Udgiverne kunde oversee dette, da det jo dog er klart, at baade *Halvdan* og hans Høvdinge var døde for længe siden, døve baade for Sang og Spil.

V. 2128:   mænan scolde

maa vist nok høre til det Foregaaende, men da Meningen umulig kan |A:135 være, at Skjalden kun *meldte* den Bordglæde, han aabenbar skulde *vække* og *nære*, saa skal vi sikkert læse “manan” eller “manian”.

V. 2129-32:

Finnes eaferum
þá hie se fær begeát,
hæleð *Healfdenes*,
Hnæf Scyldinga,

smider os hovedkulds midt ind i Begivenheden, og ved at sætte “be” foran “Finnes eaferum” har Udgiverne kun forgiæves stræbt at tænde Lys i Mørket, thi hverken gaaer det an med *Thorpe* at vende “mænan” baade op og ned, ikke heller kan *Grein* forsvare sin Oversættelse, hvorefter her ei skulde handles om, at *Finns* Sønner fik Skam, men om *Hnæfs* langt senere Fald paa *Finsborg*; thi vi seer af det Følgende, at *Finn* med Følge baade *først* og *sidst* fik Skam, saa det var kun *midt imellem*, han ved List og Svig kom paa Fode og fik Galgenfrist.

Hvis derfor v. 2129-30 hænger rigtig sammen, da maa “fær” være Adj., saa Meningen bliver, at *Hnæf*, den frygtelige Skjoldung-Helt, fik *Finns* Sønner i sine Kløer, og naar man tænker sig endeel ind imellem, da kunde *Hnæfs* senere Fald godt være berørt med det samme. Hænger derimod Linierne ikke sammen, da kan “se fær” let være en Levning af Navnet “Sæferð”, som vi af Brudstykket seer var med paa Toget.

V. 2135-44:

Ne húru *Hildeburh*
hérian þorfte
Eotena treówe;
unsynnum wearð
be-loren leófum,
æt þám hild-plegan,
bearnum anð bróðrum,

híe on ge-byrð hruron,
gáre wunde;
þæt wæs geómuru ides.

Udgiverne har rigtig bemærket, at vi v. 2140 for *Rimstavens* Skyld maa læse "lind-plegan", men "unsynnum" (v. 2138) har de vist glemmt at rette til "unsynnigum", og med "on ge-byrd" (v. 2142) har de taget dem det meget for let, thi *Thorpe* har, jeg veed ikke med hvad Tanker, oversat det "in succession" og *Grein* har i sin Oversættelse, vist med Flid, sprunget det over. Jeg kan imidlertid heller ikke oversætte det, og giætter derfor paa "on gebyld" modige, paa Ærens Seng, men da de kaldes *uskyldige* og sagentens faldt ved Nidingsværket paa **A:136***Finsborg*, kan der maaskee snarere have staaet "on gebyrh" for "on gebeorh".

Hvad endelig den gaadefulde Dronning *Hildeborg* angaaer, da vil Udgiverne med Vold og Magt have hende gift med Kong *Finn*, og selv *Grein* paastaaer i Anmærkningen til dette Sted i sin Oversættelse, at "trods *Grundtvigs Tirader*" er *Hildeborg Finns* Kone, men jeg maa dog her gientage min saakaldte *Tirade*, at skøndt vi *ikke* kan sige, *hvis* Dronning *Hildeborg* var, saa "sætter hun sig dog selv med Hænder og Fødder mod ethvert Beileri fra *Jettekongens Side*, hvor godt end *Engelskmænd* og *Tyskere* vil tale hans Sag". Ligesom det nemlig her siges, at hun skulde ikke rose *Jetternes* eller *Jotners* Ærlighed, saaledes seer man ogsaa af v. 3221-29, at da *Finn* havde seiret, henflød *Hildeborg* i Taarer ved *Hnæfs* Baal, saa at *hvis* den Dronning, som *Hengest* og hans *Friser* tog efter *Finns* Drab og førde hjem til *Danmark*, var *Finns* Dronning, hvad dog ikke staaer v. 2300-11, da havde man dog ei fjerneste Grund til at tænke, *det* var *Hildeborg Hokes* Datter, *hvis* *Børn* og *Brødre* ganske vist, ligesom hun selv, var paa *Hnæfs* Side, som jo ogsaa i Vidsidsmaal kaldes *Hokingernes* Fyrste.

V. 2157-63:

þæt he ne mehte
on þæm méðel-stede
wíg *Hengeste* ..
wiht gefeohtan,
ne þá weá-láfe
wíge forþringan
þeódnes þegne,

maa vist nok, som ogsaa *Grein* formoder, indeholde, at *Finn*, efterat have mistet hardtad alle sine Kæmper, hverken var istand til at møde *Hengest* i aaben Mark, eller til at bjerge den usle Levning af hans Hær for den Seierrige, og man maa da nødvendig v. 2159 læse "wið *Hengeste*", men det forslaaer ikke, og da *Rimstaven* tillige v. 2159-60 er i Uorden, formoder jeg, der fattes

Noget efter “Hengeste”, og maa forudsætte et ganske andet Verbum v. 2162 end “for-þringan” og hvis det ikke gav en Rimstav for meget, vilde jeg giætte paa “for-wringan” eller “for-wyrnan”.

Hvorledes *Grein* har kunnet føle sig fristet til her at opmane den Thorkelinske Hel-Hest “wíg-hengest”, er ubegribeligt.

V. 2176:   hringum wenede,
maa “wenede”, ligesom paa flere Steder i Digtet, tages for “wægnede”, smigrede eller skuffede, og det er en reen Feiltagelse af Udgiverne, naar de oversætter, som om der stod, det hørde til *Forliget*, **A:137** at Finn skulde øse Guld ud til *Danskere* og *Friser*, da der klarlig staaer, at det gjorde *Finn* af sig selv, med Skielmen bag Øret, for at gjøre *Friserne* trygge, som om der var Fred og ingen Fare, thi v. 2180-85 skal læses saaledes:

Swá he *Fresena* cyn
on beór-sele
byldan wolde,
þæt hie ge-trúwedon
on twá healfa
fæste frioðu-wære.

Saaledes vilde han i Drikkesalen gjøre *Friserne* trygge, saa de troede, at der var dyb Fred paa begge Sider.

V. 2186-91:

Fin Hengeste
elne unflitme
áðum benemde,
þæt he þá weá-láfe,
weotena dóme,
árum heólde.

Her maa man lægge Mærke til, at “benemde” (v. 2188) ikke, som Udgiverne har forudsat, er af “benemnan”, men af “benæman” og skal betyde “skuffede”, som man finder “benæmed” svarende til “fraudatus”¹⁰⁸⁴, saa Meningen bliver, at *Finn* skuffede *Hengest* med den falske Eed, at han vilde med Lov og Dom holde sin usle Kæmpelevning i Ave, saa Ingen enten med Haand eller Mund skulde bryde Forliget, imod at *Friserne* ogsaa lod være at broute af deres Seier. Her er imidlertid “unflitme”, som jeg ellers aldrig har seet, mig et mistænkeligt Ord, og selv, naar det tages for gode Vare, som ustridig eller *uwægerlig*, vilde det dog kun daarlig passe til en saadan meer end frivillig Eed, saa jeg maa giætte paa “onhlytme” med den Betydning af “fri”, som tillægges “onhlyte” hos Bosworth. Herimod synes vel Brugen af “onhlytme” v. 6244 at stride, men ved nøiere Betragtning vil man dog finde, at Talen

ogsaa der falder bedst, naar man ikke læser “næs”, men “wæs þá onhlytme” og oversætter: da var det en fri Sag.

En anden Betænkelse opstaaer ved “árum heólde” (v. 2191), der i Digtet kun bruges om at *forsvare* eller dog at holde i Ære, hvad her ikke passer, saa jeg, med Hensyn herpaa og paa “weotena dóme” maa foreslaae at læse “áðum heólde”.

V. 2205-9:

þonne hit sweordes ecg

A:138syððan scolde.

Áð wæs ge-æfned

and icge gold

á-hæfen of horde

.....

Her, efter v. 2209, og ikke, som det uheldigviis seer ud hos mig, efter v. 2206, antager jeg, at det store Hul aabner sig, som vi, saavidt mueligt, skal stoppe med Brudstykket om *Finsborg*; thi det Følgende om Hnæfs og de andre faldne Kæmpers Baal, *følger* jo nødvendig efter deres *Fald*, hvorom Brudstykket melder.

For “syððan” v. 2206 har *Thorpe* dristig sat “sweðrian”, hvad han saameget mindre maatte, som allenfalds her i Digtet sweðrian altid bruges som Verbum neutrale. Da der imidlertid maa have staaet et Verbum activum, giætter jeg paa “swefian”.

“icge” (v. 2208) er et lille Uhyre, der sagtens vil blive ved at drille Fortolkerne, men muelig vi skulle læse “éce-gold”, Tilgift, og forudsætte, at det var et Ord, der, ligesom “Gørsum” i vore gamle Love, kun brugtes om Tilgiften ved høitidelige Forlig.

V. 9:   ac her forð berað,
maa betyde at en Krigshær er paa Benene, thi da Taarnvægteren, eller hvem det end er, har fremført sine Giætninger om hvad det er man skimter i Mørket, da svarer *Høvdingen*: det er hverken det ene eller det andet, som du tænker, men det er Krig og Nidingsværk. Her maa altsaa læses enten: her fyrd farað, eller maaskee allerhelst: here forð-ferað ∴ “en Hær er paafærde”.

Naar *Thorpe* giætter paa, at det skulde være *Finn*, der blev overfaldet i sin Borg, da er det aldeles hen i Veiret, og skøndt man ikke finder Brudstykket oversat hos *Grein*, seer man dog af en Anmærkning til *Bjowulf*, at han godt seer, det var *Hnæf* og *Hengest*, der ved Nattetid overraskedes af *Finn* paa den Borg, han, som en Ræv, havde indrømmet dem til godt Forlig.

V. 17:   þe þisne folces níð,
maa man enten læse “þisses” eller “folces-níð” som sammensat Ord.

V. 21:   habbað eówre handa,
da “landa” hverken giver Rimstav eller Mening, maa man læse
“handa”, som giver begge Dele, naar man tager “habbað” for
Præsens og oversætter: I har jo Hænder paa Skaftet.

V. 36:   *Guðere* styrode,
maa vist nok læses “gúð-here” og forstaaes om hele
Kæmpetroppen, der nødig vilde, at den unge *Garulf* første Gang
skulde bære Vaaben under saa onde Varsler.

|A:139 V. 41-42:

nú hyt níða-heard
á-niman wolde,

maa have et Hul foran sig, da Talen her aabenbar har vendt sig til
Avindsmanden udenfor, ventelig Kong *Finn* selv, som afslaaer
hvad man forlanger af ham, hvorfor der vel ogsaa skal læses “ne”
for “nú”.

V. 52:   þe is gyt her witod,
giver ingen Mening, saa vi maa vist læse “hell”, som gjør Sagen
klar.

V. 57-58:

sceolde celæs borð
genumon handa,

som Hicles har, skulde man vel tænke, vilde trodse Fortolkerne
til Verdens Ende, men naar vi kun vil læse, som vi trøstig kan:

scolde celan borð,
cénum on handa,

da er Rimstaven i Lave, og Meningen ligefrem, at Skjoldet skulde
kiøles i den Kiækkes Haand.

V. 59:   bán-helm berstan,
synes ingen Ting at være, og vi maae da vel læse “beah-helm”,
som kan blive til hvad det skal. Muelig kan dog “bán-helm”
betyde Been-Skiærm.

V. 61 maa naturligviis “óð æt” rettes til “óðþæt”, skiøndt vi
hidtil har overseet det.

V. 67:   hwearf lacra hrær,
er ingen Ting, og vi skal da vist læse “hwearflicra hræw”,
opdyngede Lig, skiøndt denne Læsemaade fra 1820 ei hidtil har
kunnet tildrage sig Udgivernes Opmærksomhed.

V. 77-78:

ne náefre swánoc hwítne medo
sél forgyldan,

har *Thorpe* giættet paa “sang ne hwítne medo”, som er meget uheldigt, da hverken nogen Høvding gav sine Kæmper *Sang* i Sold, og den *brune* Mjød heller aldrig kaldtes *hvid*. *Grein* har derimod foreslaaet at læse “swánas swétne medo”, som dog baade rimer alt for godt og forudsætter hvad jeg aldrig har seet, at Anglerne brugde “swan”, Svend, om Kæmper og Hirdmænd. Derfor giætter jeg paa “sylfres hwítne méde”, da man ligesaavel kaldte Sølv “*hvidt*”, som Guldet “*rødt*”, men da forudsættes vist nok, at Skjalden har brugt “*méd*”, Løn, som Mandkiøns-Ord. Ellers veed jeg intet Raad.

V. 89:   here-sceorpum hrór,
har *Thorpe* rettet til “here-sceorp unhrór”, men hverken tør jeg med ham forudsætte at “hrór” betyder “stærk”, ikke heller lignede det **A:140**Skjalden at sige *først*: min Brynie er sønderbrudt og *saa*: “den er *svag*”. Heller giætter jeg da paa umb-hror, ymb-hror, faldefærdig.

V. 2221-27:

Hét þá *Hildeburh*
æt *Hnæfes* áde
hire selfre sunu,
sweoloðe befæstan
bán-fatu bærnan
and on bæl dón
earme on eaxle,

maa jeg endelig, efter alt for lang Stritten, indrømme Udgiverne, at “sunu” (v. 2223) skal rettes til “suna” og “sweoloðe” *ikke* gøres til et *Navn* men læses som “swaloðe”, og at endelig “befæstan” skal have Lov til at blive staaende; men her er ogsaa Grændsen for mine Indrømmelser, thi jeg paastaaer fremdeles, at *foran* er der et Hul, hvori Kong *Finn* har stukket, og at det er denne Herr Ingen, der ubarmhjertig befaler *Hildeborg* selv at bære sine egne Børn til Baalet og bænke dem der, saa hun havde skiellig Grund til at blande sin Graad med Luernes Bragen.

V. 2250-55:

wunode mid
Finnel unhlitine
eard gemunde,
þeah þe he [ne] meahte
on mere drífan
hringed-stefnan,

vil begge Udgiverne læse saaledes, at *Hengest* bliver hos *Finn*, uagtet det staaer lige foran, at *Friserne* seilede hjem, og de kan selv ikke nægte, at de, saasnart Vinteren var omme, udredte deres Skibe paany for at besøge *Finn*, og gjorde det saa ærlig, at de skilte ham ved Livet og plyndrede hans Skatte. Uagtet derfor den uefterrettelige Text tillader allehaande Giætninger, maa Meningen dog nødvendig være den, at *Hengest* med sine *Friser*, skjøndt de tørstede efter Hevn, nødtes dog til Kværtsæde om Vinteren, fordi, som der klarlig staaer, Isgang og Storm gjorde Seiladsen umuelig. I den tabte Slutning af *Brudstykket* har der altsaa staaet, at da *Hnæf* med de fleste af sine tresindstve Kæmper faldt paa *Finsborg*, lykkedes det dog *Hengest*, *Oslaf* og *Gudlaf*, og maaskee nogle Flere, enten at slaae sig igiennem eller at slippe ud ad en Bagdør og naae deres Skib.

JA:141 Derfor foreslaaer jeg at læse:

*Hengest þá gyt
wunode mid him,
Finnes unhlisne
eard gemunde,
þeáh þe he ne meahte
on mere drífan
hringed-stefnan,*

og naar man først er kommet ud af den Drøm, at *Frisland* var ikke *Hengests*, men *Finns* Hjemstavn, da giver man mig sikkert Ret.

V. 2260-69:

*óðþæt óðer com
geár in geardas,
swá nú gyt déð.
þá þe syngales
séle bewitiað
wuldor-torhtan weder,
(þá wæs winter scacen,)
fæger foldan bearm;
fundode wrecca
gist of geardum.*

At her tales om *Vaaren* med sit Solskinsveir, som fulgde paa Vinteren og gjorde Søen aaben, det maa vi alle see, men *hvormegit* der siges og *hvordan*, derom trættes vi, thi selv naar jeg med *Thorpe* vilde gjøre “déð” til “dóð” og “séle” til “sæle”, saa kunde jeg dog slet ingen Foraars-Tanker faae ud af det *Engelske*: “there came a second year into the courts, so now yet do those, who constantly watch the happy moment, gloriously bright

weather”, eller af det Tyske: “ein anderes Jahr kam zu den Höfen, wie es noch heute thut denen, die unablässig beachten den Lauf der Zeiten, die herlichklaren Wetter”. For mine Øine staaer der imidlertid, at der kom Nytaar i Gaarde, og gjør saa endnu, naar Vinteren, den fule Gæst (wrecca gist), pakker sig, og deiligt Solskins-Veir spaaer om de blommede Enge. For at faae det ud, maa jeg rigtignok v. 2264 læse “sole bewitigað” og forudsætte, at “sole” ogsaa paa Angelsk kan betyde “Soel”, men Ændringen er aabenbar ikke stor, og da *Anglerne* havde baade Sol-Maaned (solmonað) og Sol-Sikke (sol-sæce), saa har de vist ogsaa havt “sol” ved Siden ad “sunne”.

V. 2270-82:

He tó gyrn wræce
swíðor þohte
þonne tó sæ-láde,
|A:142gif he torn-gemót
þurh-teón mihte,
þæt he *Eotena* bearn
inne gemunde,
swá he ne for-wyrnde
worold-rædenne,
þonne him *Húnlaþing*
hilde-leóman,
billa sélest,
on bearm dyde.

Her seer vi alle, at det ikke egentlig var Seiladsen, men *Hevnen*, som *Hengest* længdes efter, og naar man husker, at han kun med Nød og Neppe slap fra *Finsborg*, saa undres man ikke derover, og tvivler ikke om, at med *Jettesønnen* “Eotena bearn” menes *Finn*, som *Hengest* ønsker og haaber skal faae Kniven til Skaftet. Efter Ordføiningen kan “*Hunlaþing*” umuelig være Navn paa Sværdet, men maa være en *Hunlafs* Søn, og er da ventelig “*Gudlaþ*”, som havde mistet sin Søn *Garulf* paa *Finsborg*, og hvis gode Sværd altsaa havde modent Ærinde til Nidingen. Ogsaa *Grein* har taget “*Hunlaþing*” for hvad det er, og vil have Sværdet brugt til hvad det duer til, men han vil have det jaget i *Hengest*, som er dobbelt uforsvarligt, da her ikke er mindste Grund til at tænke paa nogen *anden Hengest*, end den navnkundige Stor-Viking, som førde *Anglerne* til *Bretland*, og maa derfor endelig i alle foregaaende Dyster have bjerget Livet.

Vanskeligheden ligger da blot i v. 2275-78, hvor jeg tænker vi maa læse “þæt *hyt* Eotena bearn” og henhøre det hele til *Finn*, saa Meningens bliver, at hvad *Hengest* vilde sætte igjennem (þurhteón) var at *Finn* skulde huske ham og ei med alle sine Konster forhindre sit Nederlag. Det falder imidlertid *tvungent*, saa hvis

Nogen kan hitte paa bedre Raad uden at opgive den rette Sammenhæng, skal det være mig kiært.

V. 2285 er *Punctumet* hos mig efter “ferhð-freca” kun en slem *Trykfeil*.

V. 2296-97:

þá wæs heal hroden
feónða feorum,

har med Rette brudt Fortolkerne, thi vi skulde sikkert læse “broden”, hvorved Vanskeligheden bortfalder tilligemed den meer end overflødige Rimstav.

V. 2322-29 synes at være en unyttig Parenthes, indskudt af en Stymper, men ventelig er det hele Stykke v. 2318-30 hans Trælle-|A:143 Arbeide for at fylde et lille Hul og med det samme vise sin Betænksomhed.

V. 2342-43:

þú nú hafast
me man sægde,

fattes sikkert et Ord, som *Thorpe* mener, kunde være “geháten” og *Grein* “friðu”, men som jeg mener maatte *baade* være et Verbum og give os Rimstav til “feorran”, og derfor giætter jeg paa “ge-fæstnod”, fastsat.¹⁰⁸⁵ Navnet *Hereric* i v. 2345, som jeg ikke med de andre Udgivere tør udslette, da det kommer igien v. 4406, synes vel at vise, her maa fattes noget mere, som ikke lader sig udgrunde, men indtil videre læser jeg dog:

þú nú ge-fæstnod hafast,
swá me man sægde.

---

¹⁰⁸⁴

Haupts Zeitschr. IX. S. 482.

¹⁰⁸⁵

I Anmærkningen staaer ved en slem Trykfeil “gefæsted”.

XIX-XXI.

(2377-2758.)

Hoved-Indholden er umiskienkelig den, at næste Nat efter Glædes-Festen blev meget sørgelig, da *Bjowulf* med sine *Goth-Kæmper* fik et andet Herberge, og *Danskerne* selv skulde bevogte Hallen, thi da blev de giæstede af *Grændels* Moder, som vilde hævne Skade, og skiondt hun hverken havde Sønnens

Kræfter, eller var saa jernfast som han, saa vendte hun dog ikke Rygg uden Bytte, men kvalde en af Kong *Hrodgars* bedste Venner, ved Navn *Æsker*, og tog ham med sig til sin Røverkule. I Anledning af Guld-Kiæden med det deilige Bryst-Smykke, som Dronning *Væltove* forærede *Bjowulf*, spilles her imidlertid paa det i Norden vidtberømte *Brosing* eller *Brysing*, som, efter *Edda*, var *Freias* Brystsmykke, men som her henføres til *Hama* (Eddas *Hamder*) og til *Jormunrik*, og her yntes tillige om *Higelaks* ulykkelige Tog til *Frisland*, hvor han mistede Livet og mistede med det samme et af de her nævnte Klenodier, saa det baade falder tvivlsomt, hvilket Klenodie der menes, og kan reises flere ubesvarlige Spørgsmaal.

V. 2382 skal vist, efter *Greins* Forslag, læses:

earm-hreáde twá.

|A:144V. 2390-92:

syððan *Háma* ætwæg
tó here byrhtan-byrig
Brósinga-mene,

skal vi vist nok, med *Ettmüller* læse “þære” for “here”, hvorved den hele Vanskelighed bortfalder.

V. 2397-98:

Þone hring hæfde
Higelác Geáta,

seer man vel strax, at Talen *ikke* er om “*Brosingmen*” men kun om et af de Klenodier, som *Bjowulf* fik af *Væltove* og forærede siden til *Higelak*; men hvad der synes at ligge nærmest, *Halsbaandet* med Brystsmykke (halsbeág) og som synes meent v. 2416, kan det dog heller ikke godt være, deels fordi et saadant Smykke kun passede daarlig til fuld Rustning, og især fordi Skjalden udtrykkelig v. 4337-40 siger os, at det *ikke* var *Higelak*, men hans Dronning *Hygd*, der fik dette Klenodie som et *Kvinde-Smykke* der prydede hendes Bryst. Da nu *Higelak* derimod efter v. 4298-5001 fik en fuld Rustning, saa var det rimeligst v. 2397 at læse “*hrægl*” for “*hring*”, naar man derom kunde enes med Grammatiken.

V. 2421: hreá-wíc heóldon,

(de beholdt Valpladsen) seer jeg med Forundring, at begge Udgiverne vil have henført til *Gotherne* som *tabde* Slaget, *ikke* til *Frankerne*, som vandt og plyndrede Ligene, thi vist nok kan de beraabe sig paa *Bogstaverne* (Geáta leóde), men hvor Bogstavet aabenbar er galt, maa det jo lade sig rette, og naar vi blot læser

“Geáta leóda” da er alt i sin Orden, saa at, som sædvanlig, ikke de Døde, men de Levende beholde Valpladsen.

V. 2454: þeód eal gearo,
seer lidt mistænkeligt ud, saa vi skulde maaskee læse “þeód ealgeador”.

V. 2475: fús and fæge,
kan vel lade sig høre, naar man ved “beór-scealc” tør forstaae *Æsker*, men da Ingen flere end han maatte betale Gildet, skal det vist *ellers* læses:

fús and fægen.

V. 2486-87:

wæs þeáw hyra,
þæt hie oft wæron,

skulde sikkert læses:

swá wæs þeáw hyra,
þæt hie ófst wæron,

A:145 da det ikke kan være Skjaldens Mening, at Kæmperne kun *tit* (oft), men at de *altid* som *snarest* (ófst) var rede til at værge sig.

V. 2511: ides aglác wíf,
kan umuelig hænge rigtig sammen, saa jeg maa giætte paa “ýða aglác wíf”.

V. 2527: heoro-wearh hetelíc,
tør jeg ikke røre ved, skjøndt “*Var-Ulven*” her falder mig mistænkelig.

V. 2532: æt-grápe wearð,
er vist en heldig Rettelse af *Grein* efter *Grimm*, og kan paa Dansk hedde “var en *Griban*”, som hos os er et gammelt *Hundenavn*.

V. 2555 skulde vi ventelig læse “ed-hwyrfð” og tænke paa den Ruf, hvori Kæmperne foer op fra Bænkene, da Hexen kom.

V. 2574-75:

helm ne gemunde
byrnan síde,

har vi allesammen pint os med, istedenfor trøstig at rette det til, hvad der sikkert skal staae:

hæleð ne gemunde
byrnan síde,

thi det maa jo være *Æsker*, som, da Hexen laande ham (hine) et

Par Øine, glemde at fare i Harnisk.

V. 2601: ge-worden in wícun,
skal vist nok læses “in wícum”, men endnu vissere henføres til det følgende “ne wæs þæt ge-wrixle til”, istedenfor at vi alle har villet pine det sammen med det foregaaende “cearu wæs geniwod”, der jamredes paa ny, og man skulde paa ingen af Siderne ræbe af Profiten, da man gav Liv for Liv.

V. 2659: fülle ge-frægnod,
hvor *Kemble* vilde læse “gefægnod” som *Grein* bifalder, og *Thorpe* “ge-frefred”, som *Bouterwek* roser, vil jeg læse “ge-frecnod”, indtændt arrig, og tvivler ikke paa, det jo vil tækkes med Tiden.

V. 2673: ge feor hafað,
lader sig vist i den givne *Sammenhæng* hverken oversætte paa Engelsk “she far off has” eller engang paa *Tysk* “hat noch ferner”, da “feor” jo kun er fjern i *Rummet* og ei i *Tiden*. Derfor giætter jeg paa “ge-féra”, Kamerad.

V. 2675: þæs þe þincean mæg,
kan her *ikke*, som Udgiverne vil, oversættes “som det *kan synes*”, thi Meningen er, at *ifølge* den sørgelige Begivenhed maa vel mangen Svend tænke: nu ligger Haanden stiv (nú seó hand ligeð) o. s. v. Brugen af “þæs” er her ligesom v. 2790.

A:146V. 2725: fýr on flóde,
har *Grein* vist Ret i, at “fýr” ei maa oversættes “Ild” men “Mand”, da det ellers efter Ordføiningen bliver en Ild, som skal see sig selv.

V. 2737-38:

hafelan ....
nis þæt heóru stów,

vil Udgiverne indskyde “hýdan”, som dog kun giver den Rimstav, man til Nød kunde undvære, saa jeg skulde snarere formode et andet Verbum, der afrundede den mesterlige Beskrivelse af Gruen for den Djævlekrog, saa vi hørde, at selv Hjorten med Hundene i Hælene før lod sit Liv, end han engang *stak* Hovedet derind.

Fremdeles oversætter *Thorpe* “heóru” ved “holy” og *Grein* ved “geheuer”, men det vilde være en meget flau Bemærkning af Skjalden, efter den Beskrivelse, han selv har givet af Djævlekrogen, da at fortælle os, det var ikke saa ganske rigtig fat derinde. Det er heller ingen lovfast Slutning, at fordi Tyskerne har baade “geheuer” og “un-geheuer”, derfor Anglerne ogsaa skal have haft begge Dele, thi saaledes har vi Danskere nok “*uhyre*”, men dog knap nok Spor af noget “hyre”, der skulde udtrykke det modsatte. Derfor læser jeg “is þæt heóru stów”, hvorved “heóru” beholder sin sædvanlige Bemærkelse og passer godt til det

følgende.

V. 2744-45:

óðþæt lyft drysmað,
roderas reótað,

har med Rette pint Fortolkerne, men det er dog noget man ikke skal lade *Himlene græde over*, som Udgiverne gjør, thi Arilds-Skjaldens Natur-Beskrivelser er aldrig saa *høitrvænde*, som dette vilde være selv hos de smaa Billedjægere fra igaar. Jeg opgiver da meget heller indtil videre at klare Sagen.

XXII-XXIV.

(2759-3294.)

Her beskrives Reisen til Trolde-Kiær og Bjowulfs Dykker-Dyst med Hexen i hendes *Glasskab*, med hans uventede, seierrige Hjemkomst med Grændels Hoved og Hjaltet af hans Moders Jettesværd, som mageløse Seierstegn.

V. 2778:   nó he on helm losað,
har Udgiverne indsat “heó” for “he” men uden Grund, da *Bjowulf* ligesaa godt kunde sige “han” som “hun” om det endnu *ubekjendte* Utyske. Heller ikke er der nogen Grund til at forandre “helm”, hvis [|A:147](#) Grund-Betydning vist er *Skjul* eller *Dække*, som “under helm” v. 3484, hvad ogsaa “ofer-helmað” v. 2722 hentyder paa. Det følgende “gyfenes grund” forbyder desuden at giætte paa “holm”.

V. 2782:   gá þær he wille,
bør ogsaa “he” blive staaende, men “ær” hos mig er en slem Trykfeil.

V. 2794-97:

Wisa fengel
geatolic gende,
gum-féða stóp
lind-hæbbendra,

kan jeg ikke forstaae anderledes, end at “wisa fengel” maa høre til det Foregaaende, og følgelig v. 2791-93 giøres til Parenthes. V. 2795 læser jeg da “genge” i samme Bemærkelse som “gum-féða”, saa Meningen bliver: i stadselig Trop Fodfolket gik, skjoldbedækket.

V. 2799:   æfter wald-swaðum,
læser jeg, med *Thorpe*, “æfter wald-scaðan”, da Hexen dog maa have et Navne-Ord at kiendes paa.

V. 2808: háam eahtode,
vil Udgiverne læse “ealgode”, som dog ikke huer mig, og hvad der
staaer lader sig vel oversætte: “fandt Hjemmet bedst”.

V. 2849-52:

þá on undern-mæll
oft bewitigað
sorh-fulne síð
on segl-ráde.

Hvordan Udgiverne kan komme til at oversætte “bewitigað”
enten ved “keep” eller “ausziehen”, det veed jeg ikke, men jeg
veed, at naar vi tager det for eller som “bewitegiað”, da staaer der
klarlig om *Nykkerne* “nicras”, at de tit ved Middagstid spaaer de
Søfarende ilde, og det er vist ogsaa den eneste rette Mening.

V. 2909-10:

þæt wæs án foran
eald-gestreóna,

maa oversættes: et *fortrinligt* Arilds-Klenodie, hvad maaskee
ogsaa er *Greins* Mening med hans “eins zuvor”, eet forud, et
forlods.

V. 2917-19:

se þe gryre-síðas
ge-gán dorste,
folc-stede fára,

maa vist nok, som *Grein* giætter, løbe ud paa “hvem der ad
gruelige Veie kunde hjemsøge Fienden i hans Hovedstad”,
ligesom *Bjowulf* hjemsøgte Hexen i hendes, men jeg seer ikke,
hvordan “ge-gán” |A:148skulde kunne bestride alt det, saa jeg
tænker, vi har tabt et Par Linier, som skulde hjulpet til. I alt Fald
maae vi læse “fáhra”.

V. 2968: bret ic þæt þonne móste,
har Udgiverne vel uden videre trykt “breác þonne móste”, men da
jeg *veed*, der staaer i Skindbogen “bretic þ þ. moste”, saa har jeg
sluttet, at det skulde være “bréc ic þæt þonne (eller þenden)
móste”, naturligviis i samme Mening, men nærmest ved
Haandskriften og tydeligere sagt.

V. 2969-70:

and þú Húnferð
læt ealde láfe,

bør *saaledes* afdeles, fordi Rimstaven i første Linie ellers vil tabe

sin Lyd.

V. 2998-3002:

nó þý ær in-gescód
hálan líce
hring útan ymb bearh,
þæt heó þone fyrd-hom
þurh-fón ne mihte,

beroer det paa en Feiltagelse, naar jeg bag Bjowulfs-Drape (Anmærkning 145) synes at have læst “ingestod” som kun *Thorkelin* havde ladt trykke, *imod begge Afskrifter*, som klarlig har “in gescod”, og, skjøndt dette Ords Betydning er saa tvivlsom, at man let kan fristes til at giætte paa et andet, saa har dog *Thorpe* slet ikke givet os nogen Hjemmel for, at “in-gestód” virkelig betyder “*trængde ind*”.

For Resten læser jeg nu v. 2999 sammen med det Følgende saaledes:

halwendlice
hring utan-ymb bearh.

V. 3005:   bær þá seó brim-wyl,
læser jeg endnu, ligesom 1820, “brim-wýf”, ligesom vi alle v. 3031 læser “mere-wíf”, *Havfrue*, skjøndt jeg ei kan nægte, at de grammatikalske Indvendinger derimod og det tydelige “brim-wylf” v. 3191, har været ligesaa nær ved at trykke mig som Hexen var ved at trykke *Bjowulf*. Hvad nu Grammatiken angaaer, da er jo “wíf” vel sædvanlig i de *Angelske* Bøger ligesom “das Weib” Neutrum, men det Danske “*Viv*” og det *Engelske* “*wife*” ere jo Fæminin, og *Thorpe* tilstaaer selv, at i v. 2309 “driht-líce wíf” har Adjectivet Hunkjøns-Endelsen, hvad sikkert ogsaa er Tilfældet v. 4234 “wíf unhýre”, der netop bruges om *Grændels* Moder og har Pronomenet “hyre” med Hunkjøns-Endelsen lige i Hælene paa sig. Da dette *nu* endelig, som man kan see hos *Bouterwek* i Glossariet til *Cædmon*, ingen **A:149** lunde er enestaaende, saa lader det sig aabenbar godt forsvare at læse “seó brim-wýf”.

For Resten slaaer jeg den paatrængende “brim-wylf” v. 3191 med sit eget Sværd, ligesom *Bjowulf* slog Hexen, thi, sæt, at den gamle Skjald havde faaet det Indfald, engang til Forandring at kalde *Havfruen* en *Sø-Ulv*, saa vilde han dog sikkert aldrig have paaenødt *Hrodgars Hirdmænd* denne Mose-Blomst eller Aakande, saa de skulde brugt det tilvands blomstrende Udtryk, da de i den allerjævneste Stil og mest forknyttede Stilling yttrede den Formodning, at det Utyske, de *selv* altid beskrev som et Slags *Kvindfolk*, havde myrdet Helten, og i *denne* Sammenhæng er det jo, at *Sø-Ulven* pludselig dukker op for at indtage *Havfruens*

Plads.

Thorpe kæmper vist nok kiækt for *Ulvinden*, som han vil gjenfinde i “grund-wyrge” v. 3030, siddende Havfruen “mere-wif” paa Hovedet; men al anden Urimelighed tilsidesat, skeer det kun ved at forudsætte et Hunkjøns-Ord “wyrge” dannet af “wearh” i Ulve-Bemærkelsen, og skikket til at forbindes med “grund” til en *Grund-Ulvinde*. I det mindste ligesaa godt kan man da forudsætte et Hunkjøns-Ord “wyrdenne” dannet af et “wearden”, svarende til det “mg. wardjan” og det nyengelske “warden”, og det vilde unægtelig have det Fortrin, anderledes godt at kunne forbindes med “grund” til “*Grund-Vogterske*”, ligesom *Grændel* udtrykkelig kaldes *Grund-Vogteren* “grund-hyrde” v. 4266.

V. 3009-11:

swá he ne mihte,
(nó he þæm módig wæs,)
wáepna ge-wealdan,

maa nødvendig være, at hverken kunde ikke heller *turde* han, under Hexens Favntag bruge sine Vaaben, og Udgivernes Forsøg paa at redde Heltens Ære, falder kun daarlig ud, thi selv naar man med *Grein* vilde forandre “þæm” til “þeah”, hjalp det dog ikke, da det her maatte hedde ikke “he þeah módig wæs” men “þeah he þæs módig wæs”. Jeg læser derfor trøstigt “nó (ne) he þæs módig wæs”.

V. 3012-17:

ac hine wundra þæs fela
swecte on sunde
sæ-deór monig,
hilde-tuxum
here-syrca bræc
ehton aglæcan,

har Udgiverne maaskee nok Ret i, at vi v. 3013 skal læse “swencte” for “swecte”, skøndt Anglerne godt kunde have et Ord, der svarede til det Tyske “zwacken”, nappe og drille, som her vilde passe ypperlig, **A:150** især da “on sunde” hverken er “i Dybet” eller “i Sumpen”, men under *Svømningen*.

“bræc” maa for Resten her være Plur. af “broc” ligesom “breeches” *Brynje-Hoser*, som Staklerne nappede i, da de ikke kunde naae høiere.

V. 3034: hord swenge ne ofteáh,

læser jeg gladelig med *Grein* “hond” for “hord”, thi saaledes maa der have staaet, ligesom vi siger “han lagde ikke Fingeren imellem.

V. 3037: grædig gúð-leóð,
kan *Skjalden* umelig have kaldt Sangen graadig, derfor læser jeg
“grislíc”.

V. 3055-56:

wearp þá wundel-mæl,
wrættum gebunden,

skal vi sikkert med Udgiverne læse “wunden-mæl”, men ikke med dem oversætte “wrættum gebunden” enten ved “*curiously bound*” eller ved “mit *Wunderzier gebunden*”, thi det er: bundet (døvet) paa underlige Maader af Hexen, som vi i det Foregaaende har hørt, at *Hrunting* var.

V. 3059: stið and stýl-ecg,
kan jo synes godt nok oversat ved “stiff and steel-edged”, men det kan dog ikke være rigtig, da det maa betegne det *døvede* Sværd som *ubrúgeligt*, “stið” maa derfor oversættes “restiff”, haardnakket, og “stýl-ecg” maa læses “stæel-ecg” og oversættes “stale”, sløvt.

V. 3082: þæt he on fylle wearð,
har *Thorpe* misforstaaet, men *Grein* givet rigtig, “dass er zu Falle kam”; thi der staaer aabenbar, at det gik *Bjowulf* endnu værre med *Grændels* Moder, end det gik *Thor* hos Udgaards-Loke med gamle *Ellen* (Ælden), thi *Thor* sank dog kun i Knæ, men *Bjowulf* gik reent omkuld.

V. 3083: of-sæt þá þone sele-gyst,
har *Thorpe* ogsaa misforstaaet, men *Grein* udtrykt rigtig “sie sass auf den Saalgast”.

V. 3085 kræver Velklangen:

brád and brún-ecg.

V. 3093: hæfde þá for-síðod,
kunde man vel fristes til med *Thorpe* at læse “forð-síðod”, men det skal vi dog ikke, da Anglerne jo havde “for-síðe” som Død, og vi ligeledes bruge Udtrykket “reise af” for “at døe”.

V. 3101-05:

(ge-weóld wíg-sigor
witig drihten,
rodera rædend,
|A:15|hit on ryht gesced
ýðelíce,)

maa vi nok helst tage som heel Parenthes og læse “gesceð”, men kanskee dog *Skjalden* vilde have Parenthesen sluttet med v. 3103 og har da skrevet “gescód” eller “gescede”.

V. 3107: Ge-seah þá on searwum,
har Udgiverne oversat “on searwum” ved “among the arms” og
“unter Waffen”, men da “on searwum” jo er en velbekendt
staaende Talemaade, som svarer til vores “*paa Lur*”, gaaer det
slet ikke an, men Meningen maa være, at Helten, som lurede paa
Leilighed, fik heldigviis Øie paa Jettesværdet.

V. 3112 skulde vi, for Velklangens Skyld, læse:

wæs þæt wáepna cyst.

V. 3123: aldres or-wéna,
kommer vi dog nok til at læse “orwénan” da ellers baade Helten
og Sværdet fattes den *Gienstand*, de søger, og som “hire” v. 3125
ei selv kan være, men klarlig forudsætter.

V. 3143 har jeg vel selv, maaskee med Rette, giættet paa
“ánræd”, men da “unræd” kan betyde raadvild, tør jeg ikke vrage
det.

V. 3144: næs seó ecg fracod,
skulde man, isteden for det vist aldeles ubrugelige “fracod”,
ventet et Ord som mindede om hvad Sværdet *siden* blev, og jeg
giætter derfor paa “bracod”, *hensmuldret*, da “wracod”,
bortkastet, vel kunde passe til “Sværdet” men *ikke* til “*Eggen*”.

V. 3168-73 skal vi indslutte i Parenthes, da v. 3174 hører til v.
3167.

V. 3190 maa man lægge Mærke til, at “monige” er
Substantivet, som betyder “*Varsel*”.

V. 3198: Gistas sécan,
maae nødvendig læses “sæton” som *Grein* ogsaa har indrykket, og
maaskee skulde vi ogsaa læse “Geátas” for “gistas”.

V. 3201: wiston and ne wéndon,
skal vi naturligviis med *Kemble* læse “wiscton”, ønskede, men
turde ikke vente.

V. 3225: for-barn broden mæl,
skal vi sikkert læse “brocen-mæl”, *hensmuldrende*.

XXV-XXVII.

(3295-3768.)

Indholden er forsaavidt klar nok, som det Hele dreier sig om
Afskeds-Festen for *Bjowulf*, der seierrig har fuldført sit
Stor|A:152værk i *Danmark*, og længes nu efter Hjemmet, men ved
denne Leilighed spiller Skjalden deels paa det *Jettesværds*
Fortid, hvormed Helten dræbte Hexen, og deels igien paa samme
Hermod, som alt forhen v. 1795-1824 har faaet sit Skudsmaal paa

graat Papir, saa her bliver nok at spørge om. Ved Ymtet om det ældgamle Jettesværd, fra Tiden før *Syndfloden*, med Runeskrift om dets første Eiermand, mindes saaledes den høinordiske Oldgransker om *Freys* berømte Sværd, som faldt i Jettehænder til Betaling for *Havfruen*, *Gerde Gymersdatter*, og som det *ikke* var *mythisk* urimeligt, at *Danmarks Skjoldung* kunde paa underlige Maader baade faae Hjælp og beholde *Hjaltet* af med *Mindes-Runen*. I Henseende til *Hermod* er det alt sagt, at vi slet ingen hjemlige Oldsagn har om hans Skæbne eller Heltegierninger, men naar Skrækken over at møde ham saa uventet midt i *Danmark* har sat sig, kan vi dog nok skimte, at hans *mythiske Helridt* lod sig opfatte som en poetisk Besmykkelse af Overmodet og Dumdristigheden, som, efter det *Angelske* Oldsagn, voldte hans hovedkulds Reise til den anden Verden. Særest er det med Navnet *Egvell* paa en af vore gamle *Skjoldunger*, thi deraf findes neppe i hele Høinorden mindste Spor uden hos *Anglerne* selv, saa han maa sagtens havt hjemme i *Hedeby*.

V. 3308-09:

æt-rihte wæs
gúð getwæfed,

maa vi, baade for Meningens og for Rimstavens Skyld, læse:

ic æt-rihte wæs
gúðe getwæfed.

V. 3320-21:

oftost wísode
winigea-leásum.

Her er "oftost" vist nok ubrugeligt i Sammenhængen, thi om man ogsaa, ved, som *Grein*, at indslutte Ovenstaaende i Parenthes, kunde paa lovlig Maade faae den almindelige Sætning ud deraf, at Vorherre eller Lykken viser *snarest* den Venneløse eller den Haabløse tilrette, saa *afskar* man sig derved Veien fra det Foregaaende til det Følgende, uden at engang v. 3322 har Rum til et "and" til Hængebro. Derimod falder det godt i Traad med Læsemaaden "ófost", thi da bliver Meningen, at Han, som har Folk i Vold "ylda waldend", styrede for den Haabløse, saa han *strax* fik Øie paa det rette Vaaben.

V. 3403-07:

þín ofer þeóða gehwylce.
Eal þú hit ge-þyldum healdest
mægen mid módes snyttrum;

A:153 ic þe sceal míne gelæstan
freóðe swá wit furðum spræcon,

udmærker sig, som man seer, ved sine lange Haler og ved sin Tomhed, saa man kunde skiære det bort, uden at tabe det mindste, og her synes ikke engang at have været et Hul til Fuskerens Fyldekalk.

V. 3409: eal lang-twidig,
har *Thorpe* giættet paa “lang-tídig”, som han havde Lov til, men han har meget for tidlig optaget det i Texten, uden Hjemmel for, at Anglerne engang har havt et saadant Ord, endsige da at det havde en til Sammenhængen passende Bemærkelse. *Bouterwek* er derimod vist paa det rette Spor, skiøndt hans “líðebig” ei kan staae Prøve, og jeg giætter derfor paa “lang-liðig” for “lang-liðe”, hjertensgod.

V. 3463: wunað he on wiste,
har Udgiverne taget for gode Vare og trøstig oversat “on wiste” ved “in feasting” og “in Schmauses Fülle”, men det gaaer aldrig godt, da “wist” uden videre jo kun betyder *Føde*, saa “wiste and wæðe” er “Føden og Klæden”, som vi alle behøver. Desuden er Talen her ikke om *hvordan* en Saadan levede, men hvilke *Kaar* Vorherre undte ham, saa vi skal vist læse “on wisce” ligesom “on luste”, *efter Ønske*.

V. 3486-87:

him be-beorgan ne con
wom-wundor-bebodum,

seer meget mistænkelig ud, hvordan man saa end adskiller eller sammensætter Ordene, saa det eneste Raad, synes mig, er at læse:

wið wundor-bebodum.

V. 3494-95:

and he þá forð-gesceaft
for-gyteð and for-gýmeð,

maa “forð-gesceaft” vel ligesom “forð-síð” betyde *Døden*.

V. 3511 maa for Velklangens Skyld læses:

secg se betsta.

V. 3525-27:

oððe átol yldo,
oððe eágena bearhtm

for-siteð and forsworced,

har begge Udgiverne ladet staae og oversat igrunden meningsløst, skjøndt jeg allerede 1820 advarede derimod. Sagen er, at Afskriveren, da han var kommet i Vane med at skrive "oððe" er blevet ved v. 3526 hvor der ventelig har staaet "seó þe". V. 3527 maa endelig "for-siteð" læses "for-seteð", og det hele oversættes: eller den usle Ælde, som fortager og formørker Øiets Glands.

IA:154V. 3543 er "gnyrn" for "gyrn" en god og sikker Rettelse.

V. 3561 skal "ge-mænra" vist læses "ge-mænan" som giver den Sammenhæng, der nu fattes.

V. 3570: fægere gereordet,

har Udgiverne faaet det fortvivlede Indfald at oversætte "gereordet" ved "spist" istedenfor "snakket", thi "reord" og "reordean" bruges jo hos Skjalden aldrig om "Mad", men kun om "Snak og Tale", og Skjalden bør da ikke mistænkes for, her med sit "fægere" at ville udsmykke anden Mund-Brug end den menneskelige.

V. 3578: Geát unig metes wel,

som der tydelig staaer i Haandskriftet læser jeg endnu trøstigere end 1820

Geát un-gemete swel (swealh),

som er det eneste, der giver Mening, og at Helten, efter saadan en Dyst, som den i Troldekjæret, var skrupsulten og aad derefter, bør ingen forarge. At begge Udgiverne alligevel har trykt "un-gemetes wel" er saameget underligere, som "un-gemete" findes baade v. 4833, 5435 og 5449.

V. 3585-86:

se for andrysum

ealle beweotene,

er klarlig saa forskrevet, at det maa rettes, før det kan forstaaes, men naar Udgiverne har meent, det vilde være nok at rette "beweotene" til "beweotede", da tager de sikkert fejl, thi "for andrysum" kan aldrig blive "from reverence" eller "mit Ehrfurcht", og jeg giætter da paa et "and-wysn" med samme Bemærkelse som "and-wysnes", saa Meningen bliver, at han for sin *Skjønksomhed* var sat til at besørge de Fremmedes Nødtørft.

V. 3598-600:

... beorht

scacan ...

scaðan onetton,

er det umueligt at sige, om der fattes meer end man seer, da vi kun af det Foregaaende veed, at her tales om “*Morgengryet*”, der kan beskrives baade kort og langt. *Thorpe* læser:

cuman beorhte sunnan
scacan scaðan.
Scealcas onetton,

men *Grein* læser langt rimeligere:

cóman beorhte leóman
ofer scadu scacan.
Scaðan onetton,

A:155 og denne Giætning tiltræder jeg med den Forandring, at jeg v. 3599 læser med *bevaret* Ordstilling:

scacan niht-scadu.

V. 3622-23:

eode weorð *Denum*
æðeling tó yppan,

vilde *Thorpe* uden Nytte have forandret til:

eode West-Denum
æðeling tó-yrnan,

hvorimod *Grein* vil beholde det Hele og vil have det oversat “Ædlingen gik for at gjøre Ære ad de Danske”, og skiøndt jeg har lidt Betænkelighed ved “weorð yppan”, saa nænner jeg dog ved denne mærkelige Leilighed ingen Indvending at gjøre.

V. 3670-72:

feor-cýðða beoð
sélran ge-sóhte
þæm þe him selfa deáh!

Denne gyldne Sætning, at fremmede Lande er bedst at giæste for brave Karle, har Udgiverne ikke udtrykt saa tydelig, at den kan slaae igiennem.

V. 3682: and on móde fród,
skal vi læse “*from*”, *kiæk*, fordi vi har “*stærk*” (strang) foran og “*viis*” (wís) bagefter, saa bliver Rosen fuldstændig.

V. 3704-10:

þæt þám folcum sceal,

Geáta leóðum
and *Gár-Denum*,
sib-gemáenum,
and-sacu restan,
inwit-níðas,
þe hie ær drugon,

er tilligemed det næstfølgende deilige Spaadoms-Ord om Udsoningen mellem Frænde-Folkene i Høinorden, efter det gamle Ordsprog “Saattes (ikke usaattes) er Sødskende vrede”, men det bliver først tydeligt, naar man læser “sib-gemáenum”, Nærpaarørende, og “and-sacu”, Kiv.

V. 3733-35 maa deles saaledes:

Ge-cyste þá cyning
ceman æðelum,
gód þeóden *Scyldinga*.

V. 3743-45:

þæt he seoððan
ge-seón móston,
móðige on meðle,

A:156 har Udgiverne med Rette sat “hi” for “he”, men vi faaer nok ogsaa at læse “hwæt” for “þæt”, thi Meningen er jo, at *Hrodgar* vidste ikke, om han turde haabe meer at see og tale med den Kiære.

V. 3753:   beorn wið blóde,
har med Rette pint alle Fortolkerne, og jeg har havt min Deel, skjøndt *Bouterwek* med Rette lader mig høre, at jeg i min Oversættelse har snoet mig fra hvad jeg ikke kunde overkomme. Der er for Resten vist ikke andet Raad, naar man troer at maatte henhøre det til *Hrodgar*, end da med *Kemble* at bide i det sure Æble og oversætte: han længdes trods Blodets Røst (imod Naturen) efter den Kiære. Derimod lod det sig tænke, at vi skulde henhøre det til *Bjowulf* og læse:

Beorn mid bláede
him *Beówulf* þanan
gúð-rinc gold-wlanc
græs-moldan træd.

V. 3768:   se þe oft manegum scód,
skal vi vist besvare *Greins* Spørgsmaal med ja, og læse “seó þe”, da det jo maa svare til “yldo”.

XXVIII.

(3769-3918.)

Forsaavidt dette Afsnit beskriver *Heltens* Hjemreise til *Gothland*, er alt kort og godt, men i Anledning af *Hygd*, Kong *Higelaks* unge Dronning, spilles der baade paa noget Sært ved hendes Giftermaal og, til Sammenligning, paa en vis Kong *Offas* Dronning med *tvetydigt* Rygte, som *Udgiverne* med Vold og Magt, uden at ændse de uoverstigelige Hindringer baade i *Tid* og *Rum*, vil true til at gifte sig med Kong *Higelak* paa sine gamle Dage, og dog blive ved at være saa godt som et Barn. Da nu *Pennen* netop paa disse Grændser af det gamle *Haandskrift* er faldet i en sjusket Haand, som ventelig har sprunget noget over og har forkvaklet Resten, saa falder det vanskeligt nok at redde begge de ædle *Dronningers* og *Skjaldens* Ære, men *Sagen* forholder sig dog vist meget forsvarlig saaledes, at *Hygd* "Hæreds Datter" (ligesom den "Herods Datter" i *Sverrig*, *Saxe* Runemester omtaler) har havt en *Lindorm* eller et andet vildt Bæst til at bevogte sig, som hendes *Beiler* maatte fælde, og at *Skjalden* ved den Leilighed kvæder lidt til en Side om den gamle Kong *Offa*, *Værmunds* Søn (vores Uffe hin Spage), og spiller paa de sære Sagn, som vi veed, *Anglerne* havde om *Offas* Dronning *Thryde* eller *Ædelthryde*, en *Frankisk* Kongedatter, med en æventyrlig Skæbne, som tilsøes drev op i *Offas* **A:157**Rige. Om hende, og ingenlunde om *Hygd*, er det da, *Skjalden* vil fortælle os, at *Eomer*, en Søstersøn ad *Værmund*, altsaa *Fætter* til *Offa*, beskyldte hende for at staae sin Ægtemand efter Livet, men maatte derfor pakke sig ud af Landet, saa *Thryde* beholdt det gode Lov, at hvordan hun end før havde været, saa kunde ingen Ægtefolk leve bedre sammen end hun og *Offa*.

Naar man nu veed og husker, at den gamle *Offa* eller *Uffe*, *Værmunds* Søn, baade efter *Anglernes* egne Stamtavler og efter vore hjemlige Sagn, levede førend enten *Anglerne* kom til *Britannien* eller *Frankerne* kom til *Gallien*, da falder alt godt i Traad, undtagen, som det synes, det, at *Thryde* vist ogsaa efter *Digtet* skal være en *frankisk* Kongedatter; men vi maae jo huske, at *Frankerne* saavelsom *Anglerne* baade var til, før de gik ud paa Æventyr, og at de selv bar deres Navn, førend de gav det til fremmede Lande, og da *Frankerne*, efter deres eget Sigende, engang skal have boet i *Nord-Tydskland*, og da *Skjalden* ingenlunde siger, at *Thryde* seilede over noget *Hav*, men kun over en gul *Flod*, saa kunde den ligesaa godt være *Eideren*, som en anden, skjøndt *Elben* vist nok under vor Himmelegn har nærmest Krav paa at kaldes "den gule" Flod.

V. 3783: scawan scír-hame,

har givet Anledning til mange Giætninger, og *Grein* har vist Ret i, at Meningen skal være "Heltene med den glimrende Rustning", men naar han derfor vil gjøre "scawan" til "scaðan" (Røvere), da kan jeg ikke følge ham, men giætter paa

sceótend scír-hame.

V. 3800: Gewát him on nacan
fattes Rimstaven, og *Grein* giætter derfor paa "ýð-nacan", men jeg vil dog heller læse "onettan" da det baade giver bedre Mening og giver "gewát" sin sædvanlige Stilling som Hjælpeverbum.

V. 3856-57:

mód þryðo wæg,
fremu folces cwén,

lader sig paa ingen Maade forstaae i *Sammenhæng* med det Foregaaende og Efterfølgende, men kun som et Indskud (en Parenthes) naar vi forudsætter, at foran fattes noget, og at "Þryðo" er det velbekjendte Navn "Thryde" paa *Offas* Dronning, og at der for "fremu" skal læses "*Frencna*", altsaa:

(mód Þryðo wæg,
Frencna folces cwén).

Mod havde *Thryde*, den frankiske Dronning.

|A:158V. 3858: firen on-drysne,
oversætter *Thorpe* "crime appalling" og *Grein* med en Binde-Streg, "frevelschrecklich", og begge lader det gaae ud over den stakkels *Hygd*, men om hun ogsaa vilde bære den store Uret, kunde Ordene dog neppe bære Oversættelsen, thi at "ondrysne" kan være et Adjectiv, lader sig ingenlunde bevise af det eenlige Sted hos *Kædmund*, hvor det langt snarere er en *Skriufeil*, ligesom heller ingen Binde-streg vil kunne sammenknytte "firen on-drysne" til et taaleligt Ord. Man maa derfor opgive disse Ord, som den nu ubrugelige Ende af en Sætning, der, foran "mód Þryðo wæg", er for Resten faldet ud, og vilde man endda vove en Giætning, maatte det blive, at der har staaet "ondryslíc" og at Talen har været om den Misgierning i *Hjemmet*, som Sagnet beskylder *Thryde* for, saa det har været til Straf for den, hun har faaet *Udyret* paa Halsen.

V. 3859-67:

nænig þæt dorste
deór genéðan,
swásra ge-síða,
nefne sín freá,

þæt hire án-dæges
eágum starede,
ac him wæl-bende
weotode tealde,
hand-gewriðene.

Dette hos Udgiverne bælgmørke Sted begynder vel strax at klare sig, naar man lader Bæstet (deór) være Bæst og ingen Prindsesse, og derimod lader *Freias* Navn, “freá”, hos *Anglerne*, ligesom hos os betyde “*Frue*”, men dog bliver Linien “weotode tealde” ved at være fortvivlet, thi Meningen maa være, at *Udyret*, som ingen turde nærme sig uden dets Herskerinde, holdt bestandig Øie med hende, men at det dog lykkedes hende at faae det bundet ligesaa godt, som *Aserne* fik Ulven bundet, men dertil passer “weotode tealde”, om det end ellers kunde passe til noget, slet ikke, saa det ligeste, jeg kan tænke mig, vilde være “weoce geteah”, thi at *Baandet* da blev af *Siv*, kunde ikke skade, da det Baand, *Stærkodder* hængde *Vikar* i, var af samme Slags, og *Fenris-Ulvens* Baand var endnu meget mindre *haandfast*.

V. 3868-73:

hraðe seoððan wæs,
æfter mund-gripe,
méce geþinged,
þæt hit sceaden-mæl
A:159scyran móste,
cwealm-bealu cýðan.

Baade *Thorpe* og *Grein* har villet læse “sceaden-mæl”, som den Ene har oversat “pernicious brand” og den Anden “Schadenzeit”, uden at det dog er lykkedes Nogen af dem at finde Mening i det Hele; men Skjalden vil aabenbar sige os, at da først *Udyret* var forsvarlig bundet, fik man snart Sværdet fat og gjorde Kaal paa Bæstet og Ende paa Ulykken. Man kan derfor sige, at her er de mørke Ord dem selv værst, men for Resten skal man vist lade “geþinged” efter Haandskriftet staae, og læse “sceaden-mælum” (Stykke for Stykke), hvorved da Sværdet ogsaa faaer Lov til at *skiære* (scyran) som det pleier van. “cýðan” er da det eneste balstyrige Ord, saa det maa vel læses “cywan” for “ceowan”.

V. 3879: æfter lige-torne,

har *Grein* vist heldig giættet paa “lyge-torn”, men man maatte da vist oversætte det ved Iversyge eller Sortesyge (Jalousi).

V. 3881-82:

húru þæt on hólh snód
Heminges mæg,

giættede jeg strax paa “on-hospode”, bebreidede, og *Greins* for Resten sindrige Giætning, “on hóh snóc”, kan jeg ikke bifalde, fordi her ikke er Tale om at følge nogen i Hælene; men maaskee *Anglerne* da som endnu kaldte det at bide eller skiære en i Hælene (to backbite), naar man *bagtalde* ham, og da kunde der godt staae “on hóh snód”.

V. 3891: æðelum díóre,

har *Grein* vist neppe Ret til at oversætte “die adeltheuere”, men det kan og bør dog oversættes i Lighed dermed: “den de Ædle dyrebare”, kun at det maa henføres til *Offa* og ei til hans Dronning. Min forvovne Giætning (*Æðel-Þryðo*) falder da bort af sig selv.

V. 3914-15:

þonon *Geomor wóc*,
hæleðum tó helpe,

skal vi sikkert nok, efter Rimstaven, læse “Eomor”, og med *Thorpe* tage det for *Navnet* paa *Hemings Søn* og *Værmunds Systemson*, men just derfor kan han ikke tillige være *Offas Søn*, og for “wóc” læser jeg “wác” veeg, da jeg kan see, at Dronningens Bagtaler maatte pakke sig. “níða-cræftig” v. 3918 oversættes vist ogsaa langt bedre “rænkefuld” end “daadfuld”.

|A:160

XXIX-XXX.

(3919-4280.)

Her, hvor *Bjowulf* i Hjemmet gjør Rede baade for sin Heltegierning i Danmark og for hvad han der fandt mærkværdigt, er selv det, vi forud kiender, stundum indviklet nok, og det splinterny Oldsagn om *Hrodgars Datter Freyvor* og *Maglebard-Prindsen Ingel* maa da sagtens vække langt flere Spørgsmaal end vi kan besvare. Saameget er imidlertid klart nok, især efter den lille Oplysning *Vidsidsmaal* giver os om *Hrodgars* og *Ingels* Kamp i *Hjorteborgen*, at *Danskerne* havde havt en svær Dyst med en beslægtet Stamme eller med et stort *Viking-Selskab*, som vel laae under i Striden, men vedblev dog at være farligt, saa *Hrodgar* besluttede sig til at give den faldne Viking-Høvdinges Søn sin Datter til godt Forlig, men at Forligelse-Maalet blev brudt endnu førend Brylluppet, ved det en gammel Viking opæggede og opirrede *Brudgommen* mod sin Faders Banemænd, saa han drog Sværdet midt i Hallen og kom til at ligge paa sine Gierninger, medens den gamle Viking, som en *Bolwise*, listede sig bort, da han

havde gjort al den Ulykke, han kunde.

V. 3959: hænum tó handa,
skal vi vist nok enten med *Grein* læse “hælum” eller i samme
Mening rimeligere “hinum”.

V. 4040: þær hió gled sinc,
læser jeg gerne med *Grein* “nægled sinc”, som, hvis intet fattes,
kan med Rimstaven forsvare sig selv.

V. 4045-48:

.. fað þæs ge-worden
wine *Scyldinga*
ríces hyrde,
and þæt ráed talað,

kommer vel nemmest ilave, naar man læser:

hafað þes ge-worden,

og oversætter: *denne* var blevet *Skjoldungers* Ven og fandt det
raadeligst.

V. 4052: oft seldan hwær,
bliver vist aldrig til andet end Vrævl, med mindre vi vover at læse:

ést seldan-hwær,

ligesom “seldan-hwænne” og læser v. 4055:

ben-gár búgeð,

saa vi kan oversætte: sjelden mægter efter Birtingsbadet
Kiærlighed at bøie Spydstagen eller at læge Banesaaret.

|A:161V. 4058: þeóden *Heaðobearna*,
maae vi vist læse “þeóde”, Folket eller Skaren, thi Fyrsten var jo
faldet, og *Prindsen* kan, efter Sammenhængen, ikke menes.

V. 4064: duguða biwenede,
har Udgiverne paa adskillig Maade søgt at rette, men uden Held,
og jeg vil foreslaae “bewæpnede”, saa det *ikke* henføres til
Prindsen og hans Kiæreste, men til *Maglebarderne* “þāra leóda”,
hvorved der kommer Sammenhæng i Talen, og skiellig Grund til
den *Pluralis*, som vi møde heel igiennem v. 4069-74. Meningen
bliver da, at det satte ondt Blod i *Maglebarderne*, da de saae
deres Prinds gaae Haand i Haand med den *danske* Prindsesse, og
de var *bevæbnede*, indtil de (som vi nu skal høre) misbrugde
deres Vaaben til Ustyr.

V. 4074: on hyra sylfra feorh,
ligesom vi sige: *paa* deres egen Hals, saa “ond” er en klar
Skrivfeil.

V. 4076:   se þe beáh gesyhð,
kunde man jo nok fristes til at tage “beáh” for Substantivet og
“gesyhð” for Verbet, men da det i Sammenhængen ingen Mening
giver, er det dog sært, at Udgiverne slet *ikke* har *ændset* min
Anmærkning fra 1820, at man skal tage “beáh” for Imperfect af
“bugan” og “gesyhð” for Substantivet *Syn*, hvorved man faaer den
aldeles passende Oplysning, at den gamle Ulk, som satte Luus i
Skindpelts, sad og dreiede Øinene, sad og skottede til *Ingel* og
Freyvor, da de gik over Gulvet, og brummede saa med det
samme, som følger.

V. 4084:   hige scunnian,
for “higes cunnian” er en vittig Rettelse, som, *hvis* “scunnian”
enten er en Skrivfeil for “scyndan” eller kan betyde det samme,
giver god Mening, men “higes cunnian” friste Huen, er saa god en
Talemaade, at den neppe viger sin Plads.

V. 4099-100:

nú her þára banena,
byre nát hwylces,

lader sig slet ikke forstaae, med mindre man læser “banena án”
og oversætter: hist gaaer En af Banemændene (*Sønnen* veed ikke
“Hvis”) og tænker derved paa *Ingel*, som Sønnen, der ikke
kiender eller ikke ændser sin *Faders* Banemand.

V. 4111-14:

þæt se fæmnan-þegn
fore fæder dædum,
æfter billes bite
blód-fág swefeð,

har *Grein* med Rette beholdt “fæmnan-þegn”, som “Frauen-
Diener” Kvinde-Karl eller Pigernes Jens, men “fæder-dædum”
giver ingen **A:162**Mening, thi *Ingel* faldt jo ingenlunde *for* sin
Faders men for sin *egen* Gierning, saa vi maa sikkert læse “fore
fæcen-dædum” for hans Nidingsværk.

V. 4119-21:

þonne biðð .. rocene,
on bá healfe,
áð-sweord eorla,

kan der ingen Tvivl være om, at vi med *Kemble* skal læse “á-
brocene” og at “áð-sweord” svarer til det Tydske “Eid-Schwur”,
men Ordets Skrivemaade maa enten blive “áð-swar” som det
findes hos *Cædmon*, ellers “áð-swor”, som falder rimeligst.

V. 4145-47:

þær wæs *Hondsció*
hilde onsæge,
feorh-bealu fægum,

har Udgiverne en ubegribelig Sky for Navnet “Hondsció”, saa at, hvor *soleklart* det end, forskrevet eller uforskrevet, staaer i Navns Sted og maa følgelig have *Navne-Værdi*, vil de dog heller drømme om Grændels *Vante*, end lade Stakkelen, som Grændel slugde, *hedde Handske*, og det, uagtet *Thorpe* selv melder, at han andensteds har fundet “*Handske*” som Mands-Navn. *Grein* paastaaer vist nok, at “hondsció” *umuelig* kan betyde “*Handschuh*”, men han glemmer, at Spørgsmaalet her slet ikke er om, enten “hondsció” kan betyde noget eller er noget *ordenligt* Navn, men kun om, hvorvidt det paa sin Plads kan *muelig betegne* noget andet end et *Navn*, hvad jeg med fuldkommen Sikkerhed *benægter*.

V. 4171-75:

he mec þær on innan
unsynnigne,
(diór dæd-fruma!)
ge-dón wolde
manigra sumne,

er vist nok et meget vanskeligt Sted, hvor der ventelig fattes noget, da v. 4171 og 72 rimer kun for Øiet, ikke for Øret, men dog har jeg ondt ved at begribe, hvordan en Sprogkyndig som *Grein* har faaet det fortvivlede Indfald, at Talen her kunde være om en uhyre Skrat eller Randsel, “Ranzen”, hvori Trolden vilde puttet *Bjowulf* og alle hans Kæmper, ligesom Bussemanden de uartige Børn, thi denne *Randsel* lader sig dog aldrig pine ud af *Vanten* “glóf”, som nævnes v. 4164, og som aldrig har kunnet svare til mere end “glove” eller en jydsk “*Luf-Vante*”.

Meningen skal nu aabenbar være den, at *Grændel* havde ventet at blive mangan Mand til “*Mund-Bane*” ligesom han blev *Handske*, **A:163** og naar man tager v. 4173 “diór dæd-fruma” for *Bjowulfs Udraab* til *Higelak*, midt under Talen, som er ganske i Digtets Tone, da er det kun Ordet “gedón” v. 4174, som gjør Vanskelighed, da det *ikke* udsiger, *hvad* Grændel vilde *gjort* ved Kæmperne, og vel ikke er blevet brugt som vores “*giøre det af med En*”, hvormed vi mene at tage Livet af ham. At *Grein* imidlertid slet ikke synes at have mærket, at det er “gedón”, som gjør Vanskeligheden, kommer sikkert af, at det netop, ved Siden ad “on innan” syndes ham at kunne svare til det Tydske “hinein thun”, putte ind, saa det gjaldt kun om at finde noget, som Kæmperne kunde puttes i, hvortil da Grændels *Vante* maatte tjene, og havde han husket paa *Skrymers Vante*, hvis Tommeltot

var stor nok til *Thor*, da vilde det vist nok ladet sig deilig mythisk udsmykke, men vilde dog været en Leg i Luften. For “gedón” skulde vi, hvis Texten er heel, enten læse “ge-deadan” eller et lignende Ord, med “d” til Rimstav, og naar vi da, som vi har Lov til, tager “mec” v. 4171 for Dativ, da lader det sig oversætte: “han, du kiære Daads-Høvding, vilde myrdet mig derinde mangan sagesløs Mand”.

V. 4190:   swaðe weardade,
har vel *Thorpe* prøvet at oversætte “guarded on his track”, men at sige om en *afrevet* Haand, at den *værgede* Grændels Fodspor, vilde være en Slags Ironi, som krævede en anden Forbindelse end her finder Sted, og *Grein* har derfor ogsaa *omskrevet* “weardade”, (dvælede) ved “blieb zurück”, men har rigtignok sprunget “swaðe” over, saa jeg maa giætte paa “on swáte” og oversætte “blev liggende i Blod”.

V. 4192-94:

and he heán þonan,
módes geómor,
mere-grund gefeóll,

maa “gefeóll” have samme Betydning som “on-feóll”, faldt til, og hvis “þonan”, *derfra*, findes upassende, saa maa vi læse “þonne”.

V. 4211:   sóð and sár-lic,
lader sig jo godt forstaae, men *Greins* Giætning “searolic” passer dog meget bedre til “sóð” og til Sammenhængen, hvorefter det *Sørgelige* synes giemt tilsidst v. 4215-22.

XXXI-XXXII.

(4281-4615.)

Her skeer den egenlige Overgang fra Heltens *første* Æventyr i *Danmark*, hvor han ved Dysterne med Grændel og hans Moder **A:164**frelste baade Kongehallen og Kongeriget, ligesom *Stærkodder*, til hans *andet* Æventyr i hans *Gothiske* Hjemstavn, hvor han faldt i den ulige Kamp med Dragen *Stærkhjort*, der, ligesom *Midgaards-Ormen*, spyede baade Ild og Edder, og vilde ødelagt hele *Gothland*, fordi en Stymper af en bortløbet Træl, mens Dragen sov, havde sneget sig til at stjæle et af de mangfoldige *Guldfade*, hvorover den havde ruget i en Jettestue over *trehundrede* Aar. Dette andet Æventyr har vel aldrig kunnet maale sig med det Første i *Beskrivelsen*, men vilde dog være underholdende nok, naar vi forstod alle dens Hentydninger, og naar ikke *Ilddragen* selv efter Døden havde fundet Leilighed til at

brænde Huller i Kvadet, just hvor vi skulde see, baade hvor Skatten kom fra, og hvordan det egenlig gik til med Tyve-Besøget i Skatte-Graven. Uagtet vi imidlertid nu ikke sjelden maae famle i Mørket, saa har vi dog efterhaanden faaet saameget Lys over det Hele, at vi kan danne os en tydelig Forestilling om Hovedsagen.

V. 4283-88:

nealles ic þám leánum
for-loren hæfde,
mægnes méde,
ac he me ... is geaf
sunu *Healfdenes*
on .. ne sylfes dóm,

seer vi alle, at der v. 4286 skal læses “máðmas”, men v. 4288 vil Udgiverne have læst “mínne”, hvor jeg læser “sínne”, og v. 4284 vil de beholde “forloren”, som jeg paastaaer er aldeles *umueligt* i Sammenhængen, deels fordi det krævede “hæbbe” hvor der staaer “hæfde” og krævede tre Accusativer hvor der findes tre Dativer, og deels, fordi der selv da ingen *Forsætning* vilde blive til den tydelige *Eftersætning*; thi at sige: jeg har ikke *mistet* Gaverne, *men* Kongen gav mig dem, det var jo kun Vrævl. Naar man derimod med mig læser “sínne” og istedenfor “forloren” læser “fore-locod”, eller noget lignende, da faaer man den rimelige Mening: jeg havde ingenlunde *forud* haft Øie paa saadan en Belønning, men *Halvdans* Søn gav mig den af *egen* Drift. Ventelig skulde vi da læse:

nealles ic to þám leánum
fore-locod hæfde,
mægenes méde,
ac me þá máðmas geaf
sunu *Healfdenes*
on sínne sylfes dóm.

V. 4291:   éstum ge-ýwan,

det er Læsningen i begge de ældre Afskrifter og giver Rimstav, medens |A:165i Haandskriftet nu kun sees “ge..wan”, saa det er ved en Forseelse, at Udgiverne har optaget *Kembles* Frihaands-Tegning “ge-gyrwan”, som om det stod i Haandskriftet.

V. 4306-8:

sume worde hét,
þæt ic (his árest)
þe eft-gesægde,

har brudt Udgiverne meget, fordi de ikke har henført “his” til

“worde” og har derfor tænkt, at “árest” enten maatte forandres eller tages for et Substantiv, men hele Hemmeligheden ligger deri, at “þe” er en Skrivfeil for “þá” saa Meningen bliver: Hrodgar bød mig *eftersige* hans *forudsagte* Ord.

Vel lod “þe” sig ogsaa med denne Ordføining beholde, men kun under den lidet rimelige Forudsætning, at *Bjowulf*, *førend* han endnu fik Rustningen af Hrodgar, havde fortalt ham, *hvem* han igien vilde forære den, da det derimod maa antages, at *Hrodgar* kun har sagt, at de følgende Ord altid skulde gientages, naar Brynien gik fra Mand til Mand.

V. 4324: he him ést-geteáh,
synes det mig tvivlsomt, enten Talen er om *ham*, der *gav*, eller *ham*, der *tog*, men i begge Tilfælde maae vi enten forbinde “ést” med “geteáh” eller læse “éste” i samme adverbialske Betydning som “éstum”, saa Meningen bliver, at der gaves og toges i Kiærlighed.

V. 4342-43:

þrió wicg somod,
swancor and sadol-beorht,

har jo længe pint mig, saavel som Udgiverne, og dog kan jeg ingenlunde overtale mig til med *Thorpe* at overhugge Knuden og læse “swearte and sadol-beorhte”, thi det er kun en daarlig *Udflugt*. Omsider faldt det mig ind, at den fortvivlede Linie sikkert skulde givet os *Navnene* paa de *tre* udmærkede Heste, som vi af *Edda* veed, det var de gamle Skjaldes Vane at tilføie, og derfor vover jeg den Giætning, at vi skal læse: “Swan, Col and Sadolbeorht”, saa vi, kun ved Forandring af et *eneste* Bogstav, faaer tre meget passende Heste-Navne: “*Svane*” til den *Hvide*, “*Kul*” til den *Sorte*, og “*Sadelklar*” til den *kneisende* Ridehest. Hertil kommer endnu, at Haandskriftet kun viser “swanco” med et afslidt Bogstav, saa det er kun i *Afskrifterne* vi læser “swancor”.

V. 4344-46:

hyre syððan wæs,
æfter beáh-þege,
brost ge-weorðod,

|A:166 skal vi med *Thorpe* læse “breóst” og forstaae det om *Dronningen*, hvis Bryst blev smykket med den Halskiæde, hvis Mage Ingen havde seet, siden *Brysingmen* forsvandt, og naar *Thorpe* vilde have “beáh-þege” forandret til “beór-þege”, har han jo reent overseet, at “beáh” her svarer til “heals-beáh” v 4337.

V. 4351: dreáh æfter-dóme,
har *Thorpe* splittergalt oversat “he acted after judgment”, og

skiondt *Grein* er nær ved Meningen med sit “betrug sich rühmlich”, saa er dog hverken dermed Ordene fulgt eller Meningen udtrykt, som først skeer, naar vi læser “æfterdóme” ligesom det Islandske “eptirdæmi”, og oversætter: han skabde sit Eftermæle med gode Gierninger “gódum dáðum”.

V. 4367: swýðe .... don,
vil *Thorpe* have udfyldt til “oft sægdon”, som vel har Rimstaven, men passer ikke godt til “swýðe”, saa jeg giætter paa “sacedon”, paastod hardt.

V. 4392: þám þe sélra wæs,
maa ikke oversættes den *Bedste*, men den *Lykkeligste*.

V. 4393: æft þæt ge-iode,
er aabenbar ikke, som *Thorpe* vil “that passed away” eller som *Grein* vil “das fügte sich”, men han *indtog* det (Riget), nemlig, som det følgende siger, da de Svenske *Skilfinger* havde fældet *Higelaks Søn Hardred*, men nødtes til at lade *Bjowulf* beholde baade Marken og Riget.

V. 4417-18:

se þe on heaw . h . ðe
hord beweotode,

har Udgiverne trykt “on heape” som om det stod i Haandskriftet, skiondt *Kemble*, hos hvem de har fundet “heape”, selv betegner det som *sin* Giætning, hvor han kun har læst “*hea*”. Dette kan vel synes ubetydeligt, da ingen af os veed, *hvad* der skulde staae, men allerede derfor maa Ingen af os lade, som han vidste det, og dernæst duer Giætningen ikke, blandt Andet, fordi der aabenbar har staaet *et Ord til*, og endelig viser Sammenhængen, at det maa have været en Betegnelse af *Stedet*, hvor Dragen rugede over Skatten. Ventelig har det været en vis “*Hede*”, ligesom “*Gnitahede*” i Volsungkvadet, vi her har tabt Navnet paa, som dog maaskee har været “Heawers-hæde”.

V. 4424: neódu geféng,
kunde jeg snart blive bange for, da *Thorpe* her har slet ingen Ting, og *Kemble* kun “geþing”, og jeg ikke selv kan hitte Rede i det, men “neódu”, som ogsaa giver Rimstav, staaer der dog ganske sikkert, og staaer der ikke “geféng”, da staaer der sikkert hverken |A:167 “geþing” eller noget andet forstaaeligt Ord. Maaskee skulde vi læse v. 4422-26:

þær on innan gong
níða nát hwylc
neóde getenge,
hæðnum horde
hond álegde,

thi da fik vi dog ud, hvad der *omtrent* maa have staaet.

V. 4430: fyrena hyrde,
som *Kemble* vil have opdaget, har jeg fundet aldeles ulæseligt, og da *Kemble* ikke havde “be fyre”, er jeg bange for, vi nu læser “fyre” to Gange, hvad vel *tilsyneladende* gav Rimstav, men i grunden kun forvirrede, og til det oplyses, kan man ikke engang have Lyst til at giætte.

V. 4435-36:

nealles .. ge-weoldum
wyrm horda-cræft,

vil Udgiverne læse “*mid geweoldum*” og noget lignende findes der endnu Tegn til i Haandskriftet men om ogsaa Udgiverne kunde forsvare at oversætte det “*frivillig*”, saa blev det dog meget mistænkeligt, da “*sylfes willum*” følger lige i Hælene. Jeg tænker derfor, vi skulde læse:

nealles tó gewealdenne
wyrmes horda-cræft.

V. 4440-41:

þ ... nát hwylces
hæleða bearna,

vil *Grein* stoppe Hullet med “þegn”, som, da det giver baade Mening og Rimstav, maatte findes meget rimeligt, *naar* vi ikke vidste, at Talen er om en *Træl*, men nu maae vi nødvendig læse “þeów”.

V. 4443-56:

.... þea ...
and þær inne weall
secg syn .. sig
... sóna
in watide
þæt ... þám gyste
.. breg stód
hwæ ... sc..pen
.....
.. ð .. sceapen
se fæs begeat
sinc-fæt .....

|A:168þær wæs swylcra fela,
in þám eorð...fe,
ær-gestreóna,

har *Grein* meget lykkelig giættet:

*for ofer-þearfe,
and þær inne fealh
secg syn-leásig.
Sóna in wlatode,
þæt fram þám gyste
gryre-bróga stód,
hwæðre earm-sceapen
in síðade
... sceapen
se fæs begeat,
sinc-fæt searolic,
þær wæs swylcra fela
in þám eorð-scræfe
æþr-gestreóna.*

Uagtet her nemlig endda er noget uforstaaeligt, saa viser sig dog herved den rette Sammenhæng, at Trællen, som løb fra Pidsken, stødte uformodenlig paa Skatte-Graven, keg derind og gruede for Dragen, men vovede sig dog ind og snappede Guldfadet. Kun skal jeg bemærke, at v. 4448 kan der i *denne* Sammenhæng ikke have staaet "*fram þám gyste*", da *Trællen* og *ikke Dragen* maa kaldes *Giæsten*, saa vi maa tænke, der stod: "tó þám gyste".

V. 4469-73:

*weard wine geómor,
rihde þæs yldan,
þæt he lytel fæc
long gestreóna
brúcan móste.*

Talen er her aabenbar om den gamle Høvding, som havde mistet alle sine Kæmper, og var forlegen med deres Efterladenskab, de store Gulddynger, men de to første Linier har taget Skade, og skjøndt *Thorpes* Forslag at læse:

*wearð wine-geómor,
wiscte þæs yldan,*

har fundet *Greins* Bifald, kan det dog umuelig finde mit, da det slet ikke passer i Sammenhængen, at han ønskede endnu en liden Stund at beholde Guldet *for* at kunne grave det ned. Jeg skal derfor raade til at læse:

*wearð wina geómor
wiste, þæs yld,*

|A:169saa at der kommer til at staae om den venneløse Skat-Mester, at han vidste, han, efter sin *Alder*, kun en liden Stund kunde nyde sin Rigdom, og gav sig derfor ifærd med at nedgrave den.

V. 4478:   nearo-cræftum fæst,
giver neppe nogen Mening, og da der i min Tid ikke i Haandskriftet har været meer at læse til “cræftum” end “..æftum”, saa tænker jeg, der har staaet “clæftum”, da de Gamle sagtens har haft et Ord svarende til det ny “cleft”, vores “Kløft”.

V. 4482:   hard-fyrdne dæl,
vil *Thorpe* læse “heap-fundne”, som vist hverken er fundet nogensteds eller var værdt at tage op paa en Vei, saa *Grein* har gjort vel i at beholde “hard-fyrdne” og oversætte det “schwerzutragende”, et svært Læs, kun maatte det vel skrives “heard-fyrðne”.

V. 4484:   fec worda cwæð,
foreslaaer *Grein* vittig nok at læse:

fec-word ácwæð,

men det er unødvendigt, og desuden falder baade Forbindelsen “fec-word” og Brugen af “ácwæðan” for “cwæðan” mig mistænkelige.

V. 4488-89:

hwæt hit ær on þe
góde begeáton!

kan ikke betegne andet, end at den Gamle sukkede over, at hans Kæmper skulde have samlet Skatte *til Hulen*, saa *Grein* synes kun ledt vild af *Thorpes* “hwær” for “hwæt”.

V. 4494-95:

þana þe þis ofgeaf,
ge-sáwon sele dreám,

er man vist nok nødt til at læse “þára”, og det er ganske rimeligt, at vi med *Kemble* skal læse “þis líf ofgeaf”, som giver Rimstav, men “gesáwon” kan vi heller ikke bruge, da begge Verberne jo maa staae i Singular, og det desuden slet ikke hænger sammen at *forlade* Livet og *see* paa Lystigheden. *Grein* foreslaaer derfor med Rette “ge-sáh” af “ge-sígan” at *synke*, men saa maae vi læse:

ge-sáh on sele dreám.

V. 4496-4500:

nah hwá sweord wege
oððe fe...
fæted wæge
drync-fæt deóre,
dug..ellor-seóc,

er “nah” aldeles forsvundet i Udgaverne og et “nis” indskudt, som kun vilde giøre Skade, men derimod skal vi gjerne med *Grein* læse “feormie” og “ellor scóc”, saa det Hele kommer til at see saaledes ud:

|A:170 ná-hwá sweord wege
oððe feormie
fæted wæge,
drync-fæt deóre,
duguð ellor scóc.

Da bliver Meningen: Ingen af Kæmperne skal mere løfte Sværd, ikke fylde Bægeret; Helteskaren *reiste af*, reiste til den anden Verden.

V. 4501-06:

sceal se hearda helm,
.. sted golde,
fæt umbe-feallen;
feor mynd swefað,
þá þe beado-gríman
bywan sceoldon,

har Udgiverne vel bifaldt min Giætning “hyrsted golde”, men har ikke villet beholde “beado-gríman” som en sædvanlig Omskrivning til *Hjelman*, og det endskiønt “here-gríma” findes to Gange i Digtet og oversættes rigtig af dem ved Hjelm eller Jern-Maske.

Naar *Thorpe* vil læse “fægum befeallan” da har han jo Ret i, at fattes her ikke mere, saa fattes dog en Infinitiv, men derfor skal vi sikkert læse “fæt umbe-feallan” som “ymbe-feallan”, og naar vi da med *Kemble* læser “feormiend” for “feormynd” og med mig læser “byran” for “bywan”, da bliver det let at oversætte:

sceal se hearda helm,
hyrsted golde,
fæt ymbe-feallan,
feormiend swefað,
þá þe beado-gríman
byran sceoldon:

den haarde guldsmykkede Hjelm skal om Fadene falde, thi Skafferne sove, som skulde bære Kæmpe-Dækket.

V. 4507:   geswylce seó here-pád,
vil Udgiverne beholde og dog oversætte “war-shirt” og “Kriegsgewand”, men da man aldrig har fundet det Angelske “pád” i den Bemærkelse, heller ikke i Engelsk har noget Lignende, saa skal vi sikkert læse “here-wád”, da wád eller wáed er velbekiendt, og “weed” endnu paa Engelsk betyder *Klædning*.

V. 4515:   hæleðum be healse,
vil Udgiverne med *Kemble* læse “healfe”, men da jeg er vis paa, at det i Haandskriftet noget *utydelige* Ord mere ligner “healse” end “healfe” og det første passer langt bedre, saa holder jeg fast paa det.

V. 4540-43:

hyne fold-búend

|A:171...he ge...

...sceall bearn

.....hrusan,

seer man strax der maa have staaet, hvad *Folk* kaldte Dragen, og at den lagde sig til Borgeleie i *Klippehulen*, men for Resten har Giætningen frit Spillerum, og jeg giætter da paa, at der har staaet:

hyne fold-búend

Stearcheort nemnað,

steápe bi wealle,

þær he ge-sceádwís

scell-bearu fand,

hlæw under hrusan.

Stærkhjort er nemlig, trods Udgiverne, utvivlsom Dragens *Navn*, og Resten maatte der *omtrent* staae, da Skjalden ikke kunde sige, at Dragen, som han selv har slaaet ihjel og taget Skatten fra, “skal” fremdeles ruge over den, og det maa da ventelig være “scell”, Hulhed, der skjuler sig i “sceall”, og “bearu”, Skov, der af den ny Afskriver er læst som “bearn”.

V. 4565-69:

þá se wurm on-wóc,

wróht wæs geniwad,

stonc þá æfter stáne,

(*Stearcheort* on-fand

feóndes fót-lást).

Udgiverne beholder “stonc”, oversætter det “lugtede” istedenfor “stank” og henfører det til *Dragen* istedenfor til *Snyltegiæsten*,

og det maa vel være derfor, de miskiender Dragens Navn, *Stærkhjort*, skiøndt det kommer igien v. 5096, men hermed narrer de kun dem selv, da de derved nødes til at forstaae v. 4570-77 om *Snyltegiæsten*, som maa falde ned fra Skyerne.

Meget muelig fattes her noget lige foran v. 4565, men efter alt hvad her staaer, maa *Trællens Herre* have faaet Lyst til at see Skattegraven og har vakt Dragen ved at snuble eller paa anden Maade giøre Støi tæt ved Dragens Hoved, og til ham maa “stonc æfter stáne” henføres; men om vi maa nøies med “stóp”, eller vi kan finde noget bedre, saa stonc, ligesom det gammeldanske stank, svarer til islandsk stökk “styrtede” (af stökkva), det veed jeg ikke bestemt.

V. 4584-90:

hláewum oft
ymbe-hwearf ealne
útan-weardne,
ne þær áenig mon
on þære wéstenne,
hwæðre hilde geféh
|A:172.....
be .. weorces.

Thorpe har baade afdeelt anderledes, afkortet “hláewum” til “hláew” og indskudt baade det ene og det andet, men har derved blandt andet faaet to rimfrie Linier istedenfor een og fundet det Hele lige uforstaaeligt. *Grein*, som ellers har fulgt *Thorpe*, har, ved at sætte “háðe” for “þære” v. 4588, bragt Rimet istand, men nok paa Grammatikens Bekostning, og kan ikke blive *Dragens* meget urimelige *Glæde* kvit.

Jeg tænker, der har staaet:

hláew nú eft
ymbe-hwearf ealne
útan-weardne,
náðær áenig mon
on þám wéstenne,
ne hwæðer þára
hilde geféh
bealo-weorces,

saa Meningen bliver, at i den Ørk havde hverken Nogen af disse To (Dragen og Snyltegiæsten) eller nogen anden Mand Seiers-Glæde. Der kan imidlertid ogsaa, efter *Thorpes* Giætning, have staaet et “wæs” foran “áenig mon”, og da bliver Meningen, at hverken fandtes der noget Menneske i Ørken, ikke heller fik den ene meer end den anden Kæmpe Glæde af sin *Udaad*. Stod ikke

“hilde” iveien, skulde jeg ogsaa gierne foretrække det uskyldige
“beado-weorces”.

XXXIII.

(4616-4786.)

Æventyret med Dragen skrider her ikke videre frem, end at vi høre, hvorlunde den om *Natten* ildsprudende overfoer Landet og ødelagde paa een Nat Hovedstaden eller Kongeborgen, hvorover da den gamle Helt foer i Harnisk, men hvad der udmærker og tildeels indvikler dette Afsnit, er den korte Hentydning til de *Gothiske* Begivenheder efter *Higelaks* Fald i *Frisland*. *Bjovulf*, som kun undslap Nederlaget ved at benytte hele sin Tredivemands-Styrke til at svømme lukt over det vildende Hav, vilde nemlig ingenlunde drage Fordeel af Dronning *Hygds* Tilbud og hendes Søn *Hardreds* Mindrearrighed, men nøiedes med at være Formynder og Rigsforstander, til *Hardred* blev fuldvoxen og selv kunde staae for Styret. Først da *Hardred* var faldet i Strid med den Svenske Kong *Ohter* og **A:173** hans Sønner, som vilde hevne *Ongenthjovs* Fald i *Higelaks* Dage, besteg *Bjovulf* endelig den *Gothiske* Throne og fik Leilighed til at hevne Skade paa *Svenskerne*, da *Eadgils* (Adils), en af *Ohters* Sønner, gjorde Oprør, enten mod sin Fader eller mod en af sine Brødre, og fik Hjelp af *Bjovulf*.

V. 4626:   nearo-fáges níð,
skal vi vist læse “nearo-fæges” med Hentydning paa den stakkede Tid, Uhyret før sin Død havde at rase i.

V. 4631:   hord eft gesceát,
maa “gesceát”, *skiød*, vist være en Skrivfeil, thi skøndt Skjalden vist nok godt kunde sagt, at Dragen *skiød Fart* giennem Luften hvorhen det skulde være, saa hverken kunde eller vilde han dog i den Betydning sige, at Dragen *skiød Skatten* og Skattegraven; jeg tænker, vi skal læse “eft geseceð”.

V. 4643:   þæt his sylfes him,
maae vi læse “þá his sylfes háam”.

V. 4651-54:

þæt he wealdende
ofer ealde riht,
écean dryhtne
bitre ge-bulge,

har Udgiverne misforstaaet, ved at henføre “wealdende” til Vorherre istedenfor til *Bjovulf*, og Meningen er klarlig, at *Bjovulf*

tænkde, han som *Hersker*, ved Brud paa *Arilds-Loven*, maatte have vakt Guds Vrede.

V. 4658-62:

Hæfde líg-draca
leóda fæsten,
eálonð útan,
eorð-weard þone
glédum for-grunden,

skal vi med *Grein* læse “eorð-weard þonne”, hvis der ved “eorð-weard” kan forstaaes “*lige til Jorden*”, tilbunds, men “eálonð útan” er den haardeste Nødd at knække, thi hvad enten man med *Thorpe* vil oversætte “*an island without*” eller med *Grein* “*das Eiland aussen*”, kommer man i stor Forlegenhed baade med *Øen* og med *Ilden* og med hele Talen, som maa dreie sig om Kongeborgen. Uagtet det derfor var Vand paa min Mølle, at Bjovulfs *Gothland* dog paa eet Sted i Kvadet kaldtes en Ø, saa turde jeg dog ikke engang 1820 drage Fordeel deraf, men snoede mig fra Ordet i min Oversættelse. Paa een Gang falder det mig nu ind, at vi naturligviis skal læse “eall on uhtan”, saa Meningen er, at *hele* Kongeborgen var **|A:174** lagt i Aske før Dag “ærdæges hwíle”, da Dragen altid søgde sin Vraa. Vi skal da læse:

hæfde líg-draca
leóda fæsten
eall on uhtan
eorð-weard þonne
glédum for-grunden.

V. 4709: hioro-dryncum swealt

vil *Thorpe* have os til at læse “heoro-druncen” og *Bout*. “heoro-dyntum”, alt under den vrang Forudsætning, at “heoro” skal betyde “Sværd”, uagtet det er tvivlsomt, om det et *eneste* Sted i Digtet (v. 3173) har den Bemærkelse, medens det er ligesaa umueligt i “heoru-bunden”, “heoro-dreóre”, “heoro-gífre” og “heoro-hócyhtum” som i “heoro-dryncum”. Dette “heor” maa aabenbar ligge nær ved “horh” og “horig”, da det altid har noget *ækkelt* ved sig, og har da omtrent svaret til vores “Voer” og det engelske “gore”, saa vi maatte oversætte “heoro-dryncum” ved “Lever-Blods-Drik”, eller “Bane-Drik”, men ventelig skal vi læse “heoro-dreórig”.

V. 4713-16:

sund-nytte dreáh,
hæfde him on earme
...XXX...

hilde-geatwa,

skal vi vel efter Rimstav og Sammenhæng læse:

ellen xxxga
hilde-gearwra,

thi det gaaer jo slet ikke an med Udgiverne at give Bjovulf 30 *Rustninger* at slæbe paa istedenfor 30 Mands Styrke at bruge, som vi af v. 755-58 veed, skal være Meningen. Maaskee har imidlertid *Anglerne* havt et Navne-Ord paa "Krigsfolk" der svarede til det Islandske "gotar" og "gotnar", og da kunde "hilde-geatwa" være det rette.

V. 4718-20:

nealles *Hetware*
hrem ge þorfon
féðe-wíges,

skal vi vist nok med *Grein* læse "hremge" for "hrémige", men for at faae den manglende Infinitiv, maae vi da ogsaa (v. 4722) læse "linde *bæran*" og oversætte: "*Hetvarerne*, som drog imod ham, skulde ikke pralende løfte Skjold, thi det var kun Faa, der slap hjem.

V. 4726: Ofer-swam þá sioleða bigong,
er der sagtens blevet lidt borte, som skulde forkortet den lange Linie, |A:175 men det lader sig dog forstaae, naar man læser "siolhleða" som "Sælhunds-Eggen".

V. 4754-55:

hæfdon hý for-healden
helm *Scylfinga*

vil Udgiverne have forstaaet om et Oprør af *Ohters* Sønner mod deres egen Fader, men Talen er aabenbar om deres Farfader *Ongenthjov*, som var faldet for *Higelak*, og som hans Ætmænd nu, efter *Higelaks* Fald, hævnede paa hans unge Søn *Heardred*; derfor læser jeg "heófdon" og oversætter: de bejamrede Faldet af den ypperste *Skilfing* paa Sverrigs Throne. Herved forudsættes imidlertid, at "for-healden" enten er en Skrivfeil eller kommer af et Verbum, svarende til Navne-Ordet "heald", en Hælding, og til vores "hælde", staae paa Fald.

V. 4761: him þæt tó mearce wearð,
er vi alle enige om maa forstaaes om *Heardred*, men hvorledes "tó-mearce" kan forbinde hans Fald med *Ongenthjovs*, det er Spørgsmaalet, som jeg troer, der ikke gives noget andet tilfredsstillende Svar paa, end at vi skal læse "tó-mearcod" og

oversætte det “*tilskrevet*” eller “*tilregnet*”, saa Meningen bliver, at *Ohters* Sønner tilregnede *Higelaks* Søn, ligesom Ulven i Fabelen tilregnede Lammet, hvad *Faderen* havde forbrudt, og hvilede ikke, før de fik deres Harm styret paa den Uskyldige.

XXXIV-XXXV.

(4786-5195.)

Det er kun Drage-Kampens for Helten ulykkelige Begyndelse og Følgesvendenes Feighed, man her finder skildret, men standses derimod af et langt Indskud om den *Gothiske* Kong *Hrædel* og hans tre Sønner: *Herebald*, *Hædken* og *Higelak*, af hvilke den Første ved et Vaadeskud faldt for sin Broder *Hædkens* Haand, ligesom *Balder* for *Høders*, og den Anden fulgte ham snart i et blodigt Slag med den *Svenske* Kong *Ongenthjov*. Det er især Fortællingen om dette Slag, som falder mørk, men dog er det klart nok, at *Higelak*, efter *Gothernes* Nederlag, kom til Hjælp med friske Folk, slog Fienden af Marken og besteg Thronen.

V. 4793: ge-wegan sceolde,
er det en følgelig Sag, at vi med Grein skal læse “*gewígan*” stride.

V. 4800: bealo-níð biorna,
henviser Pluralis “*beorna*” paa, at der var “*To*”, baade *Trællen* og hans *Herre*, om at forbitte Dragen.

|A:176V. 4869: fláne gescwencte,
kunde være godt nok, naar “*gescwencte*” vilde finde sig i “*laid low*” og “*hinstreckte*”, som Udgiverne forlange, men da det ikke er Tilfældet, læser jeg “*geswengde*”, ramde, henvisende til Ordbogen og til Substantivet “*sweng*”, Ram, Slag, som findes tit i Kvadet.

V. 4876: hreðre hyge-méðe,
læser jeg saameget trøstigere “*Hréðle*” med *Grein*, som jeg ikke har seet mere end “*hreð..*” i Haandskriftet.

V. 4887: þonne his sunu hangað,
har “*þonne*” vist indsneget sig ovenfra, og jeg læser “*þæt*”.

V. 4889: and he him helpan ne mæg,
læser jeg med *Kemble* “*helpe*”.

V. 4895-98:

óðres ne gýmeð
tó ge-bíðanne
burgum on innan
yrfe-weardas,

skal vi vist nok med *Thorpe* læse “*yrfe-weardas*”, men saa maae vi

ogsaa læse “tó-gebíðendes”, og oversætte: han ændser ikke den anden i Borgen *efterblivende Arving*, nemlig *Higelak*, hvem den ulykkelige Fader aldeles glemde over hans to ulykkelige Brødre.

V. 4899-901:

Þonne se án hafað
þurh deáðes nýd
dáða gefondad,

hvor Udgiverne, selv ved at giætte paa “gefálsod”, ei kan frelse sig, skal vist nok rettes ved at læse:

Þurh dáða níd
deáðes gefondad,

saa Meningen bliver, at *Hædken*, som af den vanvittige Fader jo forudsættes *hængt*, har for sin *Udaad* fristet *Døden*.

V. 4904-8:

win-sele wéstne,
wind-gereste,
reóte be-rofene;
rídend swefað
hæleð in hoðman,

er det en farlig Sag at røre ved, men da Udgiverne dog har meent, de kunde magte det, maa jeg ogsaa friste min Lykke, da jeg ligesaa lidt med *Thorpe* kan faae “reóte” til at give *Klang*, som med *Grein* til at gaae op i *Røg*, og jeg heller hverken kan oversætte “hoðman” ved “darkness” eller ved “Hügel”.

|A:177 Skal jeg nu raade til andet end at lade det ligge, maa det, efter lang Betænkning, være til at læse:

win-sele wéstne,
wind-gereosed,
reode be-rofen,
rídend swifeð
hæleð in hoðman.

Dette kan nemlig oversættes i Sammenhæng: den øde Drikkesal, forrevet af Vinden, og Helten, som dingler i Galgen, al Rødme berøvet. Vist nok veed jeg ingen Hjemmel for at oversætte “hoðman” ved “Galge”, men jeg har altid fundet, at Sammenhængen krævede det, og da “hoð” er “hængde”, saa kunde *Anglerne* vel ogsaa brugt “hoðma” for “Galge”, og jeg seer ikke, at det mørke Sted i *Exeter-Bogen* forbyder det.

V. 4912: Gewíteð þonne on-sealman,

bliver først forstaaeligt, naar vi tager “on-sealman” for “on-sealmian”, da det saa efter *Angelsk Talebrug* betyder “han kom i *Synge-Hjørnet*.”

V. 4915-16:

þúhte him eall tó rúm
wongas and wíc-stede,

har Udgiverne vel taget for gode Vare og oversat “tó rúm” ved “too spacious” og “zu geräumig”, men om det end lader sig *grammatisk* forsvare, saa lader det sig dog ikke *poetisk* forstaae; thi til alle Tider har man i den dybe Sorg fundet sig saa *beklemmt*, at man aldrig kunde faae det *rummeligt* nok. Jeg giætter derfor paa “tó-ryne” eller et lignende Ord, der betyder, at Alting, baade By og Mark, *løb rundt* for ham, som Sorgen gjorde ør og svimmel.

V. 4936-37:

þá wæs synn and sacu
Sweona and *Geáta*,

maa læses “sín and-sacu” da her slet ikke er Tale om “Synd”, men om *langvarig* Feide mellem *Svenskere* og *Gother*, ligefra *Hrædels Død* til *Bjovulfs* afgjørende Seier.

V. 4942-46:

oððe him *Ongenþeówes*
eaferan wáran,
frome fyrd-hwate,
freóde ne woldon
ofer heafo healdan,

har begge Udgiverne taget “wáran” for “wáron”, og *Thorpe* har dertil gravet et Hul, hvor intet var, thi “wáran” skal, som om der stod “wære”, Pagt, tages sammen med “freóde”. *Grein* har vel ogsaa **A:178** fulgt *Thorpes* Giætning, at “ofer heafo” skal betyde “übers Haff” (over Havet), men da *Thorpe* ei har givet *mindste* Hjemmel, maae vi enten bie, eller holde os til hvad vi kan forsvare og læse “ofer heafe”, trods Sorgen, uden at ændse *Gothernes* sørgelige Forfatning.

V. 4960-71 spiller aabenbar paa Tvekampen mellem *Ongenthjov* og *Jofur*, som vi siden (v. 5946-55) hører, endte sig med den *Svenske* Konges Fald, men her er sagtens endeel Skrivfeil, og da der i alt Fald efter v. 4971 fattes noget, er vi alle vel undskyldte, naar vi ei kan finde Rede deri.

Naar vi imidlertid forudsætter, at *Ongenthjov* og *Jofur* var Frænder eller Svogre, og læser (v. 4961-63):

mæg on óðerne
billes ecgum
bonan stælan,

da kan vi see, den ene stjal sig til at give den anden Banesaar.

Naar vi fremdeles tage os den Frihed (v. 4964-65) at læse:

þær Ongenþeówes
Eofor niósade,

da kan det hele stemme med Efterretningen om, hvordan *Jofur* stjal sig til at hjælpe sin Broder *Ulf* mod den gamle, frygtelige *Hugaf*, om hvem her siges, at hans Haand, da han faldt, havde brugt sig tilgavns og aldrig lagt Fingeren imellem.

V. 4972: Ic him þá máðmas,
kan "him" hverken være *Ongenthjov* eller *Jofur*, og endnu mindre *Hrædel*, men maa være *Higelak*, saa her fattes Beretningen om, hvordan han ved Bjovulfs Hjelp hevnedede Skade.

V. 5038: oreðes and áttres,
er *Greins* lykkelige Giætning, som jeg uden al Betænkelighed tiltræder, istedenfor Haandskriftets "reðes and hattres", som har baade *Sammenhæng* og *Rimstav* imod sig.

V. 5041-43:

nelle ic beorges weard
ofer-fleón
fótes trem,

er jo Meningen, som *Grein* har oversat, at Helten ei vilde vige Dragen en *Fodsbred*.

V. 5047-49:

ic eom on móde from,
þæt ic wið þone gúð-flogan
gylp ofer-sitte,

har Udgiverne beholdt, skiøndt "from" slet ikke kan passe, hvordan man saa end vender og dreier "gylp". Meningen er sikkert, at *Bjovulf* tvivler om, hvorvidt han tør vente sig nogen *Ære* af Drage-**A:179**Kampen, og derfor læser jeg "forht" for "from", hvorved det hele falder i Traad.

V. 5057-59:

Nis þæt eówer síð,
né ge-met mannes
nefne mín ánes,

er “gemet” Substantiv, og Meningen: ei er det eders Hverv eller nogen Mands Kald uden mit alene.

V. 5074-75:

ánes mannes ne bið
swylc earges síð,

har begge Udgiverne søgt at undgaae den grammatikalske Vanskelighed ved at “skille dem ad, som vil tilsammen være”, læsende “ánes mannes (ne bið swylc earges síð)”; men da “swylc” slet ikke vil finde sig i at gaae for “þæt”, og “earges” neppe heller i denne Forbindelse kan svare Regning, saa har de faaet to grammatikalske Vanskeligheder for een, og derhos lagt Skjalden den Spidsborger-Viisdom i Munden, at “det var ikke *ræd* Mands Færd” at stole paa egen Styrke alene i slig en Kamp.

Jeg derimod, som altid har følt paa min Skjalde-Samvittighed, at vi her har et folkeligt *Mundheld* med sine *Enderim* for os; jeg slutter, at der maa have staaet enten “swylc earg gesið” da “earg” jo, ligesom “arg” i Tysk og Islandsk, godt kan betyde *slem*, eller ogsaa “swylc earh-gesið”, da vi af “*Helene*” har seet, at Anglernes Skjalde har brugt “earh-fare” og lignende Sammensætninger, ligesom *Islænderne* brugde “*Pile-Regn*” o.s.v. for ethvert Vaaben-Skifte. I begge Tilfælde anvender Skjalden her et Mundheld, som lastede en Kæmpes Overmod, der vilde være *ene* om Æren, hvor der aabenbar maatte være Flere om Daaden, saa Skjaldens Anmærkning rammer Heltens Pral v. 5057-59.

V. 5082: (stód on stán-bogan).

Istedenfor saaledes at opløse Haandskriftets “stodan stanbogan” og tænke paa, *hvor Bjovulf* stod, har begge Udgiverne forandret “stodan” til “stondan”, og trukket det op til “geseah” v. 5076, som om Helten nu først saae “Steenbuen”, som han alt længe havde haft baade for Øie og under Fod. Heraf følger, blandt andet, at de paa fri Haand maae skyde et “og” ind i Oversættelsen, som de ikke engang giætter paa i Haandskriftet. Altsaa: staaende paa Steenbuen saae *Bjovulf* en Strøm bryde ud af Bjerget.

V. 5090: deór ge-dýgan,

giættede jeg strax, her maatte staae, og *nu*, da jeg tillige veed, der kan næsten ligesaa godt læses “deor” som “deop” i Skindbogen, nu maa jeg dobbelt forundre mig over, at selv *Grein*, som dog beholder **A:180** “gedýgan” og kan umuelig indbilde sig, at “deóp gedýgan” lader sig oversætte “durch die Tiefe kommen”, selv han synes ikke engang at have værdiget min Giætning et *Øiekast*. At intet Dyr kunde nærme sig den ildsprudende Drage uden at brænde sig, er dog uægtelig meget naturligt.

V. 4096-99:

Stearcheort styrmd,

(stefn in-becom
heaðo-torht hlynnan,
under hárne stán.)

Udgiverne oversætter her den første Linie uden al Betænkelighed “the stout of heart stormed” og “der Starkherzige stürmt”, som om det var en Parenthes; men Sammenhængen viser, at Skjalden ingenlunde paa dette Trin lader Dragen rase, da han selv udtrykkelig siger, at det var *Bjovulfs* udæskende Anskrig, der gjaldede i Bjerget og satte Dragen i Bevægelse. Hvad enten vi derfor kan læse “styrnde” eller maae læse “styrnde” eller “styrede” (vakde, tirrede), saa maa “stearcheort” være Accusativ, som det ogsaa meget godt kan, fordi det, med eller uden Udgivernes Tilladelse, er *Dragens Navn*.

V. 5105-8:

from árest cwom,
oruð aglæcean
út of stáne,
hát hilde-swát,

Meningen heraf er jo utvivlsom, men Ordet “from”, hvormed Sætningen begynder, har ikke blot en egen lille Historie, men ogsaa en lille grammatikalsk og philologisk Mærkværdighed. I Skindbogen staaer der “frō”. *Thorkeleins* første Afskrift havde “fro” og den anden havde “from”, men han lod trykke og oversatte “frod”. Heraf sluttede jeg, som endnu 1820 ei havde seet Skindbogen, at der maatte staae “fro”, og at det maatte være *Anglernes* Ord, som svarede til *Engellændernes* “froth”, og vort “*Fraade*”, hvad jeg kunde see, Sammenhængen ikke blot tillod, men hardtad krævede. Hertil har Udgiverne ei lagt Mærke, da de fandt Grund nok i Skindbogen til at læse “from”, men hvad de heller ikke har lagt Mærke til, det er, at det *Engelske* “from” ligesaavel som det *Engelske* er “*fra*” og ikke “*frem*”, saa det lader sig slet ikke oversætte “forth” og “hvor”. Om der kunde raades Bod paa denne grammatikalske Vaande ved at oversætte “from árest” *fra først af*, det veed jeg ikke, men deels kunde et saadant “from” ikke bære *Rimstaven*, og deels maa efter hele Stilen i Kvadet “fro” eller “from” betyde det, der *øiensynlig* kom ud af Bjerget, hvis *Aarsag* betegnes ved “oruð” og dets *Egenskab* ved “hát hilde-swát”. Følgelig maa enten Stregen over “o” |A:181 være et Vildspor, og “fro” være *Fraade*, som endnu udtales “fro” i Jylland, eller “from” maa være en Skrivfeil for “fóm, fám”, det engelske “foam”, som ogsaa er *Fraade*.

V. 5132:   tó ge-scipe scyndan,
da Skindbogen har “tog” med Streg over, maa det enten betyde tó-geanes eller noget saadant, og da Sammenhængen siger os, det

var til *Giengiæld* Dragen skyndte sig, maatte vi læse “gegnscipe” hvis det kunde passe, og, da det ikke kan, skal vi sagtens læse “gegn-scyte, scote”, som kan slaae til.

V. 5138-42:

þær he þý fyrste,
forman dógore,
wealdan móste,
(swa him wyrd ne gescráf)
hréð æt hilde

Her maae vi endelig læse “þæt” for “þær”, men naar vi da indpæle Indskuddet, faaer vi den ganske ordenlige Mening ud, at Helten havde ønsket, hvad dog ei var ham beskikket, i stakket Frist, alt om Formiddagen, at gaae af med Seieren.

V. 5146:   incgeláfe

maa sagtens være enten “Ingilds láfe” som *Hrodgar* kan have foræret Helten, eller “Ingwina láfe” som en almindelig Sværd-Kiending.

V. 5148-52:

brún on báne,
bát unswíðor,
þonne his þíód-cyning
þearfe hæfde,
bysigum gebæded,

Her maa vi nødvendig læse “brond, brand”, Sværd, for det aldeles ubrugelige “brún”, men saa faaer vi ogsaa, da “brond” er Maskulin, en god Grund til “his” v. 5150, og alt gaaer glat, lige til “bysigum ge-bæded”.

At henføre disse Ord til *Bjovulf* og oversætte dem “oppressed with labours” og “dem Hartbedrängten”, det kan man nemlig sagtens giøre, naar man tør, men det tør jeg ikke, og naar det henføres til *Sværdet*, da maa det forstaaes ligesom “wrættum gebunden” v. 3056 og “bisgum gebunden” v. 3479, hvoraf da igien følger, at “bisigu” hos *Anglerne* maa, ligesom “Gierning” hos *Islænderne* være brugt om *Trolddom*. Hvad endelig “gebæded” angaaer, da findes det kun eengang til i Kvadet, nemlig v. 5644, hvor der siges om Dragen, som laae steendød “bealwe gebæded”, altsaa paa Tysk “gebettet”. Om det nu her kan og skal tages i samme Bemærkelse, **A:182** eller vi skal læse “ge-bæted” (tvunget) det er vel ikke let sagt, men er heller ikke vigtigt at faae besvaret.

V. 5162:   nacod æt níðe,

har *Thorpe* vist nok ubetimelig gjort Løier med “nacod”, som han vil forgjøre til “ná gód”, men skiøndt *Grein* tilligemed “nacod” vil

beholde “æt níðe”, skal vi dog med *Thorpe* læse “æt nýde”, som er det eneste, der passer.

V. 5165-74:

Ne wæs þæt éðe síð,
þæt se mára
maga *Ecgbéowes*
grund-wong þone
of-gyfan wolde,
sceolde willan
wíc eardian
elles hwergen;
swá sceal ághwylc mon
á-lætan lén-dagas.

Dette seer, baade efter Sammenhængen og efter Rimstavene, mistænkeligt ud, men lader sig dog med nogle smaa Ændringer nogenledes forstaae. Naar man saaledes v. 5170 læser “wildan” for “willan” og v. 5174 “á-lædan” for “á-lætan”, da kan man faae ud, at det var ingen smal Sag for Helten at rømme Marken og løbe vild i Ørken om et andet Stæde, altsaa en Roes over hans *Bestandighed*, som slutter med det Tilføiende, at saaledes skal en Mand føre sit Levnetsløb (lead his life). Vil man imidlertid ikke dette, da maa man, som Udgiverne, nøies med en fortrukket Sætning om at ville og dog nødig ville døe og begraves.

XXXVI-XXXIX.

(5196-5775.)

Her, hvor Drage-Kampen ender og Heltens Løbebane slutter, optræder en splinterny Kæmpe, *Viglaf*, *Vigsteens* Søn, som i Dragekampen skal vinde sine Sporer, og, saavidt som mueligt, trøste Læseren over den gamle Helts Frafald, og her kiender man *Shakspears* Bedstefader igjen; thi saaledes har ogsaa han for Skik i sine “Helte-Historier” at dulme vor Sorg ved Heltebaaren med ny Foraars-Blomster. Da vi imidlertid endnu slet ikke af andre Kilder kiender det mindste til *Viglaf* eller hans Fader *Vigsteen* (Vesteinn), saa kan vi heller ikke oprede deres Forhold til de Svenske *Skilfin-|A:183ger*, der omtales som deres Nærpaarørende, men kan kun giætte os til, at *Vigsteen* maa have giftet sig ind i *Vægmunds*-Slægten, siden *Viglaf* regnes til *Vægmundingerne*, og er den sønneløse *Bjovulfs* nærmeste Arving.

Bjovulfs Seier over Dragen og bratte Død derefter af dens

Edder og Forgift minder os Høinordboer om *Thors* Kamp med *Midgaards-Ormen*, der faaer samme Udfald, da Thor kun efter Seieren gaaer ni Trin tilbage før han drukner i Edderstrømmen; men derimod er det os noget Nyt, at Helten, i sit sidste lyse Øieblik, sender sin Arving ind i Bjerget efter Noget af Skatten, for at hans Øie i Døden kan fryde sig ved Synet af de Klenodier, som har kostet hans Liv men skal berige hans Folk. At det ikke skeer, da man bliver bange for at brænde sig paa det forhexede Guld, det er vist nok en Lyde enten ved Skjalden, eller dog ved Kvadet, men maa ikke komme Helten til Skade paa sit poetisk gode Navn og Rygte, og ventelig har Sagnet knyttet en *Forbandelse* til dette Drage-Guld ligesom til det paa Gnitaheden og til *Stærkoddens* Guldpenge, saa Angul-Skjalden har følt sig bundet og kun giennem sin ædelmodige Helt turdet lade sit friere og sundere Blik paa *Danefæet* glimte igiennem.

V. 5210-11:

Ne mihte þá for-habban,
hond rond geféng,

er lidt hoppende, saa der har maaskee nok staaet “ne mihte *he* forhabban, ac hond rond geféng”, men Meningen er sikkert nok, at *Viglaf* kunde *ikke holde* eller bare sig, hvad paa godt Engelsk jo hedder: “he could not help it”.

V. 5218-19:

wræcca wine-leásum
Weohstán bana,

læser *Thorpe* “wreccan”, og da der nu i Skindbogen kun sees wr..., har han godt Lov dertil, men da det forudsætter, at *Eanmund* var *landflygtig*, gaaer det dog neppe an, thi *Vigsteen*, som *efter Kvadet* var *Broder* til *Ohter* og *Onela*, og havde gjort sin Lykke hos *Bjovulf*, *Other-Sønnernes* Tugtemester, maa selv, saavel som *Eadgils*, have hørt til de *landflygtige Skilfinger* og maa under *Bjovulfs* Banner have fældet sin *Brodersøn Eanmund*. Derfor beholder jeg “wrecca” som efter første Afskrift skal have staaet i Skindbogen.

V. 5231: á-bred wade,

har allerede *Thorkelin* i sin egen Afskrift gjort til “abredwade” skøndt han lod trykke “abread wade” og oversatte det “reiste udenlands”, men ligesom Hjemmelen i begge Tilfælde brast for ham, vil den nok briste for de følgende Udgivere, enten de saa lader trykke |A:184| “abredwade” eller “ábrádwade”, og enten de, med “abroad” i Baghaanden, oversætter det: jog ud af *Landet*, eller: jog ud af *Livet*; jeg læser “ábræd wádu ∴ wádu”, han flaaede Klæderne af ham, lod ham ligge splitternøgen, som passer

i Sammenhængen.

V. 5249-50:

ne his mægenes láf
ge-wác æt wíge,

har til min store Forundring *Thorpe* oversat “mægenes láf” ved “kinsman’s legacy” og *Grein*, til min endnu større, forandret til “mæges láf”, skiøndt intet passer bedre til hinanden end “mód and mægen” (Mod og Kraft), som begge er *Thors* Sønner (Mode og Magne), og begge i enhver Kamp, altsaa ogsaa i *Viglafs*, var og er lige uundværlige, saa at, *hvis* der i Skindbogen havde staaet “ne mod-sefa, ne mæges laf” vilde jeg intet Øieblik betænkt mig paa at rette det til “mægenes”.

V. 5273: and me þás máðmas geaf,
falder “me” mistænkeligt, baade fordi det rimer for godt, og fordi det kun passer slet i Talen om *alle* Stalbrødrene. Maaskee skulde vi læse “eac”.

V. 5284: dæda dollícra,
kan “dollícra” vist ikke være rigtig, da jo “dollíc” ligesaa lidt bruges i god Bemærkelse som “dull”, og der har da vel staaet “dohtigra”.

V. 5310-13:

ge-sígan æt sæcce;
sceal úrum sweord and helm,
byrne and byrdu-scrúd,
bám gemæne.

Udgiverne har trykt:

gesígan æt sæcce:
unc sceal sweord and helm,

og der er vel heller ikke andet at gjøre. Forresten læser jeg, med *Kemble* og *Thorpe* “beadu-scrúd” (ligesom v. 899) istedenfor det aldeles ubekjendte og upassende “byrdu-scrúd”, og da “bám” betegner et i Skindbogen udslettet Ord, læser jeg hellere “beón”.

V. 5315-16:

(wíg heafolan bær
freán on fultum).

Her læser *Thorpe* “Wígláf ellen bær” og *Grein* “wíg-neafolan bær”, og skiøndt *Thorpes* Gætning er forvoven, foretrækker jeg dog den selv for min egen Gætning, som vilde være “wíga heafolan bær” og skulde betyde: Kæmpen vovede sin Hals.

V. 5337-38:

líg ýðum forborn
bord við rond,

A:185 har begge Udgiverne villet læse “líg-ýðum”, og *Thorpe* har derhos (v. 5338) skabt en splinterny Text “brád wíg-rond”, men vi skal sikkert enten lade “ýðum” staae for “ýðe”, let, eller rette det dertil. I Øvrigt er Sagen fortvivlet, thi selv naar man paa en skikkelig Maade kan faae *Skjoldet* brændt, slaaer man Skjalden paa Munden, som udtrykkelig har sagt os, at Bjovulf lod giøre *Jern-Skjolde* til Toget, da han godt vidste, at Træ ikke taalde Ild.

V. 5356: gomol and græg-mæl,
skal vi sikkert for “græg-mæl”, som ingen Ting er, læse “græt-mæl” som “gryt-mæl”, skiør, braadden.

V. 5376: biteran bánum,
skal vist læses “bandum, bændum” ligesom “heardan clommum”.

V. 5380-83:

þá ic æt þearfe
þeód-cyninges
and-longne eorl
ellen cýðan,

har begge Udgiverne vist nok med Rette indskudt “gefrægn” efter “þearfe”, men med Uret beholdt “and-longne eorl” der ligesaalidt kan blive “der Kempe ununterbrochen” som “the warrior earl”. Ventelig skal vi læse “and-fongne” som “and-fengne”, den velkomne, kiærkomne.

V. 5389: þær he his mægenes healp,
har med Rette pint Fortolkerne, saa de bør ikke høre ilde for hvad de i deres Fortvivlelse har grebet til, men det rimeligste vil vist være at læse “þær he his mæge onhealp”, *der*, nemlig ved *Haanden*, hjalp han paa Frænden.

V. 5391: nioðor hwéne slóh,
er “nioðor” vist blot en Skrivfeil for “noðor, náðor”, saa Meningen er, at han slog ikke *saa lidt*, ikke daarlig til.

V. 5439: and his helm onspeón,
Da Skindbogen nu kun har “he..” hvor vi kun efter A, læste “helo”, saa kan ingen Giætning findes fuldere berettiget, end at der skal læses “helm”, som *Grein*, efter *Grimms* Raad, har indført i Texten.

V. 5464: egesan þeón,
har *Grein* vel udtrykkelig forbudt os at ændre, men jeg vover dog at foreslaae det i mine Øine nødvendige og aldeles uskyldige “teón”.

5490: swegle searo-gimmas,
har *Grein* beholdt og oversat “die *lichten* Gemmen”, men for at

komme dertil med Rette, maae vi nok læse “swetle, sweotole”.

V. 5521-25:

sinc eáðe mæg,
gold on grunde,
|A:186gum-cynnes gehwone
ofer-higian,
hýde se þe wylle!

Dette maa jo være en Advarsel af Skjalden mod at nedgrave Skatte, og Vanskeligheden ligger da kun i “ofer-higian”, som, enten man vil oversætte det “despise” eller “übertreffen”, dog ingen taalelig Mening lader klemme ud af sig. Derfor giætter jeg paa “ofer-hiwian”, forvandle, thi ligesom vi kiender den Folketro, at de, der grov Skatte ned, maatte *gaae igien* og see til dem, kan det godt have været en gammel Tanke, at hvem der grov Skatte ned, kunde let blive forvandlet til en Drage for at ruge over dem.

V. 5534: wræce giond-wlitan,
er jo ingen Ting, saa jeg læser gierne med *Grein* “wrætta”, Vidunderne.

V. 5547-48:

bill ær gescód,
ecg wæs íren,

vil Udgiverne have læst “ær-gescód” og have det oversat “brass-shod” og “erz-beschut”, og da det passer saa ypperlig til Overgangen fra “*Bronze-Alderen*” til “*Jern-Alderen*”, vilde de stærkeste Indvendinger neppe regnes for en Avne. Jeg vil derfor kun bemærke, at baade “ær” og “gescód” findes mange andre Steder i Kvadet, men aldrig i en lignende Bemærkelse, saa jeg tænker, indtil videre, at den “Kobberforhudning” er et Blændværk, fremkommet ved, at der er faldet nogle Linier ud foran “*þám þára máðma*”, som slet ikke synes at hænge sammen med det Foregaaende, selv naar man, med Udgiverne, vil forandre “*þám*” til “*þe*”, thi den *gamle Herre*, som Strids-Øxen havde tilhørt, kan ikke vel være *Ild-Dragen*, som brugde ganske andre Vaaben, men maa være ham, som nedgrov Skatten.

V. 5576-77:

breóst-hord þurh-bræc;
Beówulf maðelode.

At dette Indskud “Beówulf maðelode” maa tænkes her baade for *Rimstavens* og Sammenhængens Skyld, saae jeg strax, og skiøndt det er overseet af *Thorpe*, er det dog opdaget af *Grein*, som noget, der fulgte af sig selv, og behøvede ei engang at nævnes.

V. 5578: gomel on giogoðe,
er ingen Ting, saa jeg læser gierne “on gihðe” med *Thorpe*,
skiøndt jeg ikke ret veed, hvad det er.

V. 5590-92:

nú ic on máðma hord
mínne bebohte
fróde feorh-lege;

|A:187 har *Thorpe* forsaavidt Ret, som han rigtig har oversat “be-bohte” (bi-bohte) ved “solgde” og ei, som *Grein* ved “kiøbde”, men “fróde feorh-lege” har han ganske taget fejl ad, thi “fróde” er her “gammel” og “feorh-lege” skal, som Kønnet udviser, være “feorh-læge, lage”, min gamle Livstraad, Livsrune, Livstid.

V. 5607-9:

þá þe brentingas
ofer flóða genipu
feorran drífað,

maa efter Sammenhængen “brentingas” vist nok betyde “Skibe”, men der er i det aldeles ubekjendte Ord ei mindste Grund enten til “foamy barks” eller til “brandenden Kiele”. Formodenlig skulde vi læse “byrðingas”, da Anglerne sagtens, ligesom Islænderne, har havt et *saadant* Ord til *Førsels-Skibe*.

V. 5631: him of hwæðre gewát,
maa vi med *Thorpe* og *Grein* læse “hreðre”.

V. 5644: bealwe ge-báded,
har *Thorpe* oversat “on bale compelled”, som jeg ikke forstaaer, og *Grein* “schlimm getroffen”, som vel har sin gode Grund, men ikke i Texten, saa jeg vil foreslaae at læse “ge-bedded” ligesom det Tyske “gebettet” og oversætte “ilde leiret” eller sengelagt. Til Bestyrkelse kan tjene, at i Kvadet om Bruneborg-Slaget læses i samme Mening “néde gebeded”.

V. 5648-51:

ac him írenna
ecga fornámon
hearde heaðo-scearde
homera láfe,

har *Grein* vel optaget *Thorpes* Giætning “heaðo-scearpe”, som, alt overveiet, vel maa billiges, men han har tillige oversat “him” som om der stod “hine”, og anmærket det under Texten. Udtrykket “homera láfe” om Jern-Vaaben, som ogsaa forekommer i Kvadet om Bruneborg-Slaget, er pudsigt nok, da Smede-Værket jo paa en Maade er *Hammerens Efterladenskab*.

V. 5673: hondum styrede,
har Udgiverne ladt staae og rask oversat “with hands disturbed”
og “mit den Hånden störtc”, men vi maa dog vist enten læse
“styrnde” eller læse “scyrede” i samme Mening som det Engelske
“to scour”.

V. 5696: wlítan on Wigláf,
maa henføres til v. 5688, i den Mening, at de, som før ikke turde
kæmpe, de turde nu heller ikke *see* paa *Viglaf*.

V. 5707: will oncirran,
A:188 har Udgiverne sat “willan” for det vist nok ubrugelige
“wiht”, men det er jo rimeligere at læse “will” i samme Mening.

V. 5731: swylce he þryðlicost óhwær,
har vel *Grein* beholdt Haandskriftets “ower”, men *Thorpes*
Giætning “óhwær” er vist nødvendig, især da Ordet, efter
Versebygningen maa høre til denne og ei til følgende Linie.

V. 5755-56:

fýr ran swíðor
weóll of ge-witte,

har jeg med Fornøielse optaget *Thorpes* Rettelse “fýr ran” for det
splittergale “fyran”, men hvordan *Thorpe* kommer til at oversætte
“gewit” ved “entrails” som hos *Grein* bliver til “Busen”, er mig
ubegribeligt. Udgiverne har i alt Fald ikke lagt Mærke til, at
“weóll of ge-witte” skal henføres *ikke* til “Ilden”, men til “Helten”,
som blev hovedør, da Ilden rasede, men fik Samlingen igien: “ge-
weóld his ge-witte” v. 5398, da Ilden sagtnedes: “þæt fýr on-gon
sweðrian syððan” v. 5395-96.

XL-XLI.

(5776-6107.)

Her har vi den mærkelige Beskrivelse af Sørgebudskabet, som det
bragdes til Konge-Borgen ved et ridende Bud, der ikke behøver at
have været en af de ti Hælefægttere, da der godt kan have været
Rideknegte med, og var desuden den arme Tyv til Tjeneste, som
havde været Veiviser og kom, saavidt vi veed, ikke til Skade.

Idet nu Budsvenden minder om de Farer, Landet er udsat for
ved *Heltens* Død, seer han tilbage paa *Gothernes* foregaaende
Kampe, paa den ene Side med *Svenskerne* og paa den anden Side
med *Franker* og *Friser*, som vi vel forud kiender lidt til, men ikke
nok, for at finde det ganske redt.

Det er imidlertid her (v. 5834) at “*Merovingernes*” uventede
og derfor længe miskiendte Navn gjør Overensstemmelsen med

Gregors Frankiske Aarvog fuldstændig, og, skøndt vi ikke kan oprede alt om den lange Svenske Krig, saa seer vi dog, at den Svenske Kong *Ongenthjov* gjorde Begyndelsen, efter Kong *Hrædels* Død, fældte den ulykkelige Kong *Hædken*, og bortførte hans Dronning, som formodenlig var en Dansk Prindsesse, og at det først var efter en Tids Forløb, at *Higelak* blev stærk nok til at hevne Skade. Paa sine gamle Dage maatte imidlertid *Ongenthjov* bide i Græsset, dog ikke, som vi snarest skulde ventet, for *Bjovulf*, men for *Vanraads* Sønner: *Jofur* og *Ulf*, af hvilke *Jofur*, som den lykkelige Banemand, fik *Higelaks* eneste Datter, Prindsesse *Hylde*, til Ægte.

|A:189V. 5789: se þe næs gerád,

har jeg vel længe tænkt, skulde være en Snert til Budsvenden, som en af de *Ti*, men jeg maa dog nu give efter for Udgiverne, og tilstaae, det peger kun meget uskyldig paa det ridende Bud, især fordi “næs” skal bære Rimstaven, men derfor maae vi saameget nødvendiggere læse “næsse”, hvad Udgiverne har glemt at anmærke.

V. 5815: syððan under Froncum and Frysum
maa gaae ud i eet, men da saa “orleg-hvíle” fattes sin Stalbroder, har begge Udgiverne faaet det uheldige Indfald at skabe en af intet eller af det hos os saakaldte *Mundsveir* “syððan under”, og skøndt *Grein* ved at forlænge “under” til “underne” redder *Skinnet*, er det dog spildt Umage, da “un-dyrne”, som man af hans Oversættelse kan see skal menes, snarere maatte give D og ingenlunde U til Rimstav.

Jeg vil derfor giætte paa:

ofer ýða-geblond
orleg-hwíle.

V. 5850-54:

eald and eges-full
hond-slyht ágeaf;
á-breót brim-wísan
brýda heorde
gomela íó-meówlan,

da de to første Linier ikke har Skygge af Rim, fattes i det mindste to Linier, og maaske mere, som gav den Oplysning, vi nu fattes. Vel kan det neppe feile, at Skjalden jo vilde lade os vide, at *Kongemoderen* til *Ongenthjovs* berømte Sønner, *Ohter* og *Onela*, var den Gothiske Kong *Hædkens* Enke, som den grumme Krigsmand havde berøvet sin Husbond og bortført med Magt; men “íó-meówlan” synes jo at gøre hende forældet, og da Rimstaven skal være g, vil jeg giætte paa, at der har staaet “geof-

meówlan”, som Afskriveren har forbyttet med “geó-meówlan” og vi maa læse “bryda-horde”, Brudeskat, som en Omskrivning af “Dronning”.

V. 5858-59:

and þá folgode
feorh-ge níðlan,

hænger slet ikke sammen med det Foregaaende, men forudsætter, at *Gothe-Hæren* maa være nævnet og dens Nederlag berettet.

V. 5888-89:

hú þá folc mid him
fæhðe tó-wehton,

har begge Udgiverne aabenbar taget feil ad “tó-wehton”, som maa henføres til “tó-wegan”, og det var, fordi de holdt paa “fæhðe” som |A:190 maa blive “féðe”, saa her peges kun paa *Fodfolket*, som strømmede til *Higelak*.

V. 5893: fæsten sécean,

kan, naar det skal gaae paa *Higelak*, som det vel maa, ikke være rigtigt, da det aabenbar ikke var nogen *Fæstning*, men *Fienden*, *Higelak* kom for at opsøge, saa vi skulde ventelig læse “fæste sécean”, angribe uopholdelig, thi at “sécean” har været brugt om *Angreb*, saae vi paa “sócne” (V. 3547), som aabenbar bruges om *Grændels Angreb*, og paa “sécean tó” (V. 5994) om *Svenskerne*.

Grein har prøvet paa at omgaae Vanskeligheden, ved at henføre det Hele fra V. 5880 til *Ongenthjov*, og jeg har selv været fristet til det samme, men deels vilde det være et Kneb paa dette Sted at oversætte “fród” ved “den Gamle” og sætte ham i Spidsen istedenfor “se góða”, deels passer “fela-geómor” her ligesaa slet paa *Ongenthjov* som godt paa *Higelak*, og endelig kom derved netop eet og det samme til at drøvtygges uden al Grund.

V. 5894-95:

eorl Ongenþió
ufor on-cirde,

falder baade “eorl” mistænkeligt og kommer hovedkulds, men naar man oversætter “ufor” ved hurtigere eller “forud”, lader det sig dog forsvare.

V. 5899: wiðres ne trúwode,

har *Thorpe* i Fortvivelse villet skabe “wiðres” om til “hwæðre”, medens *Grein* kiækt, trods alle Indvendinger, gjør “wið-ræs” af det, men jeg tør slet ikke røre ved det, da jeg intet rimeligt veed at sætte isteden, uden det skulde være “weðres”, der dog faldt stivt,

og kan i “wiðres” kun see Navnet “*Vidar*”, som vilde forudsætte, at *Ongenthjov* havde opkastet en Forskandsning paa Kysten, hvor Byttet var samlet, og som han nu kastede sig ind i, da han ikke tiltroede den *Vidar*, som det var betroet, at kunne afværge *Higelaks* Angreb. Under denne Forudsætning kunde vist nok “fæsten” (V. 5893) ogsaa blive staaende, men jeg kan ikke nægte, at alt dette indtil videre maa synes at svæve i Luften, og anmærker det derfor kun flygtig i Forbigaaende.

V. 5907-08:

þá wæs æht boden
Sweóna leódum,

har *Thorpe*, som vil nøde “æht” til allevegne at betyde “wealth” eller dog *Eiendom*, skøndt det V. 83 og 1026 baade med “Flodens og Havets” Magt sætter sig derimod; givet Svenskerne til Bytte; men *Grein*, som giætter paa “eaht, eht” *Forfølgelse*, har saameget des rimeligere Ret, som det til Nød ogsaa kan taaes paa fornævnte Steder.

|A:191 V. 5915: ecgum sweordum,

trænger jo til Helbredelse, men ved med Udgifterne at læse “ecgum sweorda” overhugger man Knuden, istedenfor at løse den. Vi skal upaatvivlelig læse “eácnum sweordum”, ligesom der V. 4273 læses “eácnum ecgum”.

V. 5917: on bid wrecen,

lader sig vistnok, som det staaer, umulig oversætte, skøndt *Grein* har prøvet det umulige ved “zum Bleiben gestellt”, saa det maa være skeet enten i Fortvivlelse eller blot for Løier, som naar jeg vilde sige: “bragt til at bie”. *Thorpe* vil læse “beado” og oversætter “in that conflict punished”, som heller ingensteds har hjemme.

Er en forvoven Giætning derfor nogensteds tilladelig, maa det være her, saa jeg foreslaaer “on-biten recene”, pludselig forbydt, som dog lader sig høre, til man faaer noget bedre.

V. 5944-45:

ac he hyne ge-wyrpte,
þeah þe him wund hrine.

Uagtet Beskrivelsen af den gamle *Svenskers* Kamp med Vanraads-Sønnerne, som minder om den mellem *Adils* og begge *Frovins-Sønnerne*, er temmelig indviklet, er vi dog blevet enige med os selv og hinanden om, at *Ulf*, som først saarede den gamle Hugaf, fik til Giengæld et Dommedags-Slag, saa han styrtede omkuld, og kom først paa Benene igien, da det var lykkedes hans Broder Jofur at fælde Jetten, og mig synes derfor, det følger af sig selv, at disse to Linier maae henføres til *Ongenthjov*, som maa trøste sig med, at fik han end ikke Held til at give *Ulf* Banesaar,

saa smed han ham dog tilgulvs, efterat han selv var følelig saaret.

Begge Udgiverne vil imidlertid have Linierne henførte til *Ulf*, og medens *Thorpe* lader ham komme sig (“recover”) ved Kuldkastningen, lader *Grein* ham *vælde* sig lidt, uden at jeg kan vide, hvorfor, uden fordi Linierne nu engang ikke bedre kan passe paa *Ulf* som Subjectet.

V. 5986-89:

and þá *Iofore* forgeaf
árgan dóhtor,
hám-weorðunge,
Hylde tó wedde.

At Skjalden herved vil lade os vide, at *Higelak* gav *Jofur* sin eneste Datter tilægte, derom tvivler ingen af os, men naar vi ikke vil lade hende hedde *Hulde* (“*Hylde*”) da maae vi skylde Skjalden for ikke at have sagt os, om Prindsessen blev blot sat i Pant eller givet tilægte, saa at, om end Grammatiken, som jeg dog meget tvivler om, tillod os at stryge Navnet, burde vi dog for Skjaldens Skyld lade det **A:192**staae. Da vi ellers Intet veed om den *Gothiske* Prindsesse, nytter hendes Navn os vel ikke stort, men det skader os dog endnu mindre, og da det var hende, der, efter *Hardreds* Død, maatte være *Hredlingernes* sidste Haab, er det dog mueligt, vi ved en anden Leilighed kan fornye det korte Bekjendskab.

V. 6002-4:

(æfter hæleða hryre
hwate Scildingas
folc-red fremedel)

Skøndt den første Linie godt kunde høre til det Foregaaende, saa der ved “hæleða hryre” sigtedes til *Higelaks* og *Hardreds* Fald, saa har jeg dog, ligesom Udgiverne, fundet det rimeligst, at Skjalden herved vilde pege paa Grunden, hvi *Bjovulf* ogsaa paa Thronen blandede sig i de danske Anliggender, som da vil have været ved *Rolv Krages* Fald, der rystede hele vort Norden. Da “folk-red” (Folke-Raaderen) passer godt nok, bør det hverken gøres til “folc-ræd” eller “folc-riht”.

V. 6021-27:

þá sceall brond fretan,
æled þeccean,
nealles eorl wegan
muððum tó ge-myndum,
ne mægð scýne
habban on healse

hring-weorðunge;

har Udgiverne stiltiende gjort “muððum” til “máððum”, skiøndt “wegan” i alt Fald vilde kræve “máðmas”, men vi skal aabenbar læse “mundum”, Hænder, som danner Modstykket til “on healse”, da *Mændene* bar *Armringe* og *Kvinderne Halsbaand*.

Ved denne Beskrivelse, der turde være den skiønneste ei blot i hele Kvadet, men i alle Heltens Lovtaler, maae vi forbauses over, at den *Engelske* Udgiver om den skiønne Mø, Guldet berøvet, som trælbundet skal gaae i Udlændighed, har enten kunnet eller villet anmærke: “perhaps a *glee-maiden* is meant, who, having lost her patron, is compelled to wander abroad.” (!!!)

V. 6068-71:

ær hí þær ge-ségon
syllícran wiht,
wyrn on wonge,
wiðer-ræhtes,

har vel *Grein* beholdt baade “ær” og “wiðer-ræhtes”, som *Thorpe* ombyttede med “ac” og “wiðer-rædne”, men jeg skal dog foreslaae at læse “æc” (= eac) og “wiðer-rihtes”: de saae ogsaa til Giengiæld det sære Uhyre. Vel har jeg ingen anden Hjemmel end *Ordbogens* her **A:193** meget tvivlsomme for, at “wiðer-riht” er *Vederlag*, men naar en lillebitte Forandring giver meget god Mening hvor før ingen var, finder jeg den altid rimelig.

V. 6084-85:

hæfde eorð-scrafta
ende genyttod,

skal jo upaatvivlelig, som Udgiverne har forudsat, sige os, at Dragen havde nu afbenyttet Skatte-Graven, men det siges dog ikke, medmindre vi læser “endemæst”, endmost, sidste Gang.

V. 6104: (he is manna ge-hyld)

maatte være “Mands-Dække”, hvad vel kunde siges om Vorherre, men neppe af den Mund, saa vi skal vist læse “ge-hyht”, Haab, Tilflugt.

XLII-XLIII.

(6108-6356.)

Indholden er umiskjendelig, da den kun er Ransagelsen og Udtømmelsen af Skattegraven, og Begravelsen af Helten med et stort Klagemaal, hvorved kun er at bemærke, hvad Udgiverne har

overseet, at de tolv Skjalde ved Bjovulfs Grav sang *skifteviis* (ymbse), og priste ham altsaa i en Vexel-Sang, der er Drapens forudsatte Grundlag.

Da der imidlertid netop i Slutningen ogsaa er Brandmærker og desuden endeel slemme Skrivfeil, findes her nok at tvivle og tvistes om i det Enkelte.

V. 6108-12:

þá wæs ge-sýne,
þæt se síð ne þáh,
þám þe unrihte
inne gehýdde
wræce under wealle,

har Udgiverne aldeles misforstaaet ved at henføre det til *ham*, der *skjulte* Skatten, istedenfor til *ham*, der *stjal* af den, og desaaarsag har de ombyttet “wræce” med “wræte”. Jeg læser derimod “wræcca”, Stakkelen, som passer paa den bortløbne Træl, og jeg læser fremdeles “un-riht”, som der, efter Rimstaven, ogsaa maa have staaet, og Meningen bliver da, at nu saae man det var en daarlig Reise, Stakkelen gjorde (da han listede sig ind og stjal Sølvfadet, mens Dragen sov), skøndt hans Uret indtil videre var skjult under Klippen. At det nemlig er *Tyven*, her tales om, sees klarlig af det Følgende, som, hvor mørkt det end ellers er, dog klarlig fordømmer den, der begaaer *Mark-Ran*, hvad *han* dog vel ikke gjorde, som nedgrov sine egne Skatte.

|A:194 V. 6126: sóhte searo-níðas,

seer mere end mistænkeligt ud, da Ordene er bekiendte nok, men lader sig dog i Sammenhængen neppe oversætte. Hvis der ikke er faldet nogle Linier ud, maae vi imidlertid læse:

þa he beorges weard óhte,
searo-níðas.

V. 6130-43:

Swá hit óð dómes-dæg
diópe benemdon
þeóðnas máere,
þá þæt þær dydon,
þæt se secg wære
synnum scildig,
hergum ge-headærod,
hell-bendum fæst,
wommum ge-wítnad,
se þone wong strude,
næs he gold-hwæte

gearwor hæfde
ágendes ést
ær gesceáwod,

har Udgiverne forudsat, at de Konger, som gav den strænge Lov mod Mark-Ran, var dem, der havde *nedgravet Skatten*, uagtet Kvadet udførlig har fortalt, det var en eenlig forældet Herre, og da de vil henføre "he" (V. 6140) enten til *Bjovulf* eller *Viglaf*, gaaer de reent fra Texten. Denne er imidlertid heller ikke god at følge, men naar vi (V. 6131) læser "dihte" for "diópe" og læser V. 6133: "þe þæt wær dydon", da lysner det, saa vi kan see at rette Resten derefter, saa jeg tør nu godt foreslaae følgende Retskrivning:

Swá hit óð dómes-dæg
dihte benemndon
þeódnas máere,
þe þæt wær dydon,
þæt se secg wære
synnum scildig,
hergum ge-headærod,
hell-bendum fæst,
wommum ge-wítnad,
se þone wong strude,
næfne gold-wíte
gearwor hæfde
ágendes ést
ær geceápod.

|A:195 Meningen bliver da, at Arilds-Kongerne gjorde den Pagt og slog det fast til Dommedag, at hvem der begaaer *Mark-Ran* skal skee al Landsens Ulykke, hvis han ikke betimelig med Guld-Bod tilkiøber sig Eiermandens Gunst, hvad jo hænger meget godt sammen.

V. 6229-31:

sceft nytte heóld,
feðer-gearwum fús
fláne full-eode,

har ligesom med Flid pint Fortolkerne, skøndt *Grein* er nærved at faae Bugt dermed, men dog vil have "vom Federschmuck geflüchtigt den Pfeil unterstützte" forstaaet saaledes, at *Spydet* ogsaa paa en Maade foer i *Fjederham*, medens Skjalden dog, paa eget Ansvar, roser *Spydet* for, at det, ved at gaae sit eget Skud, fløi omkap med den *vingede* Pil.

V. 6282-85:

sweart of swic þole
swógende lég
wópe be-wunden
wind-blond gelæg,

kan jeg slet ikke forstaae, medmindre disse Linier høre sammen og “wind-blond” maa være et Tillægs-Ord til “lég”, saa Meningen bliver, at Luen, sort af sit Røg-Svøb, i Vindfang bragende leged med Been-Huset.

V. 6292-6302 er saa hullede, at de, som *Grein* meget rigtig bemærker, findes uoversættelige, men man kan dog have en velgrundet Formodning om deres Indhold, som maa have været, at *Gothernes* Sorg ved Bjovulfs-Baalet lignede Fæstemøens Kvide ved hendes Elskers Fald i Vaabengnyet, men maaskee var her ogsaa spillet paa *Hildeborg*, *Gudrun* eller en anden af Oldtidens berømte Græde-Kvinder.

V. 6336: and ymbse sprecan
er, som alt bemærket, at tale *skifteviis*, thi vel har heller ikke jeg forefundet “ymbse” i nogen anden *Angelsk* Bog, men da det har samme Bemærkelse baade i *Islandsk* og *Svensk*, kan der ingen Tvivl være om Ordet i nærværende Sammenhæng.

V. 6339-40:

duguðum démdon,
swá hit gen .. bið.

Her synes ikke at fattes andet end Fyldingen til “gen”, som da maatte læses “gemet”, men da Rimet fattes, har *Grein* vist nok giættet bedst paa “ge-défe”.

|A:196

NAVNE-VISER.

Abel. Den bibelhistoriske v. 216.

Ælfhere nævnes v. 5200 som beslægtet med *Skilfingerne*, og er da maaskee den samme som *Valders* Fader efter det Brudstykke af en gammel engelsk *Valders-Kvide* (*Walder's Lay*), som nys er fundet her og udgivet af Prof. *Stephens*.

Æschere, *Hrodgars* gode, gamle Ven, *Æsger*, som blev kvalt af *Grændels* Moder v. 2574-91. 2640-59. 4234-49.

Ár-Scyldingas, de ældste *Skjoldunger* v. 922 og 3414.

Beánstán skal være Navnet paa *Brækkes* Fader v. 1041.

Beówulf nævnes som Søn ad Kong *Skjold* v. 106.

Beówulf, Kvadets Helt, var derefter Kæmpen *Egthjovs* Søn, en Dattersøn ad den gamle Gothe-Konge *Hrædel*, havde *trediv*e Mands Styrke, og beviste tilsvarende Heltemod især i Kampene med *Grændel* Trolde, med hans Moder og med Dragen *Stærkhjort*. Hans Gravsted "Beówulfes beorh" nævnes v. 5606. *Breca* er Navnet paa *Bjovulfs* Legebroder, med hvem han svømmede omkap, v. 1006. 1056. 1160. Han var Fyrste i *Bronding-Land*.

Brondingas v. 1036 skal være et *Folke-Navn*, som ogsaa findes i *Vidsidsmaal*, v. 51, hvor *Brække* ogsaa nævnes som *Brondingernes* Fyrste.

Brósingas v. 2392, vil man udenlands gjøre til et Folke-Navn, men saalænge vi kun har seet det i "brósinga-mene" der maa være det samme som Eddas *Brysingmen*, det berømte Navn paa *Freias* Halssmykke, saalænge er Giætningen i alt Fald ørkesløs. Mærkeligt er det imidlertid, at dette Klenodie omtales her paa en Udvandring; thi det minder om, hvad der yntes om i *Skalda*, at *Loke* engang havde stjaalet *Brysing*.

A:197*Cain*. Den bibelhistoriske v. 213. 2516.

Dæghrefn er v. 4995 Navnet paa en *Frisisk* Kæmpe, som *Bjovulf* gav Banesaar med de bare Næver.

Dene er Kvadets sædvanlige Navn paa "*Danskerne*" skøndt de ogsaa tit kaldes "*Scyldingas*", *Skjoldunger*.

Eádgils, *Ohters* Søn, som *Bjovulf* hjælper til at blive Konge i *Sverrig*, skal sikkert være den samme som *Ynglinge-Sagas* *Adils*, *Ottar* *Vendelkrages* Søn, samtidig med *Rolv* (*Hrodulf*) i *Leire*. v. 4776-82.

Eaha nævnes i Brudstykket om *Finsborg* som en af de *Danske* eller *Frisiske* Kæmper. v. 29.

Eánmund, en Søn ad *Ohter*, som faldt i Slag med *Gotherne*. v. 5215.

Earna-næs, v. 6055, er Navnet paa Valpladsen, hvor Helten faldt. *Eást-Dene*, v. 778. 1225. 1650, synes brugt iflæng med *Vest-Danske*, *Syd-Danske* og *Nord-Danske*, skøndt vi hos *Saxe* finder Spor af, at man har kaldt *Skaane* *Øst-Danmark* og *Jylland Vest-Danmark*.

Ecgláf, v. 992. 1174. 1954. 2924. 3609, er Navnet paa den ellers ubekjendte Fader til *Hunferd* Drost, som forgiæves stræbde at gjøre *Gothelthen latterlig* i Kongens og det Danske Folks Øine.

Ecgbéow, *Bjovulfs* Fader, en *Gothisk* Kæmpe, som for en Tvekamp, hvori han fældte en *Ylfing*, maatte tye til *Danmark*, hvor Kong *Hrodgar* betalte høi Mandebod for hans Fred. v. 524. 743. 911. 938.

Ecgwela, v. 3413, skal vel, efter *Sammenhængen*, være Navnet paa en ældgammel *Danekonge*, men da det slet ikke ligner

noget olddansk Kongenavn, som vi ellers har stødt paa enten i vore egne eller i de *Angelske* Oldsagn, saa er det rimeligviis en Skrivfeil.

Elan, v. 124, er vi nu omtrent blevet enige om, maa være Halen af "Onelan" og følgelig tilhøre en af den Svenske Kong *Ongenthjous* Sønner, som altsaa ventelig skal have havt den høie Kong *Halvdan* til Morfader.

Eofor, v. 4965. 5978. 5986-89, er Navnet paa en af *Vanraads* Sønner i Kong *Higelaks* Tjeneste, som ved Hjelp af sin Broder Ulf fik Held til at fælde den frygtelige Hugaf, den Svenske Kong *Ongenthjov*, og fik derfor med store Forleninger *Higelaks* eneste Datter, *Hylde*, til Ægte.

Eormenric, v. 2395, er jo Navnet paa den stormægtige Gothiske Keiser fra det *fjerde* Aarhundrede (Eddas *Jörmunrek* og *Saxes Jarmerik*), men det *angelske* Sagn synes at have **A:198**fremstillet ham og hans Forhold til *Hama* (Eddas *Hamder*) omtrent som vi læser i *Vilkina-Saga*. Dette stadfæstes da ogsaa ved *Vidsidsmaal*, hvor der vrimler af *Jormunrekske* Høvdinger og Hirdmænd, som er det nordiske Sagn aldeles fremmede, og stimes med Hunnekongen *Atle* ved *Veichselens* Bredder.

Eotenas, der ellers i Kvadet, ligesom Eddas *Jætter* eller *Thurser*, bruges om alskens Utysker, er dog v. 1760. 1798. 2137. 2169. 2283 sikkert et *Folkenavn*, skjøndt vi hverken veed historisk eller geographisk Besked om dette Jotunheim. At ville gjøre det til *Jylland*, kan kun falde *Engelskmænd* ind, og, efter Kvadet, maatte det i alt Fald snarest søges i *Sverrig* paa *Finlands-Siden*, hvor sagtens det hele Strøg engang har hedt *Finveden*.

Fin, *Folkvalds* Søn, er Skjaldens Konge i *Jotunheim*, som hjem søges af *Danskere* og *Friser* i den høie Kong *Halvdans* Dage, og han faaer strax en banket Trøie af *Hnæf* og *Hengest*, hytter sig vel siden enstund ved at gaae paa Rævekløer, men maa dog tilsidt betale Gildet med Bælgen. v. 2129. 2155-2206. (2251.) 2286-2307.

Finnaland, v. 1154, er maaskee ogsaa "*Finveden*", men kan, for Skjaldens Skyld, ligesaa godt være *Finland* selv, som "*Helsingør*" i *Shakspears Hamlet* aabenbar var det samme som nu, og *Afstanden* skulde man aldrig gruble over, for kunde *Bjovulf* siden svømme lukt over Havet fra *Frisland* til *Gothland*, kunde han jo sagtens i sin feireste Ungdom svømme fra *Gothland* til *Finland*.

Finsburuh, som jeg ellers aldrig er stødt paa uden i *London*, er dog i Brudstykket v. 71 (S. 38) aabenbar Navnet paa den Fæstning, som Kong *Fin*, med Skielmen bag Øret, havde overladt *Hnæf* og *Hengest* til godt Forlig, men overraskede siden ved Nattetid og lod sig betale med Helteblod i dyre Domme. Ventelig er for Resten "*Finsburuh*" samme Sted som

Kvadets "Finneshám", v. 2305, hvor Kong *Fin* selv fik sit Banesaar.

Fítela, v. 1752-61. 1772, nævnes som *Sigmund Volsungs* Systemson eller Broderson (nefa) og hans Høirehaand, og maa da være den samme som Fjotle (Sin-Fjötli) i Edda, uden at man dog derfor har mindste Ret til at sige om *Fítela* alt hvad der er sagt om Eddas *Fjotle*.

Folcwealda, ɔ: Folkestyrer, kunde jo bruges om enhver Høvding, men at det v. 2172 er Navnet paa Kong *Fins* Fader, stadfæstes ved "Fin *Folcwalding*" i Vidsidsmaal v. 55, **A:199** og ved de Angelske Slægtregistre, hvor man finder den samme Fin Folkvalding blandt *Odins Forfædre*.

Francna, v. 2413 (3857), men v. 5816 Froncas, Franker.

Freáware, v. 4037, maa være Navnet paa den Danske Kongedatter, som af politiske Grunde var trolovet med den maglebardske Prinds *Ingel Frodeson*, men som snart blev Vidne til hans Opstand og Fald, og at hun var *Hrodgars* egen Datter, sees af *Vidsidsmaal* v. 91-100.

Freswæle, v. 2133, er Navnet paa Valpladsen i *Jotunheim* og gjøres udenlands rask væk til et *Frisenvold*, under den Forudsætning, at Kong *Fin* maa regiere i *Frisland*, siden der staaer i *Vidsidsmaal* "*Fin Folcwalding Fresna cynne*" (weold), men foruden hvad herom er sagt i Indledningen, maa det bemærkes, først, at i *Skindbogen* kan der efter mit Skøn ligesaa snart have staaet "Ferswæle" som "Freswæle", dernæst, at Valpladsen, hvor *Friserne* vandt en dyrekøbt Seier, kunde godt hedde "Freswæl" uden at ligge i *Frisland*, og endelig, at hvis det var paa *Sverrigs* Østkyst Kong *Fin* thronede, da menes der sikkert det over hele Norden berømte "*Fyrresvold*".

Fróda, v. 4044, skal jo være Navnet paa *Ingels* Fader, og det maatte da ikke være den *fredegode*, men den slemme Kong *Frode*, som, efter et Nordisk Sagn, maatte lade Livet for *Hroar* og *Helge* (Hrodgar og Halga).

Frysas, v. 2201. 2407. 5816, men "Fresena cyn" v. 2180, er Friser-Folket baade i Vest og Nord.

*Fryslan*d, v. 2246, men v. 4707 Freslond og v. 5823 Fresnaland. Navnet har da fra Arildstid, ligesom nu, været eens for det store *vestlige* Frisland, hvor Kong *Higelak* faldt, og for det lille *nordlige* som var *Hengests* Hjemstavn.

Gara cyn, v. 915, kan, saavidt vi veed, hverken betyde Folk eller Fæ, og da Rimstaven skal være "w" kan man temmelig sikkert læse "Wedera cyn", som giver god Mening.

Gár-Dene, v. 1. 1195. 3706. 4981, synes ikke brugt iflæng som Eást-Dene og West-Dene, men at skulle betyde de *Grund-Danske*, eller hvad man nu spotviis kalder "*Pære-Danskerne*", skjøndt baade *Heltene*, v. 2-6, og *Fostbroderlaget* med *Gotherne*, v. 3704-24, hører dem til.

Gármund, v. 3917, skal aabenbar være den *Vermund*, der i Anglernes Slægtregistre altid er Fader til den gamle *Uffa* (Offa), langt ældre end *Hengst* og *Hors*, altsaa den i olddanske Sagn uforglemmelige *Vermund* den Blinde paa **A:200***Jellinggaard*, Fader til *Uffe* hin Spage, som paa *Eider Holmen* fyldestgjorde det *Tyske Forbund*.

Gárulf, v. 35. 62-65 i Brudstykket (S. 38), er Navnet paa den yngste af Heltene paa *Finsborg*, *Gudlafs* Søn, som ikke vilde lade sig styre og blev den første, som faldt.

Geátas eller *Geáta* leóde er giennem hele Kvadet klarlig Navnet paa *Gotherne* som *Svenskernes* Naboer, men dog skilte fra dem ved Sø og salt Vand, og kaldes vel derfor stundum *Sø-Gother* og *Sømænd*.

Geomor, v. 3914, er, efter v. 3916, Navnet paa en Brodersøn eller Systemsøn (nefa) ad *Garmund* ∴ *Vermund*, saa det gaaer slet ikke an at ville gjøre ham til en Søn ad *Offa*, fordi en Saadan fører Navnet *Eomer* i Slægt-Registrene.

Gifðas, v. 4980, saavelsom *Gefðas* i *Vidsidsmaal* v. 151, maa jo vist nok betyde *Gepider*, som efter *Jornandes* hørde til de *udvandrede* *Gother*, men blev liggende og syltede Valle ved *Veichselen*.

Grendel er et Trolde-Navn, som Anglerne synes at have havt for deres egen Mund, da der hverken i *Eddaerne* eller, saavidt jeg veed, i noget Nordisk Oldsagn findes mindste Spor deraf.

Gúðláf, som paa *Finsborg* havde mistet sin Søn, var, efter v. 2290, tilligemed *Osláf* i Spidsen af Hevner-Toget til *Jotunheim*.

Hæreð nævnes v. 3851 og 3956 som Fader til *Hygd*, Kong *Higelaks* unge Dronning.

Hæðcyn, der ved et Vaadeskud dræbde sin Broder *Herebald* (ligesom den blinde *Høder* dræbde *Balder*), og faldt for *Ongenthjov*. v. 4860-73. 4957-63. 5840-43.

Haga, v. 5777 og 5913, er endnu i *Sverrig* saa sædvanligt et Navn paa Kongs-Gaarde, at det ogsaa her maa giælde derfor.

Halga nævnes som Broder til *Hrodgar* v. 122 og maa da være den i vore Oldsagn navnkundige *Helge*, Broder til *Ro* (*Hroar*) og Fader til *Rolf* (*Hrolf*, *Hrodulf*), enten man saa udenlands vil tillade det eller ikke.

Háma, v. 2390-96, er den samme, som nævnes i *Vidsidsmaal* v. 250 og 262 mellem *Jormunreks* Drabanter, og svarer til *Vilkina-Sagas* *Heimer*, saa v. 2396 "geceás écne ráð" maa forstaaes om hans *Munkeliv*. Det *Angelske* *Hama-Sagn* synes derfor ikke at have havt stort mere end Navnet tilfælles med det *Eddiske* om *Hamder*, *Gudruns* Søn, *Ammius* hos *Jornandes*.

Healfdene, v. 113. 2121, var ogsaa efter et Nordisk Sagn Fader til *Hroar* og *Helge*.

- A:201** *Heardréd*, *Higelaks Søn* og *Efterfølger*, som dog faldt i det første Slag med Svenskerne. v. 4397. 4742. 4769.
- Heaðobearndnas*, v. 4058. 4068. 4127, er et hidtil ubekendt Navn paa en djærv Viking-Flok, som dog ogsaa findes i *Vidsidsmaal* v. 100, men da Stavningen ligesaa tit er *uden* d som med d, bliver det tvivlsomt, om Navnet har noget med "*Barder*" at gjøre, eller om det ikke maaskee snarere peger paa det angelske *Hedeby*.
- Heaðóláf*, v. 913, skal være Navnet paa den Ylfing-Kæmpe, som Gothen *Egthjov* kom for Skade at fælde, og skøndt et tilsvarende oldnordisk "Háleifr" kunde synes rimeligt nok, er jeg dog neppe stødt paa det.
- Heaðorámes*, v. 1031, skal betegne Stedet, hvor *Bjovulfs* Medbeiler i Svømning flød op, og da "Heaðo-reamas" nævnes som en Folkestamme i *Vidsidsmaal* v. 128, saa har en Tysk Oversætter giættet paa det *Norske Romerige*; men da, blandt meget andet, disse Heaðo-reamas, om hvem der slet intet siges, let kan være skabt af Skjalden blot for Rimets Skyld, uden anden Hjemmel end det samme mørke Navn i *Bjovulfs-Drapen*, saa er det ikke værdt at ændse.
- Helmingas*, v. 1234, synes at skulle betyde den Slægt eller det Folk, som *Hrodgars* Dronning var af, og da en "Helm" nævnes i *Vidsidsmaal*, v. 60, som Drot for *Vulfingerne*, saa kunde man heraf spinde en lang Traad, men, indtil videre, kun som Spindelvæv.
- Heming*, v. 3882. 3916, nævnes som "mæg" Fader-Broder eller Frænde til "Geomor", som bagtalde *Offas* Dronning, men hvorfra Mr. *Thorpe* kan vide, at han var *Offas Søn*, kan jeg ikke udgrunde.
- Hengest*, *Friserhøvding* og, tilligemed *Hnæf*, Hovedmand for Toget til Jotunheim i den store Kong *Halvdans* Dage, er efter alle Mærker den navnkundige *Udvandrer* til Britannien, *Anglernes* Helt, skøndt hans Egne ei synes at ville kiendes ved ham. v. 2159. 2175. 2186. 2248 og i *Brudstykket* v. 33.
- Heorogár*, v. 121. 928. 4310, er Navnet paa *Hrodgars* ældre Broder og kongelige Formand i Danmark, ellers ubekendt, dog er "Herigarius" i "Ansgars Levnet" det samme Navn paa en *Svensk Høvding*.
- Heorowearð*, v. 4315, er Navnet paa Kong *Hjorgars* ellers ubekendte Søn, som tidlig maa have været enten død eller fordrevet, siden *Hrodgar* havde hans Arvegods at bortgive. *Hjorvard* var for Resten et sædvanligt Navn i Norden og **A:202** "*Hjartvar*" synes endog at kunne være samme Person i Rolf-Sagnet.
- Heort*, v. 156. 331. 943 og i *Vidsidsmaal* v. 99, er Navnet paa Borgen, som *Hrodgar* bygde, som *Grændel* giæstede og som *Bjovulf* frelste.

Herebeald, v. 4860 og 4918, er Navnet paa Kong *Hrædels* ulykkelige Søn, der faldt ved et Vaadeskud for Broderhaand, ligesom Eddas *Balder*, men for Resten findes i Nordens Sagn hverken Spor af hans Navn eller Hændelser.

Heremód, v. 1795 og 3412, er Navnet paa en gammel Helt i *Danmark*, som enstund havde Lykken med sig og løftedes til Skyerne, men som blev overmodig og grusom og faldt saa ynkelig i *Jetternes* Vold. Han nævnes for Resten i alle de gammelengelske Slægtregistre blandt *Odins Forfædre*, og i *Hyndla-Sangen* som en af *Odins* Yndlinger ved Siden ad *Sigmund Volsung*.

Hereric, v. 2345 og 4406, synes at skulle være Navnet paa Helten *Bjovulf* selv, og Urimeligheden heraf har ganske rimelig bragt til at giætte v. 2345 paa "here-rinc" (Krigsmand); men saadanne Giætninger maae dog aldrig tages til Indtægt i *Navnetal*, og det her saameget mindre, som Navnet v. 4406 derved bliver dobbelt uforklarligt. Jeg skal derfor vove den Giætning, at "Hereric" paa begge Steder maaskee er en Skrivfeil for "Heaðoric", som nævnes i *Vidsidsmaal* v. 60 og er i vort Norden vidtbekjendt som Gothe-Kongen *Heidrek*. Herved fik *Bjovulfs-Drapens* Helt altsaa et bekjendt *gothisk* Navn ved Siden ad det aldeles ubekjendte "Beówulf", der, som *Tilnavn* af "beadowulf" vilde netop være ligesaa let forklarligt, som *Bjarkes* *Tilnavn* "Bödvar", der ogsaa virkelig hos *Islænderne* er blevet gjort til hans *Fornavn*.

Heraf fulgte nemlig slet ikke, at *Bjovulfs-Drapens Hedrik* skulde være den samme, som *Vidsidsmaals* eller *Hervarar-Sagas* *Heidrek*, men kun at et lille mørkt Sted blev lyst og det mistænkelige Navn forsvandt.

Hetware, v. 4718 og 5824 er Navnet paa den Stamme i *Frisland*, som Kong *Higelak* egenlig sloges med og faldt for, og skjøndt vi ikke finder Navnet hos *Gregor* af *Tours*, findes det dog i de gamle Udtog af hans Bog, som "Attuarii eller Atvarii" netop ved denne Leilighed. *Hetvarerne* nævnes ogsaa i *Vidsidsmaal* v. 67.

Higelác, Kong *Hrædels* yngste Søn, men ved sit *Frislands-Tog* og ved *Bjovulfs-Drapen* ei blot den Navnkundigste af alle **A:203***Hrædlinger*, men af alle Nordiske Helte, næst *Sigurd Fofnersbane*, har for Resten Navn tilfælles med alle "Hugleiker" i vort Norden, men har i mange hundrede Aar maattet lade dette sit gode Navn forhutle, fordreie og slæbe rundt i Norden af *Gregor* fra *Tours*, hans Afskrivere og Efterskrivere, indtil *Bjovulfs-Drapen* endelig kom for Dagen og gav *Hugleik-Navnet* Bod for Bane. Om hans *Frislands-Tog* v. 2396-2421. 4701-4710 og 5813-5835.

Hildeburh, v. 2135 og 2221-27, er Navnet paa en dronninglig men temmelig gaadefuld Skikkelse, som synes at have havt hjemme i *Danmark*, v. 2308-11, og at være fulgt med *Hnæf* paa Toget til

Jotunheim, hvor hun mistede baade Brødre og Børn, og slap selv kun fra ved Kong *Fins* Fald. Paa hvad Grund man udenlands har villet gjøre stakkels *Hildeborg* Helvede endnu hedere ved at koble hende til den fæle Kong *Fin*, det har jeg ikke kunnet opdage, men da hun v. 2146 kaldes *Hokes* Datter, og *Hnæf* i Vidsidsmaal v. 59 kaldes *Hokingernes* Fyrste, saa maa jeg formode, at enten var *Hildeborg* hans *Syster* eller hans *Hustru*.

Hnæf, v. 2132. 2222 og i Brudstykket v. 79, er Navnet paa den danske Kong *Halvdans* Krigs-Øverste paa Toget til *Jotunheim*, hvor han vel vandt Seier, men lod sig derefter, som *Danskerne* pleier, skammelig narre og faldt under Natte-Kampen paa *Finsborg*. Hans Navn forekommer ikke i andre bekiendte Sagn, men findes dog baade i Vidsidsmaal og i Skaldas Opregnelser af berømte Søhaner.

Hóce, v. 2146, nævnes kun som *Hildeborgs* Fader, men maa dog vel, efter Vidsidsmaal v. 59, have staaet i Spidsen for hele det *Hokingske* Folkefærd.

Hondsció, v. 4145, maa efter Ordføiningen være Navnet paa den Gothe-Kæmpe, som *Grændel* slugde og fik paatværs i Halsen, enten man saa udenlands eller indenlands rymper Næse ad Navnet; og hvad end *Tyskerne* siger, saa svarer "hond-sceó" ikke desmindre til "Handschuh".

Hrefna-wudu og *Hrefnes-holt*, v. 5843 og 5862, er Navnet paa den Skov, hvori den Svenske *Ongenthjov*, efterat have fældet Kong *Hædkyn* (*Hakon*), omringede Gothe-Hærens Levning, som dog frelstes ved *Higelak*.

Hreosna-beorh, v. 4947, er Navnet paa *Svenskernes* sædvanlige Landingssted i *Gothland*, men Navnets Betydning er hardtad ligesaa mørk som Stedets Beliggenhed.

A:204 *Hréðel*, v. 745. 902. 3688. 4376. 4708 og 4847-4935, er Navnet paa den ulykkelige Gothiske Kongefader, der blev vanvittig over sine Sønner, ligesom den Britiske Kong *Lear* over sine Døttre. Navnet er for Resten aldeles ubekjendt, og *Hrædlingerne* uddøde med hans Sønesøn *Heardred*.

Hréðmen, v. 883, er et Binavn til *Gotherne*, som sagtens svarer til vores "*Reid-Gother*" og er ligesaa dunkelt.

Hréðric, v. 2371 og 3665, er Navnet paa Kong *Hrodgars* ældste Søn, som skulde arvet hans Throne, men da hans Frænde *Hrodulf* aabenbar er den navnkundige *Rolv Krage*, og da der i *Saxes* Vise om ham nævnes en Kong *Rørik*, der rugede som en Drage over sine Skatte, men mistede baade dem og Livet i Strid med *Rolv*, saa synes *Hredriks* Lykke kun at være blevet meget tynd.

Hring-Dene, v. 232. 2552 og 3531, betyder den Danske Kæmpetrop.

Hrones-næs, v. 5603 og 6265, som vi kan fordanske enten til

Roneklint eller til *Hvalnæs*, er den Udkant, hvorfra Heltens Gravhøi, som et kiendeligt Sømærke, skulde bevare hans Ihukommelse, men synes kun daarlig at have svaret til sin Hensigt.

Hróðgár svarer aabenbar til Saxes *Ro* og Islændernes *Hroar*, enten man saa udenlands vil tillade det eller ikke, og vi seer, at han i det *Angelske* saavel som i det *Danske* Oldsagn især har været berømt som en kongelig Bygmester, *hist* af *Hertha-Borgen* eller *Leiregaard*, som her af *Roskilde*, v. 134-163 og 608-619.

Hróðmund, v. 2371, er Navnet paa *Hrodgars* anden Søn og vel var Navnet *Hromund* sædvanligt nok i vort Høinorden, men til ham selv findes intet Spor i vore Oldsagn.

Hróðulf (vores *Rolv Krage*), v. 2027 og 2354-68, nævnes som en nær Frænde ad *Hrodgar*, opelsket i hans Gaard fra Barnsbeen, men dog vel efter v. 2030 og Vidsidsmaal v. 91-94 tilsidst usaattes med ham.

Hrunting, v. 2908. 2974. 3312 og 3608, er Navnet paa *Hunferds* Sværd, som han laande Helten, men som Hexen døde.

Hugas, v. 4997 og 5820, maatte strax antages for en Skrivfeil og rettes til "Húnas", og det slaaes fast ved Vidsidsmaal v. 67, hvor "Hún" er Navnet paa "Hetvarernes" Drot, saa efter ham kaldes de "Huner" ligesom *Danskerne* kaldes *Skjoldunger* efter Skjold.

Húnferð, v. 991. 1054. 2324. 2924. 2969 og 3609, er Navnet paa *Hrodgars* Drost (pyle) som yppede Kiv med *Bjovulf*, men laande ham dog siden sit gode Sværd, saa naar man **A:205** udenlands har kaldt ham "den *Danske Thersites*", da er dette "classiske Tilløb" i alle Maader et Luftspring.

Húnláfing, v. 2279, i en tvivlsom Stilling, maa dog vist betegne *Gudlaf* eller *Oslaf*, altsaa den af dem, som egenlig blev *Fins* Banemand.

Hygd, v. 3846. 4338 og 4730, er Navnet paa *Higelaks* Dronning, *Hæreds* Datter, men ingenlunde, som man udenlands har drømt, Navnet paa *Offas* Dronning, som *Hygd* hverken kunde være *først* eller *sidst*.

Hylde, v. 5989, maa nødvendig efter Ordføiningen være Navnet paa *Higelaks* eneste Datter, med hvis Haand han belønnede *Jofur* som *Ongenthjous* Banemand.

Incge, v. 5146, vil Mr. *Thorpe* endelig have til et Navn paa den forrige Eiermand til Sværdet, som i Drage-Kampen sveg Helten, men da der allenfalds maa være en Skrivfeil i det paagiældende "incgeláfe", er Giætningen ørkesløs.

Ingeld, v. 4122, seer vi af Vidsidsmaal v. 97, er virkelig Navnet paa den Frode-Søn, v. 4044, som skulde giftes med den *Danske* Kongedatter, men kom derved ynkelig af Dage.

Ingwinas, v. 2081 og 2631, betyder vist her slet ikke andet end

Husvenner, Hofsinder, Hirdmænd, men er maaskee nok Kilden baade til *Ynglings-Navnet* og til *Ingævoner* hos *Tacitus*, ved Siden ad *Istævoner* (ést-winas).

Merewíf, v. 3031, svarer ganske til vores "*Havfrue*" og saavel v. 3005 som v. 3191 skal vi sikkert læse "brimwýf" i samme Mening.

Merewioingas, v. 5834, har man villet parre med de aldeles apokryfiske "Woingas" i Vidsidsmaal v. 61, men det er aabenbar de velbekiendte "*Merovinger*", som her, efter Skjaldens Vane, betegner *Frankerne* i det hele.

Nægling, v. 5353, Navnet paa Bjovulfs Sværd.

Niceras, v. 837. 1143. 1684 og 2848, skal betyde "*Sø-Nisser*", som man endnu i vort Norden kalder "Nøkker" eller "*Nykker*".

Norð-Dene, v. 1560, synes brugt blot til Afvevling.

Offa, v. 3892-3913, er aabenbar den gamle Kong *Uffe*, Vermunds Søn, som er bekiendt af de Angelske Slægtregistre, og navnkundig af Danske og Angelske Oldsagn om ham og hans glimrende Seier ved "*Grændse-Floden*", som ogsaa prises i Vidsidsmaal v. 71-90, hvor "*Fífeldor*" svarer til *Saxes* "*Eidora*", det Islandske "*Ægis dyrr*" og vort "*Eider*".

Óhter, v. 4753. 4781. 5216 og 5857, er en Søn af den Svenske Kong *Ongenthjov*, som svarer til den Svenske Kong **IA:206** *Øns* Søn *Ottar* Vendelkrage i Yngling-Saga, og nævnes i Kvadet uden Daad, kun som sin Moders Søn og sine Sønners Fader.

Onela, v. 124. 5225 og 5856, er Navnet paa en Broder til *Ohter*, som havde skiænket sin Brodersøn *Amund* (Eanmund) det gode Sværd, som det synes en anden af hans Farbrødre tog fra ham tilligemed Livet.

Ongenþeów, v. 3929. 4942. 4964. 5840-83. 5894. 5914-65, er Navnet paa den stridbareste og frygteligste af alle Svenske Konger, som ogsaa findes i Vidsidsmaal v. 64, saa det maa undre os, at vi i vore egne Oldsagn kun finde Spor af hans Navn i *Ann* eller *Ønn*, som kun blev ældgammel ved at kiøbe Døden fra sig i dyre Domme.

Osláf, v. 2290, er Navnet paa en af Friser-Kæmperne, som i Brudstykket v. 32 ventelig kun ved en Skrivfeil kaldes *Ordláf*.

Sæ-Geátas, v. 3693 og 3965, synes ikke brugt til at giøre Skilsmisse mellem Gothe-Stammerne.

Scedeland, v. 38, maa betyde, hvad vi her hjemme kaldte "*Nørreleden*", men hvad *Navnet* egenlig skal sige, derom synes de Lærde at kunne dristig trættes til Dommedag, da "*scedenigge*", v. 3365, der ventelig skal betyde det samme, snarere formørker end oplyser; thi hvad enten man henfører "*scedeland*" til "*Scythia*" eller til "*Scandinavia*", eller til "*Folke-Skeden*" (*vagina gentium*) hos *Jornandes*, saa kan der siges endeel baade for og imod. Selv det *Tyske* Indfald at udlede "*scedeland*" af "*sceadan*" (det tyske "*scheiden*") og

indskrænke det til *Jylland*, som Skillerrummet (die Scheidewand) mellem Østersøen og Vesterhavet, er ikke uvittigt, men kun luftigt, da her baade *bogstavelig* og *følgelig* (grammaticalsk og logisk) er Tale om en *Kreds af Lande*.

Scéfing, v. 7, kaldes den gamle Kong *Skjold* (Scyld) i de gamle Slægtregistre, efter *Scef*, Noas fjerde Søn, født i Arken.

Sceldwa findes ikke i Kvadet, men er, efter de Angelske Slægtregistre, Navnet paa den *Hermods Søn*, som berøres v. 1810-19 og 1824.

Scilfingas er heeltigiennem Navnet paa *Svenskerne* og deres Kongeslægt, som vi pleier at kalde "*Ynglinger*", skjøndt Edda dog ogsaa nævner "*Skilfingerne*" som nedstammende fra "Skelfir", vel den samme som Sceldwa.

Scyld, v. 7. 37 og 51, er den over al Norden navnkundige Kong *Skjold*, der, ligesom han hos os er kaldt *Odins Søn*, her **A:207**møder os som *Danmarks Skytsaand*, i Skikkelse af Hittebarnet paa et folkeløst Skib.

Scyldingas bruges i Kvadet heeltigiennem som Navn paa den Danske Kongeslægt og hele det Danske Folk, medens vi kun bruge Navnet "Skjoldunger" om den gamle Kongeslægt.

Sigeferð nævnes i Brudstykket v. 29 og 47 som en vidtberømt *Friser-Helt*, og da han der kalder sig *Segge-Drot* og der i Vidsidsmaal v. 63 nævnes en "*Sæferð*" *Sygge-Drot*, maa det vel være den samme, men han kan dog ikke gjælde for den berømte *Volsung*, som Tyskerne kalder *Siegfried*, og vi *Sigurd Fofnersbane*.

Sigemund, v. 1743 og 1763, er klarlig den efter *Edda* og *Volsung-Saga* vidtbekjendte *Sigmund Volsung*; men at Drage-Kampen, som baade *Høinorden* og *Tyskland* eenstemmig har tilskrevet hans Søn *Sigurd Fofners-Bane*, her i Bjovulfs-Drapen skulde tillægges *Sigmund*, det er kun et løst Rygte, som jeg har havt det Uheld at udbrede og ønsker mig derfor dobbelt Held til at neddysse.

Stearcheort, v. 4568 og 5096, er aabenbar Navnet paa Ild-Dragen, som rugede over Guld-Skatten, skjøndt man udenlands saa haardnakket benægter det, at man, heller end at lade Dragen beholde sit ubetydelige Navn, paatager sig at skaffe det hjerteløse Uhyre et stout *Hjerte*, hvad dog var meer end alle de *Græske Guder* kunde skaffe *Pandora*.

Súð-Dene, v. 920 og 3985, synes ikke at have videre at betyde, skjøndt vi gienfinder det i Vidsidsmaal v. 118, hvor vi ogsaa støder paa "*Sæ-Dene*" v. 58.

Swan, v. 4343, synes at være Navnet paa en af de *Danske Heste*, som Helten skiænkede Dronning *Hygd*, de to andre hedder da "*Col and Sadolbeorht*", altsaa paa Dansk: *Svane*, *Kul* og *Sadelblank*.

Sweónas, v. 4937. 5885. 5908 og 5995, saavel som "*Sweó-þeóde*"

v. 5836, er, hvad vi i Norden kaldte *Up-Svenskerne*, forskellige fra "*Gotherne*".

Swerting, v. 2399, nævnes som en nær Frænde ad *Higelak*, og da vi i vort Norden ei kiender nogen anden *Sverting* end Kong *Ingels* tyske Svigerfader, er vi tilbøjelige til at betragte det enestaaende Navn som en Skrivfeil. Hos *Nennius* findes for Resten Navnet "*Swerting*" hvor Slægt-Registrene ellers har "*Swearta*".

Swioríce, v. 4758 og 4982, er hvad vi kalder det *egenlige* Sverrig uden Gothlandene.

A:208 *Dryðo*, v. 3856, maa være Navnet paa den gamle Kong *Offas* Dronning, da vi veed, hun efter Oldsagnet om *Offa* den Gamle skulde hedde omtrent saaledes. Hvor Texten er saa forhutlet, er imidlertid alskens Indvendinger godt Kiøb.

Þyrs, v. 845, svarer til vores Thurs, Tusse.

Wégmundingas, v. 5207 og 5620, er Heltens ellers aldeles ubekjendte Slægtnavn.

Wælse, v. 1787, er det hidtil ubekjendte *rette* Navn paa *Volsungernes* Stamfader.

Wælsingas, v. 1747, de i hele den Gothiske Folke-Kreds besungne *Volsunger*.

Wealhþeów, v. 1218. 2318. 2423 og 4340, er det besynderlige Navn paa *Hrodgars* Dronning, som synes at betyde en *fremmed* Trælkvinde, hvad endog bliver ærgerlig paatrængende, naar man veed, at *Hroar* efter et Nordisk Sagn var gift med *Ogn* fra *Bretland*, og man opdager, at *aagen* eller *øgen* endnu betyder "*fremmed*" over hele *Jylland*.

Wedermearc, v. 593, skal nærmere betegne det Gothland, hvor *Bjovulf* havde hjemme, men er endnu for mørkt til at oplyse noget, thi *Vetter-Søen* har her ingensteds hjemme.

Wederas og *Weder-Geátas* kaldes Veirmarkens Beboere idelig i Kvadet; men skjøndt der ogsaa paa hin Side Sundet er *Veir-Øer* nok og selv *Hveen* skal have ført det Navn, farer Tankerne dog ligefuldt for Vind og Vove.

Weland, v. 903, er Nordens *Vølund* (Konstneren) i sin angelske Stavning, som ligner mest den *Tyske* (Welent), men at Anglerne dog har havt samme nordiske Sagn, som den Eddiske *Vølunds-Kvide*, seer man af Vise-Stumpen om ham, *Bodil* og *Nidud*, som findes i *Exeter-Bogen*.

Wendlas, v. 693, *Vendelboer*, som vel maa finde sig i udenlands at gøres til "*Vender og Vandaler*", men vil dog nok, saalænge de beholder *Vendsyssel*, helst være *Danskere*.

Weohstán, v. 5197 og 5219, Fader til *Vigláf*, men, efter v. 5199 og hans Slægtskab med *Ohters* Sønner, selv en *Skilfing*.

Wigláf, v. 5196. 5254. 5805 og 6144, er Navnet paa Heltens eneste fuldtro Ven i Dødskampen, som derfor med *Æren* arvede Kronen.

Wiðergýld, v. 4096, maa være Navnet paa en maglebardisk *Høvding*, og skøndt Navnet findes i Vidsidsmaal v. 249, giver det ingen videre Oplysning.

Wonréd, v. 5935, er Navnet paa Gothekæmperne *Ulfs* og *Jofurs* Fader, hvorfor de v. 5922 kaldes *Wonredinger*.

A:209 *Wulf*, v. 5922 og 5978, Vanraads Søn, som hjalp sin Broder med at fælde *Ongenthjov*.

Wulfgár, v. 692 og 716, Navnet paa den Vendelbo, som modtog og indførte Helten paa *Herte-Borgen*.

Wylfingas, v. 915 og 935, er vort Nordens *Ylfinger*, som man urigtig har sammenblandet med *Volsungerne*, og synes at være Navn paa *Normændene* og deres Kongeslægt, thi *Skalda* siger i det mindste udtrykkelig, at den berømteste af alle Oldtidens Normænd, *Erik den Veltalende*, var en *Ylfing*.

Ylfe, v. 223, *Alfer* eller *Ælvefolk*.

Yrmenláf, v. 2641, Broder til den *Æsker*, som Grændels Moder kvalde.

RETTELSER OG TILLÆG.

(Ved "a" betegnes Anmærkningerne *under* Texten.)

V. 171.	a.	<i>ellend gæst</i> . G.
- 202.	læs:	<i>feónd on helle</i> .
- 446.	a.	<i>holtes æt ende</i> . G.
- 604.	læs:	<i>hleór-beran</i> .
- 608.	a.	<i>grunedon</i> . G.
- 661.	a.	<i>æðelum</i> . Grein.
- 750.	læs:	<i>þæt for: æt</i> .
- 841.	a.	<i>for-gráp gramum</i> . G. Jfr. v. 4698-99.
- 920.	læs:	<i>Súð-Dena</i> .
- 1149.	a.	<i>Ændringen bortfalder</i> .
- 1517.		<i>méra</i> (famous), ligesom v. 205.
- 1945.	a.	<i>in nyd-gripe</i> . G.
- 2022.	a.	<i>bortfalder</i> .
- 2077.	a.	<i>wíg-cúðes wicg</i> . G.
- 2142.	a.	<i>on ge-byrh</i> . G.

- 2162.	a.	<i>forþrungon. G.</i>
- 2188.	a.	<i>benæmde (skuffede). G.</i>
- 2189.	2191. 2207. a.	bortfalder.
- 2223.	a.	sunu. Th.
- 2224.	a.	bortfalder.
- 2342.	a. læs:	gefæstnod.
- 2744-45.	a.	<i>óðþæt lyft drymað, roderas reodað. G.</i>
- 2782.	læs:	þær for: ær.
A:210 V. 3120.	a.	<i>fera Scyldinga. G.</i>
- 3212.	a.	<i>fæter onlæteð. G.</i>
- 3409.	a.	lang-líðig. G.
- 3482.	a.	fyrum. G.
- 3487.	a.	<i>wið wundor-bebodum. G.</i>
- 3535.	a.	<i>manigra mægða. G.</i>
- 3871.	a.	læs: sceaden-mælum.
- 3879.	a.	<i>lyge-torne. Grein.</i>
- 3891.	a.	bortfalder.
- 4058.	a.	<i>þeóde Heaðobeardna. G.</i>
- 4115.		læs: scyldig.
- 4211.	a.	searolic. Grein.
- 4475.	a.	bortfalder.
- 4495-97.	a.	<i>ge-seáh on sele-dreám náhwá sweord-wíga oððe feormode. G.</i>
- 4631.	a.	hord eft <i>gesæt. G.</i>
- 4660.	a.	eall on uhtan. G.
- 4889.	a.	helpe. K.
- 4915.	a.	þuhte him eall <i>turnan. G.</i>
- 4936.		læs: synn and-sacu.
- 4937.		læs: Sweóna.
- 4946.	a.	<i>ofer heáðo. G. Jfr. v. 3718.</i>
- 5311.	a.	sceal usic. G.
- 5566.	a.	læs: ellor-seócne.
- 5815-16.		læses som <i>eet Vers: syððan under Froncum and Frysum.</i>

- 5851.	a.	on-slyht ágeaf. G.
- 5853.	a.	brýd á-herode. G.
- 5858.	a.	<i>and þá folgoðe.</i> G.
- 5859.		læs: geniðlan.
- 5893-94.	a.	fæste on-sécean eorod Ongenþeówes. G.
- 5915.	a.	læs: eácnum.
- 6071.	a.	bortfalder.
- 6111.	a.	in-geeode. G.
- 6133.	a. læs:	wær.
- 6161.	a.	bortfalder.
- 6256.		læs: weall- <i>clif</i> .
S. 28.		“XV”. læs: XIV.
- 65.	a.	“3801”. læs: 3800.
- 89.		“2195”. læs: 5195.
- 89.		“2535” læs: 5235.
- 103.		“6070” flyttes to Linier ned.